

*Empowered lives.
Resilient nations.*

Evaluarea statisticilor privind criminalitatea și justiția din Republica Moldova

Chișinău, iulie 2022

Anna Alvazzi del Frate, consultantă internațională

Victoria Palanciuc, consultantă națională

Această evaluare a fost comandată de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) în cadrul proiectului "Consolidarea eficienței și a accesului la justiție în Republica Moldova", implementat de UNDP Moldova, cu suportul financiar al Suediei.

Opiniile exprimate în prezentul document sunt responsabilitatea exclusivă a autorilor și nu reprezintă poziția oficială a PNUD, Suediei, a Guvernului Republicii Moldova sau a a vreunui afiliat al acestuia.

Cuprins

Lista acronimelor	4
Rezumat executiv	6
I. Introducere	8
II. Context, istoric și scopul evaluării	8
Structura și etapele evaluării	12
Agențiile naționale implicate	13
Biroul Național de Statistică	17
III. Scopul și domeniul de aplicare al evaluării	19
Metodologia evaluării	20
Abordare generală	20
Întrebări de evaluare, criterii de apreciere și indicatori	20
Colectarea de date și informații	21
Verificarea documentară	21
Consultări cu părțile interesate	21
Sondaj pentru utilizatori	23
Rezultatul scontat al evaluării	25
IV. Evaluarea generală a statisticilor privind criminalitatea și justiția	26
Standardele internaționale	26
Clasificarea internațională a criminalității în scopuri statistice	27
Principalele constatări	38
Relevanță și utilitate	38
Actualitate și punctualitate	38
Calitatea statisticilor (acuratețe, surse)	40
Comparabilitate (metodologie solidă, coerență)	51
Considerații privind egalitatea de gen și drepturile omului	63
V. Evaluare specifică pe domenii de statistici privind criminalitatea și justiția	66
A. Statisticile privind poliția	66
B. Statisticile procuraturii	86
C. Statistici judiciare	98
D. Statisticile penitenciarelor	112
E. Sistemul de probațiune (la nivel central și local)	124
F. Statistici anticorupție	133
G. Sistemul de asistență juridică garantată de stat	140
VI. Rezumatul recomandărilor	149
VII. Referințe	155

PROIECT (traducere neoficială)

Foaia de parcurs	159
Introducere	159
Prezentare generală	159
<i>Obiective</i>	160
Etapele foii de parcurs și indicatorii–cheie de performanță:	160
Anexa I – Agențiile naționale și reprezentanții acestora participanți la evaluare.....	169
Anexa II: Matricea de evaluare.....	171
Anexa III – Statistici naționale privind criminalitatea și justiția penală difuzate periodic de BNS, prin intermediul paginii sale web, cu surse primare	174
Anexa IV– Autoritățile responsabile de producerea, furnizarea și difuzarea statisticilor polițienești	177
Anexa V – Autoritățile responsabile de statistica procuraturii	181
Anexa VI – Autoritățile responsabile de statistica instanțelor judecătorești	184

Lista acronimelor

A2J	Accesul la justiție
AAIJ	Agencia de Administrare a Instanțelor Judecătorești
AELS	Asociația Europeană a Liberului Schimb
APSO	Alți producători de statistici oficiale
ANP	Administrația Națională a Penitenciarelor
BNS	Biroul Național de Statistică
CCPCJ	Comisia Organizației Națiunilor Unite pentru Prevenirea Criminalității și Justiția Penală
CE	Consiliul Europei
CEPEJ	Comisia Europeană a Consiliului Europei pentru Eficiența Justiției
CEPOL	Agencia Uniunii Europene pentru Formare în Materie de Aplicare a Legii
CFIA	Chestionar privind fluxurile ilicite de arme (UNODC)
GLOTIP	Raportul global privind traficul de persoane (UNODC)
CICS	Clasificarea internațională a criminalității în scopuri statistice
CNA	Centrul Național Anticorupție
CNAJGS	Consiliul Național de Asistență Juridică Garantată de Stat
CSE	Conferința statisticienilor europeni
CSI	Comunitatea Statelor Independente
CSJ	Curtea Supremă de Justiție
CSM	Consiliul Superior al Magistraturii
CSSE	Comitetul Sistemului Statistic European
DID	Chestionar privind depistarea individuală a drogurilor (UNODC)
ECOSOC	Consiliul Economic și Social (ONU)
EUROPOL	Agencia Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii
EUROSTAT	Autoritatea statistică a Uniunii Europene
FIEP	Asociația Internațională a Gendarmieriei și Forțelor Polițienești cu Statut Special
GRECO	Grupul de state împotriva corupției
GRETA	Grupul de experți pentru lupta împotriva traficului de ființe umane
GUAM	Organizația pentru Democrație și Dezvoltare Economică
HG	Hotărâre de Guvern
HIPED	Baza de date europeană privind sănătatea în penitenciare (OMS)
IGP	Inspectoratul General de Poliție
IGPF	Inspectoratul General al Poliției de Frontieră
IMO	Inspectoratul de Management Operațional
INP	Inspectoratul Național de Probațiune
INSP	Inspectoratul Național de Securitate Publică
INTERPOL	Organizația Internațională de Poliție Criminală
IOCTA	Evaluarea amenințării criminalității organizate pe internet (EUROPOL)
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MJ	Ministerul Justiției
MIDR	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
NSP	Chestionar privind noile substanțe psihoactive (UNODC)
OCEMN	Organizația Cooperării Economice a Mării Negre
ODD	Obiectivele de dezvoltare durabilă
OHCHR	Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului
OIM	Organizația Internațională pentru Migrație
OMS	Organizația Mondială a Sănătății
ONG	Organizație neguvernamentală

PROIECT (traducere neoficială)

ONU	Organizația Națiunilor Unite
ONU-STC	Sondajele Organizației Națiunilor Unite privind tendințele criminalității și funcționarea sistemelor de justiție penală
OSCE	Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa
PG	Procuratura Generală
PIGD	Programul integrat de gestionare a dosarelor
PLS	Programe de lucru statistice
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
RCAT ESE	Rețeaua Coordonatorilor Anti-Trafic din Europa de Sud-Est
REM	Rețeaua europeană de migrație
SELEC	Centrul Sud-Est European de aplicare a Legii
SIA CNAJGS	Sistemul informational de evidență automatizată a datelor statistice cu privire la asistența juridică garantată de stat
SIA info PG	Sistemul informațional automatizat „info PG”
SIA RICC	Sistemul informațional automatizat „Registrul informației criminalistice și criminologice”
SIA Urmărire penală: E-Dosar	Sistemul informațional automatizat ”Urmărire penală: E-Dosar”
SIJ	Sistemul informațional judiciar
SPACE I	Statistica penală anuală a Consiliului Europei – Custodie
SPACE II	Statistica penală anuală a Consiliului Europei – Sancțiuni și Măsuri comunitare
SSE	Sistemul statistic european
SSN	Sistemul statistic național
STC	a se vedea ONU-STC
STI	Serviciul Tehnologii Informaționale
SV	Serviciul Vamal
TIP	Raportul privind traficul de persoane (Departamentul de Stat al SUA)
UE	Uniunea Europeană
UNECE	Comisia Economică a Organizației Națiunilor Unite pentru Europa
UNODC	Oficiul Națiunilor Unite privind Combaterea Drogurilor și a Criminalității
UNSC	Comisia de statistică a Organizației Națiunilor Unite

Rezumat executiv

Statisticile privind criminalitatea și justiția reprezintă o bază indispensabilă pentru elaborarea politicilor, monitorizare și evaluare în domeniul siguranței și securității. Importanța statisticilor în acest sector a fost subliniată în continuare prin includerea mai multor indicatori privind criminalitatea și justiția în cadrul Agendei 2030, în special în cadrul obiectivului 16 al acesteia privind pacea, justiția și instituții puternice.

O evaluare aprofundată a statisticilor privind criminalitatea și justiția produse de autoritățile relevante din Moldova a fost lansată în 2021 de PNUD Moldova în cadrul proiectului "Consolidarea eficienței și accesului la justiție în Moldova" (A2J), implementat cu suportul financiar al Suediei. Evaluarea, realizată în colaborare cu Biroul Național de Statistică (BNS) al Republicii Moldova, a avut drept scop trecerea în revistă a situației actuale pe segmentul statisticilor privind criminalitatea și justiția, axându-se autoritățile implicate în colectarea datelor, rolul și capacitatea instituțională a acestora, datele și mecanismele, sistemele existente. În rezultat, a fost elaborat un set de recomandări pentru a încuraja operarea unor îmbunătățiri în concordanță cu necesitățile naționale și cu standardele internaționale. Aceasta a avut ca finalitate două realizări principale: i) un raport detaliat și ii) o foaie de parcurs pentru a operaționaliza recomandările și pentru a însoți procesul de armonizare în continuare la standardele statistice internaționale relevante și standardele UE.

În total, șaisprezece autorități implicate în colectarea și schimbul de date privind criminalitatea și justiția, și BNS, au fost consultate în privința practicilor curente de colectare, procesare și diseminare a datelor. Printre acestea s-au numărat Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul de Management Operațional, Inspectoratul General al Poliției, Serviciul Tehnologii Informaționale, Inspectoratul Poliției de Frontieră, Procuratura Generală, Ministerul Justiției, Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești, curți de apel, judecătorii, Curtea Supremă de Justiție, Consiliul Superior al Magistraturii, Administrația Națională a Penitenciarelor, Inspectoratul Național de Probațiune, Centrul Național Anticorupție și Consiliul Național de Asistență Juridică Garantată de Stat. Autoritățile vizate au fost invitate să desemneze reprezentanți pentru interviuri, care au fost realizate utilizând un chestionar structurat cu întrebări. Evaluarea a inclus, de asemenea, un sondaj online al utilizatorilor de statistici privind criminalitatea și justiția, care a fost diseminat în rândul utilizatorilor naționali și internaționali, atât din partea autorităților publice, cât și din mediul academic, societatea civilă și organizațiile internaționale.

Participanții au avut posibilitatea de a examina constatările preliminare și au fost invitați la ședințe de validare a datelor, în cadrul cărora au putut completa sau corecta informațiile pe care le-au împărtășit inițial.

În scopul acestei evaluări, 20 dintre principiile statistice cheie aplicabile, inclusiv cele stabilite în Principiile fundamentale ale statisticii oficiale ale ONU și în Codul de bune practici al statisticilor europene, precum și în alte standarde relevante, au fost dispersate în patru categorii principale (relevanță și utilitate, actualitate și punctualitate, calitatea statisticilor, comparabilitate). Principalele constatări sunt prezentate în funcție de aceste rubrici/categorii principale.

În concordanță cu principalul standard internațional relevant, Manualul ONU privind dezvoltarea unui sistem de statistici în domeniul criminalității și al justiției, raportul de evaluare include componentele cheie ale statisticilor din domeniul justiției penale (poliție, procuratură, instanțe judecătorești, penitenciare) și conține secțiuni dedicate statisticilor sistemului de probațiune, anticorupție și sistemului de asistență juridică garantată de stat. Fiecare secțiune, care implică una

sau mai multe autorități responsabile, include un tabel de sinteză a punctelor forte și a punctelor slabe pentru statisticile din componenta relevantă, pe baza celor patru categorii descrise mai sus. În general, evaluarea a constatat mai multe puncte forte decât puncte slabe, în privința cărora se va putea acționa prin implementarea foii de parcurs. Majoritatea indicatorilor-cheie internaționali și europeni sunt disponibili în Republica Moldova, mulți dintre aceștea reprezentând statistici oficiale diseminate în mod sistematic de către BNS.

Cu toate acestea, autoritățile responsabile de statistici operează în mare parte cu reguli de numărare neuniforme și au început doar recent să colaboreze pe platforme multi-agenție pentru a asigura schimb de date. Informațiile accesibile public nu conțin în cele mai multe cazuri metadate și metodologii relevante, iar multe autorități nu dispun de mecanisme care să le permită utilizatorilor de date să ofere feedback. Raportul prezintă câteva exemple pe baza cărora se poate dezvolta în mod progresiv un set complet de indicatori naționali, aliniați cu Clasificarea internațională a criminalității în scopuri statistice (CICS), principalul standard internațional în acest sens.

Foaia de parcurs vizează încurajarea coordonării și, în consecință, consolidarea capacității instituționale a actorilor naționali de a colecta, prelucra, analiza, face schimb și disemina datele statistice privind criminalitatea și justiția. Acest obiectiv poate fi realizat prin revizuirea și standardizarea, după caz, a indicatorilor, definițiilor, metadatelor și a fluxurilor de colectare a datelor existente. Totodată, având în vedere că Moldova este solicitată în mod frecvent să raporteze la nivel internațional la o varietate de chestionare ce includ o gamă largă de aspecte legate de criminalitate și justiție, iar unele dintre acestea sunt diseminate prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe, o coordonare interinstituțională suplimentară și desemnarea unor puncte focale ar garanta oferirea de răspunsuri profesioniste și în timp util autorităților relevante.

Consolidarea cooperării naționale va facilita soluționarea oricăror deficiențe și neconcordanțe identificate, care pot limita în prezent potențialul și utilizarea statisticilor privind criminalitatea și justiția în procesul de monitorizare și de elaborare a documentelor și strategiilor de politică sectorială. Mai mult, evaluarea poate asista BNS în eforturile sale de a identifica și certifica alți producători de statistici oficiale (APSO) printre autoritățile participante.

În iunie 2022 Uniunea Europeană a acordat Republicii Moldova statutul de țară candidat pentru aderarea la UE. În acest sens, Foaia de parcurs reprezintă un instrument practic pentru a sprijini un proces mai amplu de aliniere la standardele UE și internaționale pe segmentul statisticilor privind criminalitatea și justiția.

I. Introducere

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, în cadrul proiectului "Consolidarea eficienței și accesului la justiție în Moldova" (A2J), implementat cu suportul financiar al Suediei, a lansat o evaluare aprofundată a statisticilor privind criminalitatea și justiția, produse de actori relevanți din Republica Moldova, în vederea promovării unei mai bune alinieri la standardele internaționale. Evaluarea a fost realizată în colaborare cu Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova.

Evaluarea statisticilor privind criminalitatea și justiția în Republica Moldova a început în septembrie 2021, având ca obiective principale de a analiza nivelul actual de conformitate cu standardele internaționale în domeniu, precum și de a identifica punctele forte și provocările actuale ale sistemului statistic național. De asemenea, concluziile și recomandările evaluatorilor pot sprijini eforturile BNS de a defini alți producători de statistici oficiale (APSO) din sector și de a îmbunătăți calitatea datelor, creând astfel baza necesară pentru monitorizarea și evaluarea impactului politicilor sectoriale¹. Prezentul raport detaliat de evaluare și recomandările acestuia este însoțit de o foaie de parcurs care identifică etapele de referință pentru reformele și îmbunătățirile relevante în statisticile privind criminalitatea și justiția (vezi Foaia de parcurs). Foaia de parcurs încorporează recomandările din prezentul raport într-un plan structurat vizând o reformă progresivă a statisticilor privind criminalitatea și justiția.

Echipa de evaluare, formată dintr-un consultant internațional și un consultant național, a realizat interviuri complexe cu actorii-cheie din rândul producătorilor de date și un sondaj în rândul utilizatorilor de statistici privind criminalitatea și justiția (octombrie-noiembrie 2021). Proiectul de raport a fost expediat fiecărei autorități implicate pentru comentarii cu privire la secțiunile care o vizează. Toate autoritățile au participat la procesul de validare finală care a inclus mai multe ședințe (iunie 2022).

Raportul este structurat în două părți: partea I conține o descriere a principalelor constatări și recomandări generale pentru ascensiunea sistemului de statistici privind criminalitatea și justiția, iar partea II conține constatări mai detaliate, precum și punctele forte și punctele slabe, identificate pentru fiecare componentă a statisticilor privind criminalitatea și justiția.

Foaia de parcurs prezintă indicații detaliate pentru alinierea progresivă la standardele internaționale cu antrenarea activă a tuturor actorilor relevanți.

II. Context, istoric și scopul evaluării

Republica Moldova s-a axat pe realizarea obiectivelor ce rezidă din angajamentele asumate în cadrul Acordului de Asociere semnat cu Uniunea Europeană (la Titlul IV, capitolul 6 Statistică, art. 41), ceea ce a condus la continuarea procesului de armonizare a sistemului statistic național cu acquis-ul comunitar. Această evoluție urmează a fi și mai importantă luând în considerare statutul de candidat al Republicii Moldova din iunie 2022.

¹ Criteriile specifice pentru acordarea statutului de APSO sunt incluse într-un proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de stabilire a producătorilor de statistici oficiale

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=129869&lang=ro .

Cadrul legal și regulile de funcționare ale Sistemului statistic național (SSN) al Republicii Moldova, a evoluat sub coordonarea BNS prin inițierea procesului de aplicare a acquis-ului comunitar (cadru legal, sistem de indicatori, metodologii statistice etc.), a Principiilor fundamentale ale statisticii oficiale ale ONU² și a Codului de bune practici al statisticilor europene.³ Cadrul național care guvernează statisticile oficiale angajează în mod expres producătorii de date în ceea ce privește calitatea și confidențialitatea datelor și reglementează procesul de colectare și diseminare a statisticilor oficiale.

Îmbunătățirea serviciilor statistice prestate de SSN și integrarea deplină a statisticilor moldovenești în Sistemul Statistic European (SSE) a constituit una din prioritățile Strategiei de dezvoltare a sistemului statistic național 2016-2020.⁴ O evaluare globală a SSN din 2019, efectuată de Eurostat, a remarcat îmbunătățirile aduse în direcția unei mai mari conformări cu standardele europene și internaționale în mai multe domenii statistice și a confirmat că "SSN al Republicii Moldova respectă într-o măsură semnificativă standardele internaționale și europene" (Eurostat, 2019). Același lucru a fost observat în 2021 în Raportul privind punerea în aplicare a Acordului de Asociere cu Republica Moldova, în care se menționa, totuși, că BNS "continuă să înregistreze insuficiență semnificativă de resurse umane, financiare și IT, fapt care îi afectează activitățile" (CE, 2021, p. 14)⁵.

De asemenea, sunt așteptări ca acest proces să contribuie la integrarea Agendei 2030⁶ și a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale acesteia în SSN, după adaptarea și localizarea la nivel național a indicatorilor ODD, inițiate de Republica Moldova în 2015⁷, și o dată cu instituirea unui mecanism de raportare pentru indicatorii globali ai ODD pentru a sprijini măsurarea progreselor înregistrate în implementarea ODD, precum și pentru a aborda lacunele identificate în ceea ce privește disponibilitatea datelor, în special din perspectiva dezagregării acestora care ar putea ajuta la măsurarea impactului dezvoltării durabile asupra celor mai vulnerabile grupuri ale populației, astfel încât nevoile acestora să nu fie ignorate și fără a lăsa pe cineva pe dinafară.

Unul din obiectivele Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022⁸ își propune consolidarea sistemului statistic național și alinierea la standardele europene în domeniul statisticii, prin elaborarea și aprobarea proiectului Strategiei de dezvoltare a sistemului statistic național până în anul 2030; elaborarea și aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială și a altor acte normative în domenii conexe în vederea eficientizării activității statisticii oficiale, inclusiv:

- asigurarea accesului la sursele de date administrative și private pentru elaborarea de statistici oficiale;
- ajustarea cerințelor de confidențialitate și diseminare a datelor statistice în conformitate cu Regulamentul CE nr. 223/2009; elaborarea proiectului de hotărâre a Guvernului privind aprobarea Programului de dezvoltare a sistemului statistic național pentru anii 2022-2025; elaborarea și aprobarea Regulamentului privind stabilirea producătorilor de date statistice oficiale.

² <https://unstats.un.org/unsd/dnss/gp/fundprinciples.aspx>

³ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/european-statistics-code-of-practice>

⁴ https://statistica.gov.md/public/files/despre/legi_hotariri/Strategy_SD_SSN_2016_2020_eng.pdf

⁵ https://eeas.europa.eu/sites/default/files/swd_2021_295_fl_joint_staff_working_paper_en_v2_p1_1535649.pdf

⁶ A se vedea A/RES/70/1 - Transformarea lumii noastre: Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, adoptată la 25 septembrie 2015. La fel ca toate țările din lume, Republica Moldova s-a angajat să implementeze Agenda 2030.

⁷ A se vedea <https://moldova.un.org/en/23602-nationalization-indicators-sdg>.

⁸ Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022 a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2021;

Un alt obiectiv⁹ al sursei citate propune raționalizarea producției de statistici demografice și sociale prin utilizarea surselor de date administrative.

La fel de importantă este și aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, o acțiune planificată pentru 2022.

Conform Planului național de acțiuni pentru drepturile omului pentru perioada 2018-2022¹⁰, reprezintă o prioritate națională stabilirea unui mecanism de colectare a datelor dezagregate privind infracțiunile motivate de ură, printre autoritățile responsabile fiind nominalizate: Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală, Consiliul Superior al Magistraturii, Biroul Național de Statistică, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității.

Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025¹¹, propune implementarea statisticii electronice și îmbunătățirea acestui mecanism pentru sistemul judiciar.

Strategia națională de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pe anii 2018-2023¹² își propune ca obiectiv specific consolidarea sistemelor de colectare, analiză și diseminare a statisticilor sectoriale și asigurarea monitorizării periodice a dinamicii violenței față de femei și a violenței în familie prin dezvoltarea sistemelor automatizate de colectare a datelor administrative sectoriale (poliție, justiție, protecție socială, sănătate) și interconectarea acestora; realizarea periodică a unor studii statistice reprezentative la nivel național care să reflecte prevalența violenței în familie.

Cu toate acestea, statisticile privind criminalitatea și justiția, la fel ca în multe alte state, rămân în urmă în proces. Deși acest lucru poate depinde în mare măsură de provocările pe care Republica Moldova le împărtășește cu multe alte state (de exemplu, datele sunt produse și diseminate de o varietate de surse diferite și poate fi dificil de a reconcilia și a verifica datele), există provocări specifice care pot fi inerente Republicii Moldova.

Potrivit Barometrului de Opinie Publică din februarie 2021, sistemul de justiție din Republica Moldova se confruntă cu un nivel scăzut de încredere publică, mai puțin de 20 la sută dintre respondenți având încredere în sistem.¹³ Într-adevăr, sondajele din 2017 ale Băncii Mondiale privind utilizatorii serviciilor instanțelor de judecată (BM, 2018) au statuat că peste trei sferturi (76%) dintre utilizatorii serviciilor instanțelor de judecată au considerat că performanța instanțelor este slabă și aproape două treimi (62%) dintre toți respondenții gîndesc că este puțin probabil ca un cetățean obișnuit să aibă parte de un proces echitabil.

⁹ În baza Acordului de Asociere RM-UE, art. 41; 44; Regulamentul CE nr. 223/2009; Evaluarea globală a sistemului statistic național 2019, realizată de Eurostat;

¹⁰ Planul național de acțiuni pentru drepturile omului pentru perioada 2018-2022 a fost aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 89/2018;

¹¹ Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025 a fost aprobată prin Legea nr. 211/2021;

¹² Strategia națională de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pe anii 2018-2023 a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 281/2018.

¹³ Barometrul de opinie publică, octombrie 2020, februarie 2021 <https://ipp.md/2021-02/barometrul-opinie-publice>.

Un sistem solid de statistici privind criminalitatea și justiția contribuie la îmbunătățirea accesului la justiție pentru toți. Acesta ajută în generarea de informații detaliate și granulate, dezagregate în funcție de sex și vârstă, relevante pentru diferite grupuri de populație, în special pentru cele cu venituri reduse, minorități, persoane vulnerabile și cu dizabilități.

De exemplu, potrivit datelor Băncii Mondiale (BM, 2018), grupurile cu venituri mici au cunoștințe mai slabe despre funcționarea sistemului judecătoresc din Moldova și îl consideră mai puțin accesibil din punct de vedere al costurilor și al informațiilor, în comparație cu grupurile cu venituri mai mari. Accesul la informații este foarte important, respondenții la sondaj subliniind că ar trebui să se acorde mai multă atenție punerii la dispoziția publicului a informațiilor privind dosarele și hotărârile judecătorești, precum și simplificării și clarificării procedurilor de depunere a cererilor de chemare în judecată. Mai puțin de jumătate dintre respondenți au declarat că au reușit să găsească hotărârea judecătorească de care au nevoie. 57% dintre cetățeni nu au cunoștințe despre reformele judiciare, iar cei care au se plâng de insuficiența informațiilor (BM, 2018).

Impactul reformelor în curs de implementare poate să nu fie perceput în întregime de către cetățeni în absența unei mai bune coordonări a entităților din domeniul justiției. Studii recente au observat că par să lipsească mecanisme coerente de coordonare între instituțiile de aplicare a legii, de securitate și de justiție pentru o administrare eficientă a justiției, atât la nivel național, cât și la nivel local, ceea ce face ca cetățenii, în special cei din grupurile marginalizate sau minoritare, să nu-și poată revendica drepturile și să nu aibă acces la justiție.¹⁴

Monitorizarea implementării politicilor, atât la nivel național, cât și la nivel local, rămâne o sarcină principală a agendei Guvernului moldovean. Cererea de date de calitate pentru elaborarea de politici și luarea de decizii bazate pe statistici continuă să crească. Elaborarea de politici fundamentate pe statistici poate avea succes numai dacă se operează cu date solide și statistici de calitate. Consecvent, este nevoie de texte explicative clare care să însoțească datele și să sporească accesibilitatea și utilizarea statisticilor.

În mod deosebit, Republica Moldova s-a angajat să evolueze strategic în producerea unor statistici de înaltă calitate disponibile pentru a formula strategii și politici realiste, pentru a stabili obiective, pentru a măsura impactul și a gestiona rezultatele, pentru a monitoriza performanțele și a lua decizii fundamentate pe date, sprijinind politicile ce vizează construirea unui sector al justiției independent, imparțial, profesionist, responsabil, eficient și transparent¹⁵.

Un sondaj efectuat în Republica Moldova cu privire la nivelul de satisfacție față de sursele de informare existente a constatat că informația statistică din sectorul justiției a fost cel mai frecvent utilizată în scopul informării generale de către o gamă largă de utilizatori, inclusiv administrația publică locală, organizațiile internaționale și neguvernamentale, mass-media și cercetătorii (Magenta, 2016).¹⁶ Utilizatorii statisticilor din domeniul justiției au exprimat o lipsă generală de

¹⁴ Raportul Misiunii regionale a PNUD privind statul de drept, justiția, securitatea și drepturile omului în Moldova (octombrie 2017).

¹⁵A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 235/2021

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=128407&lang=ro

¹⁶ Sondaj privind nivelul de satisfacție al utilizatorilor de date și informații statistice față de sursele de informare existente elaborat pentru Programul „Susținerea Măsurilor de Promovare a Încrederii”, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, realizat de S.C. Magenta Consulting S.R.L., iunie 2016;

încredere din cauza nivelului insuficient de dezagregare a datelor¹⁷, a lipsei explicațiilor metodologice și a politicilor impredictibile de diseminare a datelor. Primul sondaj electronic privind satisfacția utilizatorilor a fost realizat de Biroul Național de Statistică în 2021 (BNS, 2021)¹⁸, care a evidențiat faptul că nu foarte mulți utilizatori consultă statisticile din domeniul justiției (doar 19 % dintre respondenți), dar că există o cerere de noi publicații statistice în domeniul criminalității și al justiției.

În acest context, evaluarea statisticilor privind criminalitatea și justiția urmărește să identifice și să soluționeze treptat probleme specifice îmbunătățind alinierea la standardele internaționale printr-un proces progresiv. Acesta include învățarea din experiența statelor membre ale UE și promovarea inițiativelor în strânsă cooperare cu organizațiile internaționale cu competențe în domeniu, în special cu Biroul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate (UNODC) și Eurostat.

Structura și etapele evaluării

Evaluarea statisticilor privind criminalitatea și justiția a început în septembrie 2021. Principalele sale obiective au fost următoarele:

1. Realizarea unei evaluări sectoriale complexe a statisticilor privind criminalitatea și justiția în vederea stabilirii conformității acestora cu standardele internaționale în domeniu;
2. Elaborarea unei foi de parcurs pentru continuarea alinierii la standardele statistice internaționale și ale UE, ținând cont de contextul național.

Aceste două obiective generale corespund celor două etape ale proiectului. Prima etapă a inclus o analiză documentară detaliată, consultări extinse cu principalele autorități implicate, un sondaj în rândul utilizatorilor și elaborarea unui raport final care a identificat punctele forte și punctele slabe. Raportul oferă un set de recomandări, în vederea promovării unei mai bune alinieri a statisticilor privind criminalitatea și justiția la standardele internaționale în domeniu. În corespundere cu termenii de referință pentru actuala evaluare sectorială, principala referință internațională utilizată a fost Manualul ONU pentru elaborarea unui sistem de statistici în domeniul justiției penale. De asemenea, au fost examinați pașii necesari pentru alinierea la CICS.

În cea de-a doua etapă recomandările au fost transpuse într-o foaie de parcurs a acțiunilor și măsurilor necesare pentru a evolua în continuare spre conformarea cu standardele relevante ale ONU și UE, precum și pentru a se alinia cu Compendiul de cerințe statistice al UE.

Scopul Evaluării a constat în a analiza situația actuală a statisticilor privind criminalitatea și justiția, mecanismele și sistemele existente de colectare a datelor, rolul și capacitatea autorităților/instituțiilor de colectare a datelor și dezvoltarea unor activități recomandate pentru îmbunătățirea colectării, calității și diseminării datelor în concordanță cu necesitățile naționale și recomandările internaționale, inclusiv îmbunătățirea unui set cuprinzător de date dezagregate/indicatori, cu definiții și metadate, ținând cont de principiile stabilite în Principiile fundamentale ale statisticilor oficiale ale ONU și în Codul de bune practici al statisticilor europene și alte standarde relevante.

¹⁷ Sondaj de opinie privind gradul de satisfacție a utilizatorilor cu date statistice ale BNS, Centrul de Investigații Sociologice și Marketing "CBS-AXA", 2013,

https://statistica.gov.md/public/files/despre/evaluare_opinii/CBS_Axa_2013/Rezultate_sondaj_2013.pdf

¹⁸ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=en&idc=30&id=7287&parent=0>

În corespundere cu Manualul ONU (ONU 2003, pagina 13), evaluarea a preluat abordarea structurală internațională bazată pe principalele componente ale sistemului de justiție penală, după cum urmează:

- Poliția, incluzând statistici ale structurilor poliției naționale, regionale sau locale.
- Procuratura, incluzând statisticile procuraturilor de diferite niveluri.
- Instanțele judecătorești, incluzând statisticile instanțelor de toate nivelurile.
- Sistemul Penitenciar, incluzând statisticile de la instituțiile de detenție preventivă și detenție post-judiciară, precum și de la instituțiile de detenție specializate.
- Sistemul de Probațiune, care poate fi considerat ca subcomponentă a penitenciarelor, este evaluat separat datorită importanței măsurilor neprivative de libertate. Acesta include statistici privind probațiunea la nivel central și local.

Evaluarea a inclus, de asemenea, statistici din două domenii specializate, după cum urmează:

- Anticorupție, incluzând statisticile generate și diseminate de autoritatea națională anticorupție.
- Asistența juridică garantată de stat, incluzând statistici privind funcționarea sistemului de asistență juridică garantată de stat din țară.

În contextul acestei evaluări, au fost analizate statisticile cu privire la infracțiuni, justiția penală și contravenții. Acestea includ statisticile oficiale, diseminate în cadrul Programului de lucrări statistice (PLS), precum și statisticile colectate în scopuri administrative de anumite autorități și deținute de acestea.

Foaia de parcurs (vezi Foaia de parcurs) are ca scop consolidarea capacității actorilor naționali de colectare, prelucrare, analiză și schimb, precum și de diseminare a datelor statistice privind criminalitatea și justiția, prin revizuirea și standardizarea, după caz, a indicatorilor, definițiilor și fluxurilor de colectare a datelor existente. Aceasta va consolida cooperarea națională și va aborda orice deficiențe și neconcordanțe identificate, care pot limita în prezent utilizarea statisticilor privind criminalitatea și justiția în procesul de monitorizare și de elaborare a documentelor și strategiilor de politică sectorială. Totodată, o mai bună aliniere la standardele internaționale va spori coerența datelor la nivel național și comparabilitatea datelor la nivel internațional¹⁹.

Autoritățile naționale implicate

Mai multe autorități din Republica Moldova au competențe în materie de statistici privind criminalitatea și justiția (vezi **Ошибка! Источник ссылки не найден.**). Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție, instanțele judecătorești, poliția și procuraturile, Consiliul Național de Asistență Juridică Garantată de Stat, Serviciul Vamal și Serviciul Fiscal, prin intermediul subdiviziunilor și autorităților subordonate, asigură colectarea, prelucrarea, analiza și diseminarea statisticilor privind criminalitatea și justiția.

BNS, prin intermediul paginii web, diseminează diferite produse, cum ar fi comunicate, publicații statistice și Banca de date statistice – toate acestea conținând statistici privind criminalitatea și

¹⁹ Evaluarea, cu excepția cazului în care se specifică altfel, nu include zonele situate în partea stângă a Nistrului.

justiția. Banca de date statistice²⁰ conține o listă concisă de indicatori statistici privind criminalitatea și justiția, accesibili din secțiunea Statistici sociale. Statisticile privind criminalitatea și justiția, diseminate de BNS, reflectă date generale privind criminalitatea (infrațiuni și persoane care au comis infrațiuni), inclusiv infraționalitatea juvenilă, persoane condamnate și aflate în detenție, accidente rutiere și sistemul de justiție (cauze intrate în instanțele judecătorești și reprezentanții profesiilor juridice), precum și date despre contravenții constatate.

În afara Legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială²¹, care reflectă baza legală națională privind producerea și diseminarea statisticilor oficiale (inclusiv statisticile privind criminalitatea și justiția), nu există un raport consolidat privind statisticile în materie de criminalitate și justiție sau o politică coordonată între autoritățile competente care să promoveze utilizarea unor definiții sau indicatori uniformi²². În septembrie 2021 Cartea Albă a Justiției²³ a recomandat autorităților relevante din domeniul justiției să aprobe o metodologie unică pentru dezvoltarea și colectarea datelor, cu disponibilitate online.

²⁰ <https://statbank.statistica.md/pxweb/pxweb/en/30%20Statistica%20sociala/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774>

²¹ <https://statistica.gov.md/pageview.php?l=en&idc=323> A se vedea art. 11 din Legea 93/2017. PLS anual oferă câteva indicații în acest sens.

²² BNS dispune de metadate de referință pentru statisticile oficiale privind criminalitatea și justiția, inclusiv rapoarte de calitate pentru utilizatorii de date, definiții și descrierea altor dimensiuni ale calității (secțiuni). <https://statistica.gov.md/pageview.php?l=en&idc=430&>

²³ Cartea Albă a Justiției, Recomandări pentru o justiție independentă și integră, Institutul pentru Politici și Reforme Europene, Chișinău, septembrie 2021.

Tabelul 1

Furnizori și producători de date privind criminalitatea și justiția în Moldova, pe componente ale justiției penale

Furnizori și producători de date privind criminalitatea și justiția în Moldova, pe componente ale justiției penale						
Poliție	Procuratură	Instanțe judecătorești	Penitenciare	Probațiune	Anticorupție	Asistența juridică garantată de stat
Ministerul Afacerilor Interne	Procuratura Generală <ul style="list-style-type: none"> Procuraturile specializate (2) Procuraturile rationale/municipale (39) Consiliul Superior al Procurorilor	Ministerul Justiției	Administrația Națională a Penitenciarelor <ul style="list-style-type: none"> Penitenciarele (17) 	Inspectoratul Național de Probațiune <ul style="list-style-type: none"> Birourile de probațiune (38) 	Centrul Național Anticorupție	Consiliul Național de Asistență Juridică Garantată de Stat <ul style="list-style-type: none"> Birourile teritoriale de asistență juridică garantată de stat (4)
Autoritățile din subordine și alte entități relevante		Autoritățile din subordine și alte entități relevante				
<ul style="list-style-type: none"> Inspectoratul General al Poliției <ul style="list-style-type: none"> Inspectoratul Național de Securitate Publică Inspectoratele locale de poliție 		<ul style="list-style-type: none"> Agencia de administrare a instanțelor judecătorești 				
<ul style="list-style-type: none"> Inspectoratul de Management Operațional 		Consiliul Superior al Magistraturii				
<ul style="list-style-type: none"> Serviciul Tehnologii Informaționale 		<ul style="list-style-type: none"> Curtea Supremă de Justiție 				

PROIECT (traducere neoficială)

<ul style="list-style-type: none"> • Inspectoratul General al Poliției de Frontieră <ul style="list-style-type: none"> • Structurile locale subordonate poliției de frontieră 		<ul style="list-style-type: none"> • Curțile de Apel (4) 				
<ul style="list-style-type: none"> • Serviciul Vamal 		<ul style="list-style-type: none"> • Judecătoria (15) 				
<ul style="list-style-type: none"> • Serviciul Fiscal de Stat 						
<ul style="list-style-type: none"> • 44 autorități care raportează cu privire la contravenții 						
Biroul Național de Statistică						
Biroul Național de Statistică	Biroul Național de Statistică	Biroul Național de Statistică	Biroul Național de Statistică		Biroul Național de Statistică	

Caseta 1 – Alți producători de statistici oficiale (APSO)

În fiecare țară, Oficiul Național de Statistică este producătorul central al statisticilor oficiale și acționează în calitate de coordonator al SSN. Subsecvent, alte autorități naționale (cum ar fi ministerele sau agențiile specializate) pot fi angajate în producția de statistici oficiale și sunt denumite Alți producători de statistici oficiale (APSO).

La nivel național, BNS este principalul producător de statistici oficiale. Pe lângă BNS, în prezent, SSN include Banca Națională a Moldovei, care este considerată producător de statistici oficiale în domeniul său de competență, în timp ce APSO lipsesc până în prezent și abia urmează să fie identificați, aprobați/certificați și actualizați periodic de către BNS, în temeiul Regulamentului aprobat recent prin hotărâre de Guvern (Hotărârea nr. 51/2022²⁴).

Certificarea APSO depinde de un set de criterii de eligibilitate stabilite prin lege, pe baza unor standarde și linii directoare care urmează să fie aplicate la nivelul întregului SSN. APSO trebuie să funcționeze în conformitate cu Legea cu privire la statistică și cu standardele adoptate, să fie entități independente din punct de vedere profesional în cadrul autorităților respective și să fie integral responsabile pentru activitățile care le sunt atribuite în cadrul PLS.

Dintre entitățile naționale indicate în Tabelul 1, doar două autorități subordonate Ministerului Afacerilor Interne, (Inspectoratul General al Poliției și Serviciul Tehnologii Informaționale), și alte două autorități subordonate Ministerului Justiției, (Agenția pentru Administrarea Instanțelor Judecătorești și Administrația Națională a Penitenciarelor), participă la implemenarea PLS, aprobat anual de către Guvern, și la producerea de statistici oficiale privind criminalitatea și justiția. Autoritățile care sunt evidențiate cu culoare violet în Tabelul 1 sunt incluse printre instituțiile naționale care contribuie la activități și furnizează informații și date ce sunt utilizate pentru producerea și diseminarea statisticilor oficiale.

Rezultatele prezentei evaluări ar putea servi, de asemenea, în calitate de sursă de informații pentru BNS, pentru a permite examinarea eligibilității acestor autorități în vederea certificării ca APSO.

Biroul Național de Statistică

Biroul Național de Statistică (BNS) are rolul de autoritate centrală în domeniul statisticii, fiind principalul producător de statistică oficială din țară (*producător de date*) și coordonatorul sistemului de statistică național.

Activitatea BNS se întemeiază pe respectarea Constituției Republicii Moldova, a Legii cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, a altor acte legislative și normative, a deciziilor și ordinelor conducerii BNS. Legea cu privire la statistica oficială reglementează organizarea și funcționarea sistemului de statistică oficială și stabilește cadrul legal pentru elaborarea, producerea, diseminarea și coordonarea statisticii oficiale (art.1).

Art. 5 din lege prevede că producerea informațiilor statistice se întemeiază pe respectarea principiilor ce vizează mai multe domenii: cadrul instituțional, procesele statistice, produsele statistice.

²⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=129869&lang=ro

BNS este o autoritate administrativă instituțională și profesională independentă, creată de Guvern pentru a coordona sistemul statistic național în ceea ce privește dezvoltarea și producerea statisticilor oficiale. În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 935 din 24.09.2018 privind organizarea și funcționarea BNS, Biroul exercită următoarele atribuții²⁵:

- 1) Coordonează sistemul statistic național privind dezvoltarea și producerea statisticii oficiale;
- 2) Elaborează și implementează strategiile de dezvoltare a SSN, programelor statistice anuale și multianuale (PLS);
- 3) Elaborează cadrul normativ și instituțional necesar realizării obiectivelor strategice în domeniul său de activitate, precum și mecanismele transpunerii lor în practică;
- 4) Efectuează managementul și controlul realizării, în condiții de calitate, a programelor și planurilor statistice adoptate la nivel central și regional;
- 5) Armonizează și alinează indicatorii statistici, metodologiile, metodele și tehnicile aplicate la nivel național cu reglementările și standardele internaționale;
- 6) Promovează cultura statistică în societate.

BNS deține competențe în materie de statistici privind criminalitatea și justiția prin intermediul Direcției statistica serviciilor sociale. Un singur angajat se ocupă atât de colectarea datelor din chestionarul statistic privind "Contravențiile constatate"²⁶, cât și de coordonarea tuturor datelor administrative primite și diseminate în concordanță cu PLS. Statisticile anuale și trimestriale sunt publicate prin intermediul diferitelor produse, cum sunt: comunicate de presă, publicații și baza de date statistice, pe pagina web a BNS și accesibile din secțiunea "Statistica socială" din Statistici pe domenii²⁷.

În conformitate cu PLS aprobat anual de Guvernul moldovean, BNS primește date agregate de la diferite autorități, de obicei pe suport de hârtie și prin e-mail, luând în considerare că nu toate părțile sistemului de justiție penală dispun de sistem informațional electronic. Valorile absolute sunt transformate în rate, după caz. Formulele statistice utilizate de BNS sunt disponibile publicului în metadate. Nu există reguli scrise pentru validarea datelor, dar BNS urmărește să asigure validarea logică prin verificarea fluxului logic, a corelațiilor, a respectării limitelor normale ale anumitor indicatori și, în cele din urmă, să elimine unele date ilogice.

Consecvent, BNS verifică integritatea datelor. Confidențialitatea datelor este asigurată în toate etapele procesului.

Există un proces de consultare între BNS și producătorii naționali de date care nu fac parte din PLS cu privire la definițiile, perioadele de referință și alte informații incluse în metadatele BNS privind statisticile din domeniul justiției (BNS, 2021). BNS urmărește scopul să se alinieze la instrumentele internaționale. Luând în considerare că producătorii de date pot avea practici diferite, un proces necesar de revizuire a datelor necesită corecții în timp util care să fie efectuate în strânsă colaborare între BNS și producătorii de date.

Atunci când sunt diseminate date, publicarea este însoțită de un comunicat de presă (se practică două comunicate de presă separate pentru infracțiuni și pentru contravenții) care include declarații

²⁵ Actele legislative și normative care reglementează activitatea BNS sunt disponibile pe pagina oficială a instituției www.statistica.gov.md, la rubrica "Despre BNS"

(<http://www.statistica.gov.md/pageview.php?l=en&idc=323&>)

²⁶ <https://statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&id=7240&idc=635>

²⁷ <https://statistica.gov.md/category.php?l=en&idc=189&>

oficiale. Comunicarea către public include elaborarea de infografice și distribuirea informațiilor ușor de utilizat pe rețelele de socializare. Personalul BNS supraveghează publicarea datelor pe rețelele de socializare pentru a se asigura că acestea nu sunt utilizate în mod eronat.

La moment, BNS păstrează o funcție de diseminare, care funcționează pe baza datelor agregate colectate și publică în mod regulat un set de statistici privind criminalitatea și justiția²⁸.

Dezagregarea este disponibilă în funcție de diferite categorii de date (a se vedea BNS, 2021). În cazul în care datele dezagregate conțin informații confidențiale, acestea nu sunt diseminate, ci sunt agregate la nivelul minim disponibil pentru a asigura confidențialitatea datelor.

Statisticile oficiale privind criminalitatea și justiția puse la dispoziție de BNS sunt distribuite în următoarele categorii:

- Infrațiuni
- Infraționalitatea juvenilă
- Persoane condamnate și aflate în detenție
- Sistemul de justiție
- Accidente rutiere
- Contravenții constatate

Întrucât procesul stabilit în cadrul PLS include consultări extinse cu producătorii și furnizorii de date, BNS nu poate controla toate procesele/etapele de colectare a datelor, realizate de alți producători de date și este necesară susținerea procesului de consultanță tehnică²⁹.

Metadatele pentru statisticile publicate se actualizează anual, în funcție de diferite modificări ale terminologiei sau ale datelor diseminate. De exemplu, ultimele modificări s-au efectuat prin adăugarea lângă definiții a articolelor din codul penal. Nu există definiții standard în scopuri statistice și producătorii de date utilizează definiții generale preluate din codul penal și din alte acte normative relevante.

În prezent, infracțiunile sunt clasificate de către BNS în conformitate cu Codul penal al Republicii Moldova (Codul nr. 985-XV din 18.04.2002), iar clasificarea contravențiilor se bazează pe Codul contravențional al Republicii Moldova (Codul nr. 218-XVI din 24.10.2008).

În cele din urmă, BNS intenționează să colecteze date individuale (așa cum se procedează, de exemplu, în cazul impozitelor), dar acest lucru nu este posibil actualmente din motive atât juridice, cât și tehnice.

III. Scopul și domeniul de aplicare al evaluării

²⁸ Informația colectată și diseminată în domeniul justiției de către BNS nu include localitățile situate în stânga Nistrului. Excepție fac comisariatele de poliție subordonate Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, situate în municipiul Tighina;

²⁹ În acest sens, BNS a început să elaboreze rapoarte SIMS (Single Metadata Integrated Structure – Structura Unică Integrată a Metadatelor) – o combinație între ESMS (Euro SDMX Metadata Structure – Structura metadatelor Euro SDMX) și ESQRS (ESS Standard Quality Report Structure - Structura raportului de calitate standard ESS).

Metodologia evaluării

Abordare generală

Evaluarea a fost structurată în baza unei matrici care include patru categorii, grupând principalele principii de calitate ale statisticilor oficiale. Axată în principal pe Principiile fundamentale ale statisticii și pe Codul de bune practici al statisticilor europene, precum și pe alte standarde internaționale relevante, matricea are ca scop rezumarea principalelor categorii și furnizarea unui instrument de evaluare flexibil pentru toate etapele de dezvoltare a statisticilor.

Au fost utilizate următoarele categorii și principii:

- Relevanță și utilitate
 - o Relevanță
 - o Utilitate
- Actualitate și punctualitate
 - o Actualitate
 - o Punctualitate
- Calitatea statisticilor (acuratețe, surse)
 - o Acuratețe
 - o Fiabilitate
 - o Mandat
 - o Confidențialitate
 - o Adecvarea resurselor
 - o Profesionalism
 - o Imparțialitate
 - o Obiectivitate
 - o Angajament față de calitate
- Comparabilitate (metodologie solidă, coerență)
 - o Metodologie solidă
 - o Adecvarea metodelor
 - o Accesibilitate și claritate
 - o Comparabilitate
 - o Coerență
 - o Coordonare națională
 - o Angajament față de standardele internaționale

Totodată, în concordanță cu termenii de referință pentru evaluare, au fost examinate două aspecte transversale:

- Egalitatea de gen
- Considerații privind drepturile omului.

Întrebări de evaluare, criterii de apreciere și indicatori

Pentru fiecare dintre categoriile de evaluare menționate mai sus au fost stabilite întrebări de evaluare specifice, criterii de apreciere și indicatori corespunzători, precum și surse de informații,

pentru a ghida colectarea datelor și pentru a sprijini analiza acestora. Acestea au fost compilate în Matricea de evaluare anexată la prezentul raport (vezi Anexa II - Matricea de evaluare).

Colectarea de date și informații

Echipa a utilizat o combinație de metode calitative și cantitative pentru colectarea și analiza datelor. Analiza documentară și interviurile detaliate cu producătorii și furnizorii de date au produs o multitudine de informații calitative, care au fost completate de date cantitative colectate în principal din sondajul realizat în rândul utilizatorilor și din statisticile publicate. Având în vedere constrângerile actuale la nivel mondial cauzate de pandemia de Covid-19, întregul exercițiu s-a desfășurat la distanță. Astfel, echipa a utilizat documentația disponibilă, furnizată de autorități, a realizat interviuri și a expediat un sondaj actorilor relevanți. Platforma Zoom, a fost pusă la dispoziție de PNUD și a inclus un canal de interpretare (română/engleză) care a permis realizarea față în față a interviurilor la distanță (a se vedea Tabelul 2). În scopul diseminării și obținerii răspunsurilor la chestionarele online, echipa a utilizat instrumentul SurveyMonkey. Reuniunile periodice ale echipei de evaluare, precum și întâlnirile cu PNUD și cu reprezentanții BNS au avut loc, de asemenea, pe platforma Zoom.

Verificarea documentară

Echipa a analizat un număr variat de documente, inclusiv legi și regulamente ale Republicii Moldova, programe și rapoarte statistice, alte rapoarte naționale și internaționale. Totodată, au fost consultate surse suplimentare pentru elaborarea raportului final (vezi Referințele prezentului raport).

Consultări cu actorii relevanți

La evaluare au participat 17 autorități naționale cu competențe în materia statisticilor privind criminalitatea și justiția, care au fost invitate la interviuri detaliate. Fiecare autoritate a fost reprezentată de angajați de nivel managerial și tehnic (a se vedea Tabelul 2). Lista completă a autorităților participante la interviuri este prezentată în Anexa I. În ansamblu, s-a recepționat răspuns foarte bun din partea majorității autorităților, doar două entități nefiind disponibile pentru interviu (ambele au expediat informațiile solicitate ulterior). În general, autoritățile implicate au prezentat deschidere să participe în proces pentru îmbunătățirea calității generale a datelor produse și alinierea la standardele internaționale.

Interviurile s-au desfășurat în limba română (ocazional în limba rusă) cu traducere în limba engleză.

Tabelul 2 - Autoritățile implicate

Autoritățile implicate	Data interviului	Numărul de participanți delegați	Statut
1. Consiliul Superior al Magistraturii	-	0	Indisponibilitate de participare la interviu (Informația prezentată separat)
2. Biroul Național de Statistică	15 octombrie 2021	1	Încheiat

PROIECT (traducere neoficială)

3. Administrația Națională a Penitenciarelor	22 octombrie 2021	1	Încheiat
4. Ministerul Justiției	22 octombrie 2021	2	Încheiat
5. Curtea de Apel Comrat (*)	26 octombrie 2021	2	Încheiat
6. Judecătoria Bălți (*)	26 octombrie 2021	1	Încheiat
7. Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești (*)	26 octombrie 2021	2	Încheiat
8. Curtea Supremă de Justiție	26 octombrie 2021	1	Încheiat
9. Inspectoratul Național de Probațiune	27 octombrie 2021	1	Încheiat
10. Serviciul Tehnologii Informaționale (°)	28 octombrie 2021	1	Încheiat
11. Inspectoratul General al Poliției (°)	28 octombrie 2021	2	Încheiat
12. Inspectoratul de Management Operațional	28 octombrie 2021	1	Încheiat
13. Procuratura Generală	2 noiembrie 2021	2	Încheiat
14. Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat	2 noiembrie 2021	1	Încheiat
15. Centrul Național Anticorupție	3, 17 noiembrie 2021	3	Încheiat
16. Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	9 noiembrie 2021	2	Încheiat
17. Ministerul Afacerilor Interne	11 noiembrie 2021	1	Indisponibilitate de participare la interviu (Informația prezentată separat)

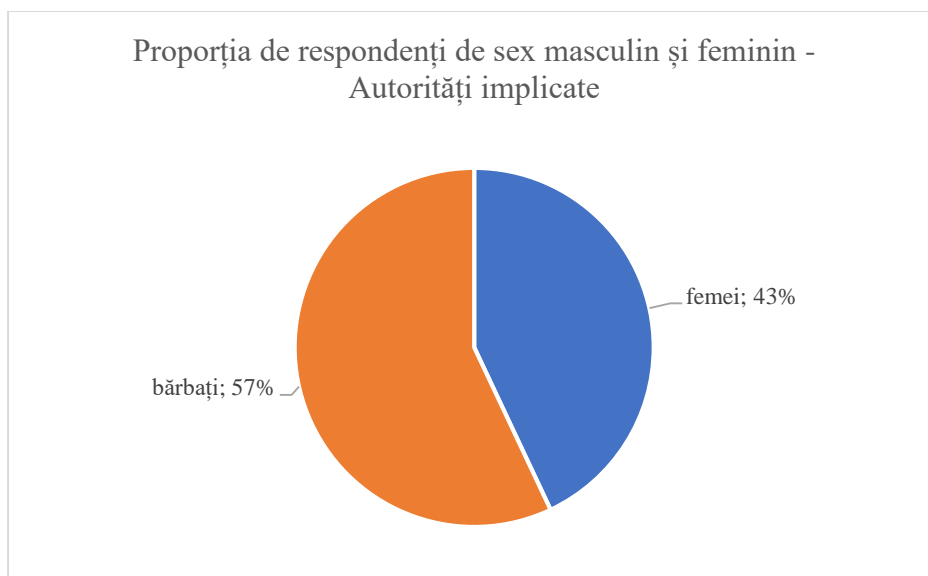
(*) interviu comun realizat la 26 octombrie 2021; (°) interviu comun realizat la 28 octombrie 2021

Majoritatea reprezentanților autorităților intervievate au fost bărbați (57%, a se vedea

Cadrul instituțional, organizarea managerială internă a statisticilor	Calitatea statisticilor
Tipuri de date produse	Calitatea statisticilor, Relevanță și utilitate
Definiții utilizate	Comparabilitate
Procesul de colectare a datelor, producere, metadata	Calitatea statisticilor, Actualitate și punctualitate
Procesul de validare	Calitatea statisticilor
Fluxul și schimbul de date	Calitatea statisticilor
Analiză și indicatori de performanță	Calitatea statisticilor
Publicare, diseminare	Relevanță și utilitate, Actualitate și punctualitate, Calitatea statisticilor
Resurse umane și financiare	Calitatea statisticilor
Resurse informaționale și tehnologice	Calitatea statisticilor
Cooperarea la nivel național (cu BNS și alte autorități)	Comparabilitate
Cooperarea internațională	Comparabilitate
Indicatori ODD	Comparabilitate

).

Figura 1 - Proporția de respondenți de sex masculin și feminin în rândul autorităților intervievate

Interviurile s-au bazat pe un model de chestionar adaptat pentru fiecare autoritate, incluzând 13 compartimente (a se vedea Tabelul 3).

Tabelul 3 - Compartimente și categorii de principii incluse în chestionarul de evaluare pentru autoritățile implicate (producători și furnizori de date).

Compartiment	Categoria de principii
Cadrul instituțional, organizarea managerială internă a statisticilor	Calitatea statisticilor
Tipuri de date produse	Calitatea statisticilor, Relevanță și utilitate
Definiții utilizate	Comparabilitate
Procesul de colectare a datelor, producere, metadata	Calitatea statisticilor, Actualitate și punctualitate
Procesul de validare	Calitatea statisticilor
Fluxul și schimbul de date	Calitatea statisticilor
Analiză și indicatori de performanță	Calitatea statisticilor
Publicare, diseminare	Relevanță și utilitate, Actualitate și punctualitate, Calitatea statisticilor
Resurse umane și financiare	Calitatea statisticilor
Resurse informaționale și tehnologice	Calitatea statisticilor
Cooperarea la nivel național (cu BNS și alte autorități)	Comparabilitate
Cooperarea internațională	Comparabilitate
Indicatori ODD	Comparabilitate

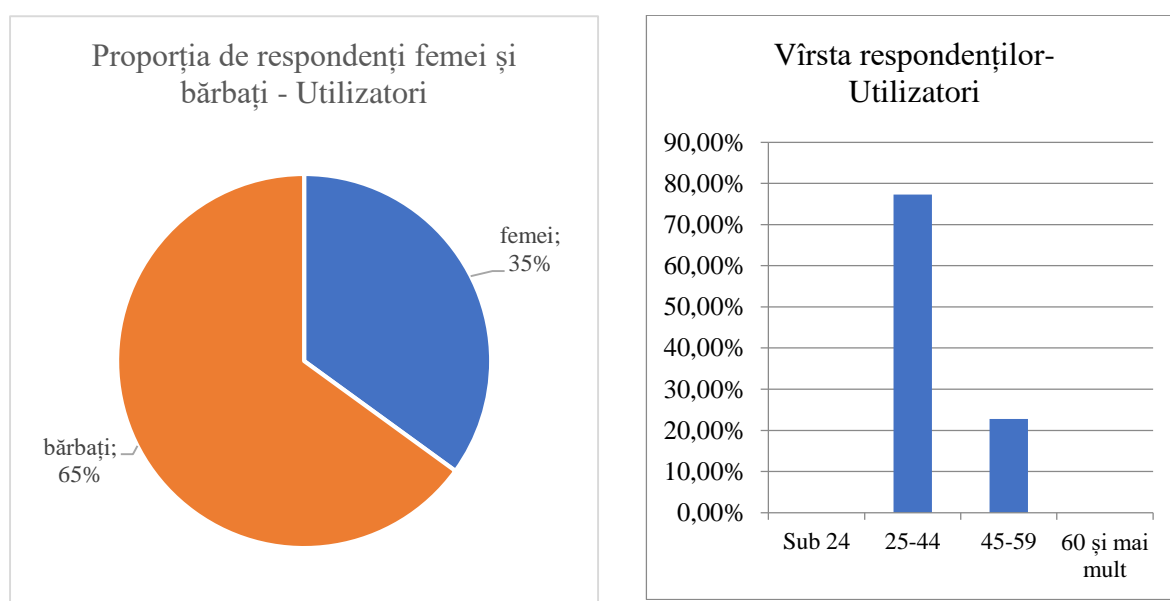
Sondaj pentru utilizatori

Un sondaj online (accesibil în română și engleză) a fost distribuit în rândul utilizatorilor de statistici privind criminalitatea și justiția din Republica Moldova. Echipa a aplicat metoda de eșantionare neprobabilă, selectând profesioniști specializați în domeniul justiției și al drepturilor omului din mediul academic, organizații ale societății civile, organizații internaționale care utilizează frecvent

statisticile privind criminalitatea și justiția furnizate de autoritățile naționale. Accesul la sondaj a fost oferit prin intermediul poștei electronice la numeroși destinatari relevanți, cu invitația de a-l împărtăși cu alți utilizatori interesați.

Deși au fost invitați și câțiva reprezentanți ai organizațiilor internaționale să răspundă la sondaj, nu a fost recepționat niciun răspuns. Trei informatori-cheie de la ONU și de la Comisia Europeană au comunicat separat echipei că nu au cunoștințe suficiente privind statisticile moldovenești pentru a putea răspunde. Chiar dacă au distribuit linkul la sondaj pe intern în agențiile lor, nu au identificat pe cineva care să aibă astfel de cunoștințe. În același context, în rândul utilizatorilor de date naționali au participat 44 de respondenți, 35 la sută femei și 65 la sută bărbați. Mai mult de trei sferturi dintre respondenți (77%) se încadrează în grupa de vârstă 25-44 de ani (a se vedea **Ошибка! Источник ссылки не найден.**).

Figura 2 - Distribuția respondenților la sondajul utilizatorilor în funcție de sex și vârstă

Cei mai mulți respondenți (26) au fost utilizatori din cadrul autorităților publice, în special din cadrul procuraturii și al altor organe de drept. O parte din respondenți au indicat că reprezintă o autoritate publică în categoria "altele". Alți respondenți au reprezentat societatea civilă (7), mediul academic (2) și organizațiile internaționale (2). Un respondent a indicat mai multe domenii de activitate, iar unul nu și-a specificat domeniul de activitate (a se vedea **Ошибка! Источник ссылки не найден.**).

Tabelul 4 – Domeniile de activitate a respondenților la sondajul utilizatorilor

Autoritate publică	26
Altele (inclusiv 5 procuratura, 1 organ de drept, 1 "justiție", 1 nespecificat)	8
Societate civilă	7
Mediu academic	2
Organizație internațională	2
Nu este indicată nicio afiliere	1
Total	44

Chestionarul sondajului pentru utilizatori a inclus 22 de întrebări, setate în 13 compartimente corespunzând categoriilor relevante de principii din matricea de evaluare (a se vedea Tabelul 5).

Tabelul 5 - Compartimente și categorii de principii incluse în chestionarul de evaluare pentru utilizatorii de statistici privind criminalitatea și justiția.

Compartiment	Categoria de principii
Tipuri de date utilizate	Relevanță și utilitate
Frecvența și scopul utilizării	Actualitate și punctualitate
Autorități consultate pentru diferite tipuri de statistici	Relevanță și utilitate, Comparabilitate
Nivelul de accesibilitate a diferitor tipuri de date și metadate	Calitatea statisticilor
Suprapuneri, dublări	Calitatea statisticilor
Disponibilitatea și claritatea explicațiilor / metadatelor	Calitatea statisticilor
Disponibilitatea datelor dezagregate pe sexe și vârste	Calitatea statisticilor
Evaluarea generală a calității, accesibilității, relevanței și acurateței statisticilor	Relevanță și utilitate, Calitatea statisticilor, Actualitate și punctualitate
Comparabilitatea în timp, la nivel regional și internațional	Comparabilitate
Surse alternative de informare	Calitatea statisticilor
Disponibilitatea calendarului publicării statisticilor	Actualitate și punctualitate
Actualitatea statisticilor	Actualitate și punctualitate
Evaluarea informațiilor statistice publicate de diferiți producători de date, pagini web	Relevanță și utilitate, Calitatea statisticilor

Rezultatul scontat al evaluării

Manualul ONU statuează că: "Fiecare componentă a sistemului de justiție penală creează în mod inevitabil cantități mari de înregistrări, dar numai atunci când aceste informații brute sunt transformate prin colectare și organizare conștientă în formă statistică, înregistrările respective furnizează informații de valoare pentru procesul decizional în domeniul justiției penale" (ONU, 2003, p. 11).

În acest sens, fiecare stat generează o cantitate imensă de date în materie de criminalitate și justiție, produse de diferite agenții, care trebuie să fie coordonate și prezentate într-un format care să reflecte informațiile necesare. Un mecanism de coordonare eficient va asigura că informațiile relevante pentru politici ajung să fie diseminate și utilizate în mod semnificativ.

Ca urmare, evaluarea a avut drept scop elucidarea datelor furnizate, produse și diseminate de diferitele componente ale sistemului din Republica Moldova, pentru a propune un plan de coordonare în concordanță cu bunele practici internaționale.

În timp ce prezenta evaluare reprezintă oportunitatea de a face o analiză a situației actuale a statisticilor privind criminalitatea și justiția în Republica Moldova, se intenționează, de asemenea,

să se promoveze modalitățile și pașii următori în direcția deschiderii sistemului național de statistici privind criminalitatea și justiția pentru o mai bună aliniere la standardele internaționale. Foaia de parcurs (vezi Foaia de parcurs) a propus o serie de acțiuni coordonate menite să contribuie la alinierea la standardele internaționale, la consolidarea Sistemului statistic național în sectorul criminalității și justiției și la implementarea angajamentelor internaționale relevante³⁰.

Mai mult, evaluarea ar putea servi, de asemenea, ca bază pentru inițierea unui dialog cu autoritățile selectate, în special cu cele care furnizează deja în mod regulat date pentru producerea de statistici oficiale, în vederea analizei eligibilității acestora pentru statutul de APSO.

³⁰ Evaluarea actuală și etapele următoare menționate mai sus vor sprijini punerea în aplicare a AA al UE, care poate fi accesat la următorul link:
https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/7048451_en_acord_asociere.pdf

IV. Evaluarea generală a statisticilor privind criminalitatea și justiția

Producătorii de date privind criminalitatea și justiția din Republica Moldova nu funcționează ca sistem unitar în prezent. Mandatele diferite, în funcție de necesitățile naționale și de caracteristici specifice, determină aplicarea unor metodologii diferite. Datele pot fi produse în scopuri administrative specifice, cu diferite politici de acces public și de schimb de date între autorități. Totodată, statisticile ocupă în mod frecvent un loc secundar printre prioritățile instituționale: aceasta se poate datora unui flux crescut de personal (sau experiență unică acumulată de angajați care devin aproape de neînlocuit), dificultăți în fixarea memoriei instituționale în ceea ce privește definițiile, metadatele, metodologiile și gestionarea modificărilor efectuate în timp. Toate aceste elemente pot afecta completitudinea, relevanța și coerența statisticilor la nivel național. Cu toate acestea, producătorii de date din Moldova nu ar trebui să se simtă singuri: aceleași probleme le întâmpină în mod frecvent autoritățile similare din multe țări. Din acest motiv, principalul instrument internațional care a ghidat această evaluare, Manualul ONU pentru dezvoltarea unui sistem de statistici în domeniul justiției penale (ONU, 2003), promovează o viziune de sistem care poate fi o sursă de inspirație pentru autoritățile relevante din Republica Moldova.

Standardele internaționale

Datele privind criminalitatea și justiția reprezintă un tip special de statistici. Deși în toate statele lumii entitățile de drept și de justiție penală produc statistici, utilizarea acestora în scopuri informative este relativ recentă. Până la apariția Agendei 2030, o mare parte din datele privind criminalitatea și justiția la nivel internațional nu ar fi îndeplinit cerințele statistice de calitate. Agenda 2030 este primul cadru internațional care pornește de la premisa că există o relație între criminalitate și dezvoltare și care solicită date pentru a măsura o astfel de relație.

Interviurile realizate cu BNS și cu alte autorități cheie au indicat faptul că Republica Moldova se află în proces de îmbunătățire a capacității sale statistice generale, concentrându-se ca exemplu pe integrarea deplină a statisticilor moldovenești în SSE și urmărind să contribuie cu date pentru Agenda 2030.

Deși interviurile au arătat că, în prezent, nu există o legătură vizibilă între statisticile privind criminalitatea și justiția și producerea de date pentru ODD, răspunsurile autorităților intervievate au indicat că există consens cu privire la faptul că îmbunătățirea calității datelor privind criminalitatea și justiția penală ar contribui la promovarea prevenirii mai eficiente a fenomenului criminalității și la reducerea inegalităților în Republica Moldova.

Statisticile privind criminalitatea și justiția în Republica Moldova înfruntă ca și în multe alte state, o serie de provocări și obstacole, incluzând informații dispersate produse de o varietate de surse diferite, dificultatea de a avea mai multe surse disponibile pentru a reconcilia și verifica datele, frecvența neregulată a colectării datelor, schimbul și diseminarea de informații adesea imprevizibile.

Alte provocări determinate de multitudinea de autorități implicate includ lipsa instruirii specifice și resurselor umane și financiare dedicate acestui segment, în special pentru sondaje.

Orice sistem de colectare a statisticilor din justiția penală este rezultatul unui compromis și toate sistemele conțin erori, deoarece resursele sunt limitate. Procesul de aliniere la standardele

internaționale va contribui la luarea de decizii pentru a proiecta cel mai bun sistem în limitele resurselor existente.

Obiectivele-cheie ale alinierii la standardele internaționale sunt următoarele:

- Coordonare internă îmbunătățită, statistici de o calitate mai bună (relevante, coerente și utile), o mai mare claritate a datelor și a definițiilor acestora;
- Schimbul internațional, comparabilitatea și coordonarea statisticilor naționale îmbunătățită.

În mod special, evaluarea s-a axat pe următoarele standarde internaționale esențiale pentru un sistem național de statistici privind criminalitatea și justiția:

- 1) O abordare conformă cu Manualul ONU privind dezvoltarea unui sistem de statistici privind criminalitatea și justiția penală;
- 2) O aliniere progresivă la CICS, inclusiv elaborarea de definiții statistice și metadate;
- 3) O utilizare echilibrată a surselor administrative și a sondajelor specifice, pentru care se elaborează treptat linii directe statistice internaționale și regionale.

Caseta 2 – Manualul ONU privind dezvoltarea unui sistem de statistici privind criminalitatea și justiția penală

Toate statele au dezvoltat mecanisme de colectare a statisticilor privind criminalitatea și justiția penală. Aceste date sunt necesare pentru monitorizarea funcționării diferitelor componente ale sistemului de justiție penală, dar nu întotdeauna sunt organizate într-un mod sistemic. Organizația Națiunilor Unite a elaborat un Manual pentru dezvoltarea unui sistem de statistici privind justiția penală (ONU, 2003) pentru a sprijini autoritățile naționale în organizarea statisticilor din acest domeniu într-o manieră armonizată, în conformitate cu principiile convenite la nivel internațional. Manualul oferă indicații pentru fiecare domeniu statistic și reprezintă o referință cheie pentru toate statele care doresc o mai bună coordonare și eficiență în producerea și analiza statisticilor privind criminalitatea și justiția. **Această evaluare utilizează Manualul ca punct de reper-cheie .**

Clasificarea internațională a criminalității în scopuri statistice³¹

Clasificarea internațională a criminalității în scopuri statistice (CICS, UNODC, 2015) a fost adoptată în 2015 de către Comisia de statistică a Organizației Națiunilor Unite (UNSC) și Comisia Națiunilor Unite pentru prevenirea criminalității și justiție penală (CCPCJ). Ca urmare a numeroase încercări care datează din 1951, aceasta reprezintă primul standard internațional privind producerea de statistici privind criminalitatea și justiția penală. În 2009 Conferința Statisticienilor Europeni (CSE) a înființat un grup de lucru condus de Biroul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate (UNODC) și de Comisia Economică pentru Europa a Organizației Națiunilor Unite (UNECE), cu mandatul de a explora posibilitatea de a elabora o clasificare internațională a infracțiunilor pe baza unei descrieri comportamentale și nu a codurilor penale. Conferința Statisticienilor Europeni (CSE) a aprobat primul cadru în 2012. În perioada 2012–2014, versiunile preliminare ale CICS au fost testate pe scară largă la nivel național. Exercițiul de testare pilot a generat feedback și comentarii din partea a 44 de țări, care au fost discutate în cadrul a trei reuniuni de consultare.

Structura CICS include 11 categorii de infracțiuni de "nivel 1", care sunt subdivizate în alte 3 niveluri.

³¹ Principalele surse pentru această secțiune sunt: UNODC, 2015; OAS, 2015; Eurostat, 2017.

- 01 Fapte cauzatoare de moarte sau menite să cauzeze moartea
- 02 Fapte vătămătoare sau menite să aducă vătămări persoanei
- 03 Fapte vătămătoare de natură sexuală
- 04 Fapte îndreptate împotriva patrimoniului, săvârșite prin violență sau prin amenințarea unei persoane
- 05 Fapte îndreptate exclusiv împotriva patrimoniului
- 06 Fapte care implică droguri aflate sub control sau alte substanțe psihoactive
- 07 Fapte care implică fraudă, înșelăciunea sau corupția
- 08 Fapte împotriva ordinii publice, a autorității și a dispozițiilor statului
- 09 Fapte împotriva siguranței publice și a securității statului
- 10 Fapte împotriva mediului natural
- 11 Alte fapte penale care nu au fost clasificate în alte categorii

CICS oferă, de asemenea, indicații standard pentru înregistrarea de informații importante privind natura infracțiunii și caracteristicile persoanelor implicate (victime sau autori: dezagregare în funcție de sex, vârstă, relația victimă–agresor etc.), precum și alte criterii de dezagregare pentru evenimente și date, relevante pentru diferite tipuri de infracțiuni.

Prin facilitarea standardizării, organizării și numărării diferitelor tipuri de infracțiuni, CICS oferă informații clare care sunt foarte utile pentru utilizarea datelor la elaborarea politicilor. Consecvent, contribuie la creșterea comparabilității statisticilor între diferite entități, surse și jurisdicții geografice din cadrul aceleiași țări, precum și a comparabilității în timp.

Elementul central al punerii în aplicare a CICS la nivel național este elaborarea de "tabele de corespondență" pentru a transpune clasificările naționale în clasificarea internațională standard corespunzătoare (UNODC, 2015, pag. 19). Eurostat a elaborat linii directe pentru țările care intenționează să pună în aplicare CICS (Eurostat, 2017).

CICS se aplică tuturor formelor de date privind criminalitatea, indiferent de etapa procesului de justiție penală (poliție, procuratură, instanțe judecătorești, penitenciare) și permite producerea sistematică și comparabilitatea datelor statistice între diferite instituții și jurisdicții din domeniul justiției penale. În acest sens instrumentul de colectare a datelor ONU-STC a fost recent ajustat pentru a integra pe deplin CICS în definițiile și metadatele sale. Având în vedere că ONU-STC este instrumentul standard de colectare a datelor la nivel internațional și european, este importantă familiarizarea cu principiile sale.

Titlurile de infracțiuni pentru diferitele faze ale procesului penal reprezintă categoriile de infracțiuni de nivel 1 ale CICS. STC include un mic set de infracțiuni pentru care se colectează anual date în întregul sistem de justiție penală. Printre acestea se numără omorul intenționat (cod CICS 0101); violul (03011); posesia de droguri (06011); traficul de droguri (06012); și mita (07031). Suplimentar, în fiecare an se identifică un set diferit de variabile de rotație (una sau două pentru fiecare rubrică) pentru colectarea datelor.

Alte subseturi de tipuri de infracțiuni pentru colectarea de date la diferite niveluri pot fi identificate sau recomandate de diferite agenții internaționale. Cu toate acestea, important este faptul că țările ar trebui să adopte o clasificare unică a infracțiunilor, care să însoțească cauza pe parcursul diferitelor etape ale procesului³².

³² De exemplu, pe baza recomandărilor formulate de UE-FRA, OIM și grupurile de experți înființate de Comisia Europeană, în UNODC (UNODC, 2010, p. 61) a sintetizat infracțiunile recomandate a fi urmărite la nivelul urmăririi penale, printre care: Numărul anual de persoane urmărite penal pentru "infracțiuni cu caracter rasist"; Acuzări inițiate pentru infracțiuni cu caracter rasist; Numărul anual de persoane urmărite penal pentru "infracțiuni cu caracter antisemit"; Acuzări inițiate pentru infracțiuni cu caracter antisemit; Numărul anual de persoane urmărite penal pentru

Manualul ONU, recomandă indicatori generali care pot completa lista, după cum urmează: Acuzări inițiate (în funcție de tipul de infracțiune); Cauze în privința persoanei inițiate (în funcție de acuzare (secțiune din Codul penal) și în funcție de vârstă, sex, etnie, relația infractor-victimă, origine națională sau etnică, mediul geografic de reședință; Înfățișări în instanță (în funcție de tipul de înfățișare), cauze cu sentințe de condamnare, cauze soluționate (în funcție de tipul de hotărâre).

CICS reprezintă un standard internațional cheie. Deși Republica Moldova nu îl utilizează în prezent, alinierea la CICS este considerată necesară pentru a garanta o mai bună comparabilitate a alinierii și participarea Republicii Moldova la statisticile privind criminalitatea și justiția la nivel internațional.

(Surse: UNODC, 2015; OSA, 2015; Eurostat, 2017)

Având în vedere procesul de asociere la Uniunea Europeană, Republica Moldova este interesată atât de standardele la nivel internațional, cât și de cele regionale europene. Există instrumente europene specifice "pentru colectarea, analiza și compararea informațiilor privind criminalitatea și victimizarea și tendințele respective în statele membre, utilizând statisticile naționale și alte surse de informații în calitate de indicatori", care au fost mandatate prin programul de la Haga din 2004 (UE, 2005, p.11). De-a lungul timpului, acest lucru a rezultat în colectarea anuală de date cu privire la un set standardizat de statistici privind criminalitatea și justiția, convenite cu UNODC și coordonate cu ONU-STC.

Caseta 3 – Statisticile privind criminalitatea în Europa

Începând cu 2008, colectarea datelor este realizată anual de Eurostat în cooperare cu UNODC și implică statele membre ale UE, țările AELS, țările candidate și țările potențial candidate.³³

Datele includ:

- Infracțiuni înregistrate de poliție în funcție de tipul de infracțiune;
- Victimele infracțiunilor de omor în funcție de vârstă, sex și relația cu făptuitorul;
- Făptuitori în funcție de etapa procesului (bănuțit, învinuit, condamnat) și în funcție de vârstă și sex;
- Personal per instituții (poliție, procuratură, instanțe judecătorești și penitenciare), de în funcție sex;
- Litigii în funcție de tip și etapa procesului;
- Deținuți în funcție de vârstă, sex și cetățenie;
- Capacitatea și gradul de ocupare a penitenciarelor.

Este necesară o bună coordonare pentru a colecta date din fiecare stat, având în vedere numeroșii actori implicați și diferitele jurisdicții. Punctele focale naționale coordonează colectarea de date atât pentru ONU-STC, cât și pentru Eurostat, distribuind diferitele secțiuni ale chestionarelor către producătorii de date relevanți, colectând răspunsurile și returnând chestionarele finalizate organizației regionale sau internaționale solicitante. S-a estimat că, în fiecare jurisdicție căreia i se cere să furnizeze date, cel puțin patru actori diferiți sunt implicați în calitate de producători de date

infracțiuni cu "motiv de extremă dreapta"; Acuzări inițiate pentru infracțiuni cu motiv de extremă dreapta; Numărul de cauze aduse în fața justiției: provenite din rapoarte de tranzații suspecte, rapoarte de tranzații în numerar și investigații independente ale organelor de drept; Numărul de traficanți de persoane urmăriți în justiție pe an, în funcție de: acuzare (dezagregat în funcție de sex, vârstă, naționalitate, țară de naștere și tip de exploatare).

³³ A se vedea statisticile Eurostat privind criminalitatea <https://ec.europa.eu/eurostat/web/crime>

naționale. Acest proces poate fi facilitat în țările în care Institutul Național de Statistică are competențe de coordonare.

Consecvent, Uniunea Europeană a stabilit o serie de categorii infracțiuni la nivelul UE pentru care a demarat un proces de colectare de date:

- Acte care implică veniturile provenite din infracțiuni (inclusiv traficul ilicit de bunuri furate)
- Contrafacerea mijloacelor de plată
- Infracțiuni împotriva mediului
- Falsificarea/contrafacerea de documente
- Frauda, inclusiv fraudă care afectează interesele financiare ale Uniunii
- Traficul ilicit de bunuri culturale
- Infracțiuni legate de proprietatea intelectuală (inclusiv contrafacerea de bunuri și infracțiuni privind drepturile de autor)
- Participarea la un grup infracțional organizat
- Exploatarea sexuală a copiilor
- Contrabanda de mărfuri (inclusiv în ceea ce privește taxele vamale și accizele și impozitele)
- Infracțiuni fiscale (legate de impozite directe și impozite indirecte)
- Terorism
- Traficul de arme și explozibili, inclusiv arme de foc

Sursă: Pagina web a Eurostat; CE, 2021.

Evaluarea a constatat că indicatorii privind criminalitatea și justiția în Republica Moldova disponibili în general sunt, în linii mari, în conformitate cu standardele europene și internaționale de bază (a se vedea Anexa III pentru statisticile naționale oficiale privind criminalitatea și justiția, diseminate în mod regulat de către BNS). Cu toate acestea, problemele de comparabilitate pot limita utilitatea informațiilor partajate la nivel internațional. Exemplul statisticilor privind infracțiunea de omor, prezentat în Tabelul 6, ilustrează unele dintre provocările care trebuie abordate în vederea îmbunătățirii statisticilor naționale și internaționale privind criminalitatea în Republica Moldova.

Tabelul 6 – Omorul intenționat: comparație între definițiile, datele și metadatele naționale și internaționale

	Context național	Context internațional	Comparabilitate/coerență
Definiții statistice	”Omorul” (<i>art. 145-147 din Codul penal al Republicii Moldova</i>) – acțiune care duce la pierderea vieții unei persoane (BNS).	” Omorul intenționat”: Lipsirea de viață ilegală a unei persoane cu intenția de a provoca moartea sau vătămarea gravă a integrității corporale.	Definiția statistică națională specifică categorii limitate de infracțiuni care au ca rezultat pierderea vieții unei persoane. Astfel aceasta nu este pe deplin comparabilă.
Disponibilitate a datelor	Anul: 2020 (pagina web BNS) ”Omorul intenționat” (art.145) ³⁴ Unitate de numărare: cauze Total 165	Anul: 2020 (pagina web UNODC) ” Omorul intenționat” Unitate de numărare: victime Total 93 Bărbați 67	Indicatorii și cifrele sunt diferiți. La nivel național se prezintă discrepanță între numărul de cauze și numărul de victime. Datele privind victimele

³⁴ Nu se specifică dacă sunt incluse și tentativele de omor intenționat.

PROIECT (traducere neoficială)

	Context național	Context internațional	Comparabilitate/coerență
	"Victimele omorului în funcție de sex și autor" Unitatea de numărare: victime Total 122 Bărbați 87 Femei 35	Femei 26	sunt colectate de MAI pe suport de hârtie. Datele privind infracțiunile sunt colectate în format electronic.
Metadata	Dezagregare (pentru datele privind victimele): Făptuitor identificat ...soț/soție ..altă rudă ..altă persoanăex-soț (soț divorțat) prieten sau orice altă cunoștințăfăptuitor necunoscut victimei (străin) Făptuitor necunoscut	Dezagregare (conform metadatelor STC): Făptuitor identificat Partenerul intim sau un membru al familiei Partenerul intim Membru al familiei Alt făptuitor cunoscut de victimă Făptuitor necunoscut Relația cu făptuitorul nu este cunoscută Mecanism Armă de foc Altă armă Mecanism necunoscut	Dezagregarea datelor privind victimele pare a fi comparabilă, deși datele pentru unele variabile nu sunt disponibile în mod public. (Nu au fost identificate pe pagina web a BNS dezagregări după următoarele criterii: Mecanism Armă de foc Altă armă Mecanism necunoscut)

În exemplul de mai sus nu este posibil să se stabilească ce date includ și exclud³⁵ statisticile naționale privind omorul intenționat și dacă acestea sunt comparabile la nivel internațional.

Recomandarea 1

Se recomandă să se avanseze în coordonarea definițiilor, a formatelor și a calendarelor prin intermediul unui grup de lucru interinstituțional cu un obiectiv și un mandat comun. Pe baza rezultatelor acestui grup de lucru, datele privind criminalitatea și justiția penală ar trebui să devină mai comparabile și mai utile atât pentru autoritățile naționale, cât și la nivel internațional. Se recomandă Republicii Moldova să utilizeze CICS, cu implicarea BNS în elaborarea sau uniformizarea conceptelor, categoriilor și clasificărilor naționale pentru colectarea și producerea de statistici privind sectorul justiției, precum și pentru elaborarea unor reguli detaliate de înregistrare și codificare a datelor. De asemenea, cadrul normativ trebuie să fie revizuit în mod regulat și actualizat pentru a reflecta orice modificări ale metodelor, clasificărilor și proceselor.

³⁵ CICS recomandă o listă de infracțiuni care să fie specificate ca fiind incluse sau excluse din definiția statistică a omorului intenționat, de exemplu: omor prin imprudență, omucidere pe motive de onoare, feminicid, omor justificat în legitimă apărare, infanticid, agresiune gravă soldată cu moartea, moarte ca urmare a infracțiunilor teroriste, asistență la sinucidere sau instigare la sinucidere, avort ilegal, omoruri cauzate de utilizarea excesivă a forței de către forțele de ordine/ funcționarii de stat, moarte datorată intervențiilor legale. Omorul neintenționat ar trebui să fie exclus în mod explicit. Suplimentar, dacă datele iau în calcul și tentativele este necesar să se menționeze despre aceasta.

Reguli statistice ce vizează detenția preventivă

Un alt exemplu este statistica privind detenția preventivă. Definiția Consiliului Europei a *prevenițiilor* (Recomandarea Rec (2006) 13), include (a) persoane arestate în privința cărora nu a fost emisă o sentință de condamnare, (b) persoane arestate în privința cărora a fost emisă o sentință de condamnare, dar care nu este definitivă, (c) persoane arestate care nu au primit încă o sentință definitivă, dar care au început să execute pedeapsa cu închisoarea în avans și (d) deținuți condamnați care au depus cerere de apel sau cărora legea le permite să depună o cerere de apel (CE, 2021).

Indicatorul 16.3.2 al Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă "Deținuții în privința cărora nu a fost emisă o sentință de condamnare ca proporție din totalul populației penitenciare", este măsurat ținând cont de definiția "persoanelor în privința cărora nu a fost emisă o sentință de condamnare" din Sondajul ONU privind tendințele criminalității (UNODC), pentru care metadatele disponibile indică definiția "Persoane deținute în instituții penitenciare, penale sau instituții corecționale care nu au fost judecate, sunt în faza premergătoare procesului sau așteaptă o decizie în primă instanță din partea unei autorități competente cu privire la condamnarea sau achitarea lor. Ar trebui să fie incluse persoanele deținute înainte și în timpul procesului de judecată. Ar trebui excluse persoanele condamnate deținute în așteptarea rezultatului unei căi de atac în ceea ce privește verdictul sau sentința sau care se află în limitele legale pentru a face apel împotriva sentinței ."

Ar trebui remarcat faptul că "Prevenitul" este un concept mai larg decât "persoanele în privința cărora nu a fost emisă o sentință de condamnare", astfel încât ambele definiții necesită a fi aplicate și făcute vizibile din punct de vedere statistic pentru a face posibil schimbul de date și compararea internațională.

Diferite părți ale sistemului de justiție penală din Republica Moldova utilizează definiții diferite. Definițiile statistice în Republica Moldova sunt în concordanță în mare parte cu legislația națională, dar există o diferență între definiția utilizată pentru arestul preventiv de către sistemul Procuraturii și definiția utilizată în această privință de către instanțele de judecată și sistemul penitenciar. În rezultat, se înregistrează discrepanțe între statisticile per persoane și per cauze, publicate de fiecare entitate cu privire la arestul preventiv, (a se vedea Tabelul 7).

ANP transmite către BNS statistici anuale relevante pentru indicatorul global 16.3.2 al ODD "Proporția prevenițiilor din totalul populației penitenciare". Datele sunt distribuite pe suport de hârtie și în format electronic (Excel). În conformitate cu punctul 5 din Statutul executării pedepsei persoanelor condamnate, aprobat prin HG nr. 583 din 26.05.2006, definițiile utilizate de către ANP în raportarea indicatorului sunt următoarele:

persoană condamnată: persoana în privința căreia a rămas definitivă hotărârea judecătorească, prin care aceasta a fost condamnată la o pedeapsă penală privativă de libertate;

prevenit: persoana față de care este aplicată, în condițiile Codului de procedură penală, măsura arestului preventiv.

Astfel, deținuții în privința cărora se examinează o cauză în apel sau care așteaptă un titlu executoriu sunt considerați preveniți. Aceasta corespunde definiția Consiliului Europei, dar este mai largă decât definiția , utilizată de chestionarul STC al ONU și solicitată pentru ODD.

Tabelul 7 – Definiții statistice ale prevenițiilor utilizate de autoritățile sistemului de justiție penală din Republica Moldova comparativ cu definiția statistică a ONU

Agenții	Definiții
ONU-STC Persoane în privința cărora nu a fost emisă o sentință de condamnare	Persoane deținute în instituții penitenciare, penale sau instituții corecționale care nu au fost judecate, sunt în faza premergătoare procesului sau așteaptă o decizie în primă instanță din partea unei autorități competente cu privire la condamnarea sau achitarea lor. Ar trebui să fie incluse persoanele deținute înainte și în timpul procesului de judecată. Ar trebui excluse persoanele condamnate deținute în așteptarea rezultatului unei căi de atac în ceea ce privește verdictul sau sentința sau care se află în limitele legale pentru a face apel împotriva sentinței.
PG a Republicii Moldova	Datele furnizate de Procuratura Generală se referă nu numai la perioada de detenție anterioară începerii procesului de judecată, ci reflectă, de asemenea, date distincte pentru persoanele aflate în arest în timpul perioadei de examinare a cauzei de către o instanță.
Instanțele judecătorești din Republica Moldova	Datele furnizate de instanțele judecătorești nu fac distincție între persoanele aflate în arest pînă la faza de judecată și persoanele aflate în arest în timpul examinării unei cauze de către o instanță.
Administrația Națională a Penitenciarelor din Republica Moldova	Persoanele aflate în detenție preventivă sunt persoane care nu au fost condamnate. Datele includ, de asemenea, persoanele care au primit sentința după prima instanță, dar hotărârea este atacată cu apel la o instanță superioară.

Recomandarea 2

Se recomandă autorităților competente să ajusteze definițiile statistice pentru arestul preventiv în conformitate cu Recomandarea Rec (2006) 13 a Consiliului Europei și să elaboreze o definiție statistică pentru ”persoanele în privința cărora nu s-a aplicat o pedeapsă penală” (aflate în detenție preventivă) în conformitate cu metadatele ONU-STC și cu indicatorul 16.3.2 al ODD.

Sondajele privind criminalitatea și justiția

Utilizarea sondajelor în statisticile privind criminalitatea și justiția ocupă un loc important în standardele internaționale, începând cu Manualul ONU privind dezvoltarea unui sistem de statistici în domeniul criminalității și justiției (ONU, 2003). La nivel internațional au fost elaborate linii directoare pentru proiectarea și punerea în aplicare a sondajelor privind victimizarea, care au fost publicate în Manualul UNODC-UNECE privind sondajele de victimizare (UNODC-UNECE 2009). Manualul oferă exemple de obiective ale unui sondaj. Conform Manualului, externalizarea reprezintă o opțiune plauzibilă, dar sunt și avantaje pentru instituțiile naționale de statistică în dezvoltarea și menținerea capacităților interne, în cazul în care acestea nu există deja în cadrul organizației. Acestea includ menținerea unui control strict asupra sondajului, dezvoltarea expertizei și a capacității de personal în timp, ceea ce poate minimiza costurile, în special în timp. Mai mult,

chiar și în cazul externalizării, procedurile de eșantionare ar trebui să fie întotdeauna verificate cu instituția națională de statistică.

Se aplică, de asemenea, linii directoare și metodologii pentru sondajele privind violența față de femei și violența bazată pe gen, inclusiv un modul regional elaborat de Comisia Economică a Europei (UNECE), pe baza căruia Republica Moldova a efectuat primul sondaj privind violența față de femei (BNS și ONU, 2011). Cea mai importantă inițiativă menită să stabilească standarde europene în acest domeniu este grupul de lucru înființat de Eurostat pentru elaborarea unui sondaj privind violența față de femei bazată pe gen și alte forme de violență interpersonală. Grupul de lucru a elaborat "Manualul metodologic pentru sondajele UE privind violența de gen față de femei și alte forme de violență interpersonală – UE-VG (Eurostat, 2021).

UNODC și PNUD au elaborat, de asemenea, Manualul privind sondajele cu privire la corupție – Linii directoare metodologice privind măsurarea mitei și a altor forme de corupție prin intermediul sondajelor (UNODC – PNUD, 2018). Manualul se adresează în principal instituțiilor naționale de statistică, autorităților anticorupție și altor instituții naționale relevante, sprijinind măsurarea corupției în conformitate cu prevederile Convenției ONU împotriva corupției (UNCAC).

În cele din urmă, trebuie remarcat faptul că UNODC, OHCHR și PNUD au lansat un modul de sondaj pentru colectarea de date privind indicatorii ODD 16, bazați pe sondaje. Această inițiativă include un set de instrumente pe care instituțiile naționale de statistică îl pot utiliza pentru realizarea propriilor sondaje.³⁶

Sondajele reprezintă un element-cheie al statisticilor privind criminalitatea și justiția, dar nu ocupă un loc important în Republica Moldova. Evaluarea a identificat doar două sondaje privind victimizarea, realizate de Fundația Soros-Moldova în 2010 și 2021³⁷. Obiectivele principale ale ambelor sondaje au fost:

- Înțelegerea experienței și a percepției fenomenului criminalității;
- Înțelegerea percepțiilor privind siguranța personală și performanța instituțiilor de stat relevante;
- Măsurarea ratelor de raportare a infracțiunilor la poliție și a obstacolelor în calea raportării acestora;
- Înțelegerea măsurilor de prevenire a criminalității, luate de populație, precum și a impactului măsurilor respective;
- Elaborarea recomandărilor practice pentru a îmbunătăți încrederea publicului în sistemul de justiție penală și în funcționarea acestuia.

Echipa de evaluare a observat că ambele sondaje privind victimizarea au fost externalizate. BNS nu deține o metodologie națională pentru sondajele privind victimizarea. În cazul ultimului sondaj BNS nu a fost implicat în elaborarea metodologiei și a chestionarelor. Totuși, rezultatele au fost prezentate public, inclusiv cu participarea reprezentanților MAI.

De asemenea, Republica Moldova a participat la sondaje privind corupția în cadrul exercițiului de colectare a datelor din Barometrul Global al Corupției efectuat de Transparency International (vezi, de exemplu, TI, 2016). Totodată, un sondaj de opinie publică realizat în 2020 (Magenta, 2020) a abordat aspecte relevante privind corupția, criminalitatea și justiția. Cu toate acestea, mărimea eșantionului acestor sondaje a fost relativ mică (1500 și, respectiv, 2000 de respondenți).

³⁶ <https://www.sdg16hub.org/sdg-16-survey-initiative>

³⁷ Fundația Soros-Moldova, 2010 și 2021.

Cunoscându-se această problemă, UNODC a elaborat un Manual pentru sondajele privind corupția (UNODC, 2018), care poate fi util pentru autoritățile naționale de statistică care își propun să preia controlul asupra acestui tip de exercițiu de colectare a datelor prin intermediul unor instrumente și metodologii standardizate (a se vedea, de asemenea, secțiunea privind statisticile anticorupție din prezentul raport).

Un alt domeniu important în care sondaje recente lipsesc cu desăvârșire în Republica Moldova este violența față de femei. În 2010 BNS a efectuat primul său sondaj privind violența față de femei (BNS și ONU, 2011), care a fost elaborat pe baza unui modul pilot, dezvoltat de UNECE³⁸. Republica Moldova era atunci una dintre țările incluse în Sondajul Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) privind bunăstarea și siguranța femeilor, care a avut loc în anumite țări din Europa de Sud-Est și Europa de Est (OSCE, 2019). Cel mai recent sondaj cu indicatori multipli (MISC – un program internațional de sondaje privind gospodăriile, elaborat de UNICEF, care oferă informații despre situația copiilor, femeilor și bărbaților) a fost realizat în 2012 (Republica Moldova, 2012). Pe un subiect similar, Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) și IMAS au realizat în 2019 Studiul privind violența împotriva copiilor și tinerilor în Republica Moldova (OIM, 2020), în care a fost implicat și Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale. În timp ce BNS intenționează să ajusteze metodologia pentru a repeta sondajul din 2010³⁹, Eurostat a elaborat un Manual (Eurostat, 2021) care va fi utilizat ca bază pentru viitorul sondaj UE-VG, care ar putea fi de interes pentru Republica Moldova. O analiză utilă a sondajelor privind violența de gen și violența față de femei în țările UE și din afara UE, care identifică cele mai bune practici și cele mai critice aspecte, este, de asemenea, disponibilă la Eurostat (Eurostat, 2017c).

Deși se conștientizează oarecum importanța datelor privind criminalitatea și justiția, colectate prin sondaje, majoritatea statisticilor din Republica Moldova sunt de natură administrativă. La nivel național nu este dezvoltată cultura sondajelor, ceea ce generează inițiative independente, susținute în principal de organizații internaționale, cu o coordonare slabă sau inexistentă cu BNS. Sondajele sunt efectuate ocazional și nu există un plan pe termen lung de integrare a acestora în statistica oficială națională. Datele bazate pe sondaje privind criminalitatea și justiția devin esențiale pentru ODD, în special în ceea ce privește un grup specific de indicatori ODD, relevanți pentru criminalitate și justiție, care se bazează pe sondaje și necesită colectarea de date cu utilizarea unor metodologii solide. Printre acestea se numără următoarele:

- ODD 11.7.2(a): Ponderea persoanelor care au fost victime ale hărțuirii fizice în ultimele 12 luni
- ODD 11.7.2(b): Ponderea persoanelor care au fost victime ale hărțuirii sexuale în ultimele 12 luni
- SDG 16.1.3: Ponderea populației care a fost supusă la (1) violență fizică, (2) psihologică sau (3) sexuală în ultimele 12 luni
- ODD 16.1.4: Ponderea persoanelor care se simt în siguranță în regiunea de reședință
- ODD 16.3.1: Ponderea victimelor violenței în ultimele 12 luni care s-au adresat autorităților competente sau altor mecanisme de soluționare a conflictelor recunoscute oficial.

Recomandarea 3

³⁸ Proiectul PNUD-UNIFEM-UNFPA privind "Consolidarea sistemului statistic național din Moldova" a sprijinit financiar modulul de sondaj privind violența față de femei;

³⁹ <https://statistica.gov.md/pageview.php?l=en&id=3626&idc=350>;

Se recomandă integrarea în PLS al BNS a unor sondaje standardizate sau a unor module de sondaj relevante (set de bază de întrebări standardizate) privind victimizarea și sondaje specializate (de exemplu privind societățile comerciale – întreprinderile sau grupuri specifice, cum ar fi utilizatorii serviciilor organelor de drept și justiției). Un grup de lucru comun a autorităților relevante poate oferi atât suport cu privire la nevoile de date care sunt importante pentru dezvoltarea unui instrument de sondaj adecvat, adaptat la nivel național, cât și legătura cu principalii utilizatori ai datelor colectate din sondaje: factori de decizie și practicieni din domeniul statisticilor penale și judiciare. Evaluarea încurajează BNS să se alăture inițiativei promovate de UNODC, OHCHR and PNUD pentru dezvoltarea și testarea pilot a unui modul de sondaj pentru colectarea de date pentru indicatorii ODD relevanți.⁴⁰

Caseta 4 – Rolul UNODC

Biroul ONU pentru Droguri și Criminalitate (UNODC) reprezintă principala agenție pentru statisticile privind criminalitatea și justiția la nivel internațional. Acesta asigură secretariatul Comisiei ONU pentru prevenirea criminalității și justiție penală, care are ca mandat schimbul de date între statele membre și promovează inițiative care vizează colectarea și diseminarea unor date mai bune privind criminalitatea și justiția la nivel internațional, în special în legătură cu ODD. În mod special, Rezoluția 2015/24 a ECOSOC (E/RES/2015/24) abilitază UNODC să colecteze, să disemineze și să analizeze statisticile din toate statele care furnizează date prin intermediul Sondajului Organizației Națiunilor Unite privind tendințele criminalității (ONU-STC). Consecvent, UNODC realizează culegeri speciale de date în sprijinul publicării rapoartelor periodice (de exemplu, statisticile privind infracțiunile de omor pentru Studiul global privind omuciderea, date privind traficul de persoane pentru Raportul global privind traficul de persoane – GLOTIP, date privind armele de foc prin intermediul Chestionarului privind fluxurile ilicite de arme – CFIA etc.).

UNODC are mandatul de a dezvolta și promova metode/standarde privind datele referitoare la criminalitate. Printre acestea se numără Clasificarea internațională a criminalității în scopuri statistice (CICS), Manualul privind sondajele privind victimizarea, Manualul privind sondajele privind corupția, Manualul pentru dezvoltarea unui sistem de statistici în domeniul justiției penale, metodele de măsurare a violenței față de femei, crima organizată etc.

UNODC desfășoară activități de cooperare tehnică pentru a sprijini țările în vederea îmbunătățirii calității și disponibilității datelor privind criminalitatea și justiția, de exemplu prin realizarea de proiecte de consolidare a capacităților (sondaje privind victimizarea, sondaje privind corupția etc.) în diferite regiuni ale lumii, promovând cursuri de instruire și proiecte de asistență tehnică la nivel regional.

În special, UNODC a dezvoltat experiența UNODC în cadrul instruirilor regionale și naționale care sprijină punerea în aplicare a CICS. Aceste inițiative nu au doar scopul de a sensibiliza cu privire la importanța stabilirii și aplicării unor concepte statistice comune privind datele referitoare la criminalitate și la justiția penală, ci și de a oferi îndrumări cu privire la pașii concreți care trebuie întreprinși în vederea punerii în aplicare a CICS în cadrul instituțiilor și jurisdicțiilor naționale.

⁴⁰ A se vedea <https://www.sdg16hub.org/topic/sdg-16-survey-initiative>

În cele din urmă, UNODC este agenția custode a 16 indicatori pentru ODD 16, în mod individual sau în cooperare cu alte agenții. Responsabilitățile agențiilor de custodie a ODD presupun elaborarea metodologiei de măsurare a indicatorilor, colectarea de date de la statele membre și raportarea datelor la baza de date globală a ODD și pentru raportul anual al Secretarului General al ONU privind ODD.

Sursa: UNODC

Principalele constatări⁴¹

Relevanță și utilitate

ÎE 1. Este relevantă varietatea de statistici privind criminalitatea și justiția produse de Republica Moldova?

În general, evaluarea a constatat că statisticile privind criminalitatea și justiția furnizează informații relevante pentru politici, deși utilitatea acestora poate fi îmbunătățită, în special în anumite domenii. Datele necesită a fi produse în primul rând pentru utilizatorii acestora. La fel ca în orice alt domeniu al statisticii, este esențial să se țină cont de faptul că producerea de statistici în materie penală și de justiție nu este un scop în sine, ci acestea trebuie să fie utile celor care le consumă pentru o politică mai bună și rezultate mai bune. În consecință, producătorii de date trebuie să se axeze pe identificarea și implicarea celor care se află în poziția de a utiliza datele pentru a planifica activități. Cele mai multe dintre autoritățile naționale nu au pe pagina lor web un formular disponibil pentru feedback-ul utilizatorilor de statistici.

Recomandarea 4

Evaluarea recomandă fiecărei autorități care face publice date să elaboreze: a) un formular de feedback al utilizatorilor pentru a evalua măsura în care conținutul unui proces satisface necesitățile acestora, inclusiv măsura în care conceptele și clasificările utilizate reflectă necesitățile utilizatorilor și b) o politică de revizuire care să detalieze procedurile de gestionare a erorilor în statisticile publicate.

Actualitate și punctualitate

ÎE 2. Sunt actuale statisticile privind criminalitatea și justiția produse de Republica Moldova?

Actualitatea și punctualitatea statisticilor pot fi măsurate la diferite niveluri de producere și diseminare a acestora. În mod special, evaluarea a luat în considerare frecvența și punctualitatea colectării și publicării datelor, precum și publicarea predictibilă a acestora potrivit calendarelor disponibile public. Nu există standarde specifice cu privire la actualitatea statisticilor privind criminalitatea și justiția, iar intervalul de timp dintre colectarea și diseminarea datelor variază în funcție de componenta specifică a justiției penale. De exemplu, este mai mult probabil ca statisticile privind infracțiunile înregistrate de poliție să fie puse la dispoziția publicului mai operativ decât statisticile judiciare. Totodată, necesitatea de a răspunde solicitărilor europene și altor solicitări internaționale de date poate reprezenta, de asemenea, un stimul pentru actualitate și punctualitate.

Standardele de actualitate pot varia în funcție de tipul, domeniul de aplicare și acoperirea geografică a statisticilor; pentru statisticile privind criminalitatea și justiția existența unui calendar și punctualitatea în respectarea acestuia sunt foarte importante. Evaluarea a constatat că periodicitatea publicării statisticilor variază și este stabilită de fiecare autoritate competentă. În afară de BNS (pentru majoritatea produselor sale statistice), niciuna dintre autoritățile care publică statistici

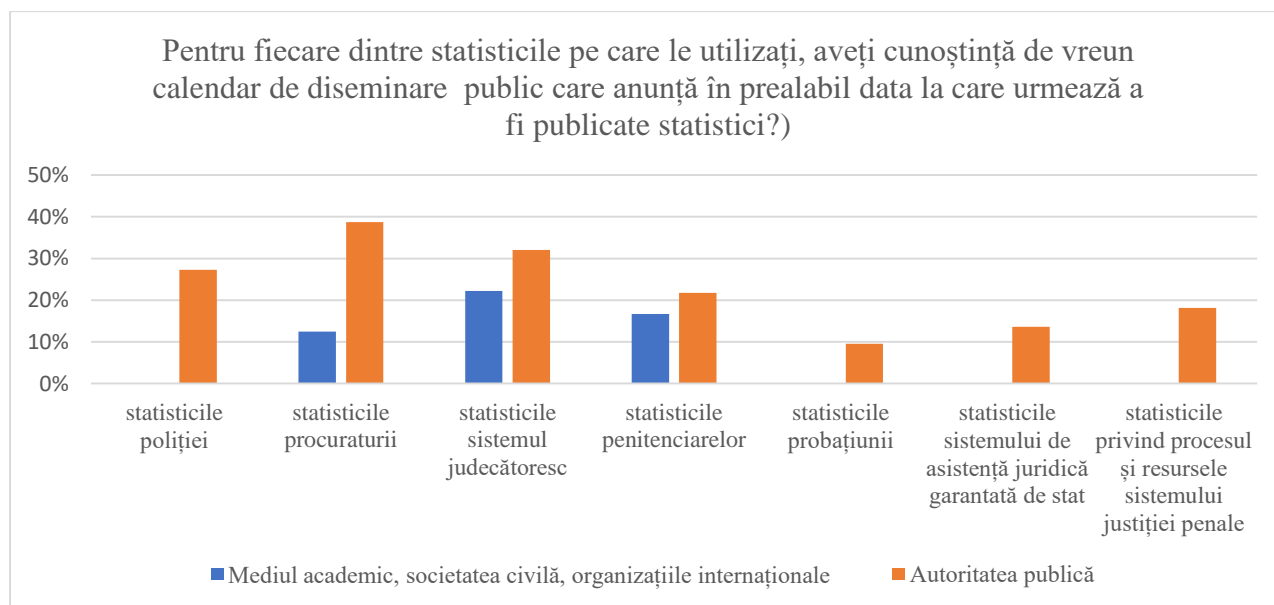
⁴¹ Evaluarea generală este structurată în conformitate cu categoriile stabilite în matricea de evaluare (a se vedea Anexa II).

sectoriale nu dispune de informații publice privind calendarul de publicare a datelor. Lipsa unor calendare accesibile publicului a fost scoasă în evidență de respondenții sondajului realizat în rândul utilizatorilor, foarte puțini dintre aceștia cunoscând despre existența vreunui calendar prealabil de publicare a diferitelor tipuri de statistici (a se vedea Figura 3). Acest fapt generează diseminarea imprevizibilă a altor statistici importante produse și publicate de sectorul justiției, cum ar fi, de exemplu, sondajele privind satisfacția utilizatorilor, sondajele anticorupție și sondajele privind victimizarea. Totodată, data publicării studiilor statistice și a analizelor efectuate de autoritățile din sector este, de asemenea, neplanificată.

Majoritatea autorităților aplică un anumit program pentru diferitele faze ale procesului statistic. Transferul de date de la nivelul teritorial la cel central se realizează, în general, în timp util. În ceea ce privește publicarea datelor, reprezentanții autorităților participante la evaluare nu au oferit informații privind existența cărorva divergențe legate de calendarul de diseminare a datelor. Publicarea informațiilor finale în timp util depinde de promptitudinea conlucrării cu furnizorii de date, nu toți dintre care dispun de capacități funcționale similare. În cele din urmă, nu s-a putut demonstra că periodicitatea planificată a statisticilor (produse și diseminate) răspunde nevoilor utilizatorilor sau că ia în considerare cerințele acestora.

Sondajul realizat în rândul utilizatorilor a indicat faptul că, deși majoritatea produselor privind criminalitatea și justiția sunt actuale, se observă tendința în rândul utilizatorilor de date de a dispune de informații mai actualizate pentru a lua decizii cu privire la politici și programe. Cu toate acestea, se constată, de asemenea, că actualitatea este legată, cel puțin parțial, de natura administrativă a datelor.

Figura 3 – Rata respondenților la sondajul privind utilizatorii care sunt informați despre calendarul de diseminare publică a diferitelor tipuri de statistici privind criminalitatea și justiția, pe categorii de utilizatori

Rezultatele sondajului a indicat că marea majoritate a respondenților nu știau sau nu cunoșteau despre calendarul publicării diferitelor tipuri de statistici (a se vedea Figura 3). Cel mai frecvent respondenții din cadrul autorităților publice au comunicat că ar fi în cunoștință de cauză despre existența unui asemenea calendar pentru toate categoriile de statistici. Ceilalți respondenți au oferit

doar câteva răspunsuri afirmative în favoarea calendarelor de statistici a procuraturii, instanțelor judecătorești și penitenciarelor.

Tabelul 9 – Aprecierea utilizatorilor a actualității diferitelor tipuri de statistici privind criminalitatea și justiția, pe categorii de utilizatori (1= Foarte actuale; 2=Actuale; 3=Vechi)

	Autorități publice	Mediul academic, societatea civilă, organizații internaționale
statisticile poliției	1.94	2.00
statisticile procuraturii	1.87	2.17
statisticile instanțelor judecătorești	1.92	1.83
statisticile penitenciarelor	2.17	2.00
statisticile probațiunii	2.38	2.00
statisticile asistenței juridice garantate de stat	2.32	1.75
statisticile privind procesul și resursele sistemului de justiție penală	2.18	2.25

Statisticile penitenciarelor, probațiunii, asistenței juridice garantate de stat și statisticile cu privire la resurse au fost apreciate ca fiind vechi de către respondenți, în special de cei din autoritățile publice (a se vedea Tabelul 9). Ceilalți respondenți au acordat punctaje mai puțin favorabile pentru actualitatea statisticilor procuraturii și statisticilor cu privire la procesul și resursele sistemului de justiție penală.

Recomandarea 5

Actualitatea produselor statistice necesită a fi îmbunătățită pentru a răspunde așteptărilor utilizatorilor. Utilizatorii urmează să fie implicați și informați cu privire la actualitatea reală a diferitelor tipuri de statistici, prin note explicative accentuându-se necesitatea de a găsi un echilibru între actualitate și calitate. Totodată, trebuie să existe o comunicare clară a modificărilor aduse dispozițiilor de publicare și un calendar/un program mai clar.

Calitatea statisticilor (acuratețe, surse)

ÎE 3. Care este calitatea surselor de date privind criminalitatea și justiția?

Legea cu privire la statistica oficială nu definește calitatea, dar include cinci principii sau dimensiuni pentru produsele statistice (acuratețe, actualitate, accesibilitate, coerență și comparabilitate, relevanță), care sunt elemente esențiale de calitate în conformitate cu standardele acceptate la nivel internațional pentru evaluarea eficacității programelor statistice, inclusiv Principiile fundamentale ale statisticii ale ONU și Cadrul de asigurare a calității sistemului statistic

european⁴². Calitatea statisticilor reflectă toate etapele procesului statistic și produsele statistice. În categoria de calitate a statisticilor, evaluarea a inclus următoarele principii-cheie:

- Acuratețe
- Fiabilitate
- Mandat
- Confidențialitate
- Adecvarea resurselor
- Profesionalism
- Imparțialitate
- Obiectivitate
- Angajamentul față de calitate

Caseta 5 – Un exemplu de indicatori de calitate pentru statisticile privind criminalitatea și justiția accesibile public

Statisticile privind criminalitatea și justiția au aceleași cerințe de calitate ca orice alt tip de statistici. Cu toate acestea, unele aspecte suplimentare necesită a fi luate în considerare pentru a asigura calitatea și a preveni utilizarea eronată a datelor. Datele privind criminalitatea și justiția sunt în mod frecvent utilizate pentru a măsura nivelul de siguranță și securitate. Totuși, datele administrative pot măsura cu mai multă exactitate reacția la fenomenul de criminalitate decât fenomenul de criminalitate în sine. De exemplu, un nivel mai ridicat de raportare a infracțiunilor la poliție poate indica, faptul că se săvârșesc mai multe infracțiuni, dar și faptul că forțele de poliție și-au îmbunătățit procedura de recepționare a sesizărilor și de a investiga infracțiunile. Prin urmare, este indispensabilă contextualizarea și descrierea exactă a circumstanțelor care stau la baza publicării rapoartelor cu privire la infracțiuni.

Următorul exemplu reflectă elementele de calitate care pot fi luate în considerare pentru paginile web cu statistici și alte produse relevante⁴³:

Element	Explicație
Rezumatul conținutului raportului și cuprinsul	Acesta oferă utilizatorului o idee imediată dacă raportul prezintă interes.
Numele și linkul către adresa de e-mail a persoanei de contact	Funcționarul responsabil poate fi contactat pentru informații suplimentare, pentru a semnală erori etc.
Data publicării	Aceasta îi permite utilizatorului să evalueze

⁴² Principiile fundamentale ale ONU privind statisticile oficiale naționale (Adunarea Generală a ONU, 2014). A se vedea, de asemenea, Standardul SSE pentru rapoarte de calitate (Eurostat, 2009, p. 5), care adaugă următoarele principii: compromisurile privind calitatea rezultatelor, nevoile și percepțiile utilizatorilor, performanța, costul și sarcina respondenților. În calitate de exemplu de abordare națională, ghidurile statistice canadiene definesc ca dimensiune importantă a calității, "**interpretabilitatea** informațiilor statistice". Aceasta reflectă disponibilitatea informațiilor suplimentare și a metadatelor necesare pentru a le interpreta și utiliza în mod corespunzător. Aceste informații includ, în mod obișnuit, conceptele de bază, variabilele și clasificările utilizate; metodologia de colectare și prelucrare a datelor; și indicații sau măsuri privind acuratețea informațiilor statistice, [Evaluarea programului Centrului canadian pentru statistica justiției \(2011/2012 - 2015/2016\) \(statcan.gc.ca\)](https://www23.statcan.gc.ca/pub/28-263-x/2015001/article/00001-eng.htm)

⁴³ Pe baza observării paginii web cu rapoarte trimestriale privind criminalitatea și justiția din Anglia și Țara Galilor (ONS, 2021)

<https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/crimeandjustice/bulletins/crimeinenglandandwales/yearendingmarch2022>

PROIECT (traducere neoficială)

	actualitatea raportului.
Data preconizată de publicare a următorului raport	Aceasta indică existența unui calendar.
Link pentru a descărca raportul în format .pdf	Modalitate prietenoasă de descărcare a raportului într-un format ușor de citit.
Posibilitatea de a vizualiza și descărca date (.xls, .csv)	Portal ușor de utilizat pentru accesarea datelor.
Notă metodologică privind modul în care au fost colectate datele	Aceasta garantează transparența metodelor și informează cu privire la orice modificări metodologice.
Notă de avertizare privind posibila interpretare eronată a datelor și a tendințelor	De exemplu: "Îmbunătățirile aduse proceselor și practicilor de înregistrare de către poliție, extinderea colectării infracțiunilor înregistrate pentru a include noi infracțiuni, variațiile în activitatea poliției, mai multe victime care raportează infracțiuni și creșterea unor tipuri de infracțiuni au contribuit substanțial la creșterea numărului de infracțiuni înregistrate în ultimii ani. Acest efect a fost mai pronunțat în cazul anumitor tipuri de infracțiuni. Pentru anumite tipuri de infracțiuni, aceste cifre nu oferă tendințe fiabile în ceea ce privește criminalitatea. (ONS, 2021)
Prezentarea graficelor cu interpretare	Pentru anumite subiecte este foarte util să se ofere o reprezentare grafică (grafice, infografice) însoțită de o scurtă analiză care să explice tendințele.
Informații privind modificările seriilor de date	În cazul în care sunt prezentate date pe ani, este important să se documenteze orice modificare a seriilor de date.

Conform concluziilor evaluării, informațiile statistice privind criminalitatea și justiția sunt mai mult sau mai puțin exacte, dar sunt mai puțin orientate către utilizator. Majoritatea autorităților din acest sector dispun de sisteme riguroase de prelucrare a datelor și de procese sau practici interne bine stabilite pentru verificarea datelor. Totuși, cu excepția câtorva cazuri în care furnizorii de date au solicitat BNS să corecteze datele pe care le trimiseseră anterior potrivit PLS, autoritățile au indicat că, în general, produsele statistice diseminate de autoritățile naționale începând cu 2020 nu au făcut obiectul unor corecții după publicare. În unele cazuri, datele produse de diferite autorități se suprapun sau există discrepanțe între acestea.

Rezultatele sondajului realizat în rândul utilizatorilor indică faptul că majoritatea respondenților au fost satisfăcuți de acuratețea informațiilor statistice. Ei și-au exprimat aprecierea pentru procesul de revizuire și verificare și au sugerat utilizarea notelor de subsol pentru a indica reguli specifice pentru utilizarea anumitor statistici.

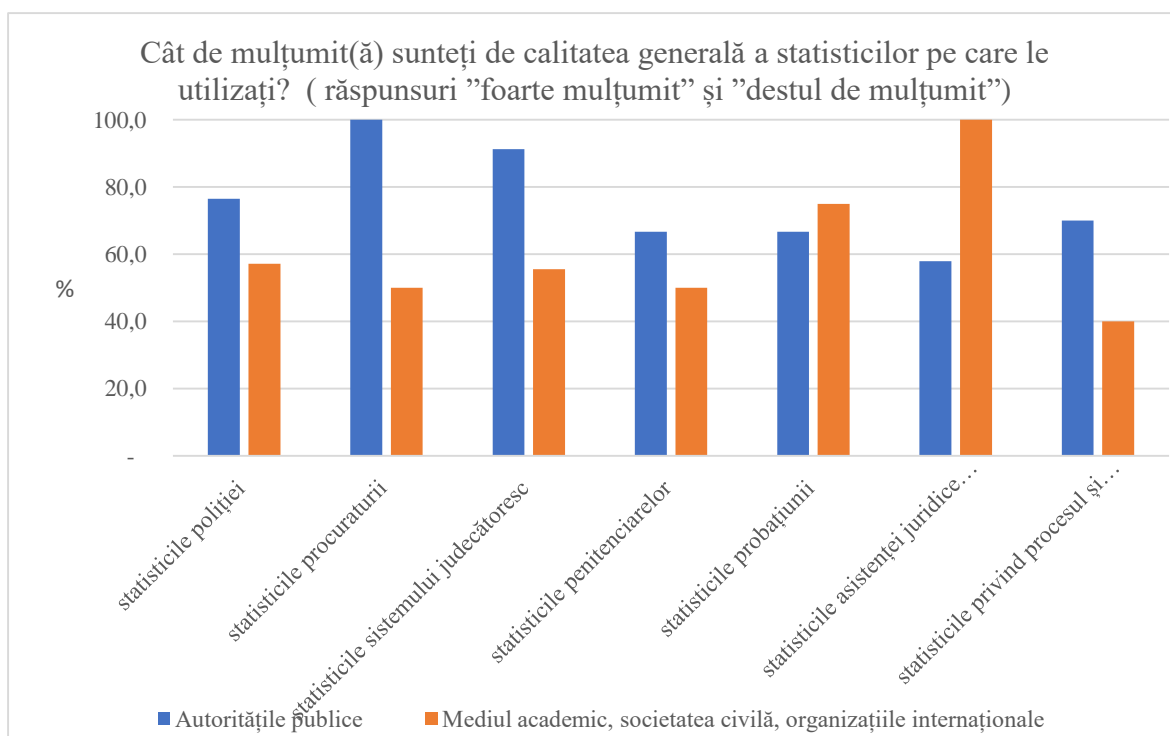
Recomandarea 6

Oferirea posibilității utilizatorilor de a vizualiza sau de a obține detalii complete privind revizuirile și corectările datelor; includerea numelui și datelor de contact ale statisticianului

responsabil în formulările și analizele statistice; utilizarea unui limbaj imparțial, obiectiv și profesional; includerea informațiilor privind contextul și relevanța datelor; includerea metadatelor adecvate sau crearea unui link către acestea; îmbunătățirea informațiilor publicate privind calitatea și fiabilitatea statisticilor în materie penală și de justiție în raport cu gama de potențiale utilizări; publicarea informațiilor privind măsurile întreprinse pentru a îmbunătăți calitatea datelor.

Sondajul efectuat în rândul utilizatorilor a indicat că gradul de mulțumire al respondenților cu privire la calitatea generală a statisticilor privind criminalitatea și justiția variază în funcție de profilul respondentului și de categoria de statistici. Marea majoritate a respondenților din rândul autorităților publice (peste 60%) au fost foarte sau suficient de mulțumiți de calitatea tuturor tipurilor de statistici. Acest fapt a fost mai accentuat pentru statisticile procuraturii și instanțelor de judecată (peste 80% dintre respondenții mulțumiți). Respondenții din mediul academic, societatea civilă și organizațiile internaționale au fost mult mai puțin mulțumiți decât ceilalți în ceea ce privește majoritatea categoriilor de statistici. În timp ce calitatea statisticilor privind asistența juridică garantată de stat și probațiunea a mulțumit mai mult de trei sferturi dintre respondenți, alte categorii au fost evaluate mai puțin favorabil, două categorii de statistici (procuraturii și penitenciarelor) întrunind standardele de calitate pentru doar jumătate dintre respondenți, iar calitatea statisticilor privind procesele și resursele fiind satisfăcătoare pentru doar 40% dintre aceștia (a se vedea Figura 4).

Figura 4 – Rata respondenților mulțumiți și foarte mulțumiți de diferite tipuri de statistici privind criminalitatea și justiția, pe categorii de utilizatori

Producerea de statistici este organizată într-o varietate de configurații între producătorii de date din Republica Moldova. Unele autorități nu dispun de o subdiviziune statistică unică, altele dispun de personal dedicat, dar nu au secție sau serviciu specializat. Unele autorități asigură introducerea datelor primare în birourile teritoriale și agregarea datelor la nivel central. Există și autorități care analizează datele produse de alte instituții. Această structură complexă necesită o organizare armonioasă la nivel intern și o bună gestionare a rețelelor pentru coordonare la nivel extern.

Recomandarea 7

Pentru a gestiona calitatea este necesar ca autoritățile să poată stabili un echilibru între elementele de calitate, incluzând resursele financiare și umane, bunăvoința respondenților de a furniza date sursă și cerințele concurente ale utilizatorilor de a furniza informații exhaustive, complete și detaliate.

Punerea în aplicare a unei politici complexe privind calitatea datelor pentru datele privind criminalitatea și justiția va spori considerabil valoarea și încrederea în indicatorii derivați din astfel de date.

Se încurajează promovarea în mod sistematic a unei culturi de modernizare continuă, prin schimb de bune practici și evaluare, pentru a gestiona și îmbunătăți calitatea statisticilor.

Fiecare autoritate are un temei juridic pentru producerea (sau analiza, după caz) de statistici și, pe această bază, își stabilește propriile reguli, proceduri și metode de colectare, analiză și diseminare a datelor. Cu toate acestea, nu există criterii stabilite în mod oficial pentru producerea de statistici la nivel național⁴⁴. Acest fapt are ca rezultat reguli de numărare și definiții diferite (în unele cazuri, chiar și pentru aceleași obiecte, deoarece acestea sunt relevante pentru activitatea diferitelor autorități). Pentru a depăși problemele respective și pentru a crea o anumită uniformitate, sunt necesare descrieri și explicații mai bune ale proceselor – inclusiv ale proceselor interne – însoțite de metadate relevante.

Toate autoritățile oferă o anumită formă de instruire pentru personalul desemnat să lucreze cu statistici. Acestea includ transferul informal de informații de la personalul superior la cel mai tânăr și forme mai structurate de instruire. În cadrul exercițiului de evaluare, majoritatea autorităților au indicat că beneficiază de instruire continuă în ceea ce privește introducerea datelor, dar nu sunt suficiente instruirile pentru asigurarea calității tuturor proceselor statistice – de la colectarea datelor până la diseminarea statisticilor produse.

Recomandarea 8

Sunt necesare instruirii specifice și sistematice pentru unele autorități, care ar putea fi coordonate cu BNS pentru a promova organizarea de ateliere de lucru interinstituționale și pentru a facilita schimbul de experiență și uniformizarea diferitelor definiții statistice, formule, indicatori.

Din cauza competențelor foarte specifice și fragmentate în materie de colectare, validare, analiză și diseminare a datelor, în unele instituții este necesar să se încurajeze organizarea diferitor ateliere de lucru interne pentru a facilita schimbul de bune practici și de lecții învățate în rândul personalului.

⁴⁴ BNS ar putea fi în măsură să coordoneze un astfel de plan pe baza posibilei identificări și certificări a APSO din acest domeniu, pe baza criteriilor de eligibilitate incluse într-o hotărâre de guvern. Un exercițiu similar a fost realizat în 2011 de către Biroul Național de Statistică din Regatul Unit, care a inclus o evaluare și elaborarea unui "Plan de acțiune pentru a răspunde cerințelor rezultate din evaluarea autorității de statistică din Regatul Unit". A se vedea <https://osr.statisticsauthority.gov.uk/publication/crime-statistics-in-england-and-wales/>.

Totodată, ar putea fi introduse cursuri de instruire privind producerea datelor și analiza statistică în instituțiile academice relevante, inclusiv în cadrul Academiei de Administrare Publică.

Resurse umane și financiare

Resursele umane și financiare reprezintă un element important în evaluarea statisticilor privind criminalitatea și justiția. Evaluarea a urmărit să identifice câte persoane se ocupă de statistici în fiecare autoritate producătoare de date și care sunt necesitățile percepute în ceea ce privește resursele umane și financiare în cadrul fiecărei entități evaluate. Fiecare autoritate dispune de structuri diferite pentru colectarea, analiza și diseminarea statisticilor. În cele mai multe cazuri, un număr limitat de angajați (unul sau doi) sunt cei care au o viziune de ansamblu asupra întregului sistem de statistici al autorității în cadrul căreia activează (vezi Tabelul 10).

În general, un număr mai mare de angajați se ocupă de introducerea datelor și pot fi instruiți în mod special pentru această sarcină, care constă în mod frecvent în asimilarea modului de operare a sistemului informațional al autorității. În cadrul evaluării s-a observat că, cel puțin într-o autoritate, personalul nou angajat este obligat să se familiarizeze cu sistemul informațional din momentul recrutării.

Un număr mult mai mic de angajați se ocupă de agregarea datelor și de elaborarea de tabele și rapoarte. Într-un singur caz, evaluarea a constatat că doar un angajat se ocupă de întocmirea tuturor rapoartelor statistice (trimestriale și anuale) pentru autoritate. Acest lucru poate crea un volum de muncă excesiv și întâzieri. Totodată, dacă cunoștințele privind metodele și procedurile sunt mult prea complexe, poate fi dificil în a le transfera noului personal, iar fluctuația personalului determină întâzieri în serviciile statistice. Această problemă a fost specifică pentru mai multe autorități.

Cu referire la necesitățile în materie de personal și de resurse financiare, toate autoritățile au indicat în mod clar ca fiind prioritară nevoia de resurse financiare considerabile pentru modernizarea sistemelor informaționale. Acestea includ de asemenea buget pentru instruire specializată, creșterea capacității de acces la informații pentru a răspunde priorităților guvernamentale și tranziția către instrumente comune și infrastructură partajată.

În ceea ce privește necesitățile de personal, majoritatea autorităților nu au indicat în mod sigur mărimea ideală a subdiviziunilor statistice. Totodată, majoritatea din acestea au raportat presiuni asupra resurselor umane din cauza moratoriului național, ceea ce a făcut dificilă separarea necesităților specifice pentru statistici de alte necesități mai generale de personal ale acestora.

Evaluarea volumului de muncă al personalului și alocarea resurselor financiare sunt componente importante ale statisticilor justiției în sine. Producerea de date privind resursele ocupă o parte destul de importantă din timpul personalului dedicat statisticilor. Sondajul efectuat pentru această evaluare a confirmat faptul că un sfert dintre utilizatorii de statistici din Republica Moldova sunt interesați de statisticile privind costurile și resursele financiare ale sistemului de justiție penală, iar 16% - de datele referitoare la personal.

Tabelul 10 – Informație privind instruirea și necesitățile percepute în materie de resurse umane pentru statisticile privind criminalitatea și justiția, în funcție de autoritate

PROIECT (traducere neoficială)

Autorități	Numărul de angajați care se ocupă de statistici	Poziția autorității în privința necesității de personal	Informații cu privire la instruire
Biroul Național de Statistică	1 angajat (Direcția statistica serviciilor sociale).	BNS are nevoie de mai mulți angajați pentru mai multe sectoare, inclusiv pentru această subdiviziune	Personalul care se ocupă de statisticile privind criminalitatea și justiția beneficiază de instruire internă
Ministerul Justiției	Dispune de o subdiviziune responsabilă pentru politicile din sectorul justiției care nu se ocupă în mod special de statistici.	MJ este deschis să dispună de un angajat specializat în materie de analiză a statisticilor la nivel central.	Nu există curs de instruire specifică privind statisticile. MJ beneficiază de instruire în domeniul elaborării politicilor de diferiți parteneri internaționali și de Guvern.
Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești	2 angajați	În cazul în care toate funcțiile sunt ocupate, se consideră că dispune de suficient personal.	Donatorii oferă instruire specifică ad-hoc. Aceasta se consideră a fi insuficientă.
Consiliul Superior al Magistraturii	2 angajați	În cazul în care toate funcțiile sunt ocupate, se consideră că dispune de suficient personal.	Donatorii oferă instruire specifică ad-hoc. Aceasta se consideră a fi insuficientă.
Curtea Supremă de Justiție	2 angajați	În cazul în care toate funcțiile sunt ocupate, se consideră că dispune de suficient personal.	Donatorii oferă instruire specifică ad-hoc. Aceasta se consideră a fi insuficientă.
Curțile de apel	Fiecare curte de apel dispune de un număr diferit de personal specializat în acest domeniu, în funcție de volumul de muncă.	Se consideră a fi insuficient.	Donatorii, AAIJ și INJ oferă instruire specifică. Aceasta se consideră a fi insuficientă.
Judecătoriile	Fiecare judecătorie dispune de un număr diferit de personal specializat în acest domeniu în funcție de volumul de muncă.	Se consideră a fi insuficient.	Donatorii, AAIJ și INJ oferă instruire specifică. Aceasta se consideră a fi insuficientă.

PROIECT (traducere neoficială)

Autorități	Numărul de angajați care se ocupă de statistici	Poziția autorității în privința necesității de personal	Informații cu privire la instruire
Administrația Națională a Penitenciarelor	6 angajați	Se consideră a fi suficient.	Se oferă instruire ad-hoc de donatori și de o agenție internă de instruire specifică. Personalul solicită instruire specifică privind statisticile.
Penitenciarele	Fiecare penitenciar dispune de un număr diferit de personal în funcție de capacitate.	Se consideră a fi insuficient.	Se oferă instruire ad-hoc de donatori și de o agenție internă de instruire. Personalul solicită instruire specifică privind statisticile.
Inspectoratul Național de Probațiune	6 angajați (Direcția analitică)	În cazul în care toate funcțiile sunt ocupate, se consideră că dispune de suficient personal.	Se oferă instruire ad-hoc de donatori. Personalul solicită instruire specifică.
Oficiile teritoriale de probațiune	1 angajat	Se consideră a fi suficient.	Se oferă instruire de INJ, iar oficiul central oferă asistență metodologică.
Ministerul Afacerilor Interne	Mai multe subdiviziuni sunt responsabile de studii și analize pentru politici în diferite domenii specifice. Sunt instituite, de asemenea, grupuri de lucru pentru analiza datelor în domenii specifice, care includ și reprezentanți ai autorităților subordonate.	Se consideră a fi suficient.	Se oferă instruire de diferiți parteneri internaționali, de guvern și instruire internă.
Inspectoratul General al Poliției	14 angajați Sunt implicate mai multe subdiviziuni în colectarea și analiza datelor.	Subdiviziunile de colectare a datelor consideră că personalul este insuficient.	Asistența metodologică permanentă este asigurată de către STI.
Serviciul Tehnologii Informaționale	2 angajați	Se consideră a fi insuficient.	Se asigură instruire inițială și instruire internă.
Inspectoratul General al Poliției de Frontieră	Sunt implicate mai multe subdiviziuni în colectarea și analiza datelor.	Se consideră a fi insuficient.	Asistența metodologică permanentă este asigurată de către STI.
Inspectoratul de	Mai multe	Se consideră a fi	Asistența metodologică

PROIECT (traducere neoficială)

Autorități	Numărul de angajați care se ocupă de statistici	Poziția autorității în privința necesității de personal	Informații cu privire la instruire
Management Operațional	subdiviziunii sunt implicate în analiza datelor, evaluarea riscurilor și monitorizarea informațiilor operaționale în domenii specifice.	suficient.	permanentă este asigurată de către STI.
Inspectoratele teritoriale de poliție	2,3 angajați	Se consideră a fi insuficient.	Asistența metodologică permanentă este asigurată de către STI.
Birourile teritoriale ale poliției de frontieră	Nu există personal specializat care să se ocupe de statistici. Personalul introduce datele în formularele primare pe suport de hârtie și le expediază aparatului central.	Se consideră a fi suficient.	Asistența metodologică permanentă este asigurată de către oficiul central.
Centrul Național Anticorupție	Mai multe subdiviziuni sunt implicate în înregistrarea și analiza datelor	Se consideră a fi suficient.	Se oferă instruire ad-hoc de către donatori și instruire internă.
Procuratura Generală	Mai multe subdiviziuni sunt implicate în înregistrarea și analiza datelor. Un angajat este responsabil de colectarea datelor.	Se consideră a fi suficient.	Se oferă instruire ad-hoc de către donatori. Se consideră că este necesară o instruire mai specifică.
Procuraturile specializate	1 angajat este responsabil de colectarea datelor. Șeful fiecărei procuraturi și procurorii se ocupă de colectarea și analiza datelor.	Se consideră a fi suficient.	Se oferă instruire ad-hoc de către donatori. Se consideră că este necesară o instruire mai specifică.
Procuraturile teritoriale	1 angajat este responsabil de colectarea datelor. Șeful fiecărei procuraturi și procurorii se ocupă de colectarea și analiza datelor.	Se consideră a fi suficient.	Se oferă instruire ad-hoc de către donatori. Se consideră că este necesară o instruire mai specifică.

Autorități	Numărul de angajați care se ocupă de statistici	Poziția autorității în privința necesității de personal	Informații cu privire la instruire
Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat	2 angajați	Se consideră a fi suficient	Se oferă instruire ad-hoc de către donatori.
Oficiile teritoriale de asistență juridică garantată de stat	1 angajat	Se consideră a fi suficient	Se oferă instruire ad-hoc de către donatori și oficiul central.

Recomandarea 9

Fiecare autoritate ar trebui să își evalueze necesitățile reale privind personalul și bugetul pentru subdiviziunile statistice. Totodată, sunt necesare planuri de instruire pentru personalul nou angajat în fiecare autoritate și posibilitatea de instruire specializată pentru cei care se ocupă de analiza statisticilor, care ar putea fi coordonată cu BNS.

Resurse informatice

Majoritatea autorităților au prezentat deschiderea de a face schimb de date statistice cu alte autorități prin mijloace electronice, cu respectarea legislației privind datele cu caracter personal, a politicilor de securitate cibernetică și a altor politici de securitate. Fiecare din acestea a stabilit sau este în curs de a-și stabili propriul proces și instrumente de colectare și generalizare a datelor, utilizând resursele tehnice disponibile pentru a realiza acest proces – în format electronic sau pe suport de hârtie. Sistemul informațional automatizat RICC al MAI se remarcă prin faptul că deja conectează cinci autorități diferite și facilitează utilizarea unor definiții și proceduri comune. Celelalte sisteme nu sunt interconectate, astfel încât nu există o integrare completă a formularelor și metodelor de colectare a datelor (a se vedea Tabelul 11). Deși automatizarea este o prioritate importantă pentru toate autoritățile, se pare că unele sisteme care au fost dezvoltate în trecut necesită să fie actualizate, ceea ce implică investiții. Actualizarea funcționalităților sistemelor informaționale poate oferi oportunități pentru crearea unui flux mai fluid de informații în sistemul de justiție penală, care ar putea fi sprijinit de un mandat legal care să autorizeze formate multiple pentru schimbul de date.

În ceea ce privește BNS, acesta dispune de un Sistem Informațional Automatizat (SIA) care acoperă toate domeniile statistice, fiecare dintre ele cu un anumit nivel de automatizare. Colectarea și prelucrarea datelor pentru chestionarul statistic privind contravențiile⁴⁵ este realizat de BNS în cadrul SIA respectiv, prin intermediul căruia datele de la unitățile statistice teritoriale sunt colectate și apoi prelucrate la sediul central al BNS. Datele agregate ce vizează domeniul infracționalității și al justiției, primite de la deținătorii de statistici administrative (cei care fac parte din PLS) în format electronic (Excel/Word), sunt diseminate într-un format reutilizabil⁴⁶ care generează fișiere API sau Excel, precum și vizualizări grafice.

⁴⁵ <https://statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&id=7240&idc=635>

⁴⁶ <http://statbank.statistica.md>

Recomandarea 10

Se recomandă îmbunătățirea accesului la anumite tipuri de date sau, studii, rapoarte care nu sunt disponibile în prezent; promovarea utilizării unei platforme comune de tehnologie a informației (platformă electronică de schimb de date) ⁴⁷ pentru principalele statistici privind criminalitatea și justiția, integrarea seturilor de date și inovarea platformei, cu respectarea politicilor de confidențialitate, securitate și protecție a vieții private; aprobarea și publicarea unei politici pentru statistici care să acopere publicarea, prezentarea, diseminarea și costul acestora. Obiectivul trebuie să vizeze asigurarea unui acces cât mai larg posibil la informații, continuând în același timp să se răspundă nevoilor comunităților specifice de utilizatori.

Hotărârea de Guvern nr. 211/2019⁴⁸ reglementează modul de utilizare a platformei guvernamentale de interoperabilitate (MConnect) pentru schimbul de date, de toate autoritățile publice, care dețin și utilizează individual actualele sisteme informaționale. Odată ce autoritățile, deținătoare de registre administrative și sisteme informaționale instituționale în domeniul criminalității și justiției, se vor conecta la platforma MConnect, se va activa schimbul automatizat de date între instituțiile respective și BNS. În rezultat, rămîne necesară colaborarea instituțională între autorități pe segmentul reutilizării datelor, verificării și îmbunătățirii calității acestora, uniformizării definițiilor și, în consecință, integrării datelor.

Tabelul 11 - Sisteme informaționale ce conțin date privind criminalitatea și justiția în Republica Moldova

Domeniul de statistici	Sisteme informaționale	Autoritățile naționale care participă la același sistem informațional
Poliția	SIA RICC Sistemul informațional automatizat „Registrul informației criminalistice și criminologice”	Ministerul Afacerilor Interne; Procuratura Generală; Centrul Național Anticorupție; Serviciul Vamal; Serviciul Fiscal de Stat.
	SIA RAR Sistemul informațional automatizat ”Registrul de stat al accidentelor rutiere”,	Ministerul Afacerilor Interne
	Sistemul informațional automatizat de evidență a contravențiilor, a cauzelor contravenționale și a persoanelor care au săvârșit contravenții	Ministerul Afacerilor Interne
	SIIPF Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră	
Procuratura	SIA InfoPG Sistemul informațional	PG

⁴⁷ În calitate de exemplu pot fi utilizate platforme guvernamentale precum: date.gov.md și mconnect.gov.md.

⁴⁸ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=128349&lang=ro

Domeniul de statistici	Sisteme informaționale	Autoritățile naționale care participă la același sistem informațional
	automatizat "InfoPG"	
	SIA Urmărire penală: E-Dosar Sistemul informațional automatizat "Urmărire penală: E-Dosar" (în curs de dezvoltare)	PG
	Sistemul informațional automatizat (e-Personal)	PG
Instanțele judecătorești	SIJ Sistemul informațional judiciar Modulul statistic electronic) / începând cu 2021	CSM AAIJ Instanțele judecătorești
	PIGD Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor (în prezent parte a SIJ	
Penitenciare	SIA RPRAC Sistemul informațional automatizat "Registrul persoanelor reținute, arestate și condamnate" (bază de date)	ANP
	Excel (penitenciare)	
Probațiune	Excel Sistem informațional nou (în curs de dezvoltare)	-
Anticorupție	Un nou sistem informațional este în curs de testare	CNA
Asistența juridică garantată de stat	SIA CNAJGS Sistemul informațional automatizat al Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat – în curs de dezvoltare)	CNAJGS (oficiul central și cele teritoriale)
BNS	SIA BNS Sistemul informațional automatizat al BNS ⁴⁹	BNS

Transferul de date de la autoritățile teritoriale la autoritățile centrale și de la autoritățile centrale la BNS, ca regulă, include doar statistici agregate și exclude informații personale/ confidențiale. Acesta se realizează în mare parte prin intermediul poștei electronice sau pe suport de hârtie. Fiecare autoritate deține formulare tipizate pentru transferul de informații către BNS.

Recomandarea 11

Se recomandă producătorilor de date să inițieze o discuție privind posibilele modalități de îmbunătățire a transferului securizat de date între sistemele informaționale în scopul unei abordări integrate, incluzând instruirii privind sistemele respective și elaborarea de ghiduri utile.

Comparabilitate (metodologie solidă, coerență)

ÎE 4. Sunt statisticile coerente și comparabile în timp și la nivel național, internațional?

⁴⁹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=103302&lang=ro

Datele incluse în PLS anual sunt coerente. BNS are sarcina de a conduce sistemul statistic național și de a colabora cu alte autorități pentru a evita dublarea eforturilor și pentru a promova coerența informațiilor statistice diseminate ca statistici oficiale.

Cu toate acestea, în legătură cu alte surse de date, unii din reprezentanții autorităților implicate au indicat că nu sunt satisfăcuți de coerența datelor agregate și publicate de diferite autorități din sectorul justiției. Se constată dublări și discrepanțe ale datelor din cauza că se urmăresc scopuri diferite pentru colectarea acestora, precum și pentru interpretarea definițiilor, formulelor, clasificărilor, din cauza volumului mare de produse publicate și a personalului insuficient sau neinstruit, a unei cereri crescute de informații detaliate.

Coordonarea între subdiviziunile responsabile de statistici din diferite autorități este o sarcină esențială. Este necesară armonizarea definițiilor, formularelor și calendarelor între instituții și de-a lungul "lanțului de producție a datelor" într-un anumit sector, astfel încât să se obțină date compatibile și coerente în timp.⁵⁰

Recomandarea 12

Se recomandă MJ, CSM, MAI și Procuraturii Generale să coordoneze activitățile de producere și diseminare a statisticilor relevante privind criminalitatea și justiția astfel încât acestea să fie percepute în mod clar și accesibil de utilizatori, pentru a evita orice confuzii și pentru a preveni posibile suprapuneri, dublări și utilizări eronate ale datelor.

Produsele statistice privind criminalitatea și justiția sunt, în general, accesibile pe paginile web oficiale ale autorităților respective (a se vedea Tabelul 8). Cu toate acestea, în cadrul interviurilor cu autoritățile publice și sondajului realizat în rândul utilizatorilor s-au furnizat unele sugestii de îmbunătățire, în special în ceea ce privește accesibilitatea produselor pe paginile web, notificările prealabile de publicare a datelor și accesul la date în scop de cercetare și analiză.

Tabelul 8 – Cum evaluați informațiile statistice publicate pe următoarele pagini web? (1=foarte simple; 2=simple; 3=oarecum complicate; 4=dificile)

	Claritatea textului	Accesibilitatea datelor	Posibilitatea de a descărca în format.csv/.xls	Posibilitatea de a găsi informația căutată
Biroul Național de Statistică – Pagina web: www.statistica.gov.md	2.1	2.2	2.1	2.0
Consiliul Superior al Magistraturii – Pagina web: www.csm.md	2.1	2.1	2.2	2.0
Ministerul Justiției – Pagina web: www.justice.gov.md	2.0	2.1	2.2	2.0
Procuratura Generală - Pagina web: www.procuratura.md	1.9	1.9	2.1	2.0

⁵⁰ Un exemplu al necesității de a stabili "protocoale de colaborare" la nivel național între BNS și autoritățile producătoare de date (de ex., instanțele judecătorești, parlamentul, comisia națională anticorupție, secțiile de poliție, comisia națională pentru drepturile omului etc.) pentru a soluționa problemele legate de comparabilitatea datelor colectate de diverse autorități se regăsește în Strategia de armonizare a statisticilor în Africa din Kenya, Coasta de Fildeș și Capul Verde în cadrul inițiativei GPS- SHaSa.

PROIECT (traducere neoficială)

Ministerul Afacerilor Interne – Pagina web: www.mai.gov.md	1.9	1.9	2.0	2.0
Inspectoratul General al Poliției – Pagina web: www.politia.md	2.0	2.0	2.1	2.0
Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat - Pagina web: www.cnajgs.md	2.4	2.4	2.4	2.0
Portalul instanțelor naționale – Pagina web: www.instante.justice.md	2.0	2.0	2.1	2.0
Administrația Națională a Penitenciarelor – Pagina web: www.anp.gov.md	2.3	2.3	2.4	2.0
Inspectoratul Național de Probațiune – Pagina web: www.probațiune.gov.md	2.2	2.2	2.4	2.0
Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești - Pagina web: www.aaij.justice.md	2.2	2.1	2.2	2.0
Centrul Național Anticorupție - Pagina web: www.cna.md	2.2	2.2	2.3	2.0

Respondenții la sondajul de opinie au apreciat informațiile statistice ca fiind clare și simplu de accesat de pe toate paginile web, cu unele rezerve față de posibilitatea de a descărca date. Toate paginile web au fost considerate de către respondenți ca fiind "simplu" de vizitat, aprecieri mai puțin favorabile obținând paginile web ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, Administrației Naționale a Penitenciarelor și Inspectoratului Național de Probațiune. Analiza rezultatelor respondenților din autorități publice și cele ale respondenților care nu aparțin autorităților publice indică faptul că acest din urmă grup a oferit aprecieri comparativ mai puțin favorabile paginilor web ale tuturor autorităților și, în mod special, paginii web a Procuraturii Generale.

Recomandarea 13

Se recomandă îmbunătățirea funcțiilor de căutare pentru meniurile cu date statistice ale paginilor web, fiind îmbunătățită astfel accesibilitatea informațiilor. Autoritățile sunt invitate să includă mai multe informații cu referire la tipurile de date produse care sunt accesibile de pe paginile web. Se recomandă realizarea unor îmbunătățiri ale produselor statistice privind criminalitatea și justiția, inclusiv o utilizare mai eficientă a reprezentărilor vizuale a datelor, publicarea mai frecventă a datelor statistice actualizate ale instanțelor judecătorești și interfețe mai prietenoase pentru tabelele cu date.

Recomandarea 14

Autoritățile din sectorul justiției sunt invitate să contribuie la îmbunătățirea gradului de conștientizare în privința datelor produse, prin intermediul rețelelor de socializare. Se poate crea o adresă de e-mail și un număr de telefon al subdiviziunii responsabile de relații cu publicul pentru a răspunde solicitărilor publicului cu privire la disponibilitatea și accesul la date, conceptele, definițiile și modul de utilizare a datelor. Totodată, autoritățile sunt invitate să ofere posibilitatea revizuirii lucrărilor în curs și validării produselor analitice de către BNS sau alți parteneri. De asemenea, este important ca statisticile de acces (de ex. vizitarea paginilor web, vizualizarea produselor și descărcarea în mai multe formate și

accesarea datelor) să fie accesibile pentru a reflecta interesul public pentru produsele statistice privind criminalitatea și justiția.

Reguli de numărare

Informațiile esențiale pentru a asigura coerența și comparabilitatea statisticilor includ definiții și metadate specifice privind modalitățile de colectare a datelor și de înregistrare a statisticilor în diferite domenii ale sistemului de justiție penală. Acestea includ regulile de numărare, timpul și frecvența colectării datelor. Pentru majoritatea acestor caracteristici nu există un standard internațional în sine, dar este necesar să se definească și să se clarifice modul în care funcționează sistemul de numărare. Cunoașterea publică a acestor informații este esențială pentru schimbul, compararea și înțelegerea statisticilor privind criminalitatea și justiția.

- Etapa colectării datelor

Momentul în care infracțiunea este înregistrată în statistici este diferit de la o țară la alta. Infracțiunile gestionate de poliție pot fi înregistrate:

- în momentul în care infracțiunea este raportată pentru prima dată la poliție (statistici "DE INTRARE" (INPUT));
- după ce infracțiunea a fost raportată pentru prima dată, dar înainte de o investigare completă (statistici "DE PROCES" (PROCESS));
- după ce infracțiunea a fost investigată (statistici "DE IEȘIRE" (OUTPUT)).

Eurostat (n.red.) a indicat că, la nivelul poliției, 19 țări raportoare au aplicat statistici "DE INTRARE", 11 țări au aplicat statistici "DE IEȘIRE", 7 țări au aplicat statistici "DE PROCES", în timp ce o țară nu a putut preciza tipul aplicat.⁵¹

Având în vedere faptul că nu poate fi identificată cea mai bună practică, este important să se observe diferențe statistice majore între țările care utilizează diferite abordări, țările cu statistici "DE INTRARE" înregistrând, în general, niveluri mai ridicate ale criminalității (Aebi, 2008, pp. 212-213). Deși a fost indicată anterior ca aplicant al statisticilor "DE INTRARE" (Aebi, 2008), pe baza evaluării, Republica Moldova pare să opereze cu statistici "DE PROCES". Corespondentul din Republica Moldova pentru ultimul exercițiu de colectare a datelor din Sourcebook nu a putut indica acest aspect (Aebi et al, 2021, p. 95). Evaluarea a stabilit că, la nivelul poliției, datele statistice sunt colectate după ce infracțiunea este raportată pentru prima dată, dar înainte de a avea loc o investigare completă. Această practică plasează Republica Moldova printre țările identificate prin statistici "de proces". Orice comparație internațională a statisticilor polițienești ar trebui să țină cont de această informație.⁵²

- Regula infracțiunii principale

Regula privind "infracțiunea principală" statuează că, în cazul în care mai multe infracțiuni sunt comise simultan, se înregistrează doar cea mai gravă dintre ele. Regula "infracțiunii principale" poate fi aplicată la numărarea și raportarea per persoane. Statele au abordări diferite în ceea ce

⁵¹ A se vedea Eurostat, https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/crim_esms.htm

⁵² De exemplu, țările care colectează date statistice în momentul înregistrării la poliție (statistici "de intrare") sunt susceptibile de a număra mai multe infracțiuni decât țările care colectează statistici "de proces" sau "de ieșire". A se vedea secțiunea "Poliția".

privește regulile de numărare, or acestea pot fi diferite și între autoritățile din aceeași țară. De exemplu, statisticile Eurostat privind criminalitatea pentru 2018 indică faptul că, la nivelul poliției, 11 țări raportoare au aplicat regula privind infracțiunea principală, 23 de țări nu au aplicat-o, iar 4 țări nu au putut să se pronunțe la acest subiect.⁵³

Manualul Organizației Națiunilor Unite recomandă utilizarea regulii infracțiunii principale: "în situațiile în care o persoană este acuzată de comiterea mai multor infracțiuni, cauzele trebuie să fie raportate la infracțiunea cea mai gravă" (ONU, 2003, p. 62).

Chestionarul European Sourcebook indică: "Ca regulă, o persoană suspectată de mai multe infracțiuni într-un an va fi numărată de mai multe ori. În cazul infracțiunilor multiple, un suspect va fi numărat o singură dată ca suspect al infracțiunii principale." Aplicarea regulii privind infracțiunea principală în țările europene este ilustrată în Figura 5 (din Aebi, 2008).

Figura 5 – Aplicarea regulii infracțiunii principale în statisticile privind criminalitatea și justiția în Europa

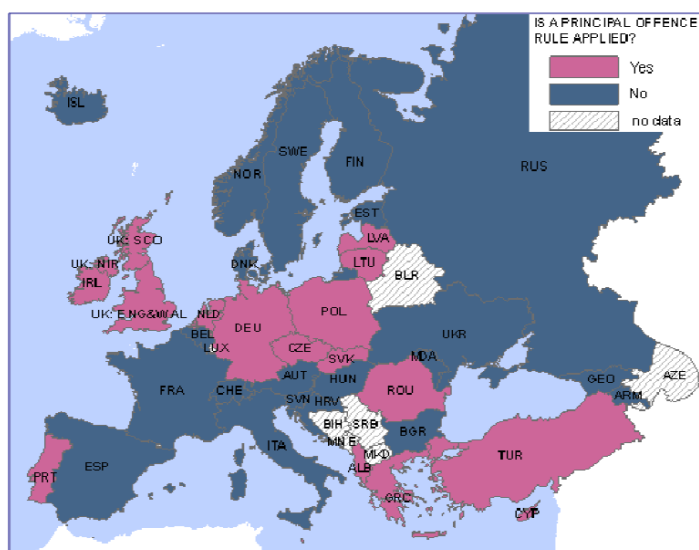

Figure 9.4. Is a principal offence rule applied?

Sursa: Aebi, 2008, p. 205

Correspondentul moldovean pentru European Sourcebook a indicat că țara nu a aplicat o regulă a infracțiunii principale (Aebi et al, 2021, p. 38). În rezultatul evaluării s-a constatat că regula infracțiunii principale este utilizată în statisticile procuraturii, instanțelor judecătorești și penitenciarelor, dar nu și în statisticile poliției (a se vedea Tabelul 12). Având în vedere că statisticile polițienești sunt cele mai frecvent utilizate pentru a evalua și compara tendințele criminalității la nivel internațional, aceste informații sunt esențiale.

Tabelul 12 - Utilizarea regulii infracțiunii principale în diferite componente ale statisticii justiției penale în Republica Moldova

	Statistica poliției	Statistica procuraturii	Statistica sistemului judecătoresc	Statistica penitenciarelor
În cazul în care mai multe infracțiuni sunt comise simultan,	Nu	Da	Da	Da

⁵³ A se vedea Eurostat, https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/crim_esms.htm

există o regulă privind infracțiunea principală pentru numărarea infracțiunilor?				
--	--	--	--	--

Informații și metadate suplimentare au fost colectate în timpul evaluării fiecărei componente a statisticilor privind criminalitatea și justiția (a se vedea tabelele din fiecare componentă evaluată).

Recomandarea 15

Toate autoritățile care furnizează, produc, diseminează informații statistice sunt invitate să însoțească informațiile respective cu metadate complete cu privire la regulile de numărare utilizate în colectarea datelor.

Cooperarea internațională

Majoritatea autorităților sunt pe deplin angajate în cooperarea națională și internațională. Lipsa unei clasificări naționale a infracțiunilor – care ar putea fi remediată printr-o aliniere treptată la CICS – este unul dintre impedimente în asigurarea coerenței interne, precum și a comparabilității internaționale a statisticilor moldovenești privind criminalitatea și justiția.

Mai multe autorități au menționat despre solicitările sistematice de date pe care le primesc de la organizațiile internaționale, iar unele au indicat solicitări ad-hoc. În general, a fost posibil să se stabilească faptul că Republica Moldova este invitată în mod regulat să furnizeze date, răspunzând la exerciții internaționale de colectare a datelor sau inițiative promovate de ONU sau de Consiliul Europei (a se vedea Tabelul 13). Unele solicitări sunt adresate direct Ministerului Afacerilor Externe și nu BNS sau altor autorități relevante și necesită o coordonare internă între punctele focale pentru a fi soluționate în mod prompt și adecvat.

Tabelul 13 – Chestionare internaționale și exerciții de colectare a datelor care implică Republica Moldova

Agencia solicitantă	Denumirea / tematica chestionarelor / rapoartelor
Biroul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate (UNODC)	Sondaj ONU privind tendințele criminalității (STC)
Consiliul Europei	Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției (CEPEJ) - Chestionar privind evaluarea sistemelor judiciare europene
Consiliul Europei	Statistici penale anuale – Custodie (SPACE I)
Consiliul Europei	Statistici penale anuale – Sancțiuni și măsuri comunitare (SPACE II)
Consiliul Europei	Chestionarul Grupului de state împotriva corupției (GRECO)
UNODC	Chestionar pentru raportul anual privind combaterea traficului și consumului de droguri (CRA)
Biroul ONU pentru Droguri și Criminalitate (UNODC)	Chestionar privind capturile de droguri, (IDS)
Biroul ONU pentru Droguri și	Chestionar privind substanțele psihoactive noi depistate

PROIECT (traducere neoficială)

Agencia solicitantă	Denumirea / tematica chestionarelor / rapoartelor
Criminalitate (UNODC)	(NPS)
Biroul ONU pentru Droguri și Criminalitate (UNODC)	Chestionar privind circulația ilegală a armelor (IAFQ)
Comisia Economică pentru Europa (UNECE)	Statistici privind criminalitatea; Statistici de Gen
Biroul ONU pentru Droguri și Criminalitate (UNODC)	Raport global privind traficul de persoane (GLOTIP)
Grupul de lucru academic internațional	Repertoriul european de statistici privind criminalitatea și justiția penală
Comunitatea Statelor Independente (CSI)	Informații despre starea criminalității și rezultatele cercetării infracțiunilor
Organizația pentru Democrație și Dezvoltare Economică (GUAM)	Informații despre starea criminalității și rezultatele cercetării infracțiunilor
INTERPOL	Chestionar de evaluare globală a amenințării (2021)
Centrul Sud-Est European de Aplicare a Legii (SELEC)	Chestionar privind combaterea traficului ilicit de droguri, contrabanda în Europa de Sud-Est
EUROPOL – Centrul european de combatere a criminalității cibernetice	Chestionar privind evaluarea amenințării reprezentate de criminalitatea organizată pe internet (IOCTA)
Biroul pentru coordonarea luptei împotriva crimei organizate și a altor tipuri de infracțiuni periculoase pe teritoriul statelor membre ale CSI	Chestionar
Departamentul de Stat al SUA (Ambasada SUA)	Chestionar privind traficul de persoane
Centrul Sud-Est European de Aplicare a Legii (SELEC)	Chestionar privind traficul de persoane și migrația ilegală în regiune – contribuție la evaluarea amenințării reprezentate de criminalitatea organizată pentru Europa de Sud-Est
GRETA, Grupul de experți pentru combaterea traficului de ființe umane,	Chestionar privind punerea în aplicare a Convenției CE împotriva traficului de ființe umane
OSCE, Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa,	Chestionar privind punerea în aplicare a angajamentelor privind combaterea traficului de ființe umane
Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), Centrul de analiză a datelor privind migrația globală	Chestionar privind migrația globală – Indicatori de guvernare în materie de migrație
Rețeaua europeană privind migrația (ENM)	Chestionar privind detectarea, identificarea și protecția resortisanților țărilor terțe victime ale traficului de persoane;
Rețeaua de coordonatori anti-traffic din Europa de Sud-Est (NATC SEE)	Chestionar privind evaluarea situației actuale în ceea ce privește provocările și alte aspecte specifice ale traficului de persoane în Europa de Sud-Est
Organizația Mondială a Sănătății (OMS)	Sondaje privind seturile minime de date pentru penitenciare și alte locuri de detenție 2016-17. Contribuția la baza de date europeană privind sănătatea în penitenciare (HIPED)

Agencia solicitantă	Denumirea / tematica chestionarelor / rapoartelor
CHESTIONARE AD-HOC	
Asociația Internațională a Forțelor de Jandarmerie Poliție cu Statut Militar (FIEP)	Chestionar (2019)
Centrul Sud-Est European de Aplicare a Legii (SELEC)	Colectarea de date privind impactul Covid-19 asupra crimei organizate în Europa de Sud-Est (2021)
Organizația Cooperării Economice la Marea Neagră (OCEMN)	Chestionar privind tendințele criminalității (2021)

Conceptele, clasificările și metodele internaționale trebuie utilizate ori de câte ori este posibil pentru a face o comparație semnificativă a datelor între state. Punerea în aplicare a Clasificării internaționale a criminalității în scopuri statistice (CICS) este o cerință esențială pentru a spori coerența și comparabilitatea (internă și externă) a statisticilor privind criminalitatea și justiția penală. Punerea în aplicare a CICS implică o serie de etape, cum ar fi:

1. întocmirea unor tabele de corespondență între clasificările naționale actuale ale infracțiunilor și CICS;
2. revizuirea definițiilor și conceptelor aplicate;
3. adaptarea instrumentelor de colectare a datelor utilizate în prezent pentru a le face conforme cu categoriile CICS

Recomandarea 16

Este important să se asigure un mecanism de coordonare stabil pentru schimbul de date la nivel internațional, inclusiv identificarea punctelor focale în cooperare cu Ministerul Afacerilor Externe. Totodată, problemele legate de comparabilitatea internațională a statisticilor privind criminalitatea ar trebui să fie rezolvate treptat, în special prin punerea în aplicare progresivă a CICS și prin îmbunătățirea conformității cu standardele internaționale și regionale.

ODD-uri

Evaluarea a constatat că procesul ODD nu este bine încorporat în sistemul de statistici privind criminalitatea și justiția. Deși aproape toți producătorii de date relevante știu ce date ar fi de competența lor, producția de date pentru indicatorii globali rămâne deconectată de statisticile naționale.

Republica Moldova dispune de un Consiliu Național pentru Coordonarea Dezvoltării Durabile, condus de prim-ministru, care a fost înființat în 2016. Mandatul acestuia este de a crea un cadru instituțional adecvat și de a asigura un proces participativ și transparent de adaptare a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) și de implementare a acestora la nivel național. În 2017, un proiect privind *Naționalizarea Agendei de dezvoltare durabilă în contextul Republicii Moldova*, implementat de PNUD, cu sprijinul echipei de țară a ONU, inclusiv UNFPA, UNICEF, OIM și UN Women, a elaborat un Raport privind naționalizarea indicatorilor pentru obiectivele de dezvoltare

durabilă, inclusiv pentru obiectivul 16 (Guvernul Republicii Moldova, 2017).⁵⁴ Documentul este publicat pe pagina web a Cancelariei de Stat, dar procedura și setul de date care urmează să fie produse și monitorizate de diferitele autorități nu sunt aprobate de Guvern. Este în curs de elaborare un proiect ajustat de Hotărâre de Guvern în acest sens. Acest lucru determină o slabă conștientizare a rolului în realizarea ODD, lucru demonstrat de majoritatea reprezentanților diferitelor autorități care au participat la evaluare.

În conformitate cu articolul 75 din Agenda 2030⁵⁵, indicatorii globali au fost completați cu indicatori (naționali) suplimentari, identificând și subliniind anumite aspecte și priorități naționale. Cu toate acestea, unii dintre indicatorii naționalizați din domeniul criminalității și justiției ar putea necesita ajustări suplimentare pentru a le spori relevanța și cerințele de calitate (coerență, accesibilitate, acuratețe și disponibilitatea metodologiei de calcul).

Republica Moldova a prezentat un Raport național voluntar (RNV) în cadrul Forumului politic la nivel înalt în 2020. RNV include referințe la unele aspecte legate de criminalitate și justiție. Obiectivul 16 reprezintă o provocare statistică pentru multe țări. Rapoartele privind disponibilitatea datelor pentru indicatorii ODD 16 denotă faptul că mulți indicatori nu sunt produși în mod sistematic la nivel de țară (a se vedea IEP, 2019), astfel, cazul Republicii Moldova nu este unic.

Datele din surse neoficiale (sondaje, recensăminte, evaluări ale experților) rămân foarte relevante în domeniul indicatorilor de dezvoltare durabilă pentru sectorul justiției. Chiar dacă este încurajată o mai mare producție de statistici de către Guvern, este recunoscută, de asemenea, valoarea și utilitatea multor surse de date neoficiale. De exemplu, Inițiativa privind datele SDG16 este o rețea de organizații ale societății civile care elaborează rapoarte anuale ce scot în evidență relevanța datelor neoficiale pentru Obiectivul 16, care poate sprijini statele să evolueze în atingerea țintelor relevante.⁵⁶

Manualul privind Statisticile Guvernării, elaborat de membrii Grupului Praia pentru statisticile guvernării din cadrul Comisiei de statistică a ONU (Grupul de la Praia City, 2020), are ca scop promovarea angajamentului unei varietăți de părți interesate, inclusiv agenții guvernamentale, mediul academic și societatea civilă, prin schimbul și dezvoltarea de practici pentru a îmbunătăți statisticile guvernării.⁵⁷

⁵⁴ Documentul este în prezent în curs de revizuire prin intermediul unui proiect de Hotărâre de Guvern privind implementarea Agendei 2030 (proiectul revizuit accesat în iunie 2022). Trimiterile la documentul publicat în 2017 sunt accesibile în limba engleză la adresa <https://moldova.un.org/en/23602-nationalization-indicators-sdg>

⁵⁵ 75. Obiectivele și țintele vor fi monitorizate și revizuite cu ajutorul unui set de indicatori globali. Acestea vor fi completate de indicatori la nivel regional și național, care vor fi elaborați de statele membre, pe lângă rezultatele activității întreprinse pentru dezvoltarea bazelor de referință pentru obiectivele pentru care nu există încă date de referință la nivel național și global. (...)

⁵⁶ <https://www.sdg16hub.org/data-initiative>

⁵⁷ Cazul Țărilor de Jos este ilustrativ pentru bunele practici în ceea ce privește integrarea datelor neoficiale în raportarea privind ODD, pe baza liniilor directe furnizate de Manualul statisticilor guvernării. Pornind de la o acoperire de 30% a indicatorilor ODD în 2016, Biroul Național de Statistică din Țările de Jos (CBS) a demarat un amplu proces de consultare cu 30 de organizații producătoare de date diferite, multe dintre ele provenind din societatea civilă, cu un bagaj de independență și de responsabilitate în ceea ce privește protecția datelor. Această consultare a condus la identificarea unui număr semnificativ de date suplimentare care au îndeplinit un set de criterii și au garantat conformitatea cu standardele de date produse de CBS. Rezultatul acestui proces a fost o creștere la 51% a gradului de acoperire a indicatorilor ODD (Statistica Țărilor de Jos, 2018).

Recomandarea 17

Ar putea exista situații în care statisticile sunt produse de surse neguvernamentale sau academice care ar putea oferi informații utile suplimentare pentru măsurarea ODD-urilor. Astfel, se recomandă ca toate sursele de date privind criminalitatea și justiția, indiferent cine le produce, să fie evaluate de BNS din punct de vedere calitativ pe baza unor criterii comune, fie internaționale, fie naționale. În cazul unei evaluări pozitive, BNS ar putea explora posibilitatea de a conlucra împreună cu unele ONG-uri relevante în vederea asigurării continuității colectării de date.

Majoritatea indicatorilor ODD din sfera criminalității și justiției se încadrează în Obiectivul 16 al Agendei 2030 și sunt prezentați în Tabelul 15 care include toți indicatorii globali și naționali, precum și instituțiile responsabile din Republica Moldova.

Tabelul 15 – Indicatori globali și naționali/"ODD 16+" (obiectivul 16 și alți indicatori relevanți pentru justiție) și alte date relevante disponibile în baza de date globală ODD UN-DESA⁵⁹

Indicatori	Date din baza de date SDG Global, ultimul an de publicare și sursa	Indicator naționalizat (da/nu), producătorul de date, autoritatea responsabilă de monitorizare/ evaluare	Domeniul statistic
3.5.1 Gradul de acoperire cu intervenții (servicii farmacologice, psihosociale și de reabilitare și de post-îngrijire) pentru tulburările legate de consumul de substanțe	Tulburări legate de consumul de alcool, prevalență % - 2016 – OMS	Da, MS ⁶⁰	Sănătate publică
5.2.1 Prevalența violenței fizice, sexuale sau psihologice față de femeile și fetele cu vârsta de 15 ani și mai mult din partea partenerului/soțului, în ultimele 12 luni, în funcție de forma de violență și de vârstă	2000-2018 – Sondaj	Da, BNS, MMPSF, MAI, MJ ⁶¹	Poliția
5.2.2 Prevalența violenței sexuale față de femeile și fetele cu vârsta de	Nu	Da, BNS, MMPSF, MJ, MAI ⁶²	Poliția

⁵⁸ Informațiile prezentate aici se bazează pe publicația disponibilă la <https://moldova.un.org/en/23602-nationalization-indicators-sdg> (versiunea în limba engleză). Conform proiectului de hotărâre de Guvern care revizuieste indicatorii naționali și luând în considerare faptul că în 2021 au avut loc unele schimbări în subdiviziunile unor ministere, autoritățile responsabile pot fi diferite

⁵⁹ <https://unstats.un.org/sdgs/unsdg>

⁶⁰ În conformitate cu proiectul revizuit al HG privind implementarea Agendei 2030 (iunie 2022).

⁶¹ În conformitate cu proiectul revizuit al HG privind implementarea Agendei 2030 (iunie 2022).

⁶² În conformitate cu proiectul revizuit al HG privind implementarea Agendei 2030 (iunie 2022).

PROIECT (traducere neoficială)

15 ani și mai mult din partea altor persoane decât partenerul/soțul, în ultimele 12 luni, în funcție de vîrstă și de locul în care a avut loc incidentul.			
11.7.2 Ponderea victimelor abuzului fizic sau sexual, în ultimele 12 luni, pe sexe, vîrste, statut de dizabilitate și locul în care s-a produs.	Nu	Da, MIDR, MAI ⁶³	Poliția
15.7.1 Cota parte a animalelor care constituie obiect al braconajului sau comercializării ilegale din total animale sălbatice	Nu	Da, Ministerul Mediului ⁶⁴	Poliția
16.1.1 Numărul victimelor omorurilor intenționate la 100.000 de locuitori, pe sexe și grupe de vîrstă	2018, date naționale de la STC	Da, MI ⁶⁵ , BNS	Poliția
16.1.3 Incidența violenței fizice, psihologice sau sexuale în rîndul populației, în ultimele 12 luni ⁶⁶	Nu	Da, BNS, MAI	Poliția
16.1.4 Proporția populației care se simte în siguranță când merge singură pe stradă în zona în care locuiește	Nu	Da, MAI, BNS ⁶⁷	Poliția
16.2.2 Numărul de victime ale traficului de ființe umane la 100.000 de locuitori, pe sexe, grupe de vîrstă și forme de exploatare	2017, baza de date GLOTIP	Da, MAI, MMPSF	Poliția
16.3.1 Proporția victimelor violenței în ultimele 12 luni care și-au raportat victimizarea autorităților competente sau altor mecanisme de soluționare a conflictelor recunoscute oficial	Nu	Da, MAI, BNS ⁶⁸	Poliția
16.3.2 Ponderea deținuților fără sentință în totalul populației penitenciare	2018, date naționale de la STC	Da, MJ, MAI ⁶⁹ 16.3.2.1 Numărul de persoane care au beneficiat de asistența	Penitenciare Instanțele judecătorești Asistență

⁶³ În conformitate cu proiectul revizuit al HG privind implementarea Agendei 2030 (iunie 2022).

⁶⁴ În conformitate cu proiectul revizuit al HG privind implementarea Agendei 2030 (iunie 2022), UNODC este, de asemenea, indicat ca sursă de date.

⁶⁵ În conformitate cu proiectul revizuit al HG privind implementarea Agendei 2030 (iunie 2022).

⁶⁶ Conform proiectului revizuit al HG privind implementarea Agendei 2030 (iunie, 2022), cuvântul "psihologic" din textul indicatorului a fost eliminat.

⁶⁷ În conformitate cu proiectul revizuit al HG privind implementarea Agendei 2030 (iunie 2022).

⁶⁸ Conform proiectului revizuit al HG privind implementarea Agendei 2030 (iunie 2022).

⁶⁹ Conform proiectului revizuit al HG privind implementarea Agendei 2030 (iunie 2022), indicatorii privind sesizările Avocatului Poporului și sondajele de satisfacție din sectorul justiției au fost reformulați.

PROIECT (traducere neoficială)

		juridică garantată de stat (CNAJGS, MJ) 16.3.2.2. Acțiuni inițiate în instanța de judecată ca urmare a sesizării avocatului poporului (MJ, MJ) 16.3.2.3 Ponderea cauzelor pierdute la CEDO (MJ, MJ) 16.3.2.4 Gradul de satisfacție a populației în ceea ce privește serviciile juridice (MJ, MJ)	juridică garantată de stat
16.3.3 ⁷⁰ Proporția populației care a avut un litigiu în ultimii doi ani și care a accesat un mecanism formal sau informal de soluționare a litigiilor, în funcție de tipul de mecanism	Nu	Nu ⁷¹	Instanțele judecătorești Asistență juridică garantată de stat
16.4.1 Valoarea totală a fluxurilor financiare intrate și ieșite din țară ilegal (în dolari SUA)	Nu	Da, MAI, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor ⁷²	Anticorupție
16.4.2 Proporția de arme de calibru mic și armament ușor confiscate care sunt înregistrate și urmărite, în conformitate cu standardele și instrumentele juridice internaționale	2018 - CFIA UNODC	Nu ⁷³ 16.4.2.1 Numărul de arme deținute legal, la 100.000 de locuitori (MAI, BNS) 16.4.2.2 Numărul de arme, deținute ilegal, confiscate (MAI)	Poliția
16.5.1 Ponderea persoanelor care au avut cel puțin un contact cu un funcționar public și care au dat mită unui funcționar public sau cărora li s-a cerut mită de către funcționarii publici respectivi, în ultimele 12 luni	Nu	Da, Transparency International Moldova, MJ ⁷⁴	Anti-corupție
16.5.2 Ponderea întreprinderilor care au avut cel puțin un contact cu un funcționar public și care au dat	2019, WDI	Da, Transparency International Moldova, MJ ⁷⁵	Anti-corupție

⁷⁰ Indicatorul ODD 16.3.3 a fost adăugat la cadrul global în 2020.

⁷¹ În proiectul revizuit al HG privind implementarea Agendei 2030 (iunie 2022), acest indicator lipsește.

⁷² În conformitate cu proiectul revizuit al HG privind implementarea Agendei 2030 (iunie 2022).

⁷³ În conformitate cu proiectul revizuit al HG privind implementarea Agendei 2030 (iunie 2022).

⁷⁴ În conformitate cu proiectul revizuit al HG privind implementarea Agendei 2030 (iunie 2022).

⁷⁵ În conformitate cu proiectul revizuit al HG privind implementarea Agendei 2030 (iunie 2022).

mită unui funcționar public sau cărora li s-a cerut mită de către funcționarii publici în ultimele 12 luni		16.5.2.1 Indicatorul "Controlul asupra corupției" (între -2,5 + 2,5) TI Moldova, MJ 16.5.2.2. Indicatorul "Calitatea regulatorie" (între -2,5 + 2,5) BM, MJ	
16.7.1 ⁷⁶ Ponderea de poziții în instituțiile naționale și locale, inclusiv (a) legislativul; (b) serviciul public; și (c) sistemul judiciar, în comparație cu distribuția națională, pe sexe, vârste, persoane cu dizabilități și grupuri de populație	Nu (unele date despre parlamentari și judecători)	Da, ⁷⁷ 16.7.1.c Raportul dintre proporția de funcții deținute în sistemul judiciar de anumite grupuri de populație și proporția grupului respectiv în totalul populației (Împărțit la nivel global) AAIJ, BNS, Cancelaria de stat 5.5.3.3.3 Proporția de judecători femei AAIJ, MMPSF, Cancelaria de Stat	Instanțele judecătorești

Analiza suplimentară a diversilor indicatori și a disponibilității datelor relevante constatate în timpul evaluării este prezentată în fiecare secțiune statistică a prezentului raport.

Considerații privind egalitatea de gen și drepturile omului

Disponibilitatea datelor dezagregate în funcție de o serie de variabile cheie stă la baza oricărei evaluări solide a aspectelor legate de gen și de drepturile diferitelor grupuri de populație. În cadrul evaluării statisticilor privind criminalitatea și justiția din Republica Moldova s-a stabilit că indicatorii de bază întrunesc cerințele minime de dezagregare pe sexe, dar nu permit explorarea mai aprofundată a domeniilor care sunt importante pentru siguranța și bunăstarea grupurilor relevante. În 2019, Republica Moldova a participat la Sondajul OSCE privind bunăstarea și siguranța femeilor, care a fost realizat în mai multe țări din Europa de Sud-Est și Europa de Est (OSCE, 2019). O experiență importantă a BNS în acest domeniu este reprezentată de sondajul privind "Violența față de femei în familie", realizat în 2010, care s-a bazat pe un modul pilot elaborat de Comisia Economică pentru Europa a Națiunilor Unite (UNECE), revizuit și ajustat la contextul național (BNS și ONU Moldova, 2011).

Statisticile specifice de gen în domeniul criminalității și al justiției includ datele dezagregate pe sexe privind victimele și infractorii bărbați și femei, precum și privind personalul autorităților din sectorul justiției penale. Consecvent, este disponibil un segment vast de date, care sunt colectate

⁷⁶ Indicatorul ODD 16.7.1 a fost îmbunătățit în 2019 pentru a include referințe la personalul din sistemul judiciar.

⁷⁷ În conformitate cu proiectul revizuit al HG privind implementarea Agendei 2030 (iunie 2022).

PROIECT (traducere neoficială)

atât sub formă de statistici administrative, cât și sub formă de sondaje, care fac obiectul unor cercetări și studii specifice ce pot fi relevante ca statistici de gen.⁷⁸

Recomandarea 18

Se recomandă tuturor producătorilor de date să ia măsuri suplimentare pentru a se asigura că datele dezagregate pe sexe sunt compilate și publicate pentru o gamă largă de statistici privind criminalitatea și justiția.

ODD5 are ca scop realizarea egalității de gen și abilitarea tuturor femeilor și fetelor, iar Ținta 5.2 reprezintă un apel puternic la eliminarea tuturor formelor de violență față de femei și fete. Violența de gen, violența în familie, traficul de persoane sunt printre cele mai dificil de detectat, investigat și numărat forme de criminalitate. Prin urmare, acestea reprezintă o provocare pentru sistemele statistice. Republica Moldova a fost unul dintre primele state în care cercetarea s-a concentrat asupra vulnerabilităților în cazul traficului de persoane. La începutul anilor 2000, acesta a prezentat un domeniu inovator de cercetare, care a mutat accentul de la profilul traficantului (în special în legătură cu crima organizată transnațională) la percepțiile și valorile victimelor (potențiale), cu scopul de a preveni o nouă victimizare. Sondajul privind victimizarea din 2010 (Soros, 2010) a inclus întrebări privind vulnerabilitățile în cazul traficului de persoane.

În aceeași ordine de idei, Eurostat se află în proces de pregătire pentru un sondaj privind violența de gen împotriva femeilor și alte forme de violență interpersonală (UE-VG),⁷⁹. În cadrul "Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2018-2023", BNS are sarcina de a lua în considerare o posibilă repetare a studiului "Violența femeilor în familie", prin ajustarea și testarea metodologiei de colectare a datelor acestuia (4.4.1).

Recomandarea 19

Se invită BNS să se alăture pregătirilor pentru sondajul UE-VG, participând la discuțiile privind standardele metodologice referitoare la sondajele privind violența față de femei și violența de gen, și să examineze posibilitatea de a alinia propriile eforturi de pregătire pentru un sondaj similar care să fie parte din sondajul european.

În ceea ce privește drepturile omului, statisticile ar trebui să reflecte grupuri specifice de populație și forme specifice de criminalitate. Liniile directoare ale CE privind îmbunătățirea colectării și utilizării datelor privind egalitatea recomandă statelor "să își fundamenteze politicile de combatere a discriminării pe date solide și fiabile privind egalitatea, prin intermediul cărora ar putea fi evaluată eficacitatea cadrului juridic și politic" (CE, 2018, p. 10). De exemplu, la nivelul UE se recomandă colectarea de date privind infracțiunile motivate de ură cu caracter rasist, infracțiunile motivate de ură cu caracter antisemit, infracțiunile motivate de ură cu "motiv extremist de dreapta". Agenția pentru Drepturi Fundamentale a UE (EU-FRA) colectează și analizează date și efectuează sondaje

⁷⁸ A se vedea, de exemplu, Manualul ONU privind integrarea unei perspective de gen în statistici (ONU, 2016).

⁷⁹ <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-manuals-and-guidelines/-/ks-gq-21-009>

și cercetări în domeniile nediscriminării, rasismului, intoleranței și infracțiunilor motivate de ură (EU-FRA, 2018).⁸⁰

Deși Planul național de acțiuni privind drepturile omului prevede crearea unui mecanism de colectare a datelor dezagregate privind "infracțiunile și contravențiile bazate pe prejudecăți, dispreț sau ură"⁸¹, în prezent nu există articole specifice care să definească infracțiunile motivate de ură în Moldova. Codul Penal și Codul Contravențional au fost modificate recent, prin introducerea unor articole specifice privind infracțiunile motivate de ură. Conform CICS, infracțiunile motivate de ură sunt "infracțiuni în care victima este vizată în mod specific din cauza caracteristicilor, atribuțiilor, convingerilor sau valorilor atribuite, cum ar fi rasa, religia, originea etnică, orientarea sexuală și dizabilitatea, printre altele".

Exemplele includ:

- Incitarea publică la violență sau la ură îndreptată împotriva unui grup de persoane sau a unui membru al unui astfel de grup definit prin referire la rasă, culoare, religie, descendență sau origine națională sau etnică.
- Săvârșirea unui astfel de act prin diseminarea sau distribuirea publică de broșuri, imagini sau alte materiale.
- Aprobarea publică a negării sau banalizării lipsite de relevanță a crimelor de genocid, a crimelor împotriva umanității și a crimelor de război, îndreptate împotriva unui grup de persoane sau a unui membru al unui astfel de grup definit prin referire la rasă, culoare, religie, descendență sau origine națională sau etnică în cazul când comportamentul este manifestat într-un mod care poate incita la violență sau la ură împotriva unui astfel de grup sau a unui membru al unui astfel de grup.

Recomandarea 20

Se recomandă producătorilor de date să exploreze posibilitatea de a include statistici specifice privind egalitatea în programul lor statistic, inclusiv date privind criminalitatea și justiția legate de acte motivate de prejudecăți și ură.

⁸⁰ A se vedea și Studiul UE-FRA privind minoritățile și discriminarea în UE. 2016 : <https://fra.europa.eu/en/publications-and-resources/data-and-maps/survey-data-explorer-second-eu-minorities-discrimination-survey>.

⁸¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110031&lang=ro

V. Evaluarea pe domenii specifice de statistici privind criminalitatea și justiția

A. Statisticile sistemului de poliție

Cadrul instituțional

Statisticile poliției reflectă situația criminalității pe întregul teritoriu al Republicii Moldova⁸² și sunt produse de către structurile subordonate Ministerului Afacerilor Interne. Autoritățile responsabile de statistici includ, la nivel central:

- Inspectoratul General al Poliției (IGP)
- Inspectoratul de Management Operațional (IMO)
- Serviciul Tehnologii Informaționale (STI)
- Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (IGPF)

La nivel local, statisticile sunt colectate de către inspectoratele de poliție locale și structurile subordonate poliției de frontieră (a se vedea Anexa III)

Cadrul legal

Instituțiile relevante au mandat legal în ceea ce privește colectarea și analiza datelor. În general, Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, la art. 19 stipulează că "În domeniul prevenirii criminalității și contravențiilor, Poliția are următoarele atribuții:

- a) culege informații în scop de cunoaștere, prevenire și combatere a infracțiunilor, precum și a altor fapte ilicite;
- (...)
- c) generează și ține evidențe proprii de prevenție, criminalistice și operative în vederea susținerii activității proprii;"

Inspectoratul General al Poliției

Potrivit Regulamentului de organizare și funcționare a Inspectoratului General al Poliției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 547/2019, una dintre funcțiile principale ale IGP constă în asigurarea, în conformitate cu legea, a înregistrării și evidenței infracțiunilor, contravențiilor, colectării, prelucrării, analizei și utilizării informației cu privire la infracțiuni și persoanele care le-au comis, susținerea funcționării sistemelor informaționale aflate în gestiune.

Serviciul Tehnologii Informaționale

În mod similar, în conformitate cu Hotărârea Guvernului 317/2020, una dintre sarcinile de bază ale Serviciului Tehnologii Informaționale este gestionarea evidențelor și a bazelor de date care conțin date statistice și alte tipuri de informații, asigurând colectarea, stocarea, prelucrarea și furnizarea de informații statistice privind tendințele criminalității la nivel național, a datelor cu caracter operativ–informațional, cu caracter criminal, contravențional, dactiloscopic, arhivistic și alte tipuri de informații.

⁸² Statisticile polițienești prezentate de BNS nu includ date din raioanele din stânga Nistrului, dar cuprind date despre infracțiunile înregistrate de sectoarele de poliție situate în mun. Bender.

Inspectoratul de Management Operațional

De asemenea, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 120/2019 privind organizarea și funcționarea Inspectoratului de Management Operațional din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, printre funcțiile-cheie ale acestei autorități se numără analiza informațiilor și evaluarea riscurilor la adresa ordinii și securității publice.

Inspectoratul General al Poliției de Frontieră

Conform Hotărârii Guvernului nr. 1145/2018 privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, câteva dintre funcțiile sale de bază sunt: ținerea evidenței, inclusiv electronice, a persoanelor și a mijloacelor de transport care au traversat frontiera de stat; examinarea contravențiilor ce atentează la normele de transportare în țară a cetățenilor străini sau apatrizilor, precum și normele privind taxa rutieră (*vinjeta*). Cu relevanță pentru statisticile privind criminalitatea și justiția, IGPF este responsabil de efectuarea urmăririi penale privind infracțiunile atribuite în competență, a celor conexe, precum și a celor constatate de către angajații Poliției de Frontieră în legătură cu atribuțiile lor sau atribuite în competență prin ordonanța procurorului.

Prezentare generală

Conform informațiilor prezentate de către STI în contextul exercițiului de evaluare, Sistemul Informațional Automatizat "Registrul Informației Criminalistice și Criminologice" (SIA RICC) produce 212 rapoarte statistice presetate, reflectând întregul spectru de infracțiuni, stabilite de legislația penală națională⁸³. Autoritățile care participă la SIA RICC sunt:

1. Ministerul Afacerilor Interne;
2. Procuratura Generală;
3. Centrul Național Anticorupție;
4. Serviciul Vamal (SV);
5. Serviciul Fiscal de Stat.

Un studiu recent publicat pe pagina web a CNA⁸⁴ a remarcat că unele date privind criminalitatea, gestionate de MAI în SIA RCCI, sunt inexacte și nu sunt suficient de dezagregate în funcție de criteriile de căutare. Acest lucru, potrivit studiului CNA, a reprezentat un risc de percepție greșită din partea autorităților și a administrației centrale în definirea problemelor și stabilirea soluțiilor.

Un alt sistem informațional care include și date privind fapte legate de încălcări ale legislației transfrontaliere este Sistemul Informațional Integrat al Poliției de Frontieră, deținut de IGPF și reglementat prin Hotărârea de Guvern nr. 834/2008. Acest sistem pare a fi compatibil cu standardul internațional, descris în Manualul ONU. Acesta atribuie numere detaliate de fapte și dosarelor, permițând identificarea infracțiunilor ce vizează traversarea frontierei de stat legate de încălcări ale regulilor de migrație.

⁸³ Clasificarea SIA RICC nu este utilizată parțial de către procuratură, sistemul judecătoresc și sistemul penitenciar.

⁸⁴ Analiză strategică privind practica organelor implicate în procesul de combatere a circulației ilicite a substanțelor narcotice, realizată de Direcția analitică a Centrului Național Anticorupție, 2021, disponibilă la adresa: [AS-Antidrog6de94.pdf \(gov.md\)](#);

Metodologiile de înregistrare, colectare, prelucrare și validare a datelor, precum și clasificările utilizate sunt aprobate prin acte și ordine interdepartamentale ale Ministerului Afacerilor Interne.⁸⁵ Aceste metodologii nu sunt accesibile publicului.

Pe Portalul Guvernamental al Datelor Deschise și pe pagina web a Ministerului Afacerilor Interne sunt disponibile publicului 125 de seturi de date statistice, diseminate de STI, inclusiv următoarele:

- Informații privind persoanele care au săvârșit infracțiuni – conține date privind numărul de persoane care au comis infracțiuni înregistrate și trimise în instanță, dezagregate în funcție de vârstă, statut social, nivel de educație;
- Rata criminalității în funcție de localitate și de tipul de infracțiune – conține date privind infracțiunile înregistrate și infracțiunile trimise în instanța de judecată în funcție de tipurile și categoriile de infracțiuni specificate în Codul penal, inclusiv dezagregări pentru minori și gravitatea infracțiunilor (mai puțin grave, grave, deosebit de grave, excepțional de grave);
- Date privind infracțiunile în funcție de ziua și ora comiterii acestora – conține date privind categoriile de infracțiuni și ziua și ora comiterii în zonele urbane și rurale;
- Date statistice privind persoanele care au săvârșit infracțiuni în funcție de sex – include date dezagregate în funcție de vârstă și dezagregări bazate pe statutul profesional, educație, antecedente penale, persoane în stare de ebrietate, infractori aflați la prima abatere și cetățeni străini;
- Statistici privind infracțiunile înregistrate lunar – include date privind categoriile de infracțiuni înregistrate în fiecare lună și dacă acestea sunt comise în zonele urbane sau rurale;
- Statistica privind minorii care au comis infracțiuni pe teritoriul Republicii Moldova;
- Informația privind starea criminalității în Republica Moldova pe tipuri de infracțiuni – conține mai multe coloane fără denumire cu date și un nomenclator cu categorii și tipuri de infracțiuni.

Dezagregarea datelor după etnie, relația infractor-victimă, originea națională sau etnică, este limitată în informațiile statistice publicate.

Standarde internaționale privind statisticile polițienești

Secțiunea "Rubrica poliției" din ONU-STC include o listă de întrebări care reprezintă metadatele necesare pentru statisticile polițienești la nivel internațional. Tabelul 16 prezintă răspunsurile pentru Republica Moldova, stabilite în timpul evaluării.

Tabelul 16 – Metadate pentru indicatorii poliției

Întrebări în STC	STATISTICA PRODUSĂ DE POLIȚIA DIN REPUBLICA MOLDOVA
Acoperă datele poliției întregul teritoriu geografic al țării dvs.?	Informația este prezentată fără datele privind raioanele din stânga Nistrului, dar include datele privind infracțiunile

⁸⁵ A se vedea ordinele interdepartamentale ale PG, MAI, CS, CNA: a) 121/254/286-O/95 din 18.07.2008 cu privire la evidența unică a infracțiunilor, cauzelor penale și persoanelor care au comis infracțiuni; b) 62/290/325/158 din 21.10.2008.2011 cu privire la proba unică a cauzelor de căutare (identificare), a persoanelor căutate, a persoanelor cu identitate necunoscută, a bunurilor neidentificate și formarea evidenței centralizate de căutare; c) 158/279/50/144-O / 80 din 06.08.2004 cu privire la evidența unică a obiectelor marcate, antice și de artă dispărute și găsite; și Ordinul MAI nr. 47 din 06.02.2013 cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind evidența unică a mijloacelor de transport furate, răpite și pierdute în "Registrul de informații criminalistice și criminologice".

	înregistrate de sectoarele de poliție din mun. Bender
La ce etapă a urmăririi penale sunt colectate datele poliției pentru a fi incluse în statisticile privind infracțiunile?	PROCES – etapa în care există motive suficiente de a considera că a fost comisă o infracțiune. În general, forțele de poliție înregistrează toate incidentele / faptele raportate lor din momentul sesizării.
Care sunt intervalele de timp (lunar, trimestrial, anual) pentru extragerea de statistici din datele înregistrate?	STI extrage și publică datele lunar (mai frecvent ad hoc, la solicitare).
Este unitatea de numărare pentru statisticile poliției privind infracțiunile "INFRACTIUNEA"?	Infracțiune (faptă), cauză, persoană
În cazul în care mai multe infracțiuni sunt comise simultan, utilizează poliția regula infracțiunii principale pentru a număra infracțiunile?	Nu
Cum sunt numărate de către poliție infracțiunile multiple (în serie) de același tip?	Ca infracțiuni multiple
Cum sunt numărate de poliție infracțiunile comise de mai multe persoane?	Ca o infracțiune comisă de mai multe persoane.
Datele raportate către UNODC privind <i>persoanele aduse în contact formal</i> cu justiția includ:	
Persoane arestate	Nu
Persoane bănuite/învinuite	Da
Persoane avertizate	Nu
Cum este numărată de către poliție o persoană care este adusă în contact formal pentru infracțiuni multiple (în serie) de același tip?	Ca o persoană care a comis mai multe infracțiuni
Cum se numără o persoană care este adusă în contact formal de mai multe ori (cu ocazii separate) într-un an?	Ca mai multe persoane ⁸⁶
În cazul în care o persoană comite simultan mai multe infracțiuni, utilizează poliția regula infracțiunii principale pentru numărarea persoanelor?	Nu
Definiția unui "ADULT": Se aplică aici definiția "18 ani și peste"?	Da
Definiția unui "MINOR": Vă rugăm să precizați vârsta minimă (vârsta de tragere la răspundere).	14
Este vârsta maximă "sub 18 ani"?	Da
Există mai multe forțe de poliție în țara dvs?	Nu
Includ datele personalul din toate unitățile forțelor de poliție din țara dvs.? Dacă NU, vă rugăm să precizați care sunt unitățile de poliție	Da

⁸⁶ Nu se aplică în cazul în care cauzele penale privind aceeași persoană au fost conexe. În același timp, unitatea de numărare de bază pentru datele statistice oficiale este infracțiunea, pe lângă care se introduc informații referitoare la persoana care a comis-o, evidența persoanelor care au comis infracțiuni fiind ținută pentru fiecare infracțiune în parte.

Recomandarea 21

Manualul ONU recomandă utilizarea regulii infracțiunii principale: "în situațiile în care o persoană este acuzată de mai multe infracțiuni, cazurile trebuie să fie raportate la infracțiunea cea mai gravă" (ONU, 2003, p. 62). Se recomandă ca această regulă să fie aplicată statisticilor poliției, așa cum este cazul pentru alte componente ale sistemului de justiție penală din Republica Moldova.

Conform PLS pentru anul 2021, statisticile transmise de autoritățile subordonate MIA către BNS includ informații de la următoarele autorități (a se vedea Tabelul 17; a se vedea și Anexa IV):

Tabelul 17 – Statisticile din domeniul justiției partajate de autoritățile subordonate MAI cu BNS

Autoritatea	Tipul de date și dezagregare
Serviciul Tehnologii Informaționale	Numărul de infracțiuni înregistrate, persoane care au comis infracțiuni identificate și victime ale infracțiunilor, date dezagregate pe țară, teritorial (regiuni, raioane/municipii, UTA Gagauz Yeri), categorii și tipuri de infracțiuni, vârsta și sexul persoanelor care au comis infracțiuni.
Inspectoratul General al Poliției	Numărul de accidente rutiere, numărul de persoane decedate și traumatizate, date dezagregate pe țară, teritorial (regiuni, raioane/municipii, UTA Gagauz Yeri), sex și grupă de vârstă, mediu urban/rural

Datele sunt colectate în format electronic prin intermediul SIA RICC. Cu titlu de excepție, colectarea statisticilor privind anumite categorii de contravenții se face pe suport de hârtie.⁸⁷ Printre acestea se numără majoritatea celor 44 de agenții care au dreptul de a investiga și de a constata contravenții în Republica Moldova, care fac schimb de date pe suport de hârtie cu BNS. În curs de dezvoltare este un sistem informațional integrat pentru organele de constatare a contravențiilor, iar procesul de adoptare a cadrului legal pentru reglementarea acestuia este aproape finalizat. Legea 185/2020⁸⁸ reglementează faptul că înregistrarea cauzelor contravenționale, precum și a hotărârilor și deciziilor pronunțate în materie contravențională presupune introducerea într-un sistem electronic a documentelor întocmite la începutul procesului contravențional. Stabilirea și aprobarea conținutului, modalității și termenelor de prezentare a rapoartelor statistice generale privind contravențiile la nivel național se realizează de către MIA în coordonare cu BNS.⁸⁹

BNS urmează să renunțe la colectarea raportului statistic nr. 1 privind "Contravențiile constatate", după punerea în aplicare a "Concepției Sistemului informațional automatizat al contravențiilor, cauzelor contravenționale și persoanelor care au săvârșit contravenții și a Regulamentului cu privire la evidența unică a contravențiilor, a cauzelor contravenționale și persoanelor care au săvârșit contravenții" și după ce sistemul va efectua în practică câteva exerciții de colectare a datelor.

⁸⁷ De asemenea, datele din sistemele instanțelor judecătorești și a penitenciarelor sunt transmise către STI pe suport de hârtie și introduse în SIA RICC de către angajații STI.

⁸⁸ Legea 185/2020 privind sistemul informațional automatizat de evidență a contravențiilor, a cauzelor contravenționale și a persoanelor care au săvârșit contravenții.

⁸⁹ Conceptul și Regulamentul privind funcționarea sistemului de evidență a contravențiilor, a cauzelor contravenționale și a persoanelor care au săvârșit contravenții a fost aprobat recent de către Guvern.

Infracțiunile sunt clasificate în SIA RICC pe articole, alineate, puncte și litere, în conformitate cu prevederile Codului penal pentru fiecare faptă penală.⁹⁰ Există personal responsabil desemnat pentru introducerea datelor. Fluctuația personalului determină întârzieri în înregistrarea datelor. Ofițerii de urmărire penală nu introduc personal datele în sistem. Fiecărui incident/faptă infracțională înregistrată în sistem i se atribuie automat un număr electronic. Datele primare sunt introduse în acest sistem de către autoritățile relevante în modul stabilit printr-un regulament.⁹¹

Clasificare standard și identificatori

În conformitate cu standardele ONU, înregistrările din sistem trebuie să fie fundamentate pe un sistem standard de clasificare a infracțiunilor, care ar trebui să aibă o relație clar definită cu "învinuirea" atribuită unei persoane suspectate de comiterea unei infracțiuni. În timp ce învinuirile se bazează, în general, pe codurile penale, sistemul de clasificare a infracțiunilor poate fi destinat în mod specific unor scopuri statistice, cum este cazul CICS (UNODC, 2015). Diferențele dintre definițiile învinuirii la nivel național și a celor internaționale (cum ar fi definițiile aplicate în cadrul colectării comune a datelor Eurostat/ONU-STC) ar trebui să fie identificate în mod clar.

Se consideră a fi o bună practică ca un sistem să atribuie un "număr de incident" evenimentelor raportate și un "număr unic" (NU) persoanelor suspectate de comiterea unei infracțiuni. Persoana este legată de incident prin NU și numărul incidentului (a se vedea ONU, 2003, p.51).

Sistemul propus de Manualul ONU pentru statisticile privind justiția penală se axează pe generarea de înregistrări unitare, urmată de agregarea datelor pentru calcularea indicatorilor. Formularul de înregistrare unitară propus include înregistrarea de informații cu privire la: (i) "incident" (sau infracțiune), (ii) "victimă" și (iii) "infractor".

Unitățile de numărare din SIA RICC sunt următoarele:

- infracțiunea (fapta) /incidentul
- persoana (învinuitul)
- cauza (dosarul).

Victima, ca unitate de numărare, este utilizată doar în înregistrările pe suport de hârtie și, prin urmare, nu apare în sistemul SIA RICC.

Casetele specifice pentru înregistrarea electronică a informațiilor contextuale se referă la incident, la urmărirea penală, la făptuitor (făptuitorii), la instrumentele folosite la comiterea infracțiunii și la anumite categorii de obiecte furate. Acestea includ:

⁹⁰ Conform fișelor de date disponibile publicului, datele sunt clasificate pe articole, pe grupuri de articole pentru mai multe tipuri de infracțiuni și în conformitate cu o clasificare generală – preluată din Codul penal – în funcție de tipul de infracțiune și de gravitate (infracțiuni minore, mai puțin grave, grave, deosebit de grave, excepțional de grave).

⁹¹ Ordinul interdepartamental al PG, MAI, CS, CNA nr. 121/254/286-O / 95 din 18.07.2008 privind evidența unică a infracțiunilor, cauzelor penale și persoanelor care au comis infracțiuni.

- Ordinul interdepartamental al PG, MAI, CS, CNA nr. 62/290/325/158 din 21.10.2011 cu privire la evidența unică a cazurilor de căutare (identificare), a persoanelor căutate, a persoanelor cu identitate necunoscută, a bunurilor neidentificate și la formarea evidenței centralizate de căutare;

- Ordinul interdepartamental al PG, MAI, CS, CNA nr. 158/279/50/144-O / 80 din 06.08.2004 privind evidența unică a obiectelor marcate, antice și de artă dispărute și găsite;

- Ordinul MAI nr. 47 din 06.02.2013 privind aprobarea Instrucțiunii privind evidența unică a mijloacelor de transport furate, răpite și pierdute în „Registrul informațiilor criminalistice și criminologice”.

PROIECT (traducere neoficială)

- a. sesizarea;
- b. infracțiunea (fapta penală);
- c. dosarul de căutare;
- d. persoana fizică;
- e. persoana juridică;
- f. obiectul neidentificat;
- g. armă;
- h. mijloace de transport;
- i. obiecte marcate;⁹²
- j. obiecte antice (anticariat).

Fiecare caz este înregistrat în sistem prin intermediul unui formular care necesită un set de informații, inclusiv date obligatorii care creează o înregistrare unică. Setul de informații obligatorii pentru SIA RICC este aprobat la nivel interinstituțional.⁹³

Regulile de numărare nu sunt inserate într-un document specific pentru sistem care ar fi disponibil public.

Potrivit STI, sistemul informațional numără toate infracțiunile raportate și toate persoanele care au săvârșit infracțiuni. Regula privind infracțiunea principală nu se aplică la înregistrarea datelor primare în sistem.

Definițiile statistice sunt utilizate în conformitate cu dispozițiile legislației naționale. Formularele standard de introducere a datelor includ un formular pentru infracțiunile constatate, un formular privind urmărirea penală și rezultatele acesteia, un formular pentru victima (victimele) infracțiunii, un formular pentru făptuitor (făptuitori), un formular în cazul persoanei juridice care săvârșește infracțiunea.

Formularele statistice de ieșire nu conțin formule inserate în coloane și nici note explicative.

Prelucrarea datelor la nivel local are loc în limitele unor reguli de evidență în cadrul urmăririi penale, dar și de examinare a cauzelor contravenționale și după finalizarea examinării conținute în documentele primare. Există, de asemenea, un Ghid specific de prelucrare a datelor. Datele privind contravențiile sunt introduse în sistemul informațional în termen de 24 de ore de la data la care au fost raportate sau constatate de către forțele de poliție. Datele cu privire la infracțiuni sunt introduse în sistemul informațional atunci când există suficiente dovezi că a fost comisă o infracțiune și/sau pentru a începe urmărirea penală.

Verificarea datelor se efectuează la nivel central prin controale periodice inopinate ale rapoartelor statistice electronice din sistem. STI verifică în mod sistematic relevanța și completitudinea informațiilor introduse în SIA RICC. Ca urmare a verificărilor, autoritățile cu statut de registrator de sistem pot fi notificate cu privire la caracterul incomplet al unor date.

Statisticile includ datele primite până la o dată prestabilită și sunt verificate înainte de publicare. Nu există o metodologie scrisă pentru verificarea datelor, dar se aplică reguli de control logic înainte de publicarea datelor (pentru a verifica fluxul logic din rapoarte, coerența dintre datele din diferite

⁹² În conformitate cu Legea nr. 216/2003, definiția obiectelor marcate include - mijloace de transport, arme de foc și albe, tehnică de numărare și multiplicare, alte obiecte care pot fi identificate prin numărul respectiv al producătorului.

⁹³ Aceasta se numără printre agențiile care participă la SIA RICC. Echipa de evaluare nu a avut acces la formularele de introducere a datelor sau conținutul informațional actualizat al funcționalităților SIA RICC.

secțiuni, corespondența datelor cu limitele normale ale anumitor indicatori și pentru a elimina unele date ilogice).

STI extrage date din sistem și le prezintă către MAI și BNS. Datele sunt publicate, de asemenea, pe pagina web a MAI și pe Portalul Guvernamental al Datelor Deschise. Statisticile sunt extrase și publicate lunar. Extragerea din datele primare poate avea loc mai frecvent, în regim ad-hoc.

Verificarea periodică a modului înregistrării datelor la nivel local este efectuată de angajații Inspectoratului General al Poliției și al STI, care oferă, de asemenea, asistență metodologică utilizatorilor. Nu sunt disponibile reguli scrise accesibile publicului.

Analiza datelor este efectuată de către subdiviziunile MAI, în funcție de competențele specifice ale acestora. Se aplică o metodologie specifică pentru efectuarea de analize statistice, dar aceasta nu este disponibilă public. Rapoartele de activitate sunt publicate lunar și anual pe pagina web oficială a MAI⁹⁴. Acestea includ următorii indicatori (listă neexhaustivă):

- Numărul total de infracțiuni înregistrate pe ani,
- Rata criminalității la 10.000 de locuitori,
- Procentul de cauze penale trimise procurorului,
- Procentul de cauze penale trimise în instanța de judecată,
- Numărul total de infracțiuni înregistrate de către organele subordonate MAI, pe tipuri de infracțiuni
- Persoane care au comis infracțiuni,
- Numărul de infracțiuni înregistrate pe categorii specifice de infracțiuni (trafic de persoane, trafic de copii, trafic de droguri etc.),
- Numărul de victime pentru anumite tipuri de infracțiuni (adulți, copii),
- Numărul de persoane anunțate în căutare, inclusiv în funcție de anumite categorii de infracțiuni,
- Numărul de infracțiuni raportate,
Numărul de incidente raportate,
- Numărul de accidente rutiere înregistrate,
- Numărul de contravenții rutiere înregistrate,
- Numărul de agresori familiari înregistrați, pe sexe,
- Numărul de deținători de arme înregistrați,
Numărul de contravenții înregistrate pentru încălcarea normelor privind depozitarea, deținerea, transportul, utilizarea sau aplicarea armelor,
- Numărul de infracțiuni înregistrate privind depozitarea, procurarea și fabricarea ilegală de arme,
- Numărul total de contravenții înregistrate de către forțele de poliție,
- Numărul total de contravenții înregistrate de forțele de poliție, pe tipuri de contravenții,
- Numărul de evenimente ilegale înregistrate la frontiera de stat,
- Numărul de evenimente ilegale înregistrate la frontiera de stat, pe anumite tipuri specifice,
- Numărul de infracțiuni înregistrate de poliția de frontieră,
- Numărul de infracțiuni înregistrate de poliția de frontieră, pe tipuri de infracțiuni,
- Infracțiuni comise de străini, pe categorii de infracțiuni,
- Contravenții comise de străini, pe categorii,
- Numărul de infracțiuni de corupție, pe categorii, înregistrate de MAI.

⁹⁴ <https://www.mai.gov.md/ro/date-statistice>

Inspectoratul General al Poliției diseminează trimestrial rapoarte de activitate ale poliției pe pagina sa web⁹⁵, note privind infracțiunile care atentează la viața și sănătatea persoanelor și cele comise în domeniul relațiilor de familie, note informative privind situația accidentelor rutiere. Rapoartele de activitate ale poliției reflectă fenomenul criminalității pe categorii de infracțiuni, cu dezagregare pe regiuni și capitole separate pentru traficul de ființe umane, delincvența juvenilă și contravenții. Alți indicatori reflectați includ personalul, bugetul și formarea profesională. Există și alte studii și analize interne realizate pentru elaborarea și monitorizarea politicilor, care nu sunt disponibile publicului. IGP le diseminează, la cerere, altor autorități.

Rapoartele IGP includ următorii indicatori:

- Numărul total de infracțiuni înregistrate;
- Rata criminalității pe tipuri de infracțiuni la 10.000 de locuitori;
- Numărul de dosare penale înregistrate;
- Numărul cauzelor penale trimise procuraturii;
- Numărul de cauze penale trimise în instanța de judecată;
- Numărul total de învinuiți;
- Numărul de persoane anunțate în căutare;
- Numărul victimelor traficului de ființe umane și traficului de copii;
- Numărul de persoane extrădate în alte state;
- Numărul de persoane declarate dispărute fără urmă;
- Numărul de accidente rutiere;
- Numărul de contravenții privind încălcarea prevederilor Regulamentului de circulație rutieră;
- Numărul agresorilor familiari;
- Numărul de contravenții înregistrate;
- Numărul de cauze penale inițiate de subdiviziunile specializate ale Poliției de Frontieră, inclusiv pe categorii de infracțiuni;
- Numărul de cazuri înregistrate de încălcare de către cetățenii străini a regimului de ședere în Republica Moldova

Inspectoratul de Management Operațional (IMO) realizează analize interne privind ordinea și securitatea publică și furnizează produsele către factorii de decizie din cadrul MIA pentru elaborarea politicilor, monitorizarea și îmbunătățirea altor procese interne. De asemenea, conform informațiilor furnizate în timpul evaluării de către reprezentantul IMO, IMO prezintă sistematic (de două ori pe săptămână) o analiză a datelor privind tendințele infracțiunilor și contravențiilor, cu concluzii și propuneri către MIA. IMO prezintă, la cerere, produsele sale altor autorități publice. Produsele IMO nu sunt disponibile publicului și nu au fost accesate în timpul evaluării.

Caseta 6 – Indicatori de performanță

Indicatorii de performanță sunt larg aplicați de către autorități. Ratele criminalității, numărul de arestări, amenzile emise, timpul de răspuns la apelurile de urgență sunt adesea folosite ca indicatori de performanță. Cel mai frecvent, acestea dețin date privind numărul de cauze (de exemplu, numărul de infracțiuni per polițist, proporția de infracțiuni soldate cu învinuiri, infracțiuni "soluționate"). Există controverse cu privire la utilitatea unor indicatori similari în timp și în scopuri comparative, mai ales având în vedere că "ratele de soluționare" sau "infracțiunile soluționate" sunt

⁹⁵ <https://www.politia.md/ro/advanced-page-type/rapoarte-si-evaluari>

concepte care pot fi foarte diferite în variate jurisdicții. Setul de instrumente de evaluare a justiției penale al UNODC (UNODC, 2006, p. 10) oferă o imagine de ansamblu a indicatorilor de performanță ai poliției, subliniind că un bun sistem de măsurare a performanței ar trebui să se concentreze pe rezultate. Pentru măsurarea performanței ar trebui să se utilizeze câțiva indicatori selectați, aleși dintre cei care pot genera date în mod constant în timp și care pot furniza informații atât pentru deciziile de politici, cât și pentru cele de gestionare a programelor. Rapoartele ar trebui să fie publicate în mod regulat și să fie accesibile publicului pentru a promova transparența și responsabilitatea. Sursele multiple de date sunt, de asemenea, importante, inclusiv pentru a se asigura că sunt incluse informații din sondajele bazate pe populație. IGP nu publică nici o statistică privind performanța.

Inspectoratul General al Poliției de Frontieră nu a publicat analize statistice și formulare statistice pe pagina sa web.

Diseminarea datelor este încredințată STI, care deține poziția de administrator al conținutului informațional al paginii web a MIA, inclusiv al rubricii "Statistici".⁹⁶

Paginile web ale IGP și IGPF sunt gestionate direct de către aceste două autorități, iar informațiile disponibile sunt coordonate înainte de publicare la nivelul managerial al autorităților indicate.

În timpul evaluării, reprezentanții IGP, IGPF și STI au indicat că nu s-au confruntat niciodată cu situații în care utilizatorii de date să fi identificat și comunicat erori în datele publicate. De asemenea, nu există un proces sistematic de consultare a utilizatorilor de date statistice cu privire la utilitatea acestora. Pe pagina web a IGPF este posibil să se răspundă la un sondaj cu o întrebare de tip închis ce solicită opinia utilizatorilor cu privire la utilitatea paginii web în general.

Nu există un calendar pentru publicarea seturilor de date privind criminalitatea, nici la nivel local, nici la nivel central. În consecință, nu toate rapoartele de date statistice elaborate de forțele de poliție sunt disponibile pe paginile acestora.

Statistica infracțiunilor înregistrate de poliție în Republica Moldova

La nivelul UE, datele privind infracțiunile înregistrate de poliție (infracțiunea sau cauza fiind unitatea de numărare) sunt reflectate pe infracțiuni, inclusiv omor, agresiune, violență sexuală, jaf, spargere, furt, infracțiuni legate de droguri. Pentru infracțiunea de omor se furnizează statistici separate privind victimele în calitate de unități de numărare dezagregate pe criterii de vârstă, sex și relația cu autorul infracțiunii.

Statisticile Poliției în Republica Moldova sunt colectate în conformitate cu articolele și alineatele legislației penale. Unele definiții statistice au fost elaborate de BNS care publică date incluzând următoarele categorii:

- Total infracțiuni înregistrate
- Omor
- Vătămare intenționată gravă
- Viol

⁹⁶ Regulamentul cu privire la modul de publicare și actualizare a materialelor informative pe pagina web oficială a MAI, aprobat prin Ordinul MAI nr. 18 din 11.01.2019.

PROIECT (traducere neoficială)

- Furt
- Jaf
- Tâlhărie
- Infraacțiuni legate de droguri
- Huliganism
- Alte infraacțiuni

Datele privind violența domestică sunt, de asemenea, publicate în mod separat. Suplimentar, BNS publică date cu privire la articole specifice din Codul penal. Comparabilitatea acestor categorii la nivel internațional este limitată (a se vedea exemplul infraacțiunii de omor intenționat din secțiunea Standarde internaționale). Elaborarea unui set de definiții ale infraacțiunilor în scopuri statistice ar facilita schimbul de informații la nivel național și internațional.

Indicatori ODD

Conform proiectului de Hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, Ministerul Afacerilor Interne este responsabil de producerea următorilor indicatori globali ai ODD:

- 11.7.2 Proporția de persoane care au fost victime ale hărțuirii fizice sau sexuale, în funcție de sex, vârstă, gradul de dizabilitate și locul în care s-a produs, în ultimele 12 luni
- 16.1.1. Numărul de victime ale omorului intenționat la 100.000 de locuitori, pe sexe și vârste
- 16.1.2. Numărul deceselor cauzate de conflicte la 100.000 de locuitori, pe sexe, vârste și cauze
- 16.1.4. Ponderea populației care se simte în siguranță în zona de reședință
- 16.2.2. Numărul victimelor traficului de ființe umane la 100.000 de locuitori, pe sexe, vârste și forme de exploatare

Indicatorii ODD 16.1.3 (Proporția populației care a fost supusă la (a) violență fizică, (b) violență psihologică și (c) violență sexuală în ultimele 12 luni) și 16.2.3. Proporția de femei și bărbați tineri cu vârsta cuprinsă între 18 și 29 de ani care au fost victime ale violenței sexuale până la vârsta de 18 ani, pe sexe sunt, de asemenea, relevante pentru statisticile polițienești, dar se află în responsabilitatea BNS și a Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei. Acești indicatori se bazează pe sondaje, iar datele nu sunt colectate în prezent (a se vedea secțiunea privind sondajele). Consecvent, R. Moldova a elaborat un set de indicatori naționali și a identificat autoritățile responsabile pentru fiecare dintre aceștia. În domeniul justiției și a criminalității, MAI este responsabil pentru următorii indicatori naționali:⁹⁷

- 16.3.1 Proporția victimelor violenței în ultimele 12 luni care s-au adresat autorităților competente
- 16.4.2.1 Numărul de arme deținute legal, la 100.000 de locuitori
- 16.4.2.2.2 Numărul de arme confiscate deținute ilegal

În procesul evaluării, autoritățile subordonate MAI au furnizat, de asemenea, informații relevante privind disponibilitatea datelor pentru indicatorii de dezvoltare durabilă. Datele pentru majoritatea indicatorilor sunt disponibile în SIA RICC, dezagregate în funcție de vârstă, sex, forme de exploatare etc. Indicatorul ODD 16.3.1 privind "Proporția victimelor violenței în ultimele 12 luni care s-au adresat autorităților competente sau altor mecanisme de soluționare a conflictelor recunoscute oficial" este, de asemenea, bazat pe sondaj și reprezintă un indicator pentru care

⁹⁷ În baza informațiilor publicate în Guvernul Republicii Moldova, 2017. Un proiect de HG de actualizare și modificare a indicatorilor naționalizați era în curs de elaborare în procesul exercițiului de evaluare.

Republica Moldova a identificat necesitatea de a elabora metodologia de colectare a datelor.⁹⁸ Datele pentru indicatorii 16.4.2.1 și 16.4.2.2 sunt extrase din Registrul de stat al armelor. Definițiile statistice sunt interpretate folosind definițiile legale disponibile în Codul penal al Republicii Moldova. Mai multe autorități subordonate MIA transmit setul de date către BNS și personalul acestora are nevoie de mai multă instruire privind metodologia de calcul și esența indicatorilor ODD. În linii generale, cu referire la problematica inclusă în țintele relevante ale ODD, nu este clară modalitatea în care vor contribui acești indicatori naționalizați la monitorizarea progreselor.

Rezultatele sondajului realizat în rândul utilizatorilor privind statisticile poliției⁹⁹

Respondenții au indicat statisticile poliției printre cele mai utilizate și cele mai frecvent utilizate (adică cel puțin lunar). Mai mult de jumătate dintre respondenți au indicat statisticile privind infracțiunile tipice, cum ar fi infracțiunile domestice, omorurile, vătămările corporale, furturile și infracțiunile legate de droguri ca fiind cele mai relevante pentru activitatea lor. Alte categorii de infracțiuni au fost menționate mai rar (criminalitatea economică și organizată, corupția, criminalitatea informatică, traficul de persoane). Statisticile polițienești ocupă primul loc în topul categoriilor de statistici din domeniul justiției consultate de utilizatori, 86% dintre respondenți fiind interesați de infracțiunile înregistrate, 61% de contravenții, 46% de persoanele învinuite, arestate, liberate pe cauțiune și 25% și 16% - de resursele financiare și, respectiv, umane (a se vedea Tabelul 18).

Tabelul 18 - Categoriile de statistici privind criminalitatea și justiția consultate de utilizatorii din Republica Moldova

Tipuri de statistici	%
infracțiuni înregistrate (sursa: organele de poliție)	86%
învinuiți (sursa: procuratura)	64%
contravenții (sursa: organele de poliție, instanțele judecătorești, alte autorități)	61%
durata proceselor de judecată (sursa: instanțele judecătorești)	59%
măsuri alternative detenției (surse: instanțele judecătorești, sistemul de probațiune)	55%
persoane condamnate (sursa: instanțele judecătorești)	50%
persoane în contact cu poliția (învinuiți, arestați, eliberați pe cauțiune - sursa: poliția)	46%
persoane liberate condiționat (surse: instanțele judecătorești, sistemul de probațiune)	39%
costuri și resurse financiare (surse: organele de poliție, procuraturii, instanțele judecătorești, sistemul penitenciar și al probațiunii)	25%
beneficiari de asistență juridică garantată de stat (sursa: Consiliul Național de Asistență Juridică Garantată de Stat)	21%
supraaglomerarea penitenciarelor (sursa: sistemul penitenciar)	16%
resurse umane (personalul din organele de poliție, procuratură, sistemul judecătoresc, penitenciar, de probațiune)	16%

⁹⁸ "Pentru a monitoriza țintele ODD 16, au fost identificați 32 de indicatori, dintre care 11 sunt indicatori disponibili, 3 indicatori sunt parțial disponibili și trebuie identificate acțiuni pentru a produce 19 indicatori lipsă. Astfel, este necesar să se dezvolte metodologia de calcul și/sau să se identifice sursa primară de colectare a datelor pentru indicatorii lipsă: a) Lipsa sursei primare de colectare a datelor: 16.3.2.1, 16.3.2.3, 16.3.2.4, 16.3.2.5; b) Lipsa sursei primare de colectare a datelor și metodologiei: 16.1.2, 16.1.4, 16.2.1.1, 16.2.3, 16.3.1.1, 16.3.1.2, 16.4.1, 16.5.2.1, 16.6.2, 16.7.1.3, 16.7.2.1, 16.9.1, 16.10.1.1, 16.10.2.1, 16.10.1.2" (Guvernul Republicii Moldova, 2017, p.26)

⁹⁹ Pentru caracteristicile și datele demografice ale respondenților, a se vedea secțiunea "Sondaj pentru utilizatori" de mai sus. Această secțiune se referă la rezultatele specifice relevante pentru poliție, completându-le pe cele prezentate în secțiunile următoare.

Utilizatorii consultă cel mai frecvent MAI pentru statisticile polițienești, urmat de BNS și de instanțele judecătorești și Procuratura Generală. Și, bineînțeles, MAI este cel mai des abordat de utilizatorii care caută statisticile poliției (a se vedea Tabelele 19 și 20).

Tabelul 19 – Autoritățile/organizațiile consultate de către utilizatori pentru obținerea statisticilor produse de organele de poliției din Republica Moldova (rezultatele sondajului de opinie al utilizatorilor)

	Biroul Național de Statistică	Ministerul Afacerilor Interne	Ministerul Justiției (inclusiv administrația penitenciarelor, a serviciilor de probațiune și a instanțelor judecătorești)	Instanțele judecătorești, Consiliul Superior al Magistraturii, Procuratura Generală	UNODC sau alte agenții internaționale	Consiliul Național de Asistență Juridică Garantată de Stat
statisticile poliției	11%	71%	5%	11%	0%	0%

Tabelul 20 - Tipuri de statistici căutate de utilizatorii care consultă pagina web a MAI

	statisticile poliției	statisticile procuraturii	statisticile instanțelor judecătorești	statisticile penitenciarelor	statisticile probațiunii	statistici privind asistența juridică garantată de stat	statistici privind procesul și resursele sistemului de justiție penală
Ministerul Afacerilor Interne	84%	6%	0%	6%	0%	0%	3%

În linii generale, respondenții au considerat că statisticile poliției sunt printre categoriile cel mai simplu de accesat. Statisticile polițienești au fost a doua categorie cel mai bine evaluată, după statisticile procuraturii, în ceea ce privește disponibilitatea metadatelor, aproape trei sferturi dintre respondenți considerând că metadatele sunt suficiente. Cu toate acestea, s-a constatat o diferență între punctajele oferite de respondenții din autoritățile publice și ceilalți (societatea civilă, mediul academic, organizațiile internaționale). În timp ce respondenții din autoritățile publice au oferit în mod constant aprecieri mai bune la toate categoriile, alți respondenți au apreciat mai modest accesul la toate tipurile de date (a se vedea **Ошибка! Источник ссылки не найден.**).

Tabelul 21 – Pentru fiecare dintre statisticile pe care le utilizați, cât de simplu sau dificil este pentru dvs. să le obțineți? Cât de simplu sau dificil este pentru dvs. să accesați informații/explicații suplimentare (de ex. metadate)? (1 = foarte simplu; 2 = simplu; 3 = oarecum complicat; 4 =dificil)

Statistici	Autoritățile publice		Mediul academic, societatea civilă, organizațiile internaționale	
	Obținereastatisticilor	Accesarea informațiilor/explicațiilor suplimentare	Obținerea statisticilor	Accesarea informațiilor/explicațiilor suplimentare
statisticile poliției	1.91	2.10	2.57	3.14
statisticile procuraturii	1.80	1.87	3.00	3.25
statisticile instanțelor judecătorești	2.07	2.12	2.67	2.89
statisticile	2.43	2.59	3.17	3.43

PROIECT (traducere neoficială)

penitenciarelor				
statisticile sistemului de probațiune	2.30	2.43	2.50	3.00
statisticile sistemului de asistență juridică garantată de stat	2.27	2.38	3.20	3.33

Cu toate acestea, întrebările cu privire la disponibilitatea publică a informațiilor ce însoțesc statisticile (metadate, descrieri metodologice, referințe privind concepte, clasificări) au scos în evidență diferențe mari între opinia diferitor grupuri de respondenți, iar majoritatea respondenților care nu sunt autorități publice (57%) consideră în continuare că disponibilitatea informațiilor este insuficientă. Pentru toate categoriile de statistici, respondenții din autoritățile publice au indicat în mare parte că disponibilitatea informațiilor ce însoțesc statisticile publicate este suficientă.

Cei mai mulți din cele două grupuri de respondenți au considerat, că informațiile disponibile ce însoțesc statisticile poliției sunt suficient de clare pentru a evita interpretarea și utilizarea eronată. Claritatea informațiilor ce însoțesc statisticile poliției a fost considerată puțin mai bună decât în cazul statisticilor procuraturii și instanțelor judecătorești și mult mai bună decât în cazul altor categorii de date (a se vedea Tabelul 22).

Tabelul 22 – În opinia dumneavoastră, sunt suficiente informațiile publicate care însoțesc statisticile? Sunt informațiile disponibile care însoțesc statisticile pe care le utilizați suficient de clare pentru a preveni interpretarea și utilizarea eronată a acestora? (Procentul de răspunsuri afirmative în funcție de tipul de statistici), pe categorii de utilizatori.

Statistici	Autoritățile publice		Mediul academic, societatea civilă, organizațiile internaționale	
	Informațiile sunt suficiente	Informațiile sunt suficient de clare	Informațiile sunt suficiente	Informațiile sunt suficient de clare
statisticile poliției	79%	76%	43%	67%
statisticile procuraturii	85%	72%	25%	60%
statisticile instanțelor judecătorești	70%	67%	33%	60%
statisticile penitenciarelor	44%	47%	14%	42%
statisticile sistemului de probațiune	50%	56%	20%	50%
Statisticile sistemului de asistență juridică garantată de stat	38%	47%	17%	30%

Respondenții cu excepția celor ce reprezintă autoritățile publice, de asemenea, au fost destul de rezervați privind disponibilitatea statisticilor de organelor de poliție dezagregate pe criterii de vârstă (și pe criterii de sex, într-o anumită măsură). Acest aspect merită a fi subliniat, întrucât există mari așteptări din partea utilizatorilor în privința statisticilor poliției. Punctajul acordat de utilizatori calității generale a statisticilor poliției a fost puțin mai mare de 2 ("destul de mulțumit"). În același

context, respondenții din afara autorităților publice au oferit calificative mai mici (2,43) decât celălalt grup (2,15, a se vedea Tabelul 23).

Tabelul 23 – Cât de mulțumit (ă) sunteți de calitatea generală a statisticilor pe care le utilizați? (1=foarte mulțumit (ă); 2=destul de mulțumit (ă); 3=nu prea mulțumit (ă); 4=foarte nemulțumit (ă))

Statisticii	Autoritățile publice	Mediul academic, societatea civilă, organizațiile internaționale
statisticile poliției	2.15	2.43
statisticile procuraturii	1.88	2.63
statisticile instanțelor judecătorești	2.04	2.44
statisticile penitenciarelor	2.33	2.67
Statisticile sistemului de probațiune	2.38	2.25
Statisticile sistemului de asistență juridică garantată de stat	2.53	2.00

Statisticile poliției au fost apreciate de către utilizatori și din punct de vedere al actualității, accesibilității, relevanței și acurateței. Respondenții autorităților publice au acordat punctaje mai bune pentru actualitate, accesibilitate și relevanță. Acuratețea statisticilor poliției a fost considerată mai bună de respondenții din afara autorităților publice. Acuratețea a fost apreciată în general cu calificativul ”foarte bine”, prezentând, de asemenea, cea mai mică diferență de punctaj între grupuri. Statisticile au fost considerate actuale de către ambele grupuri, iar accesibilitatea și relevanța au fost apreciate mai puțin favorabil (doar bune) de către respondenții din afara autorităților publice (a se vedea Tabelul 24).

Tabelul 24 – Aprecierile fiecărui tip de statistici utilizate în funcție de următoarele criterii: actualitate, accesibilitate, relevanță, acuratețe (1=excelent; 2=foarte bine; 3=bine; 4=neadecvat; 5=foarte rău).

Criterii	Autoritățile publice	Mediul academic, societatea civilă, organizațiile internaționale
Actualitate	1.94	2.43
Accesibilitate	2.41	3.00
Relevanță	2.39	3.17
Acuratețe	2.58	2.33

O altă întrebare foarte importantă în contextul exercițiului de evaluare a consultat utilizatorii în privința comparabilității statisticilor în timp, la nivel regional și internațional. Statisticile polițienești au fost apreciate cu cele mai mici scoruri comparativ cu statisticile produse de alte autorități. Totuși, în general, aprecierile au fost pozitive, cu punctaje care indică o comparabilitate bună și foarte bună (a se vedea Tabelul 25).

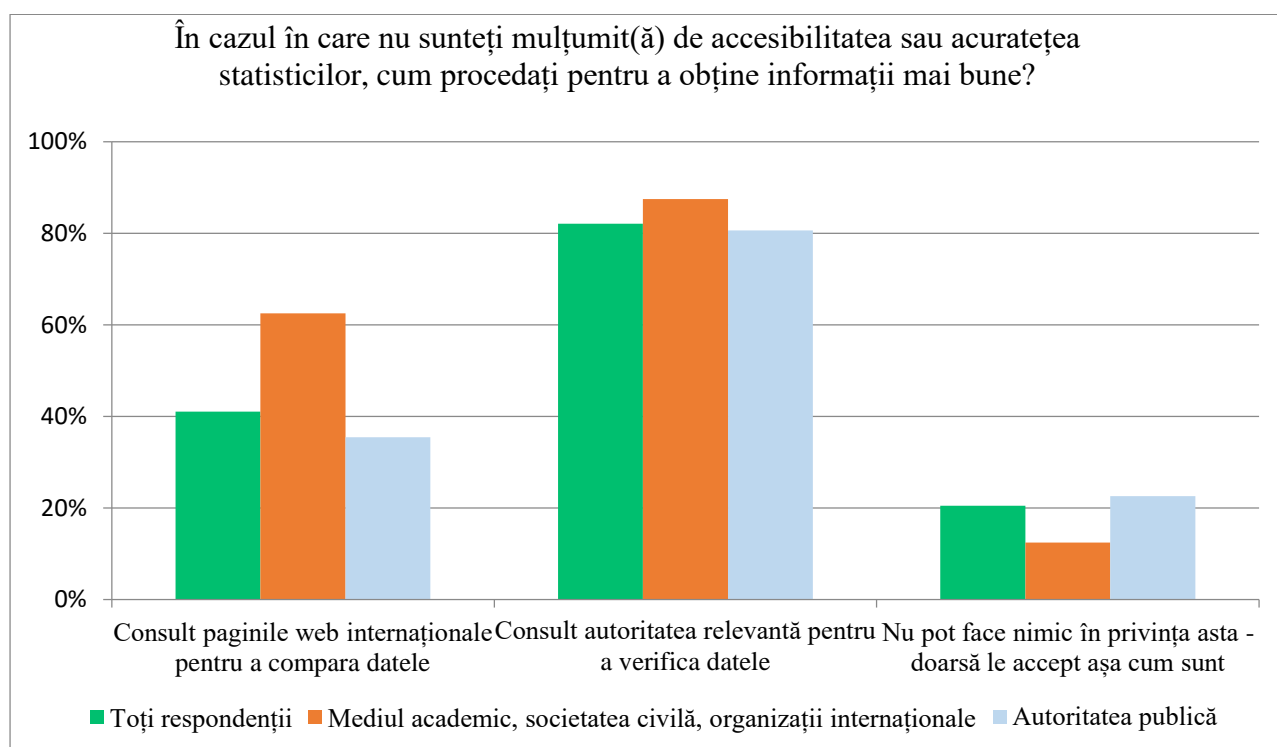
Tabelul 25 – Comparabilitatea statisticilor utilizate în timp, la nivel regional și internațional (1=excelent; 2=foarte bine; 3=bine; 4=neadecvat; 5=foarte rău)

Statisticii	Nivel internațional	Nivel regional	Comparabilitate /
-------------	---------------------	----------------	-------------------

			coerență în timp
statisticile poliției	1.94	2.52	2.29
statisticile procuraturii	1.94	2.12	2.09
statisticile instanțelor judecătorești	1.96	2.00	2.03
statisticile penitenciarelor	1.48	1.52	1.58
statisticile probațiunii	1.32	1.50	1.83
statisticile asistenței juridice garantate de stat	1.19	1.57	1.82

Respondenții care nu reprezintă autorități publice încearcă mai frecvent să găsească informații suplimentare, fie contactând direct producătorii de date, fie consultând organizații internaționale. De asemenea, aceștia au renunțat mai rar la căutări comparativ cu respondenții din autoritățile publice (a se vedea Figura 6).

Figura 6 – Răspunsurile repondenților în cadrul sondajului de opinie al utilizatorilor privind sursele alternative de informare cu privire la statisticile privind criminalitatea și justiția, pe categorii de utilizatori

Marea majoritate a respondenților nu știau sau nu cunoșteau despre existența vreunui calendar de publicare a diferitelor tipuri de statistici. Respondenții din cadrul autorităților publice au menționat că ar fi familiarizați cu calendarele de publicare pentru toate categoriile de statistici. Alți respondenți au oferit doar câteva răspunsuri pozitive că ar fi informați despre existența acestora pentru statisticile procuraturii, instanțelor judecătorești și penitenciarelor (a se vedea Figura 3).

Respondenții au apreciat informațiile statistice ca fiind clare și simple de accesat de pe toate paginile web, cu unele rezerve în privința posibilității de a descărca date. În medie, informația

PROIECT (traducere neoficială)

statistică publicată pe pagina web a MIA a fost apreciată relativ bine (cu punctaje mai mari de 2, "simplu" la toți parametrii, a se vedea Tabelul 26).

Tabelul 26 – Evaluarea de utilizatori a informațiilor statistice de pe pagina web a Ministerului Afacerilor Interne (1 = foarte simplu; 2 = simplu; 3 = oarecum complicat; 4 = dificil)

	Claritatea textului	Accesibilitatea datelor	Posibilitatea de a descărca date în format .csv sau .xls	Posibilitatea de a găsi informația căutată
Ministerul Afacerilor Interne - Pagina web: www.mai.gov.md	1.94	1.94	2.00	2.00

Statisticile poliției: Note privind punctele tari (+) și punctele slabe (-)¹⁰⁰

Constatări	Categoria de rincipii	Punct forte (+) / Punct slab (-)
Sistemul polițienesc produce un set important de date statistice per persoane, categorii de infracțiuni, resurse, avînd la bază formulare prestabilite, metodologie de evidență a datelor, clasificare a infracțiunilor conform prevederilor legii penale și a altor clasificări din alte reglementări naționale;	Relevanță și utilitate	+
Metodologia de înregistrare a datelor nu este disponibilă publicului;	Comparabilitate	-
Pentru a facilita accesul la datele publice, nu este disponibil în mod sistematic un calendar al datelor diseminate public;	Actualitate și punctualitate	-
Poliția nu evaluează în mod sistematic nevoile utilizatorilor de date statistice. Prin urmare, forțele de poliție nu dispun de suficiente informații cu privire la calitatea datelor înregistrate privind criminalitatea pentru:	Calitatea statisticilor Relevanță și utilitate	- -
- a oferi asigurări că statisticile bazate pe datele respective răspund nevoilor utilizatorilor; - a se asigura că utilizatorii sunt pe deplin conștienți de limitările statisticilor privind criminalitatea înregistrată și de impactul pe care acestea îl au asupra utilizării statisticilor.		
MAI și IGP diseminează în mod sistematic rapoarte de activitate publice care conțin mai mulți indicatori statistici și efectuează în mod sistematic alte analize care sunt publicate sau	Relevanță și utilitate	+

¹⁰⁰ Unele constatări au fost evaluate ca +/-, avînd în vedere că pentru unele aspecte acestea reprezintă un +, în timp ce alte aspecte trebuie îmbunătățite.

PROIECT (traducere neoficială)

prezentate la cerere;		
Majoritatea rapoartelor statistice care nu conțin date cu acces limitat sunt puse la dispoziția publicului lunar în mod gratuit la nivel central;	Relevanță și utilitate Comparabilitate	+
Datele produse la nivel central sunt prezentate, la cerere, altor entități de drept public sau privat, utilizatorilor profesioniști pe suport de hârtie sau electronic;	Relevanță și utilitate Comparabilitate	+ +
Relevanța statisticilor privind criminalitatea produse de forțele de poliție nu este evaluată în mod sistematic;	Relevanță și utilitate	-
Nu există o metodologie națională aprobată pentru sondajele privind victimizarea;	Relevanță și utilitate	-
Formularele statistice sunt actualizate în mod sistematic, dar nu există un proces de consultare cu utilizatorii (publicul larg); de asemenea, utilizatorii (publicul larg) nu primesc informații cu privire la natura și amploarea modificărilor aduse înregistrărilor poliției și la modul de interpretare a modificărilor din statisticile privind criminalitatea publicate de la o perioadă de referință la alta.	Relevanță și utilitate Calitatea statisticilor Comparabilitate	+/- - -
Formularele statistice diseminate public de către sistemul poliției nu reflectă definirea indicatorilor, relevanța și alte informații utile pentru utilizatorii de date;	Calitatea statisticilor	-
Forțele de poliție utilizează o metodologie de înregistrare a datelor, care este aprobată printr-un ordin interinstituțional.	Calitatea statisticilor	+
Metadatele statisticilor produse nu au fost identificate pe paginile web ale autorităților care au participat la evaluare;	Calitatea statisticilor	-
Procesul de înregistrare, colectare și prelucrare a datelor are loc în sistemul poliției în mod semi-automat (fișiere Excel, suport de hârtie și sisteme informatice). Forțele de poliție fac schimb de date în format electronic cu alte autorități (Agenția Servicii Publice) și depun eforturi vizibile pentru a-și automatiza complet procesele interne în ceea ce privește datele statistice produse;	Calitatea statisticilor	+/-
Este necesar să se elaboreze și să se introducă o definiție și o metodologie transversală unificată (comună) de colectare și analiză a datelor ce vizează arestul preventiv pentru toate instituțiile implicate în aplicarea acestuia;	Calitatea statisticilor Comparabilitate	- -
Regulile de numărare a datelor nu sunt reflectate într-un document special accesibil public;	Calitatea statisticilor Comparabilitate	- -
Nu există o metodologie aprobată pentru	Calitatea statisticilor	-

PROIECT (traducere neoficială)

validarea datelor la nivel central; Nu există o metodologie publicată pentru analiza statisticilor la nivel central deși s-a consemnat că o Metodologie-cadru de analiză a informațiilor și evaluare a riscurilor a fost aprobată și este pusă în aplicare;	Calitatea statisticilor	+/-
Fazele de înregistrare, colectare și diseminare a datelor se desfășoară cu respectarea principiului confidențialității;	Calitatea statisticilor	+
Angajații forțelor de poliție au declarat că beneficiază de cursuri de formare continuă, dar insuficiente în domeniul agregării, analizei statisticilor produse;	Calitatea statisticilor	-
Dezagregarea și majoritatea indicatorilor utilizați de poliție corespund criteriilor minime și indicatorilor incluși în Manualul ONU pentru dezvoltarea sistemului de statistici privind criminalitatea și justiția.	Calitatea statisticilor	+
Forțele de poliție sunt insuficient instruite în ceea ce privește metodologia de calcul și monitorizare a indicatorilor de dezvoltare durabilă;	Calitatea statisticilor	-
Mai mulți indicatori naționali de dezvoltare durabilă nu sunt clar definiți, iar titlul acestora nu corespunde cu esența indicatorilor globali;	Calitatea statisticilor Comparabilitate	- -
Ținând cont de competențele specifice exercitate de diferite autorități subordonate MIA, în timpul evaluării au fost observate unele confuzii și blocaje interne în ceea ce privește statutul de "autoritate responsabilă" pentru monitorizarea și raportarea indicatorilor de dezvoltare durabilă.	Calitatea statisticilor	-
Nu au fost înregistrate erori raportate de către utilizatorii de date. Nu există mecanism special pentru efectuarea verificărilor și corectarea erorilor, după caz, informând utilizatorii.	Calitatea statisticilor Relevanță și utilitate	- -
Drepturile de acces la sistemele informaționale sunt împărțite pe roluri în funcție de competențele și atribuțiile funcționale prevăzute de lege pentru fiecare autoritate sau funcție cu statut de utilizator intern al sistemului.	Calitatea statisticilor	+
Clasificarea utilizată este diferită de cea folosită de instanțele judecătorești.	Comparabilitate	-
Utilizatorii au apreciat foarte pozitiv actualitatea și acuratețea statisticilor poliției. Ei au acordat punctaje mai mici, dar tot o apreciere pozitivă în general, pentru accesibilitatea și relevanța acestora. Utilizatorii au atribuit statisticilor polițienești cele mai mici punctaje pentru comparabilitatea regională și	Actualitate Calitatea statisticilor Relevanță și utilitate Comparabilitate	+ + + +

PROIECT (traducere neoficială)

internațională. Aprecierea generală este, totuși, pozitivă, cu punctaje care indică o comparabilitate între foarte bună și bună.		
--	--	--

Rezumat:

Relevanță și utilitate	
Actualitate și punctualitate	
Calitatea statisticilor	
Comparabilitate	

Legendă:

	Mai multe puncte forte sau echilibru între punctele forte și punctele slabe
	Unele domenii cu rezerve sau obiecții
	Câteva domenii cu rezerve sau obiecții

B. Statisticile procuraturii

Cadrul instituțional și legal

Procuratura Generală este mandată să producă statistici împreună cu procuraturile teritoriale și cele specializate. Statisticile reflectă tendințele infracționale și activitățile de urmărire penală pe întregul teritoriu al Republicii Moldova.

Articolul 93 din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură¹⁰¹ prevede că "Procuratura Generală asigură, prin intermediul tehnologiilor informaționale, colectarea, prelucrarea, sistematizarea și analiza informației statistice privind starea criminalității și activitatea Procuraturii, precum și publicarea periodică a acesteia¹⁰²." Mai mult, conform Ordinului Procurorului General nr. 24/28 din 24.09.2016¹⁰³ privind aprobarea Regulamentului Procuraturii, Procuratura este de asemenea abilitată cu privire la următoarele:

1. Realizarea de studii pentru depistarea și eliminarea cauzelor și condițiilor care favorizează traficul de ființe umane, publicarea de informații statistice și rapoarte de analiză privind combaterea traficului de ființe umane;
2. Analiza statisticilor judiciare semestriale și anuale;
3. Ținerea evidenței cauzelor penale cu sentințe de achitare, de încetare a procedurilor penale pe motive de reabilitare, întocmirea concluziilor cu privire la cauzele și motivele achitării și reacționarea, în conformitate cu legea, la erorile comise în aceste cauze;
4. Ținerea evidenței și a documentelor personalului Procuraturii, întocmirea de rapoarte statistice privind componența și fluctuația personalului;
5. Gestionarea bazei de date statistice SIA "InfoPG" privind tendințele criminalității, activitățile procuraturii și furnizarea de rapoarte analitice necesare subdiviziunilor Procuraturii;
6. Asigurarea colectării, prelucrării, sistematizării și analizei informațiilor statistice privind starea criminalității și activitatea Procuraturii;
7. Coordonarea activității statistice a tuturor procuraturilor teritoriale și specializate prin intermediul programului informațional SIA "InfoPG", în conformitate cu standardele statistice în vigoare;
8. Asigurarea unei evidențe statistice unice a cauzelor penale intentate și investigate de către procurorii din cadrul subdiviziunilor Procuraturii Generale.

Prezentare generală

Conform informațiilor prezentate de Procuratura Generală în contextul exercițiului de evaluare, Procuratura este participant la SIA RICC,¹⁰⁴ și, în această calitate, împărtășește cu sistemul informațional al poliției metodele de înregistrare, prelucrare, colectare și validare a datelor, precum și clasificările utilizate. Aceste reguli sunt aprobate prin acte interdepartamentale convenite între

¹⁰² De asemenea, Procuratura participă în calitate de registrator la SIA "Registrul informației criminalistice și criminologice" în conformitate cu prevederile Legii nr. 216/2003 și ale Hotărârii Guvernului nr. 328/2012.

¹⁰³ Un nou Regulament al Procuraturii care menține aceleași competențe și activități privind colectarea, prelucrarea, sistematizarea și analiza datelor statistice, a fost aprobat prin Ordinul Procurorului General 33/3 din 03.05.2022.

¹⁰⁴ Pentru mai multe informații despre SIA RICC și autoritățile participante, consultați secțiunea Statisticile poliției.

autoritățile care participă la sistemul informațional SIA RICC. De asemenea, Procuratura produce rapoarte statistice semiautomate (lunare) completate în sistemul informațional InfoPG. Clasificarea infracțiunilor utilizată se bazează pe Codul penal, dar nu corespunde cu cea utilizată de instanțele judecătorești¹⁰⁵. În conformitate cu standardele internaționale, se atribuie un număr unic de dosar generat de sistemul informațional SIA RICC pentru fiecare persoană ca unitate de numărare. Formularele statistice sunt actualizate în mod sistematic și aprobate printr-un ordin al procurorului general. O cauză poate fi intentată în diverse circumstanțe: unele cauze sunt investigate direct de către procurori (sunt inițiate în cazul persoanelor acuzate de comiterea unei infracțiuni), iar altele sunt transmise de către poliție procurorilor pentru a prezenta învinuirea în instanță.

Secțiunea "Rubrica procuraturii" a ONU-STC include o listă de întrebări care reprezintă metadatele necesare pentru statisticile procuraturii la nivel internațional. Tabelul 27 prezintă răspunsurile pentru țară, stabilite în timpul evaluării.

Tabelul 27 - Metadate pentru statisticile procuraturii

Întrebări	STATISTICILE PROCURATURII ÎN R. MOLDOVA			
Acoperă datele procuraturii întregul teritoriu geografic al țării dvs.?	Informația este prezentată fără datele privind raioanele din stânga râului Nistru			
Sunt incluse datele colectate de alte autorități (cu excepția procurorului sau a judecătorului de instrucție)?	Incluse	Excluse	Altele	Nu știu
Este unitatea de numărare utilizată de procurori "PERSOANE" împotriva cărora s-a început urmărirea penală în anul de raportare"?	Da		Nu	
<i>ONU-STC recomandă să se aplice reguli de numărare distincte atunci când se numără totalul de persoane urmărite penal și numărul de persoane urmărite penal în legătură cu o infracțiune. Pentru ambele cazuri, vă rugăm să precizați ce reguli de numărare se aplică în datele furnizate.</i>				
	Norme aplicabile la numărul total de persoane urmărite penal		Norme aplicabile numărului de persoane urmărite penal în legătură cu o infracțiune	
În cazul în care o persoană săvârșește simultan mai multe infracțiuni, utilizează procuratura regula infracțiunii principale	Da	Nu	Da	Nu

¹⁰⁵ Instanțele de judecată țin evidența statistică doar lpe articole din Codul Penal.

PROIECT (traducere neoficială)

pentru numărarea persoanelor?							
Cum este numărată o persoană care este urmărită penal pentru mai multe infracțiuni (în serie) de același tip?	Ca 1 persoană	Ca mai multe persoane	Altele	Nu știu	Ca 1 persoană	Ca mai multe persoane	Altele Nu știu
Cum este numărată o persoană care este urmărită penal de mai multe ori (cu ocazii diferite) într-un an?	Ca 1 persoană	Ca mai multe persoane	Altele	Nu știu	Ca 1 persoană	Ca mai multe persoane	Altele Nu știu
Includ datele cu privire la minorii urmăriți penal persoane care în prezent sunt adulți, dar care erau considerate minori la momentul săvârșirii infracțiunii?	Da	Nu	(dacă Da, specificați)				
Definiția unui "ADULT": Se aplică definiția "18 ani și mai mult"?	Da				Nu		
Definiția unui "MINOR": Vă rugăm să precizați vârsta minimă:	14 ani						
Este vârsta maximă pentru un minor "sub 18 ani"?	Da				Nu		

Un alt instrument utilizat de procuratură, care include statistici electronice privind cauzele penale în toate fazele procesului penal, este sistemul informațional automatizat "Urmărirea penală: E-Dosar".¹⁰⁶ Sistemul integrează funcțiile de înregistrare, prelucrare și administrare din sistemele existente în cadrul procuraturilor¹⁰⁷. Metodologiile de înregistrare, prelucrare, colectare, validare a datelor, clasificările utilizate se bazează pe documente interne care nu au fost prezentate în timpul evaluării și nu sunt disponibile pe pagina web a Procuraturii Generale.¹⁰⁸

Se utilizează 3 tipuri de formulare de înregistrare a datelor (f-1e, f-2e, f-p)¹⁰⁹, care nu sunt accesibile public. Formularele f-1e și f-2e sunt aprobate prin acte interinstituționale și sunt, de asemenea, utilizate de sistemul polițienesc, (dar sunt diferite de cele utilizate de instanțele

¹⁰⁶ În curs de dezvoltare.

¹⁰⁷ Sistemul informațional menționat urmează a fi completat cu funcționalități analitice suplimentare privind infracțiunile de spălare a banilor în conformitate cu necesitățile naționale și cele ce derive din instrumentele juridice internaționale la care Republica Moldova este parte.

¹⁰⁸ De asemenea, se planifică dezvoltarea unei baze de date naționale privind evoluția fenomenului criminalității informatice.

¹⁰⁹ Aceste formulare sunt în curs de revizuire, cu scopul de a extinde dezagregarea, categoriile de cauze, titlurile capitolelor din Codul penal reflectate;

judecătorești). Conțin o clasificare specifică care include date pe articole din Codul penal și mai multe articole agregate, de exemplu, date agregate pentru "infrațiuni împotriva securității și ordinii publice". Formularul f-p, stabilit prin Ordinul¹¹⁰ Procurorului General, conține date specifice privind sistemul Procuraturii. Formularele f-p nu conțin nici o clasificare.

Cele trei formulare sunt completate electronic pe baza datelor din sistemele informaționale relevante (SIA RICC, SIA Urmărire Penală: E-Dosar, SIA InfoPG), suplimentate cu alte date pe suport de hârtie, în funcție de necesitățile funcționale specifice sau de solicitări. Alte autorități/organizații și strategii, planuri de lucru și programe naționale pot furniza sau solicita date relevante¹¹¹. De asemenea, Procuratura Generală analizează setul de date produs și îl revizuieste sistematic în calitate de procedură de prevenire a utilizării eronate a datelor.

Rapoartele anuale de activitate conțin un set de indicatori statistici, inclusiv categorii de cauze pentru diferite faze de examinare a cauzelor penale și contravenționale de către instanțele judecătorești și de către diferite niveluri de jurisdicție. Conform Programului de Lucrări Statistice pentru anul 2021, Procuratura Generală nu transmite niciun set de date către Biroul Național de Statistică.

Potrivit informațiilor prezentate în cadrul evaluării de către reprezentanții Procuraturii Generale, datele primare sunt introduse electronic, iar, în cazuri specifice, manual de către fiecare procuratură teritorială și specializată în formularele statistice standardizate aprobate de către Procurorul General. Regulile generale de înregistrare și păstrare a anumitor tipuri de date sunt reglementate în Instrucțiunile privind evidența lucrărilor de secretariat și arhivă în Procuratura Generală, aprobate prin Ordinul Procurorului General nr. 320/2004 și în Instrucțiunile privind evidența lucrărilor de secretariat și arhivă în cadrul procuraturilor teritoriale și specializate, aprobate prin Ordinul Procurorului General nr. 321/2004.

Formularele statistice incluse în raportul anual de activitate nu conțin reguli de numărare, definiții sau formule de calcul. Majoritatea regulilor de numărare a persoanelor sunt similare cu regulile de numărare utilizate de forțele de poliție, utilizând identificatori și formulare uniforme pentru fiecare persoană învinuită. Statisticile privind persoanele inculpate includ presupușii infractori împotriva cărora a început urmărirea penală în anul de raportare sau în anul precedent, pentru care învinuirea fost trimisă în instanță.

Procuratura Generală are competența de a agrega și a analiza datele. Datele colectate sunt introduse în sistemul informațional InfoPG, care generează rapoarte consolidate (interne) pe lună, an sau altă perioadă. SIA Info PG conține condiții de control logic integrate în formularele electronice pentru a verifica corectitudinea datelor. SIA RCCI și SIA Info PG nu au legătură între ele. Sistemul informațional „Urmărire penală: E-Dosar” se află încă în curs de dezvoltare. Formularele standardizate actualizate din sistemul Procuraturii urmează să fie configurate în acest sistem. Obiectivul general este ca sistemul să genereze în mod automat statistici, ca rezultat al introducerii datelor relevante de către fiecare procuror implicat în urmărirea penală.

¹¹⁰ Ultima revizuire a formularului respectiv a fost aprobată prin Ordinul Procurorului General nr. 48/8 din 2021.

¹¹¹ Procuratura Generală este o instituție coresponsabilă inclusiv pentru colectarea datelor și prezentarea informației privind realizarea indicatorilor conform HG nr. 1033 din 08.08.2016 cu privire la aprobarea Setului de indicatori pentru monitorizarea implementării Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități. În această privință, a fost necesar de a stabili o modalitate separată de înregistrare, deoarece datele nu sunt înregistrate și furnizate în mod automatizat.

Nu este disponibilă public o metodologie pentru validarea datelor prelucrate de procuratură și aceasta nu a fost pusă la dispoziția echipei de evaluare. De asemenea, echipa nu a putut identifica metadatele privind statisticile procuraturii pe pagina web a Procuraturii Generale. Portalul Guvernamental al Datelor Deschise nu conține date statistice diseminate de către Procuratura Generală sau de către procuraturile specializate și teritoriale.

Procuratura Generală asigură, prin intermediul tehnologiilor informaționale, colectarea, prelucrarea, sistematizarea și analiza informațiilor statistice privind tendințele criminalității și activitatea Procuraturii, precum și publicarea periodică a acestora.¹¹² Nu este disponibilă public o metodologie pentru analiza datelor statistice de către procuratură.

Potrivit informațiilor recepționate de la reprezentanții Procuraturii Generale, anual, toate subdiviziunile din cadrul Procuraturii Generale contribuie la întocmirea Raportului de activitate, care este elaborat de către Secția politici e și management al proiectelor din cadrul aparatului central al Procuraturii Generale.

Pe pagina web a Procuraturii Generale sunt publicate rapoartele anuale de activitate ale procuraturii. Acestea conțin un set complex de date și indicatori statistici, printre care:

- Numărul de procurori și de posturi vacante;
- Vechimea în muncă a procurorilor;
- Fluctuația cadrelor;
- Posturile vacante de funcționar public în cadrul Procuraturii; Ocuparea posturilor de funcționar public cu statut special;
- Tendințele criminalității pe tipuri și categorii de infracțiuni;
- Tendințe și dinamica criminalității în ultimii 10 ani; infracțiuni, dezagregate pe localități;
- Procentul de cauze penale examinate direct în procedura procurorilor;
- Numărul de cauze în care urmărirea penală a fost încheiată;
- Numărul de cauze penale în care sunt implicați minori;
- Numărul de cauze penale trimise în instanță;
- Numărul de cauze conexate;
- Numărul de cauze suspendate condiționat;
- Numărul de hotărâri de neîncepere a urmăririi penale emise;
- Numărul de cauze returnate pentru finalizarea urmăririi penale;
- Numărul de cereri examinate privind contestarea acțiunilor procurorilor;
- Numărul de cereri admise privind contestarea acțiunilor procurorilor;
- Durata excesivă a hotărârilor și acțiunilor de urmărire penală;
- Numărul de procese penale desfășurate;
- Numărul de persoane învinuite;
- Numărul de infracțiuni depistate și înregistrate;
- Numărul de propuneri de învinuire respinse;
- Date privind unele aspecte specifice¹¹³ (de ex. traficul ilicit de droguri, traficul de ființe umane și infracțiunile conexe, tortura și relele tratamente, criminalitatea informatică și infracțiunile

¹¹² Articolul 93 din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură.

¹¹³ Ca și în cazul statisticilor poliției, este posibil să se identifice, de asemenea, în cadrul standardelor UE, o serie de informații specifice care ar trebui înregistrate de sistemele Procuraturii. Aceste elemente implică aceleași tipuri de infracțiuni ca și cele identificate pentru statisticile poliției la nivelul UE: rasism și xenofobie, spălare de bani și trafic de persoane. Trebuie remarcat faptul că indicatorii propuși pentru aceste trei tipuri de infracțiuni nu sunt obligatorii, dar oferă totuși o orientare importantă în ceea ce privește evoluția priorităților în materie de date privind criminalitatea în Uniunea Europeană.

în domeniul telecomunicațiilor, violența domestică, măsurile coercitive procedurale, activitatea specială de investigație).

Evaluarea a constatat că raportul de activitate nu poate include întregul spectru de date și dezagregări produse de sistemul Procuraturii. Or, există informații suplimentare care pot fi analizate mai în detaliu.

Pagina web a Procuraturii Generale este gestionată în mod independent: înainte de publicare, informațiile sunt verificate și coordonate la nivelul managerial al autorității relevante. Publicațiile sunt mandatate în baza Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură. Nu a fost identificat un calendar prealabil de publicare a seturilor de date.

Sunt publicate doar date agregate potrivit regulilor de confidențialitate. Formularele procuraturii de colectare a datelor (fie manuale, fie generate de sistemele informaționale) nu sunt disponibile pe pagina web a acesteia.

Pagina web a PG nu conține instrumente pentru a recepționa feedback din partea utilizatorilor cu privire la conținutul acesteia. Reprezentanții PG nu au menționat echipei de evaluare despre aplicarea vreunei practici de actualizare a informațiilor publicate.

Standarde internaționale pentru statisticile procuraturii

Manualul Organizației Națiunilor Unite (ONU, 2003) recomandă ca datele procuraturii în privința persoanelor să aibă conexiune în mod ideal cu datele poliției utilizând un "număr "(NU) unic atribuit persoanei respective. Identificarea consecventă a persoanelor în diferite componente ale sistemului prin intermediul unui NU ar trebui să faciliteze analiza fluxului de la o componentă a sistemului de justiție la alta. În conformitate cu acest standard internațional, în Republica Moldova, sistemul informațional SIA RCCI generează un număr unic pentru fiecare persoană din sistemul informațional la care participă (MAI, PG, CNA, CS, SFS).

Procuratura reprezintă, în general, instituția care aduce în fața instanței inculpații identificați. La nivel internațional, funcția exactă a Procuraturii poate varia. În unele țări există un principiu al legalității sau al oportunității, în alte țări Serviciul procuraturii are monopolul de a urmări penal. Alte variații pot fi găsite de-a lungul unui continuum între aceste două extreme, poliția având mai multă sau mai puțină discreție în ceea ce privește procedurile, fără nicio implicare a Procuraturii (a se vedea Smit & Harrendorf, 2010, p.88). Comparabilitatea internațională a statisticilor privind urmărirea penală depinde în mare măsură de informațiile care însoțesc statisticile cu privire la modul în care funcționează sistemul de justiție penală din țara respectivă.

Fiind o componentă interconectată a sistemului de justiție penală, volumul de muncă și performanța activității Procuraturii ar trebui evaluate în raport cu alte componente. În special, sistemele de justiție penală pot stabili indicatori de uzură între diferite componente. Indicatorul se referă la reducerea firească a numărului de dosare în sistemul de justiție penală. Acest lucru se datorează unui proces de "filtrare" între o etapă și următoarea a procesului de justiție penală, dosarele ieșind din sistem din diverse motive. Ratele de uzură pot fi calculate pentru reducerea numărului de dosare sau de persoane între două etape ale procesului de justiție penală (Eurostat, 2017b, p. 22). La nivelul procuraturii, măsurarea indicatorului este deosebit de importantă în raport cu etapa de înregistrare a cauzei la nivelul poliției. Republica Moldova, ca jurisdicție care utilizează statistici de proces pentru infracțiunile înregistrate de poliție, ar putea avea rate de uzură mai mici decât jurisdicțiile în care datele poliției sunt înregistrate ca statistici de intrare (a se vedea Eurostat,

2017b, p. 23). Calcularea efectivă a indicatorului se face ca număr de persoane condamnate raportat la numărul de persoane acuzate sau arestate de poliție.

$$\text{Suspect attrition rate} = \frac{\text{Number of convicted persons}}{\text{Number of suspected persons}}$$

Pe lângă uzură, alți indicatori de performanță posibili pentru procuratură pot include (a se vedea UNODC, 2006, p. 11):

- Numărul mediu de cauze per procuror;
- Numărul mediu de cauze în apel per procuror;
- Numărul de cauze finalizate pe an per procuror;
- Costul mediu per cauză investigată într-o anumită perioadă de timp, de obicei, un an.
- Actualitatea (promptitudinea) hotărârilor și acțiunilor procuraturii, de ex., durata medie de timp pe care o victimă/un martor trebuie să o aștepte înainte de a avea un prim interviu cu un procuror.

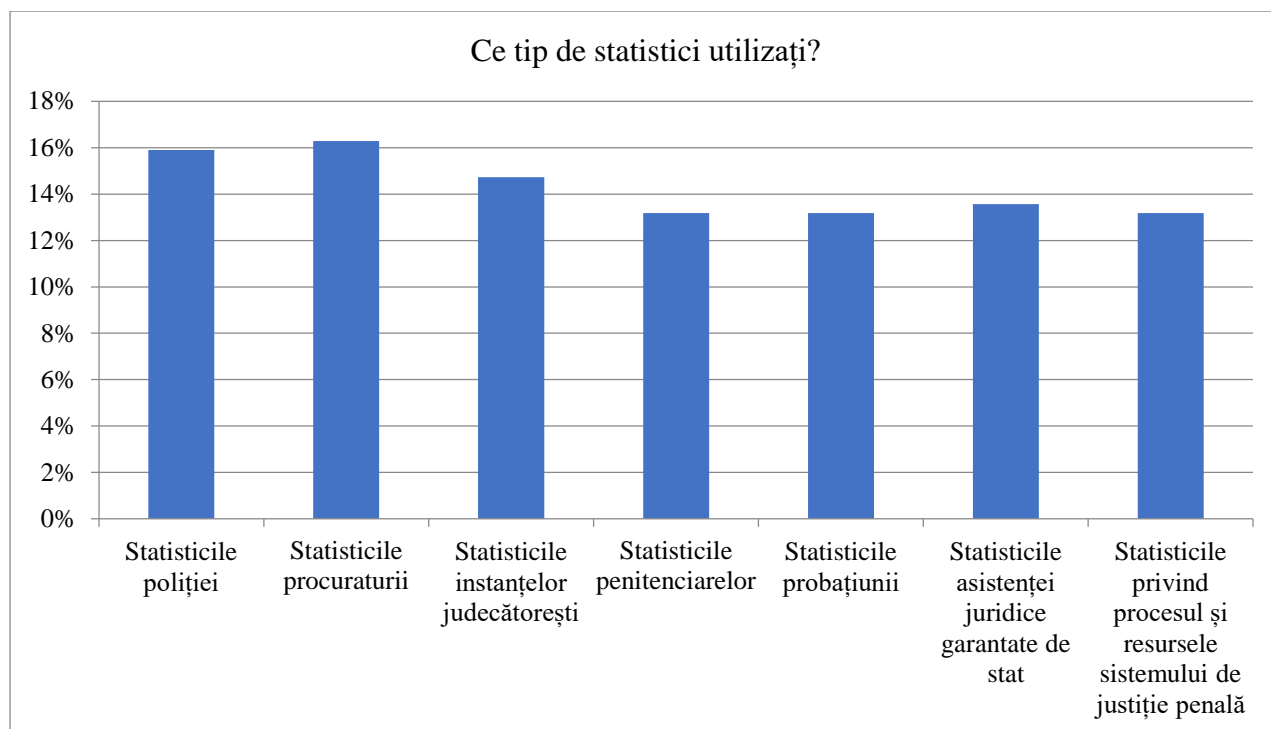
PG a indicat că rata dintre cauzele soluționate și cauzele inițiate este utilizată ca indicator de performanță.

Rezultatele sondajului realizat în rândul utilizatorilor privind statisticile procuraturii¹¹⁴

Statisticile procuraturii au fost utilizate de cel mai mare procent de respondenți la sondaj (16%, a se vedea **Ошибка! Источник ссылки не найден.**).

Figura 7- Rata respondenților care utilizează diferite tipuri de statistici

¹¹⁴ Pentru caracteristicile și datele demografice ale respondenților, a se vedea secțiunea Sondaj pentru utilizatori de mai sus. Această secțiune se referă la rezultatele specifice relevante pentru Procuratură, care le completează pe cele deja prezentate în secțiunea Poliție de mai sus.

Utilizatorii au relatat că caută statisticile Procuraturii cel mai frecvent (87%) pe pagina web a Procuraturii Generale și ale altor autorități, care sunt, de asemenea, cel mai frecvent utilizate pentru a accesa statisticile privind procesul și resursele sistemului de justiție penală. (a se vedea Tabelul 28).

Tabelul 28 Paginile web ale autorităților naționale consultate de către utilizatori pentru a accesa statisticile procuraturii și procesului, resurselor sistemului de justiție penală din Republica Moldova (rezultatele sondajului realizat în rândul utilizatorilor)

	Ministerul Justiției (inclusiv administrația penitenciarelor, a serviciilor de probațiune și a instanțelor judecătorești)						Consiliul Național de Asistență Juridică Garantată de Stat
	Biroul Național de Statistică	Ministerul Afacerilor Interne	Instanțele judecătorești, Consiliul Superior al Magistraturii, Procuratura Generală	UNODC sau alte agenții internaționale			
statisticile procuraturii	5%	5%	3%	87%	0%	0%	
statisticile privind procesul și resursele sistemului de justiție penală	0%	4%	26%	57%	9%	4%	

Statisticile Procuraturii (în calitate de sursă de date) au obținut punctaje mari din partea respondenților în privința disponibilității datelor dezagregate în funcție de sex și vârstă (a se vedea **Ошибка! Источник ссылки не найден.**). Acesta reprezintă un indicator de calitate important pentru statistici. Utilizatorii au oferit scoruri în general bune, apreciind că sunt disponibile date dezagregate pe sexe și vârste pentru toate categoriile de statistici. Ambele grupuri de respondenți (autorități publice și mediul academic, societatea civilă și organizațiile internaționale) au fost de acord că sunt disponibile destul de multe date dezagregate în funcție de sex privind persoanele învinuite a căror sursă este Procuratura. Cele două grupuri au apreciat cu scoruri diferite disponibilitatea datelor dezagregate în funcție de vârstă, respondenții care nu sunt autorități publice

PROIECT (traducere neoficială)

oferind punctaje mai mici în acest sens pentru statisticile ce reflectă persoanele învinute, și statisticile privind costurile și resursele financiare.

Tabelul 29 - Disponibilitatea datelor dezagregate pe criterii de sex și vârstă, indicatori ai procuraturii (1=disponibilitate bună; 2=unele date disponibile; 3=foarte puține date disponibile; 4=nu sunt disponibile date dezagregate)

Tipuri de statistici	Autorități publice		Mediul academic, societatea civilă, organizații internaționale	
	Dezagregare => Criterii de sex	Criterii de vârstă	Criterii de sex	Criterii de vârstă
persoane învinuite (sursa: procuratura)	1.48	1.35	1.43	1.7
resurse umane (personal al poliției, al procuraturii, al instanțelor, al penitenciarelor, al birourilor de probațiune)	1.90	n.a.	1.00	n.a.

De asemenea, utilizatorii au apreciat actualitatea, accesibilitatea, relevanța și acuratețea statisticilor procuraturii. În timp ce respondenții din cadrul autorităților publice au acordat punctaje mai bune pentru toți parametrii, punctajele obținute de respondenții care nu au reprezentat autorități publice au fost net inferioare. În special, respondenții din mediul academic, societatea civilă și organizațiile internaționale au fost rezervați în privința actualității statisticilor PG, care, în schimb, au primit calificative foarte bune din partea respondenților din autoritățile publice (a se vedea Tabelul 30).

Tabelul 30 – Calificativele acordate de utilizatori statisticilor procuraturii după următoarele criterii: actualitate, accesibilitate, relevanță, acuratețe (1=excelent; 2=foarte bine; 3=bine; 4=inadecvat; 5=foarte rău).

Criterii	Autorități publice	Mediul academic, societatea civilă, organizațiile internaționale
Actualitate	1.87	3.00
Accesibilitate	2.13	2.83
Relevanță	2.16	2.50
Acuratețe	2.10	2.83

*Statisticile procuraturii: Note privind punctele forte (+) și punctele slabe (-)*¹¹⁵

Constatări	Categoriile de principii	Punct forte (+)/ Punct slab (-)
Formularele statistice ale procuraturii, incluse în Raportul anual de activitate, diseminate public, nu descriu definiția indicatorilor;	Relevanță și utilitate	-
Datele produse la nivel central sunt prezentate, la cerere, altor entități de drept public sau privat, utilizatorilor profesioniști pe suport material sau electronic;	Relevanță și utilitate	+
Formularele statistice sunt actualizate și revizuite în mod	Relevanță și	+

¹¹⁵ Unele constatări au fost evaluate ca +/-, având în vedere că pentru unele aspecte acestea reprezintă un +, în timp ce alte aspecte trebuie îmbunătățite.

PROIECT (traducere neoficială)

sistematic, cu scopul de a suplimenta datele produse cu alte criterii de dezagregare și categorii de dosare și de a preveni utilizarea eronată, dar reprezentanții PG și informațiile publice disponibile nu au probat că există un proces de consultare cu utilizatorii în această privință;	utilitate Calitatea statisticilor	+
Sistemul procuraturii nu evaluează în mod sistematic necesitățile utilizatorilor de date. Prin urmare, Procuratura Generală nu dispune de suficiente informații cu privire la calitatea datelor înregistrate pentru: -a oferi asigurări că statisticile bazate pe aceste date răspund necesităților utilizatorilor; -a se asigura că utilizatorii sunt conștienți de limitările statisticilor produse și de impactul pe care acestea îl au asupra utilizării statisticilor.	Relevanță și utilitate Calitatea statisticilor	- -
Nu s-au înregistrat erori raportate de utilizatorii de date. Nu există un mecanism special pentru a efectua verificări și a corecta erorile, după caz, informând utilizatorii.	Calitatea statisticilor Relevanță și utilitate	- -
Metadatele din statisticile produse de sistemul procuraturii nu sunt disponibile publicului;	Calitatea statisticilor Relevanță și utilitate Comparabilitate	- - -
Sistemul procuraturii produce un set complex de date statistice pe persoane, categorii de infracțiuni, resurse bazate pe formulare predefinite, metodologia de înregistrare a datelor, clasificarea infracțiunilor conform categoriilor din Codul penal și alte clasificări reglementate de alte acte normative naționale și internaționale;	Calitatea statisticilor	+
Sistemul procuraturii investește resurse importante atât pentru sistemele de informații pe suport de hârtie, cât și pentru sistemele electronice de date privind criminalitatea și justiția penală;	Calitatea statisticilor	+
Sistemul procuraturii a demonstrat o concentrare semnificativă asupra corectitudinii și completitudinii datelor produse;	Calitatea statisticilor	+
Procesul de înregistrare, colectare, prelucrare a datelor are loc în sistemul procuraturii în mod semi-automat (fișiere Excel, suport de hârtie și sisteme informaționale). Reprezentanții autorităților în cauză au prezentat deschiderea de a face schimb de date în format electronic cu alte autorități și de a-și automatiza complet procesele interne în domeniul datelor statistice produse;	Calitatea statisticilor	+
Drepturile de acces la sistemele informaționale sunt partajate pe roluri în funcție de competențele și atribuțiile funcționale prevăzute de lege pentru fiecare funcție cu statut de utilizator intern al sistemului;	Calitatea statisticilor	+
Regulile de numărare a datelor nu sunt reflectate într-un document special;	Calitatea statisticilor Comparabilitate	- -
Nu există o metodologie aprobată pentru validarea datelor la nivel central;	Calitatea statisticilor	-

PROIECT (traducere neoficială)

Nu există o metodologie aprobată pentru analiza datelor la nivel central;	Calitatea statisticilor Comparabilitate	- -
Activitățile de înregistrare, colectare și diseminare a datelor se desfășoară cu respectarea principiului confidențialității;	Calitatea statisticilor	+
Personalul din sistemul procuraturii beneficiază de cursuri de formare continuă. S-a semnalat o formare insuficientă în ceea ce privește metodele de agregare, de analiză a statisticilor produse de sistemul procuraturii;	Calitatea statisticilor	+ / -
PG diseminează în mod sistematic public un raport anual de activitate care conține diverși indicatori statistici descriind relevanța datelor prin analize comparative de rezultat și realizează în mod sistematic alte analize care pot fi prezentate la cerere;	Relevanță și utilitate Actualitate și punctualitate	+ +
Pentru a facilita accesul la datele publice, la nivel central nu este publicat în mod sistematic un calendar al datelor diseminate public, deși echipa de evaluare a fost informată că acesta există și este aprobat printr-un ordin;	Relevanță și utilitate Actualitate și punctualitate	- -
Dezagregările și majoritatea indicatorilor utilizați de sistemul procuraturii corespund criteriilor și indicatorilor minimi incluși în Manualul ONU pentru dezvoltarea sistemului de statistici privind criminalitatea și justiția.	Calitatea statisticilor Comparabilitate	+ +
Este necesar să se elaboreze și să se introducă o definiție și o metodologie transversală unificată (comună) de colectare și analiză a datelor ce vizează arestul preventiv pentru toate autoritățile implicate în aplicarea acesteia;	Calitatea statisticilor Comparabilitate	- -
Sistemul procuraturii și-a demonstrat deschiderea pentru transferul și primirea de date prin mijloace electronice către/de la alte sisteme și pentru interoperabilitatea între diferite sisteme informaționale interne și externe în scopul îmbunătățirii proceselor sale de activitate și solicitând partenerilor orice fel de asistență;	Comparabilitate	+
Se utilizează diferite clasificări utilizate de sistemul procuraturii care necesită să fie uniformizate/fuzionate tehnic;	Comparabilitate	-
Metodologia de înregistrare a datelor este aprobată printr-un ordin interinstituțional și printr-un ordin al Procurorului General;	Calitatea statisticilor	+
Utilizatorii au apreciat pozitiv actualitatea, acuratețea, accesibilitatea și relevanța statisticilor Procuraturii. Consecvent, disponibilitatea datelor dezagregate pe sexe și vârste a fost, de asemenea, considerată bună.	Actualitate și punctualitate Calitatea statisticilor Relevanță și utilitate Comparabilitate	+ + + +

Rezumat:

Relevanță și utilitate	
Actualitate și punctualitate	

PROIECT (traducere neoficială)

Calitatea statisticilor	
Comparabilitate	

Legendă:

	Mai multe puncte forte sau echilibru între punctele forte și punctele slabe
	Unele domenii cu rezerve sau obiecții
	Mai multe domenii cu rezerve sau obiecții

C. Statisticile sistemului judecătoresc

Cadrul instituțional

Autoritățile care sunt responsabile de statisticile sistemului judecătoresc sunt: instanțele judecătorești la nivel local, Consiliul Superior al Magistraturii și Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești din subordinea Ministerului Justiției, la nivel central. Statisticile ale sistemului judecătoresc sunt produse ca urmare a activității a 20 de instanțe judecătorești, dintre care 15 judecătorii reorganizate din 2017, 4 curți de apel și Curtea Supremă de Justiție.

Curtea supremă de Justiție este instanța ierarhic superioară care, pe lângă competența sa jurisdicțională directă (examinează în calitate de instanță de apel cauze în materie civilă, administrativă, penală și de altă natură), asigură aplicarea corectă și uniformă a legii de către toate instanțele din Republica Moldova. Organizarea și funcționarea Curții Supreme de Justiție sunt reglementate de o lege specială privind Curtea Supremă de Justiție. CSJ își analizează propriile statistici, potrivit legii menționate. Curtea Supremă de Justiție este singura instanță supremă din Republica Moldova.

Cadrul legal

În conformitate cu art. 54 din Legea nr. 514/1995 privind organizarea instanțelor judecătorești "Instanțele judecătorești prezintă Consiliului Superior al Magistraturii și Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești informații statistice privind cauzele examinate în materie civilă, comercială, de contencios administrativ și penală, în modul stabilit de instanțe."

În același context, una dintre funcțiile de bază ale Secretariatului Consiliului Superior al Magistraturii¹¹⁶ constă în realizarea analizei statisticii judiciare. Agenția de administrare a instanțelor judecătorești este abilitată să țină evidența și să analizeze statistica judiciară.¹¹⁷

Date produse de Ministerul Justiției

Ministerul Justiției produce date privind profesioniștii din domeniul justiției, recepționează de la CNAJGS date privind beneficiarii de asistență juridică garantată de stat și le raportează în mod sistematic către BNS și alte organizații internaționale. Ministerul, în calitate de coordonator central al reformei sectorului justiției, utilizează diferite surse de date statistice privind criminalitatea și justiția în procesul de creație legislativă, informării privind elaborarea politicilor de reformă a sectorului justiției, alegerii direcțiilor și acțiunilor prioritare în cadrul reformei justiției, elaborării de noi strategii și de metodologii pentru monitorizarea și evaluarea diferitelor strategii și planuri de acțiune în domeniul justiției. Personalul din cadrul aparatului central nu este instruit în mod special în procesul de producere și analiză a statisticilor privind criminalitatea și justiția, inclusiv în ceea ce privește metodologia de calcul și monitorizare a indicatorilor de dezvoltare durabilă.

¹¹⁶ Regulamentul privind organizarea și funcționarea Secretariatului Consiliului Superior al Magistraturii, aprobat prin Hotărârea CSM nr. 112/5 din 5 februarie 2013.

¹¹⁷ Hotărârea Guvernului nr. 650/2016.

Rapoartele statistice agregate sunt elaborate la nivel central atât de Consiliul Superior al Magistraturii, cât și de Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești, acoperind întregul teritoriu al Republicii Moldova.¹¹⁸ Sistemul judecătoresc din Republica Moldova produce în total 165 de rapoarte statistice electronice, dintre care 24 pentru cauze penale și 9 pentru cauze contravenționale, examinate de instanțele de prim nivel, 9 pentru cauze penale și 3 pentru cauze contravenționale examinate de curțile de apel, 18 rapoarte pentru cauze penale examinate de Curtea Supremă de Justiție, reflectând întregul spectru de infracțiuni și contravenții stabilite de legislația națională, dar și de o clasificare unică aprobată de Consiliul Superior al Magistraturii.¹¹⁹

Metodologiile de înregistrare, prelucrare, colectare, validare și clasificare a datelor utilizate sunt aprobate prin hotărâri ale Consiliului Superior al Magistraturii. Formularele rapoartelor statistice și cele pentru validarea datelor sunt, de asemenea, aprobate și prin acte interne ale Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești.

Potrivit Programului de Lucrări Statistice pentru anul 2021, statisticile prezentate Biroului Național de Statistică privind activitatea sistemului judecătoresc includ informații privind numărul de persoane condamnate la măsuri alternative la pedeapsa cu închisoarea, pe tipuri de infracțiuni, precum și informații privind numărul de judecători la sfârșitul anului. Pagina web a BNS conține mai multe serii statistice produse de Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești, cum ar fi:

- Minori condamnați de prima instanță, după pedeapsa principală stabilită de instanțele judecătorești, 2000-2020;
- Minori condamnați de prima instanță, pe tipul de infracțiuni, 2000-2020;
- Persoane condamnate de prima instanță, în funcție de principala măsură de pedeapsă stabilită de instanțe și de sexe, 2014-2020;
- Persoane condamnate de prima instanță, pe tipuri de infracțiuni și pe sexe, 2014-2020;
- Cauze penale, civile și administrative intrate pe rolul instanțelor judecătorești, 2003-2020.

Prezentare generală

Statisticile produse de sistemul judecătoresc începând cu anul 2021 sunt colectate electronic prin intermediul Sistemului informațional judiciar (SIJ). PIGD este o componentă a SIJ și conține toate rapoartele statistice care sunt integrate în mod progresiv. Datele primare sunt introduse în acest sistem de către fiecare instanță, divizate în materie civilă și penală, de către persoanele responsabile.¹²⁰ Metodologia stabilește reguli generale de organizare a evidenței și a documentării procesuale în instanțe, referitoare la înregistrarea, evidența dosarelor, citarea participanților la proces și monitorizarea procedurii, pregătirea materialelor pentru păstrarea și utilizarea ulterioară a acestora. Personalul nou trebuie să confirme că este familiarizat cu acest proces în momentul angajării.

¹¹⁸ Statisticile nu includ date în privința raioanelor din stânga râului Nistru.

¹¹⁹ Conform Instrucțiunii privind raportarea statistică electronică în instanțele judecătorești, anexă la Hotărârea CSM nr. 835/27 din 2014.

¹²⁰ Metodologia este stabilită în Instrucțiunea cu privire la activitatea de evidență și documentare procesuală în instanțele judecătorești și curțile de apel, aprobată prin Hotărârea CSM nr. 142/4 din 4 februarie 2014.

Instrucțiunea este actualizată în mod sistematic de către CSM pe baza propunerilor instanțelor judecătorești, ale AAIJ și ale partenerilor internaționali.¹²¹ Cauzele penale și contravenționale sunt înregistrate zilnic de către instanțele judecătorești în Sistemul informațional judiciar, în conformitate cu Regulamentul cu privire la stabilirea gradelor de complexitate unice naționale a cauzelor judiciare penale, contravenționale și civile, aprobat prin Hotărârea CSM nr. 165/6 din 2014. "Complexitatea" reprezintă o clasificare specifică a sistemului judecătoresc.¹²²

Cauzele penale și contravenționale sunt înregistrate zilnic, iar rapoartele statistice sunt generate de Sistemul informațional judiciar,¹²³ dezagregate pe articole din Codul penal și Codul contravențional. Fiecărui dosar înregistrat în sistem i se atribuie un număr electronic unic care se utilizează numai în cadrul sistemului judecătoresc. Acest număr este utilizat automat de instanțele ierarhic superioare în cazul în care hotărârea judecătorească sau decizia curții de apel este contestată.

Datele introduse în SIJ generează în mod automat rapoarte statistice, inclusiv rapoarte generalizate după judecător, categorie de dosare, instanță sau sistem judecătoresc. Obiectele informaționale înregistrate în SIJ sunt:

1. instanța de judecată;
2. cererea;
3. dosarul;
4. ședința de judecată;
5. participantul la proces:
 - a. persoana fizică;
 - b. persoana juridică;
6. documente.

Toate obiectele informaționale în materie penală și contravențională sunt înregistrate în sistem de către funcționarul responsabil pentru a furniza un set de date obligatorii prevăzute de legislația procedurală națională. Sistemul produce rapoarte statistice care conțin date privind cauzele examinate de instanțe (organizate pe articole din lege) și date privind persoanele (achitați, condamnați, martori, victime), dezagregate pe vârstă, sexe, statut social, educație, zone rurale sau urbane, cetățenie, dependență de droguri, dependență de alcool. Majoritatea datelor produse de instanțe reflectă date ce vizează dosarele ca unitate de numărare.

Standarde internaționale privind statisticile judiciare

Conform Liniilor directoare CEPEJ (CEPEJ, 2008, p. 5) "Scopul principal al statisticii judiciare este de a facilita funcționarea eficientă a unui sistem judecătoresc și de a contribui la orientarea

¹²¹ Sunt în curs de implementare câteva proiecte de cooperare tehnică lansate de USAID, PNUD și CE (CEPEJ) pentru activitățile de îmbunătățire a funcționării sistemului judecătoresc, cum ar fi instruirea judecătorilor și a personalului instanțelor judecătorești pe diferite subiecte, implementarea de noi soluții IT (perfecționarea PIGD (SIJ), statistica electronică, procurarea echipamentelor și licențelor de videoconferință, perfecționarea portalului național al instanțelor judecătorești) în sistemul judecătoresc, prezentarea de studii, recomandări în acest sens).

¹²² Clasificarea complexității cauzelor reflectă efortul intelectual, psihologic și moral al judecătorului, timpul necesar pentru a rezolva o cauză și circumstanțele cauzei. Complexitatea unei cauze este determinată de o componentă fixă și una variabilă. Componenta fixă se referă la subiectul principal al cărui complexitate este notată ca un număr întreg de la 1 la 10. Aceasta este stabilită pe fond și rămâne neschimbată pe parcursul tuturor etapelor procedurale. Componenta variabilă se referă la subiectele secundare, la numărul de părți, la numărul de volume, la numărul de martori, la numărul de hotărâri pronunțate, la soluționarea unei cauze prin mediere etc.

¹²³ în conformitate cu Regulamentul privind stabilirea gradelor de complexitate unice naționale a cauzelor judiciare penale, contravenționale și civile, aprobat prin Hotărârea CSM nr. 165/6 din 2014

politicilor publice în domeniul justiției. Prin urmare, statisticile judiciare ar trebui să permită factorilor de decizie și practicienilor din domeniul respectiv să obțină informații relevante privind performanța activității instanțelor și calitatea activității sistemului judecătoresc, și anume volumul de muncă al instanțelor judecătorești și al judecătorilor, durata de timp necesară pentru a face față acestui volum de muncă, calitatea rezultatelor instanțelor judecătorești și volumul de resurse umane și financiare care trebuie alocate pentru a soluționa volumul de dosare care intră în sistem."

Având în vedere importanța identificatorilor unici pentru persoane și dosare în întregul sistem de justiție penală, clasificările utilizate la nivelul instanțelor judecătorești ar trebui să fie comparabile și să corespundă celor utilizate la nivelurile anterioare (poliție, procuratură). În mod special, standardul internațional de referință în acest sens este Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (CICS, 2016).

Manualul Organizației Națiunilor Unite oferă un model de formular pentru colectarea de date unitare din dosarele instanțelor penale. În cazul în care este posibil, acest lucru se recomandă să fie interrelaționat într-un anumit mod cu tipul de infracțiune înregistrată inițial de forțele de poliție (iar acest fapt este facilitat de utilizarea unei clasificări comune) (ONU, 2003).

Secțiunea "Compartimentul instanțelor" din cadrul ONU-STC include o listă de întrebări care reprezintă metadatele necesare pentru statisticile judiciare la nivel internațional. Tabelul 31 prezintă răspunsurile pentru Republica Moldova, stabilite în timpul evaluării.

Tabelul 31 - Metadate pentru statisticile instanțelor judecătorești

Întrebări	STATISTICA INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI DIN REPUBLICA MOLDOVA			
Acoperă datele instanțelor întregul teritoriu geografic al țării dvs.?	Informația este prezentată fără datele ce vizează raioanele din partea stângă a râului Nistru			
La ce etapă a procesului se referă datele? (Cum sunt numărate "persoanele condamnate" într-un anumit an?)	Înainte de apel	După apel	Nu știu	
Este unitatea de numărare utilizată de instanțe "PERSOANE"?	Da și dosare		Nu	
<i>ONU-STC recomandă să se aplice reguli de numărare distincte atunci când se numără numărul total de persoane condamnate și numărul de persoane condamnate în legătură cu o infracțiune. Pentru ambele cazuri, vă rugăm să precizați ce reguli de numărare se aplică în datele furnizate.</i>				
	Norme aplicabile la numărul total de persoane condamnate		Norme aplicabile numărului de persoane condamnate în legătură cu o infracțiune	
În cazul în care o	Da	Nu	Da	Nu

PROIECT (traducere neoficială)

persoană comite simultan mai multe infracțiuni, utilizează instanța regula infracțiunii principale pentru numărarea persoanelor?								
Cum este numărată o persoană condamnată pentru mai multe infracțiuni (în serie) de același tip?	Ca 1 persoană	Ca mai multe persoane	Altele	Nu știu	Ca 1 persoană	Ca mai multe persoane	Altele	Nu știu
Cum este numărată o persoană care este condamnată mai multe ori (în ocazii separate) într-un an?	Ca 1 persoană	Ca mai multe persoane	Altele	Nu știu	Ca 1 persoană	Ca mai multe persoane	Altele	Nu știu
Includ datele privind minorii condamnați persoane care sunt actualmente considerate adulți, dar care erau considerate minori la momentul săvârșirii infracțiunii?	Da	Nu		(dacă Da, specificați)				
Definiția unui "ADULT": Se aplică definiția "18 ani și mai mult"?	Da				Nu			
Definiția unui "MINOR": Vă rugăm să precizați vârsta minimă:	14							
Este vârsta maximă "sub 18 ani" ?	Da				Nu			
Oferă țara dvs. acces la asistență	Da							

juridică gratuită, sub formă de reprezentare în instanță, în toate etapele procesului de justiție penală, oricărei persoane care este arestată, deținută sau urmărită penal pentru o infracțiune pasibilă de pedeapsă cu închisoarea?	
---	--

Luînd în considerare faptul că "cauza" în instanță este definită, de regulă, ca întrunind toate învinuirile aduse unei persoane, este recomandat să se completeze un formular separat pentru fiecare inculpat care intră în sistemul judecătoresc, indiferent de numărul de persoane care ar putea fi implicate în același incident penal, așa cum este cazul în Republica Moldova. Definierea "cauzelor" în acest mod permite crearea unui program statistic concentrat pe persoane, care poate fi utilizat pentru a urmări fluxul de persoane în sistemul judecătoresc (ONU, 2003).

În ceea ce privește regulile de numărare, European Sourcebook menționează că: "de regulă, o persoană condamnată de mai multe ori într-un an pentru comiterea unei infracțiuni va fi numărată de mai multe ori". Consecvent, trebuie incluse sancțiunile aplicate de procuror care duc la un verdict formal și care se numără ca o condamnare, dar că sancțiunile impuse de procuror care nu duc la un verdict formal, sancțiunile/măsurile impuse de poliție și sancțiunile/măsurile impuse de alte organe de stat trebuie excluse din numărul total de condamnări (Aebi et al, 2021, p.132).

Rapoartele statistice ale sistemului judecătoresc din Moldova cu privire la persoane nu par să permită dezagregarea în funcție de etnie, relația infractor-victimă, originea națională sau etnică și rata antecedentelor penale.

Regulile de numărare nu apar în documente speciale și acestea prin urmare, sunt greu de citit. Definițiile statistice sunt interpretate similar ca și definițiile din legislația națională. Tabelele din rapoartele statistice conțin denumiri de coloane cu formule de calcul, dar nu includ definiții sau reguli de numărare.

Evaluarea nu a identificat în metadatele generale diseminate de către AAIJ privind justiția o definiție clară a noțiunii de "cauză judiciară". De asemenea, metadatele disponibile pe pagina web a BNS nu oferă o definiție clară a termenului "cauză judiciară". O cauză poate include mai mulți inculpați, care, prin urmare, nu pot fi identificați printr-un număr unic de dosar. De asemenea, numărul cauzei este diferit de numărul atribuit în faza de urmărire penală. Fiecare inculpat poate fi identificat prin numărul său de identificare (IDNP), care este completat în sistemul informațional. Se completează electronic un formular separat pentru fiecare inculpat în parte.

La nivel local, prelucrarea datelor are loc în fiecare instanță judecătorească în conformitate cu reglementările stabilite prin lege și cu utilizarea unui Ghid special pentru introducerea datelor în

Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD) pentru rapoartele statistice, aprobat de CSM și, de asemenea, de Agenția de administrare a instanțelor judecătorești în 2020.

Ghidul include informații cu privire la:

- lista completă a rapoartelor statistice (generalizate, judecătorii, curțile de apel și CSJ);
- explicații privind modul de căutare a rapoartelor statistice în PIGD;
- indicii dosarului incluși în statistici;
- sursa datelor din meniurile PIGD pentru fiecare raport și pentru fiecare dintre coloanele acestuia;
- Informațiile minime care trebuie introduse pentru a completa rapoartele statistice.

Extragerea și verificarea rapoartelor statistice electronice din PIGD se realizează electronic la nivel central în cea de-a 15-a zi de la fiecare perioadă de raportare (trimestrial). Până la data la care informațiile statistice sunt extrase din PIGD, funcționarii responsabili de monitorizarea introducerii și utilizării datelor în PIGD, desemnați de președinții instanțelor judecătorești, asigură corectitudinea datelor pentru toate dosarele încheiate în PIGD.

AAIJ și CSM verifică în mod sistematic rapoartele statistice agregate, fără a fi necesar ca acestea să fie transferate de către instanțe, și solicită instanțelor, după caz, să se asigure că datele sunt complete și corecte.

AAIJ oferă asistență metodologică privind metodele aplicabile instanțelor, la cerere, pentru a verifica corectitudinea și completitudinea datelor generate în rapoartele statistice electronice cu utilizarea unui Ghid. Conținutul unor formulare generalizate de rapoarte publicate atât de CSM, cât și de AAIJ se suprapun. Cu toate acestea, AAIJ produce și publică mai multe rapoarte decât CSM (de exemplu, rapoarte statistice pentru cauzele penale în care sunt implicați minori în calitate de persoane condamnate, martori)¹²⁴.

CSM-ului i-a fost atribuită sarcina privind agregarea și analiza statisticii judiciare începând cu 1 ianuarie 2013.¹²⁵ CSM întocmește rapoarte anuale privind activitatea sa, precum și activitatea sistemului judecătoresc pentru anul precedent, inclusiv analiza activității instanțelor judecătorești, și le prezintă Parlamentului și Președintelui Republicii Moldova până la data de 1 februarie a fiecărui an. Raportul de activitate al CSM pentru anul 2020, publicat pe pagina sa web, include date privind volumul de muncă al sistemului judecătoresc și utilizează rata de variație a cauzelor pendinte și durata de lichidare a stocului de cauze pendinte ca indicatori de performanță. Indicatorii utilizați sunt definiți în raportul anual de activitate al CSM. Raportul CSM analizează, de asemenea, activitatea sistemului judecătoresc, inclusiv indicatorii de eficiență a instanțelor și volumul de muncă per judecător.

¹²⁴ Datele statistice privind minorii sunt colectate în conformitate cu Ordinul interministerial al Ministerului Justiției și al Ministerului Afacerilor Interne nr. 16 din 26 ianuarie 2015, care conține mai mulți indicatori specifici colectați de către sistemul judecătoresc:

Date statistice privind minorii în conflict cu legea:

- indicatorul nr. 1.12. - Copii în privința cărora a fost emisă o sentință de condamnare definitivă ;
- indicatorul nr. 1.15. - Numărul de minori pentru care s-a aplicat măsura coercitivă de natură educativă;

Date statistice privind copiii în conflict cu legea

- indicatorul nr. 2.2. - Date statistice privind copiii martori ai infracțiunilor;
- indicatorul nr. 2.3. - Numărul total de cauze examinate de instanță în care sunt implicați copii.

¹²⁵ În conformitate cu prevederile art. 29 din Legea nr. 947 din 19.07.1996, privind Consiliul Superior al Magistraturii și art. 161 din Legea nr. 514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească, prin Hotărârea CSM nr. 845/40 din 26 decembrie 2012.

AAIJ realizează colectarea, analiza și sistematizarea datelor privind statistica judiciară; elaborează rapoarte trimestriale și anuale privind statistica judiciară și le transmite spre informare Curții Supreme de Justiție, Consiliului Superior al Magistraturii și altor entități interesate, și le publică pe pagina oficială a Ministerului Justiției și pe pagina web a AAIJ.¹²⁶ Raportul anual pentru anul 2019 privind examinarea cauzelor, publicat pe pagina web a AAIJ, analizează volumul de muncă pe ani și utilizează indicatori de performanță precum: rata de variație a cauzelor pendinte, durata de lichidare a stocului cauzelor pendinte, vârsta cauzelor pe rol, cost per cauză, cauze per judecător, cauze per personal, personal per judecător, rata de anulare a hotărârilor, rata apelurilor de succes. De asemenea, raportul indică tipurile de infracțiuni pentru majoritatea cauzelor penale și contravenționale soluționate în perioada de referință și numărul persoanelor condamnate, tipurile de pedepse/sanțiuni aplicate acestora, numărul minorilor în privința cărora au fost pronunțate sentințe de condamnare pentru diferite categorii de cauze. Datele publicate în raport corespund celor publicate de SCM. Ambele autorități aplică aceleași definiții și formule statistice pentru indicatorii utilizați.

Exemple de indicatori relevanți la nivelul UE

Mai mulți indicatori pentru anumite tipuri de infracțiuni sunt importanți la nivelul instanțelor de judecată. Aceștia se bazează pe studii relevante desfășurate la nivelul UE¹²⁷ și includ :

- Numărul persoanelor condamnate pentru "infracțiuni motivate de ură cu caracter rasist ".
- Persoane achitate pentru infracțiuni motivate de ură cu caracter rasist ".
- Numărul persoanelor condamnate pentru "infracțiuni motivate de ură cu caracter antisemit ".
- Persoane achitate pentru infracțiuni motivate de ură cu caracter antisemit ".
- Numărul persoanelor condamnate pentru infracțiuni motivate de ură cu "motiv extremist de dreapta".
- Persoane achitate pentru infracțiuni motivate de ură cu "motiv extremist de dreapta".
- Toate persoanele condamnate și achitate în funcție de învinuire, vârstă, sex, naționalitate.
- Numărul personalului din sistemul judecătoresc specializat permanent (sau echivalentul normei întregi) pentru examinarea infracțiunilor de spălare a banilor.
- Numărul de persoane fizice/ juridice condamnate pentru infracțiuni de spălare a banilor.
- Numărul de condamnări pentru spălare de bani proveniți din infracțiuni comise în străinătate.
- Numărul de condamnări pentru infracțiuni, altele decât spălarea de bani, care au originea în rapoartele privind tranzacțiile suspecte (RTS).
 - Numărul de sentințe, pe tipuri de infracțiuni de spălare de bani.
- Numărul de pedepse privative de libertate nesuspendate, în funcție de durată.
 - Numărul de proceduri de sechestru (pe baza unei încheieri judecătorești).
- Numărul de proceduri de confiscare privind condamnările pentru spălare de bani.
 - Numărul de cereri primite pentru încheieri de sechestru privind cazuri de spălare a banilor din alt stat membru al UE și valoarea activelor sechestrate.
 - Numărul de cereri primite pentru încheieri de confiscare privind condamnări pentru spălare de bani din alt stat membru al UE și valoarea activelor confiscate.
- Sumele recuperate în urma condamnărilor pentru spălare de bani.
- Numărul de traficanti de persoane condamnați pe an, după:
 - Învinuire (dezagregate în funcție de sex, vârstă, naționalitate, țară de naștere și tip de exploatare)
 - Sentințe: tipul și gravitatea pedepsei

¹²⁶ În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 650/2016.

¹²⁷ A se vedea, de exemplu, EU-FRA, 2018; Eurostat, 2010; CE, 2020.

- Victimele traficului de persoane care depun cereri de despăgubire, în funcție de acuzații și de cererile onorate/neonorate.
- Victimele traficului de persoane care depun mărturie în instanță, după învinuire.

Sondaje privind satisfacția utilizatorilor cu privire la calitatea statisticilor au fost efectuate la nivel central în 2013, 2014 și 2018, în baza unui contract și cu sprijinul partenerilor de dezvoltare. Ministerul Justiției – în colaborare cu CSM, CSP și alte profesii juridice – intenționează să aprobe o metodologie unică pentru realizarea de sondaje de opinie publică privind gradul de satisfacție față de sistemul de justiție.

La nivel local, instanțele întocmesc de două ori pe an note informative de analiză a activității sau rapoarte de eficiență și calitate și le publică pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată. În acest context, conținutul acestor analize include în mare parte indicatorii de măsurare a performanței judecătorești, stabiliți în Hotărârea CSM nr. 854/37 din 2017. Lista cuprinde 17 indicatori, inclusiv indicatori de calitate, cum ar fi rata apelurilor, rata hotărârilor modificate, rata hotărârilor anulate, angajamentul personalului instanțelor, satisfacția utilizatorilor serviciilor judiciare. Astfel, în secțiunea "calitate" a Raportului, instanțele publică indicatorii de performanță și rezultatele sondajelor privind gradul de satisfacție a personalului și/sau a utilizatorilor pe care le realizează în mod sistematic sau ad hoc. De asemenea, la nivel local, sunt elaborate și publicate ad hoc pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată note informative, ca urmare a generalizării practicii judiciare pe diferite categorii de cauze, inclusiv în materie penală și contravențională.¹²⁸

PIGD include toate informațiile necesare pentru a furniza rapoarte statistice în conformitate cu recomandările CEPEJ menționate mai sus. Abordarea DWH/BI este în curs de dezvoltare și o versiune beta a fost prezentată la Curtea de Apel Chișinău. Sistemul este utilizat de toate instanțele și de toți angajații (aproximativ 1500 de utilizatori). Se utilizează un număr unic al cauzei, ceea ce facilitează corelarea automată a datelor și calcularea unor indicatori-cheie de performanță foarte importanți privind termenele: de ex., durata procedurii în conformitate cu conceptul de timp rezonabil și vechimea cauzelor în curs de soluționare. Se utilizează o listă de coduri cu peste 1.000 de subcategorii de cauze. Această clasificare nu este aliniată la abordarea CEPEJ, care definește doar un număr limitat de subcategorii în cadrul fiecărei categorii. Acest fapt poate cauza probleme de identificare a intervențiilor necesare în procesul de colaborare și discrepanțe între rapoartele naționale și rapoartele prezentate către CEPEJ.

Sursa: Raportul de misiune al CEPEJ (2020)

La nivel central, cu suportul Proiectului "Susținere pentru consolidarea în continuare a eficienței și calității sistemului judiciar în Republica Moldova" din cadrul Parteneriatului UE/CE pentru Buna Guvernare pentru Parteneriatul Estic 2019-2021, a fost propus un proiect de Regulament cu privire la un concurs anual privind performanța instanțelor judecătorești. Propunerea a fost adresată tuturor instanțelor judecătorești din Republica Moldova și a avut drept scop identificarea și promovarea practicilor inovative în domeniul organizării, administrării și funcționării instanțelor judecătorești, în special în ceea ce privește îmbunătățirea eficienței, asigurarea accelerării optime a procedurilor judecătorești și îmbunătățirea calității serviciilor judiciare oferite justițiabililor.

¹²⁸ Un exemplu de notă de informare emisă de instanțe ca urmare a generalizării practicii judiciare este disponibil la următorul link:
[Nota Informativă | Curtea de Apel Bălți \(justice.md\)](https://www.justice.md/ro/Nota-Informativa-Curtea-de-Apel-Balti);

De asemenea, cu sprijinul proiectului menționat mai sus, s-a propus implementarea Conceptului JUSTAT, o aplicație care va reflecta pentru public mai multe tablouri de bord cu o listă de indicatori pentru măsurarea performanței judecătorești.

Toate entitățile care participă la evaluare sunt mandatate să publice pe paginile lor web o mare parte din datele statistice produse. Datele statistice colectate nominal per judecător, în scopul evaluării performanțelor acestora, nu sunt publicate. Nu toate formularele sunt publicate la nivel local, însă toate paginile web ale instanțelor judecătorești includ meniul "Statistici judiciare".

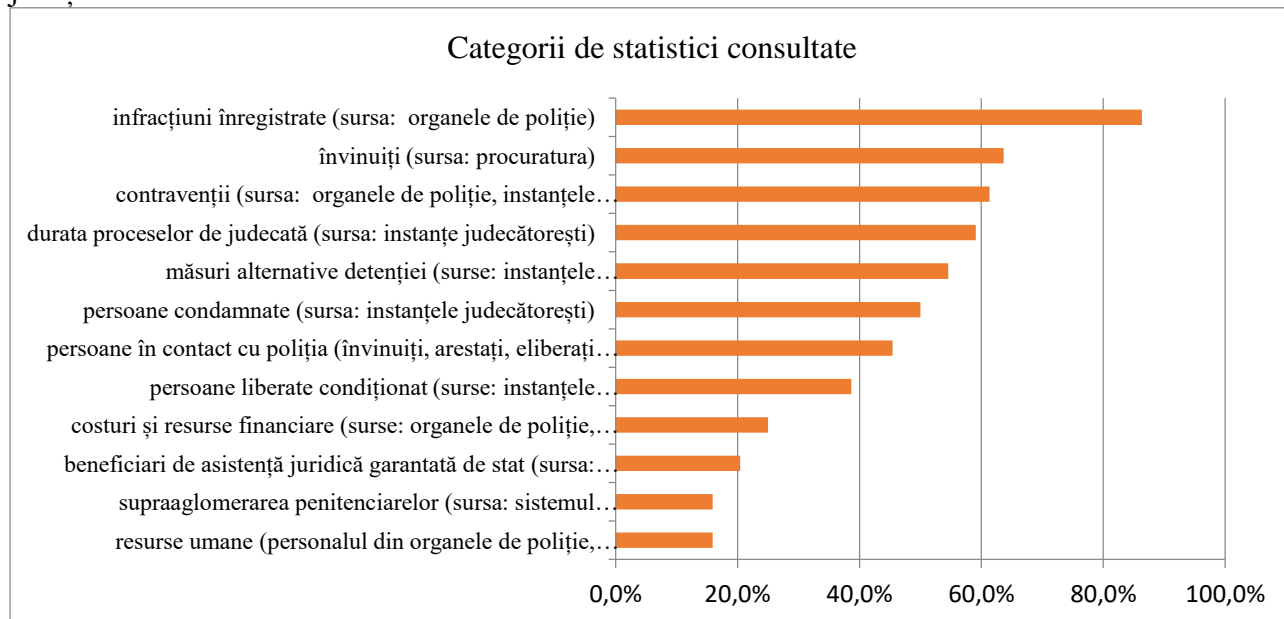
La nivel central, atât CSM, cât și AAIJ publică majoritatea formularelor agregate pe paginile web după aprobarea rezultatelor de către conducerea fiecărei entități, inclusiv datele sunt publicate și pe pagina web a Ministerului Justiției. Nu a fost identificat un calendar prealabil de publicare a seturilor de date la nivel local sau central.

Pagina web a AAIJ conține un meniu care permite utilizatorilor să raporteze orice nereguli, precum și orice îmbunătățiri ale conținutului său. În cazul în care utilizatorii de date raportează erori, AAIJ efectuează verificări și erorile sunt corectate, după caz, informând utilizatorii. Personalul din cadrul AAIJ este împuternicit să ia măsuri cu privire la erorile raportate în baza unui regulament scris.

Rezultatele sondajului realizat în rândul utilizatorilor privind statisticile sistemului judecătoresc¹²⁹

Mai multe tipuri de statistici ale căror sursă este sistemul judecătoresc au fost menționate de utilizatori atunci când au fost întrebați despre categoriile de statistici consultate. Utilizatorii au menționat în mod frecvent că consultă date privind durata proceselor de judecată (59%), măsuri alternative detenției (55%), persoane condamnate (50%), precum și date privind resursele umane și financiare (a se vedea Figura 8).

Figura 8 – Rata utilizatorilor care consultă diferite categorii de statistici privind criminalitatea și justiția

¹²⁹ Pentru caracteristicile și datele demografice ale respondenților, a se vedea secțiunea Sondaj pentru utilizatori de mai sus. Această secțiune se referă la rezultatele specifice relevante pentru instanțele judecătorești, care le completează pe cele deja prezentate în secțiunile de mai sus referitoare la poliție și procuratură, precum și în secțiunile ulterioare.

Consecvent, utilizatorii au apreciat actualitatea, accesibilitatea, relevanța și acuratețea statisticilor sistemului judecătoresc. Respondenții din autoritățile publice au acordat punctaje mai bune comparativ cu respondenții din mediul academic, societatea civilă și organizațiile internaționale pentru actualitatea datelor și au apreciat mai modest ceilalți trei parametri. Cu toate acestea, calificativele acordate variază de la bine la foarte bine (a se vedea Tabelul 32). În același context, respondenții din mediul academic, societatea civilă și organizațiile internaționale au apreciat actualitatea foarte rezervat, și acuratețea foarte pozitiv. Deși această apreciere poate părea contradictorie, trebuie remarcat faptul că actualitatea statisticilor din domeniul justiției depinde de procese și reglementări, astfel încât aceasta poate fi mai bine apreciată de utilizatorii din cadrul autorităților publice.

Tabelul 32 – Calificative acordate de utilizatori statisticilor instanțelor judecătorești pentru de următoarele criterii: actualitate, accesibilitate, relevanță, acuratețe (1=excelent; 2=foarte bine; 3=bine; 4=inadecvat; 5=foarte rău).

Criterii	Autorități publice	Mediul academic, societatea civilă, organizațiile internaționale
Actualitate	1.92	2.89
Accesibilitate	2.42	2.00
Relevance	2.44	1.86
Acuratețe	2.48	1.57

Statistici judiciare: Note privind punctele forte (+) și punctele slabe (-)¹³⁰

Constatări	Categoriile de principii	Puncte forte (+) / Puncte slabe (-)
Sistemul judecătoresc produce un set important de date statistice, folosind în calitate de unități de numărare "dosare" și "persoane", pe baza unor formulare prestabilite, metodologii de înregistrare, colectare de date, clasificări specifice în scopuri statistice (complexitate), aprobate și disponibile publicului;	Calitatea statisticilor	+
Statisticile produse de sistemul judecătoresc se bazează în principal pe dosare. Este mai complicată extragerea statisticilor bazate pe persoane, deoarece un dosar poate conține mai mulți inculpați, numărul dosarului fiind diferit de numărul emis de organele de urmărire penală. Fiecare inculpat poate fi identificat după nume sau numărul de identificare care este completat în sistemul informațional.	Calitatea statisticilor Comparabilitate	- -
Formularele, metodologiile de înregistrare,	Relevanță și	+

¹³⁰ Unele constatări au fost evaluate ca +/-, având în vedere că pentru unele aspecte acestea reprezintă un +, în timp ce alte aspecte trebuie îmbunătățite.

PROIECT (traducere neoficială)

colectarea datelor sunt actualizate sistematic, dar nu a fost dovedit de către reprezentanții autorităților evaluate și informațiile publice disponibile că există un proces de consultare cu utilizatorii de date;	utilitate Calitatea statisticilor	-
Formularele rapoartelor statistice ale sistemului judecătoresc diseminate public nu conțin definiții ale indicatorilor, reguli de numărare, relevanța și alte informații utile pentru utilizatorii de date;	Calitatea statisticilor Relevanță și utilitate	- -
Clasificarea categoriilor de cauze în sistemul judecătoresc este unică și se limitează la toate articolele din Codul penal și Codul contravențional. Aceasta este utilizată parțial de alți producători de statistici oficiale privind criminalitatea și justiția;	Comparabilitate	+ / -
Pe paginile web ale autorităților centrale participante la evaluare nu au fost identificate metadatele statisticilor produse de sistemul judecătoresc;	Calitatea statisticilor	-
Înregistrarea, colectarea, validarea, agregarea, analiza, publicarea datelor se realizează în mod coordonat de către Consiliul Superior al Magistraturii, autoritate de autoadministrare a instanțelor judecătorești și Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești, autoritate subordonată Ministerului Justiției care facilitează activitatea organizatorică în cadrul instanțelor judecătorești și curților de apel;	Calitatea statisticilor	+
Înregistrarea și colectarea datelor reprezintă un proces electronic cu utilizarea Sistemului Informațional Judiciar, atât la nivelul fiecărei instanțe, cât și la nivel central.	Calitatea statisticilor	+
Drepturile de acces la sistemul informațional sunt partajate pe roluri în funcție de competențele și atribuțiile funcționale prevăzute de lege pentru fiecare autoritate cu statut de utilizator intern al sistemului.	Calitatea statisticilor	+
Regulile de numărare, inclusiv în dosarele penale și contravenționale, nu sunt reflectate în instrucțiunea care reglementează activitatea de documentare și evidență procesuală sau în alt document special;	Calitatea statisticilor Comparabilitate	- -
Nu există un calendar pentru datele diseminate, elaborat și publicat în mod sistematic la nivel central;	Actualitate și punctualitate	-
Sistemul judecătoresc nu evaluează în mod sistematic nevoile utilizatorilor de date. Prin urmare, acesta nu dispune de suficiente informații cu privire la calitatea datelor înregistrate pentru: <ul style="list-style-type: none"> • a oferi asigurări că statisticile bazate pe aceste date răspund nevoilor utilizatorilor; • a se asigura că utilizatorii sunt pe deplin conștienți de limitările statisticilor înregistrate și de impactul pe care acestea îl au asupra utilizării statisticilor. 	Relevanță și utilitate	-

PROIECT (traducere neoficială)

<p>Conținutul rapoartelor de analiză a activității sistemului judecătoresc trebuie revizuit prin includerea unor indicatori de calitate atât la nivel local, cât și la nivel central;</p> <p>Analizele efectuate reflectă în mare măsură indicatorii care măsoară performanța instanțelor și mai puțin datele privind criminalitatea și justiția ca produs al sistemului judecătoresc.</p>	Relevanță și utilitate	-
<p>Majoritatea rapoartelor statistice sunt puse la dispoziția publicului la fiecare 3 luni, în mod gratuit, la nivel central;</p>	Actualitate Calitatea statisticilor Comparabilitate	+ + +
<p>Datele produse la nivel central sunt prezentate, la cerere, altor entități, utilizatori profesioniști, pe suport material;</p>	Relevanță și utilitate	+
<p>Instanțele utilizează o metodologie și un Ghid de înregistrare a datelor, care sunt aprobate prin hotărâri ale CSM.</p>	Calitatea statisticilor	+
<p>Metodologia de înregistrare a datelor este disponibilă publicului și este actualizată în mod sistematic, ținându-se cont de faptul că majoritatea proceselor sunt automatizate.</p>	Relevanță și utilitate	+
<p>Nu există o metodologie aprobată pentru analiza datelor la nivel central;</p>	Calitatea statisticilor	-
<p>Înregistrarea, colectarea și diseminarea datelor se realizează cu respectarea principiului confidențialității;</p>	Calitatea statisticilor	+
<p>Relevanța datelor produse nu este evaluată în mod sistematic;</p>	Relevanță și utilitate	-
<p>Unele date publicate nu descriu metodologia și prezintă cifre diferite în comparație cu același tip de date produse de alte autorități (de ex., date privind mandatele de arest).</p> <p>Se confirmă necesitatea de a elabora și de a introduce o definiție și o metodologie transversală unificată (comună) de colectare și analiză a datelor ce vizează arestul preventiv pentru toate instituțiile implicate în aplicarea acestuia;</p>	Comparabilitate Calitatea statisticilor	- -
<p>Personalul responsabil de statisticile sistemului judecătoresc este insuficient instruit cu privire la metodologia de calcul și monitorizare a indicatorilor de dezvoltare durabilă;</p>	Calitatea statisticilor	-
<p>Pentru statisticile sistemului judecătoresc se utilizează o metodologie de validare a datelor la nivelul instanțelor și la nivel central, aprobată printr-o hotărâre a CSM și ordin al AAIJ.</p>	Calitatea statisticilor	+
<p>În cazul erorilor raportate de utilizatorii de date, Agenția de administrare a instanțelor judecătorești efectuează verificări și erorile sunt corectate, după caz, informând utilizatorii.</p>	Calitatea statisticilor Relevanță și utilitate	+ +
<p>Utilizatorii au apreciat pozitiv actualitatea, acuratețea, accesibilitatea și relevanța statisticilor</p>	Actualitate Calitatea statisticilor	+ +

sistemului judecătoresc.	Relevanță și utilitate	+
--------------------------	------------------------	---

Rezumat:

Relevanță și utilitate	
Actualitate și punctualitate	
Calitatea statisticilor	
Comparabile	

Legendă:

	Mai multe puncte forte sau echilibru între punctele forte și punctele slabe
	Unele domenii cu rezerve sau obiecții
	Câteva domenii cu rezerve sau obiecții

D. Statisticile penitenciarelor

Cadrul instituțional

Autoritățile responsabile de statisticile oficiale ale sistemului penitenciar reprezintă 17 instituții penitenciare la nivel local și Administrația Națională a Penitenciarelor (ANP) – subordonată Ministerului Justiției – la nivel central (a se vedea Tabelul 33 – Statisticile penitenciarelor).

Tabelul 33 – Statisticile penitenciarelor

Instituțiile	Sisteme informaționale	Rapoarte / date	Periodicitatea Public (Da / Nu)
Ministerul Justiției Administrația Națională a Penitenciarelor Instituții penitenciare (17)	<ul style="list-style-type: none"> Sistemul informațional automatizat "Registrul persoanelor reținute, arestate și condamnate Excel Pe suport de hârtie 	<ul style="list-style-type: none"> Date agregate privind structura populației penitenciare Deținuți condamnați Persoane aflate în detenție preventivă (persoane care nu au fost condamnate) Deținuți decedați, per penitenciar și temeiurile eliberării Deținuți eliberați Resurse umane și financiare 	<ul style="list-style-type: none"> Săptămânal Trimestrial Raport de activitate <ul style="list-style-type: none"> Nu Da (pagina web și prin intermediul BNS) Da (pagina web)
Dezagregarea datelor			
<ul style="list-style-type: none"> Vârstă Sex Naționalitate Statut de angajat în câmpul muncii 	<ul style="list-style-type: none"> Foști funcționari publici Mame cu copii Deținuți transferați din străinătate 	<ul style="list-style-type: none"> Pentru minori: studii, antecedente penale, etapa procesului de judecată, mediul familial, durata detenției, contactul cu părinții și familia 	

(*) Categoria de infracțiuni conform Codului penal.

Cadrul legal

ANP, prin intermediul Direcției evidență deținuți, are mandat de a elabora și de a agrega datele statistice prezentate de serviciile relevante ale penitenciarelor, precum și de a disemina statisticile privind persoanele private de libertate.¹³¹ Rapoartele statistice agregate, elaborate de către ANP la nivel central, acoperă întregul teritoriu al Republicii Moldova.¹³²

Conform informațiilor disponibile pe pagina web a ANP (în baza Ordinului ANP nr. 81 din 14 iunie 2018), datele colectate despre persoane în calitate de unități de numărare sunt agregate în 4 formulare standardizate care reflectă întregul spectru de infracțiuni stabilite de legislația națională, după cum urmează:

- 1) Statistici privind dinamica persoanelor private de libertate, care prezintă informații privind numărul de deținuți care intră și pleacă din sistemul penitenciar într-o perioadă de referință și motivul plecării acestora; numărul de deținuți la sfârșitul perioadei. Datele sunt dezagregate pe sexe și vârste (minori, adulți). De asemenea, informațiile reflectă și numărul

¹³¹ Conform punctului 53 din Regulamentul de organizare și funcționare a subdiviziunilor interne ale Administrației Naționale a Penitenciarelor, aprobat prin ordinul ANP nr. 284 din 15 noiembrie 2018.

¹³² Statisticile nu includ date în privința raioanelor din partea stângă a râului Nistru.

persoanelor deținute care sunt foști angajați în autoritățile publice, mame cu copii, deținuți transferați din alte state.

- 2) Statistici privind liberarea deținuților din instituțiile penitenciare , inclusiv date privind numărul de liberați condamnați, liberați preveniți (persoane deținute liberate care nu sunt condamnate)¹³³, decedați preveniți, per penitenciar și motiv de liberare;
- 3) Statistici privind persoanele condamnate care execută pedeapsa cu închisoare în penitenciare, inclusiv date privind numărul persoanelor condamnate dezagregate pe sexe, vârstă (minori deținuți în penitenciare), tipul instituției penitenciare, în raport cu categoria de infracțiune conform articolelor Codului penal;
- 4) Statisticile privind minorii aflați în detenție din instituțiile penitenciare care conțin un set variat de date pentru fiecare penitenciar cu privire la minorii aflați în detenție, dezagregate după vârstă, sex, naționalitate, tipul de infracțiune (ușoară, mai puțin gravă, gravă, deosebit de gravă), educație, antecedente penale, etapa procesului de judecată, mediul familial, durata detenției, numărul de copii decedați în detenție, contactele cu părinții și familia etc.).

Conform informațiilor prezentate în cadrul evaluării, există și alte formulare standardizate utilizate la nivel intern de către ANP pentru monitorizarea implementării prevederilor legale referitoare la deținuți.

Metodologia de înregistrare a datelor are la bază Ordinul Interinstituțional nr. 198/84/11/166/10/2-30/44 din 2007 privind aprobarea instrucțiunilor pentru înregistrarea unică a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, a rezultatelor examinării cauzelor penale, a modului de completare și prezentare a evidenței primare.

Planul de acțiuni anual pentru 2021 al Administrației Naționale a Penitenciarelor include în calitate de obiectiv revizuirea tuturor formularelor statistice și aprobarea unei metodologii, care urmează a fi distribuite tuturor instituțiilor subordonate ANP.

Conform Programului de Lucrări Statistice pentru anul 2021, statisticile prezentate de către sistemul penitenciar către BNS pe suport de hârtie și în format electronic includ informații privind numărul persoanelor condamnate care sunt deținute în penitenciare, dezagregate pe diferite criterii: țară, categoria și tipul de infracțiunii comise, tipul instituției, durata pedepsei, antecedente penale, grupe de vârstă, sex, alte criterii.

¹³³ Datele includ, de asemenea, persoanele care au primit sentința de la prima instanță, dar hotărârea este supusă unei căi de atac la o instanță superioară și care așteaptă o sentință finală de condamnare sau achitare (pagina web BNS).

Prezentare generală

ANP colectează date trimestrial de la toate penitenciarele în formulare Excel. Conținutul formularelor Excel este aprobat și validat înainte de publicare, dar în prezent nu există reguli scrise privind aceste procese. Un plan metodologic privind validarea și analiza datelor este în curs de elaborare de către ANP. Un alt set de date (nu sunt publice) sunt colectate și analizate săptămânal de către ANP. Personalul penitenciarelor completează formularele standard Excel din evidențele pe suport de hârtie, dar și din Sistemul informațional *Registrul de evidență a persoanelor reținute, arestate și condamnate*, instituit printr-un Regulament aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 716/2014. Sistemul informațional nu generează rapoarte electronice, dar produce răspunsuri la diferite întrebări din baza de date, care conțin criterii de căutare diferite. Acesta funcționează ca o bază de date de înregistrări primare, ID-ul personal fiind unul dintre identificatori. Drepturile și obligațiile utilizatorilor acestui sistem, dar și metodele de acces și de transfer de date care asigură protecția securității datelor, sunt incluse în același regulament.

În prezent, nu există un schimb electronic de date cu alte sisteme informaționale, dar mai multe autorități, inclusiv MAI, INP, CNA, Uniunea Executorilor Judecătorești au acces direct la baza de date a penitenciarelor. Reprezentanții sistemului penitenciar care au participat la evaluare au demonstrat interes și deschidere față de evoluțiile ulterioare în acest sens.

Înregistrarea primară a persoanei reținute sau deținute în arest preventiv se face la sosirea în penitenciar, pe baza actului prin care s-a efectuat reținerea sau arestarea preventivă.

Unitățile de numărare utilizate de sistemul penitenciar sunt "persoana" și " infracțiunea". Regulile de numărare nu sunt specificate într-un document separat, dar numărarea reflectă prevederile legislației penale. Sistemul utilizează abordarea "infracțiunii celei mai grave" (în cazul infracțiunilor multiple, în statistici se reflectă infracțiunea cea mai gravă).

Secțiunea "Rubrica penitenciarelor" din ONU-STC include o listă de întrebări care reprezintă metadatele necesare pentru statisticile privind penitenciarele la nivel internațional. Tabelul 34 prezintă răspunsurile pentru Republica Moldova, stabilite în timpul evaluării.

Tabelul 34 – Metadate pentru statisticile penitenciarelor

Întrebări	Statistica penitenciarelor în R. Moldova			
Acoperă datele sistemului penitenciar întregul teritoriu geografic al țării dvs.?	Informația este prezentată fără datele în privința raioanelor din partea stângă a râului Nistru			
La ce dată se calculează valoarea "persoane deținute"?	31 decembrie	Altă dată	(vă rugăm să precizați) (prima și ultima zi a perioadei de referință, trimestrial)	
<i>ONU-STC recomandă să se aplice reguli de numărare distincte atunci când se numără numărul total de persoane deținute și numărul de persoane deținute în legătură cu o infracțiune. Pentru ambele cazuri, vă rugăm să precizați ce reguli de numărare se aplică în datele furnizate.</i>				
	Norme aplicabile la numărul total de persoane deținute		Norme aplicabile numărului de persoane deținute în legătură cu o infracțiune	
Se utilizează regula infracțiunii	Da	Nu	Da	Nu

principale pentru a număra persoanele condamnate deținute în penitenciare?				
Se utilizează o REGULĂ STANDARD DE ACORDARE A PUNCTAJULUI ÎN CAZUL INFRACTIUNILOR (reguli care definesc care infracțiune este cea mai gravă)?	<i>Se aplică o clasificare a tipurilor de infracțiuni cu definiții conform Codului penal</i>			
Includ datele privind minorii condamnați persoane care sunt actualmente considerate adulți, dar care erau considerate minori la momentul săvârșirii infracțiunii?	Da	Nu	(dacă Da, specificați)	
Definiția unui "ADULT": Se aplică definiția "18 ani și mai mult"?	Da		Nu	
Definiția unui "MINOR": Vă rugăm să precizați vârsta minimă:	14			
Este vârsta maximă "sub 18 ani" pentru minori ?	Da		Nu	

Definițiile statistice reflectă definițiile utilizate de legislația națională, inclusiv cele stabilite prin acte normative speciale, cum ar fi Statutul executării pedepsei de către persoanele condamnate.¹³⁴ Formularele statistice nu includ nici o definiție sau regulă de numărare și nu sunt însoțite de descrieri calitative (metadate, scop, zonă de acoperire, facilități, descrierea procesului etc.).

Procesarea datelor în sistemul penitenciar are loc în conformitate cu Ghidul de utilizare a "Registrului persoanelor reținute, arestate și condamnate", aprobat prin ordinul nr. 265 din 21 octombrie 2013, în calitate de sistem informațional automatizat. În cadrul exercițiului de evaluare nu a fost identificată o metodologie de validare a datelor și metadate care să includă toate definițiile, indicatorii și formulele utilizate.

Datele includ statistici privind "stocul" (numărul de persoane deținute la un moment dat) și "fluxul" (persoanele deținute admise și eliberate) în funcție de statutul deținutului (condamnat sau în așteptarea procesului).

Pagina web a ANP include rapoarte de activitate ale sistemului penitenciar care prezintă structura populației penitenciare, clasificarea deținuților în funcție de numărul de precedente penale, durata pedepsei, criteriile de vârstă, gravitatea infracțiunii, numărul de persoane deținute, gestionarea resurselor umane (personal din sistemul penitenciar), activitatea financiară etc. ANP efectuează analize suplimentare care pot fi prezentate altor autorități, la cerere. Ultima analiză efectuată este Raportul de activitate pentru 9 luni pentru 2021, care nu era publicat la momentul evaluării.

Standardele internaționale pentru statisticile penitenciare

¹³⁴ Aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 583 din 26 mai 2006.

Statisticile penitenciarelor sunt printre cele mai bine documentate la nivel internațional. Standardele internaționale includ indicatorii și metadatele ONU-STC, statisticile CE SPACE (CE, 2021)¹³⁵, precum și istoricul World Prison Brief (ICPR, n.red.)¹³⁶ și European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics (Aebi et al., 2021). Moldova este parte la aceste exerciții internaționale de colectare a datelor și participă la schimbul de informații și la discuții privind metadatele relevante. Indicatorii statistici produși și raportați de sistemul penitenciar corespund în mare măsură standardelor internaționale. În special, indicatorii-cheie ai penitenciarelor includ următoarele:

Indicatori-cheie ai penitenciarelor la nivel internațional
Indicator de stoc : Populația penitenciară totală (inclusiv deținuții aflați în arest preventiv)
Indicator de stoc : Rata populației penitenciare (deținuți la 100.000 de locuitori) la o anumită dată (de ex. 31 decembrie).
Indicator de flux : Persoane care intră în penitenciare (în cursul anului)
Deținuți aflați în arest preventiv (procent din populația penitenciară) ¹³⁷
Deținuți minori / tineri (sau tineri adulți) (procent din populația penitenciară) ¹³⁸
Deținuți străini (procent din populația penitenciară)
Numărul de decese în penitenciare în funcție de cauză
Numărul de unități/instituții penitenciare
Capacitatea oficială a sistemului penitenciar
Nivelul de ocupare (pe baza capacității oficiale)
Personalul penitenciarelor ¹³⁹

Pe baza raportărilor actuale ale Republicii Moldova către organizațiile internaționale, evaluarea recomandă:

Recomandarea 22

ANP este invitată să completeze raportul de activitate cu următorii indicatori în conformitate cu cei raportați de Republica Moldova la nivel internațional, inclusiv capacitatea și supraaglomerarea penitenciarelor–total, instituțiile penitenciare, capacitatea penitenciarelor, dezagregări pe criterii de sex și grupe de vârstă, densitatea penitenciarelor la 100 de locuri, rata deținuților la un angajat, rata deținuților care nu execută o sentință definitivă, rata deținuților cu vârsta de 50 de ani sau mai mult; rata sinuciderilor, rata evadărilor la 10.000 de locuitori, durata medie a detenției în luni.

Ошибка! Источник ссылки не найден. (Aebi & Tiago, 2021, p.1) prezintă o comparație a ratelor populației penitenciare din țările Consiliului European. În mod evident, comparabilitatea statisticilor și disponibilitatea metadatelor pentru a înțelege conținutul datelor din fiecare țară sunt elemente esențiale ale calității, pentru a preveni neînțelegerile și utilizările eronate.

¹³⁵ Statisticile penale anuale ale Consiliului European, mai bine cunoscute sub denumirea de statistici SPACE (Statistiques Pénales Annuelles du Conseil de l'Europe), au ca scop să ofere o imagine de ansamblu a utilizării penitenciarelor și a probațiunii în cele 47 de state membre ale Consiliului European (CE), inclusiv în Republica Moldova.

¹³⁶ <https://www.prisonstudies.org/country/moldova-republic>

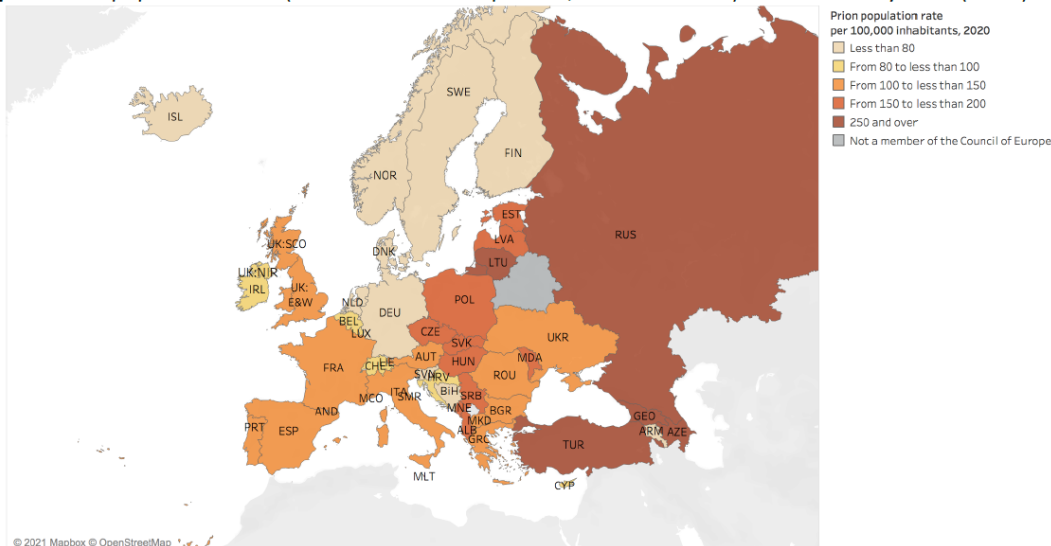
¹³⁷ În conformitate cu terminologia Consiliului European, aceasta ar trebui să indice procentul de deținuți *plasați în arest preventiv* [a se vedea Recomandarea Rec (2006) 13].

¹³⁸ Aceasta ar trebui să includă definiții ale minorilor și tinerilor adulți.

¹³⁹ Toate persoanele angajate în instituțiile penitenciare sau corecționale la data de 31 decembrie, inclusiv personalul de conducere, tratament, de custodie și de altă natură (întreținere, alimentație publică etc.)

Figura 9 – Ratele populației penitenciare (numărul de deținuți la 100.000 de locuitori) în 51 de țări/teritorii europene la 31 ianuarie 2020

Map 1. Prison population rates (number of inmates per 100,000 inhabitants) on 31st January 2020 (N=51)

Publicarea datelor este dispusă prin Hotărârea de Guvern nr. 437/2018¹⁴⁰ iar deciziile sunt luate la nivel managerial. În cazul erorilor raportate de utilizatorii de date, ANP efectuează verificări și erorile sunt corectate, după caz, informând utilizatorii.¹⁴¹ Trebuie remarcat faptul că pagina web a ANP nu include metadate. Utilizatorii de date au posibilitatea, la cerere, de a fi îndrumați sau de a primi asistență metodologică cu privire la conținutul rapoartelor statistice disponibile pe pagina web a ANP, cel mai frecvent la telefon.

Pe pagina web a ANP nu a fost identificat un calendar cu seturile de date care urmează să fie publicate, dar ANP a comunicat că va lua în considerare acest aspect.

Datele produse de ANP nu sunt integrate cu datele produse de alte autorități publice. Seturile de date produse de ANP sunt publicate pe pagina web a acesteia și pe date.gov.md (Portalul Governamental al Datelor Deschise).

Nu toate datele produse sunt publice. Există seturi de date cu acces limitat care pot fi prezentate – la cerere – autorităților publice, în limitele competențelor acestora.

Rezultatele sondajului de opinie al utilizatorilor privind statisticile din penitenciare ¹⁴²

¹⁴⁰ HG conține modele de formulare de colectare a datelor și menționează că informațiile sunt colectate trimestrial.

¹⁴¹ Metodologia pentru aceste procese va fi inclusă în planul în curs de elaborare de către ANP.

¹⁴² Pentru caracteristicile și datele demografice ale respondenților, a se vedea secțiunea "Sondajul utilizatorilor" de mai sus. Această secțiune se referă la rezultatele specifice relevante pentru Penitenciare, care le completează pe cele deja prezentate în secțiunile Poliție, Procuratură și Instanțe de mai sus, precum și în secțiunile ulterioare.

În timp ce aproximativ trei sferturi dintre utilizatori au accesat statisticile penitenciarelor de pe paginile web ale Ministerului Justiției și ale autorităților subordonate, alții au consultat BNS sau instanțele de judecată. Pagina web a ANP a primit o apreciere generală cu calificativul "bine" din partea utilizatorilor la toți parametrii (posibilitatea de a găsi informațiile căutate, posibilitatea de a face descărcări, accesibilitatea și claritatea informațiilor, a se vedea Tabelul 35).

Tabelul 35 – Aprecierea de către utilizatori a informațiilor statistice de pe pagina web a Administrației Naționale a Penitenciarelor (1 = foarte simplu; 2 = simplu; 3 = oarecum complicat; 4 = dificil)

	Claritatea textului	Accesibilitatea datelor	Posibilitatea de a descărca date în format .csv sau .xls	Posibilitatea de a găsi informațiile căutate
Administrația Națională a Penitenciarelor - Pagina web: www.anp.gov.md	2.1	2.2	2.1	2.0

Statisticile penitenciarelor au obținut scoruri excelente din partea utilizatorilor pentru comparabilitate (în timp, la nivel regional și intern, fiind mai bune comparativ cu calificativele acordate altor categorii de statistici (a se vedea Tabelul XX în secțiunea privind statisticile organelor de Poliție).

Utilizatorii au apreciat, de asemenea, actualitatea, accesibilitatea, relevanța și acuratețea statisticilor penitenciarelor. Respondenții autorităților publice au acordat punctaje mai bune decât respondenții din mediul academic, societatea civilă și organizațiile internaționale pentru actualitate și accesibilitate, scoruri egale pentru relevanță și un scor ușor mai scăzut pentru acuratețe. Calificativele au variat de la bine la foarte bine, unii respondenți apreciind cu cel mai bun calificativ ("excelent") pentru acuratețe (a se vedea Tabelul 36).

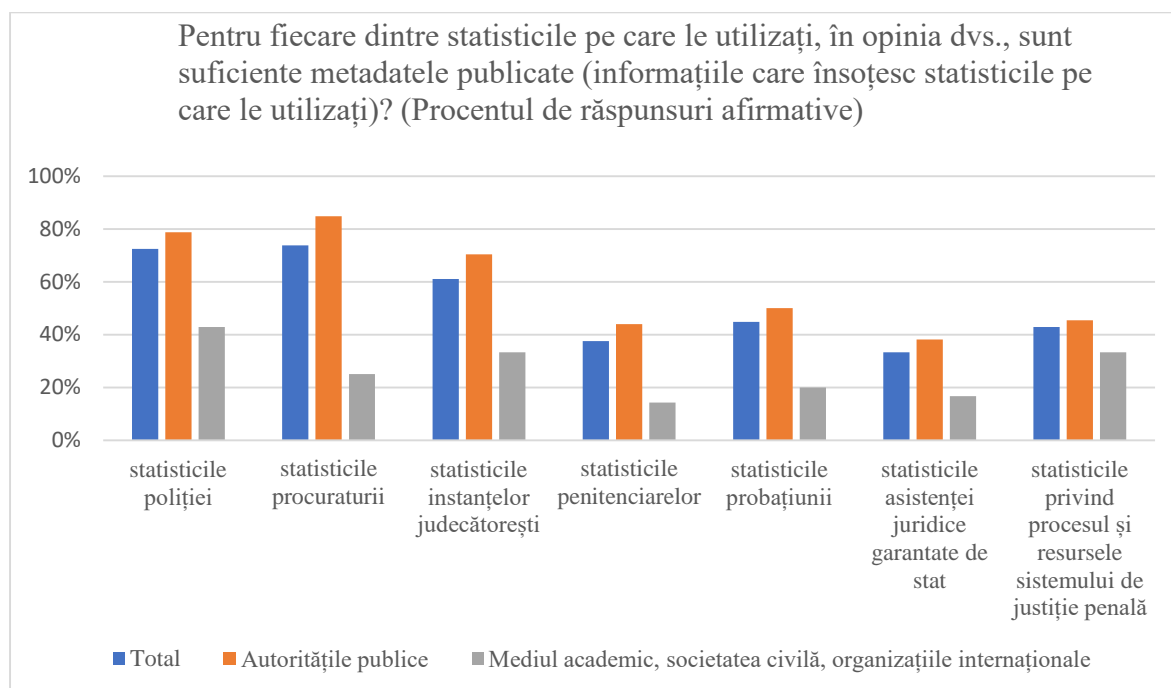
Tabelul 36 – Punctaje acordate de utilizatori statisticilor penitenciarelor în funcție de următoarele criterii: actualitate, accesibilitate, relevanță, acuratețe (1=excelent; 2=foarte bine; 3=bine; 4=inadecvat; 5=foarte rău).

Criterii	Autorități publice	Mediul academic, societatea civilă, organizațiile internaționale
Actualitate	2.17	2.86
Accesibilitate	2.23	2.60
Relevanță	2.23	2.20
Acuratețe	2.14	1.80

Utilizatorii au considerat că statisticile penitenciarelor sunt puțin mai complicat de obținut comparativ cu alte categorii de statistici privind criminalitatea și justiția. Cu toate acestea, se observă o diferență între punctajele oferite de respondenții din partea autorităților publice și ceilalți (societatea civilă, mediul academic, organizațiile internaționale). În timp ce respondenții din partea autorităților publice au oferit în mod constant calificative mai bune pentru toate categoriile, alți respondenți s-au simțit mai puțin confortabil în ceea ce privește obținerea tuturor tipurilor de statistici. În special statisticile sistemului de asistență juridică garantată de stat și sistemului penitenciar s-au apreciat ca fiind cel mai complicat de accesat, majoritatea respondenților din afara autorităților publice apreciind că este "oarecum complicat" să le obțină.

Un model similar a fost observat în privința accesului la metadate și la informații explicative privind diferitele categorii de statistici. Respondenții din autoritățile publice au oferit un punctaj mai bun la toate categoriile comparativ cu ceilalți respondenți, care au indicat unele dificultăți evidente în ceea ce privește accesul la acest tip de informații pentru toate categoriile de statistici, instanțele de judecată obținând cel mai mare punctaj, iar penitenciarele – cel mai mic (a se vedea Tabelul 22 din secțiunea privind statisticile organelor de Poliție). Informațiile explicative pentru statistica penitenciarelor au fost considerate suficiente de numai 14% dintre respondenții din mediul academic și societatea civilă. Deși respondenții din partea autorităților publice au evaluat în general disponibilitatea metadatelor mai favorabil decât ceilalți respondenți, doar mai puțin de jumătate dintre aceștia (44%) au considerat suficiente informațiile explicative contextuale privind statisticile sistemului penitenciar. Având în vedere faptul că metadatele nu sunt accesibile publicului de pe pagina web, unii utilizatori pot considera că posibilitatea de a contacta ANP pentru clarificări este suficientă. Cu toate acestea, mai puțin de jumătate dintre respondenți au considerat că metadatele și informațiile care însoțesc statisticile sistemului penitenciar sunt suficient de clare pentru a preveni utilizarea eronată a datelor. Statisticile sistemului penitenciar și cele ce vizează asistența juridică garantată de stat s-au clasat cel mai modest în această secțiune specială a sondajului utilizatorilor (a se vedea Figura 10).

Figura 10 - Rata respondenților la sondajul utilizatorilor care consideră că metadatele publicate pentru diferite tipuri de statistici privind criminalitatea și justiția sunt suficiente, pe categorii de respondenți

Statisticile sistemului penitenciar: Note privind punctele forte (+) și punctele slabe (-)¹⁴³

Constatări	Categoria de principii	Puncte forte (+) / Puncte slabe (-)
Sistemul penitenciar produce un set important de date statistice per persoane, categorii de infracțiuni, resurse, pe baza unor formulare prestabilite, a metodologiei de înregistrare a datelor, a clasificării infracțiunilor în conformitate cu prevederile legii penale și a altor clasificări conforme cu alte reglementări naționale;	Relevanță și utilitate Calitatea statisticilor	+ +
Formularele statistice sunt actualizate în mod sistematic, dar nu s-a dovedit că există un proces de consultare cu utilizatorii; de asemenea, nu se furnizează utilizatorilor informații despre natura și amploarea modificărilor aduse evidenței din penitenciare și despre modul de interpretare a modificărilor din statisticile publicate de la o perioadă de referință la alta;	Relevanță și utilitate	-
Statisticile penitenciarelor diseminate public nu	Relevanță și	-

¹⁴³ Unele constatări au fost evaluate ca +/-, având în vedere că pentru unele aspecte acestea reprezintă un +, în timp ce alte aspecte trebuie îmbunătățite.

Constatări	Categoria de principii	Puncte forte (+) / Puncte slabe (-)
descriu definiția indicatorilor, relevanța și alte informații utile pentru utilizatorii de date;	utilitate Calitatea statisticilor Comparabilitate	- - -
Metodologia de înregistrare a datelor este aprobată printr-un ordin interinstituțional și nu se publică.	Calitatea statisticilor	+/-
Metadatele statisticilor produse privind activitatea sistemului penitenciar nu au fost identificate pe paginile web ale autorităților participante la evaluare;	Calitatea statisticilor	-
Procesul de înregistrare, colectare, prelucrare a datelor are loc în sistemul penitenciar în mod semiautomat (fișiere Excel, pe suport de hârtie și sisteme informaționale). Autoritățile au dat dovadă de deschidere pentru schimbul electronic de date cu alte agenții și pentru automatizarea completă a proceselor lor interne pe segmentul datelor statistice produse;	Calitatea statisticilor Comparabilitate	+ / - +/-
Drepturile de acces la sistemul informațional sunt partajate pe roluri în funcție de competențele și atribuțiile funcționale prevăzute de lege pentru fiecare autoritate sau funcție cu statut de utilizator al sistemului.	Calitatea statisticilor	+
Regulile de numărare a datelor nu sunt reflectate într-un document special;	Calitatea statisticilor Comparabilitate	- -
Nu există o metodologie aprobată pentru validarea datelor la nivel central;	Calitatea statisticilor	-
Pentru a facilita accesul la datele publice, la nivel central nu se publică în mod sistematic un calendar al datelor diseminate public;	Actualitate și punctualitate	-
Sistemul penitenciar nu evaluează în mod sistematic nevoile utilizatorilor de date. Prin urmare, ANP nu dispune de suficiente informații cu privire la calitatea datelor înregistrate pentru: a oferi asigurări că statisticile bazate pe aceste date răspund nevoilor utilizatorilor; a se asigura că utilizatorii sunt pe deplin conștienți de limitările statisticilor înregistrate și de impactul pe care acestea îl au asupra utilizării statisticilor.	Relevanță și utilitate	-
ANP diseminează sistematic un raport de activitate care conține mai mulți indicatori statistici și realizează în mod sistematic alte analize care sunt prezentate la cerere;	Relevanță și utilitate	+
Majoritatea rapoartelor statistice care nu conțin date cu acces limitat sunt puse la dispoziția publicului la fiecare 3 luni, în mod gratuit;	Calitatea statisticilor Actualitate și punctualitate	+ +

PROIECT (traducere neoficială)

Constatări	Categoria de principii	Puncte forte (+) / Puncte slabe (-)
Datele produse la nivel central sunt prezentate, la cerere, altor entități de drept public sau privat, utilizatorilor profesioniști pe suport material sau electronic;	Relevanță și utilitate	+
În cazul în care utilizatorii identifică erori în datele publicate, există o procedură de verificare și de corectare a erorilor, după caz, informând utilizatorii.	Calitatea statisticilor Relevanță și utilitate	+ +
Nu există o metodologie aprobată pentru analiza datelor la nivel central;	Calitatea statisticilor	-
Etapele de înregistrare, colectare și diseminare a datelor se desfășoară în conformitate cu principiul confidențialității;	Calitatea statisticilor	+
Nu este disponibil niciun studiu privind relevanța datelor;	Relevanță și utilitate	-
Personalul din sistemul penitenciar beneficiază de cursuri de formare continuă, dar insuficient în domeniul agregării, analizei statisticilor produse.	Calitatea statisticilor	+ / -
Personalul este insuficient instruit în ceea ce privește metodologia de calcul și monitorizare a indicatorilor de dezvoltare durabilă;	Calitatea statisticilor	-
Dezagregările și indicatorii utilizați de sistemul penitenciar corespund criteriilor și indicatorilor minimi incluși în Manualul ONU pentru dezvoltarea sistemului de statistici privind criminalitatea și justiția;	Calitatea statisticilor Comparabilitate	+ +
Deși ANP aprobă o definiție în conformitate cu standardele internaționale, este necesară elaborarea unei definiții transversale unificate (comune) și a unei metodologii de colectare și analiză a datelor ce vizează arestul preventiv pentru toate instituțiile implicate în aplicarea acestuia.	Relevanță și utilitate Comparabilitate	+ +/-
Utilizatorii au apreciat în mod pozitiv actualitatea, acuratețea, accesibilitatea, relevanța și comparabilitatea statisticilor sistemului penitenciar.	Actualitate Calitatea statisticilor Relevanță și utilitate Comparabilitate	+ + + +

Rezumat:

Relevanță și utilitate	
Actualitate și punctualitate	
Calitatea statisticilor	

PROIECT (traducere neoficială)

Comparabilitate	
-----------------	--

Legendă

	Mai multe puncte forte sau echilibru între punctele forte și punctele slabe
	Unele domenii cu rezerve sau obiecții
	Câteva domenii cu rezerve sau obiecții

E. Statisticile sistemului de probațiune (la nivel central și local)*Cadrul instituțional*

Autoritățile care sunt competente în materie de statistici ale sistemului de probațiune sunt birourile de probațiune la nivel local și Inspectoratul Național de Probațiune, subordonat Ministerului Justiției, la nivel central (a se vedea Tabelul 38). Statisticile sistemului de probațiune sunt colectate de la 38 de birouri de probațiune.

Tabelul 38 – Statisticile sistemului de probațiune

Instituții	Sisteme informaționale	Rapoarte / date	Periodicitate Public (Da / Nu)	
Ministerul Justiției Inspectoratul Național de Probațiune Birouri de probațiune (38)	<ul style="list-style-type: none"> Excel Pe suport de hârtie 	<ul style="list-style-type: none"> Date statistice privind evidența condamnaților adulți; Date statistice privind evidența condamnaților minori; Evidența solicitării și întocmirii referatelor prezentințiale; Asistență psihosocială la etapa prezentințială; Activități de resocializare; Demersuri depuse în instanțele de judecată; Evidența interdicțiilor stabilite prin hotărâri judecătorești; Persoane monitorizate electronic; Obligații 	<ul style="list-style-type: none"> Lunar Semestria 1 Anual 	<ul style="list-style-type: none"> Da (pagina web) Nu (trimis la Ministerul Justiției și, la cerere, la alte autorități)
		Raport de activitate <ul style="list-style-type: none"> Numărul de subiecți ai probațiunii sancționați penal; Numărul de subiecți ai probațiunii sancționați contravențional Fluxul subiecților probațiunii aflați la evidența INP; Numărul subiecților probațiunii care au beneficiat de activități de resocializare; Numărul subiecților probațiunii cu obligații stabilite; Numărul subiecților probațiunii cu interdicții stabilite prin hotărâre judecătorească; Numărul subiecților probațiunii supuși monitorizării electronice; Resurse umane. 	Raport de activitate (anual)	<ul style="list-style-type: none"> Da (pagina web)
		Dezagregarea datelor		
		<ul style="list-style-type: none"> Vârstă Sex 		

Cadrul legal

"Evidența subiecților probațiunii se ține în registre electronice și pe suport de hârtie în modul stabilit de legislație. Temei pentru evidența subiecților probațiunii este hotărârea judecătorească, ordonanța procurorului sau decretul de grațiere al Președintelui Republicii Moldova".¹⁴⁴ Potrivit punctului 10 din Hotărârea Guvernului nr. 827/2010 privind organizarea și funcționarea organelor de probațiune, una dintre atribuțiile Inspectoratului Național de Probațiune reprezintă "coordonarea

¹⁴⁴ Art. 23 din Legea nr. 8/ 2008 privind probațiunea.

activității de colectare, centralizare și analiză a datelor statistice referitoare la activitățile de probațiune". Punctul 16 stabilește că birourile de probațiune, în exercitarea funcțiilor, țin evidența persoanelor condamnate la pedepse neprivative de libertate.

Prezentare generală

INP produce rapoarte statistice agregate la nivel central, care acoperă întregul teritoriu al Republicii Moldova.¹⁴⁵ Conform informațiilor furnizate în cadrul evaluării de către reprezentanții INP, sistemul de probațiune din Republica Moldova produce 9 tipuri de rapoarte statistice lunare standardizate, după cum urmează:

1. Date statistice privind evidența condamnaților adulți;
2. Date statistice privind evidența condamnaților minori;
3. Evidența solicitării și întocmirii referatelor presentințiale;
4. Asistență psihosocială în etapa presentințială;
5. Activități de resocializare;
6. Demersuri înaintate în instanțele de judecată;
7. Evidența interdicțiilor stabilite prin hotărâri judecătorești;
8. Persoane monitorizate electronic;
9. Obligații.

Unitățile de numărare din rapoarte includ persoane, cauze/solicitări, referate pre-sentințiale, interdicții și obligații. Formularele statistice standardizate sunt aprobate prin acte interne ale INP și conțin dezagregări pe sexe și vârste (minori și adulți). Nu sunt disponibile informații despre subiecții probațiunii în funcție de cetățenie, etnie, regiune (rurală, urbană), grupe de vârstă, statut social și familial, studii etc. INP este conștientizează necesitatea de a pune aceste informații la dispoziția publicului și intenționează să elaboreze rapoarte electronice care să includă indicatori relevanți.

INP nu este inclus în PLS pentru 2021 ca furnizor de date pentru BNS.

Colectarea datelor este realizată lunar de către INP de la toate birourile de probațiune pe formulare Excel. Toate datele colectate sunt diseminate public pe pagina web. Colaboratorii birourilor de probațiune completează formularele standardizate în Excel, preluând datele din evidența ținută pe suport de hârtie. De asemenea, datele agregate la nivel central sunt prezentate Ministerului Justiției și, la cerere, altor autorități.

În prezent, este în curs de dezvoltare un sistem informațional pilot, care include un modul pentru statistică. Fiecare birou de probațiune accesează sistemul în calitate de utilizator intern de date. În timpul evaluării, reprezentanții INP și-au exprimat dorința de a avansa în cele din urmă spre un sistem informațional integrat care ar permite INP să facă schimb de date în format electronic pe o platformă centralizată, în special cu IGP, ANP, AAIJ și alte autorități.

Reprezentanții INP în timpul evaluării au indicat că un dosar electronic al unui subiect de probațiune include următoarele câmpuri:

Numărul și data înregistrării	Statutul familial
-------------------------------	-------------------

¹⁴⁵ Statisticile nu includ date în privința raioanelor din partea stângă a râului Nistru.

Termenul de executare a pedepsei	Antecedentele penale
Tipul de instanță	Statutul ocupațional
Instanța care a emis hotărârea	Ultimul loc de muncă
Numărul și data sentinței	Alias
Statutul dosarului	Adrese de domiciliu
Fotografia subiectului de probațiune	Articole de condamnare
Cetățenie	Pedeapsa stabilită
Numărul personal de identificare	Obligația stabilită
Etnia	Demersurile înaintate
Nume / Prenume / Patronimic	Acțiuni întreprinse de consilierul de probațiune
Anul nașterii	Asistența și consilierea acordate subiectului de probațiune
Sexul	Orele de muncă executate.
Studiile	

În prezent, transferul de date statistice către alte autorități se efectuează pe suport de hârtie. Sistemul de probațiune își propune să aprobe o metodologie scrisă privind colectarea și agregarea datelor statistice după implementarea noului sistem informațional. Concepția tehnică și regulamentul privind funcționarea bazei de date sunt în curs de elaborare, fiind depuse eforturi comune cu PG. În prezent, colectarea datelor și agregarea centralizată a datelor se realizează pe baza unor dispoziții scrise emise de conducerea INP.

Regulile de numărare nu sunt inserate într-un document special. Statisticile INP nu aplică regula infracțiunii principale. Statisticile sunt elaborate ținând cont de dispozițiile legislației penale, contravenționale și specifice în materie de probațiune.

Definițiile statistice se aplică în conformitate cu dispozițiile legislației penale și contravenționale. Formularele rapoartelor statistice nu includ definiții sau reguli de numărare, metadate și descrieri calitative, note (scop, zona de acoperire, facilități, descrierea procesului etc.).

Fluxul intern de date în sistemul de probațiune are loc în conformitate cu o practică utilizată deja de mai mulți ani de toate birourile de probațiune. Fișele de date (Excel) sunt transferate prin e-mail de către fiecare birou de probațiune către INP. La nivel central, formularele agregate sunt identice cu formularele completate de fiecare birou de probațiune. Personalul birourilor de probațiune a fost special instruit pentru a înregistra datele primare în sistemul informațional pilot.

Echipa de evaluare nu a identificat o metodologie scrisă de validare a datelor și metadate care să includă toate definițiile, indicatorii și formulele utilizate.

Nu există o metodologie oficială specifică pentru efectuarea de analize statistice¹⁴⁶, dar rapoartele anuale de activitate publicate pe pagina web oficială al INP includ următorii indicatori statistici:

Numărul subiecților de probațiune pedepsiți penal¹⁴⁷

¹⁴⁶ Grupul de lucru pentru elaborarea Metodologiei de colectare, agregare, analiză a datelor statistice generate de registrul electronic a fost instituit prin ordinul directorului INP. INP are nevoie de expertiza unui statistician și, în acest sens, intenționează să înainteze o solicitare către BNS pentru a delega un expert în cadrul grupului de lucru nominalizat.

¹⁴⁷

Numărul subiecților de probațiune sancționați contravențional
Fluxul subiecților de probațiune înregistrați de către INP
Numărul subiecților de probațiune care au beneficiat de activități de resocializare
Numărul subiecților de probațiune cu obligații stabilite
Numărul subiecților de probațiune cu interdicții stabilite prin hotărâre judecătorească
Numărul subiecților de probațiune supuși monitorizării electronice
Resurse umane.

Mai mult, INP, în consultare cu alte autorități relevante, colectează și publică date pe teme de interes specific, inclusiv:

1. Statistici privind monitorizarea electronică în sistemul de probațiune (la cererea Ministerului Justiției, PG și ANP).
2. Persoanele condamnate pentru violență domestică și monitorizate electronică (în urma ratificării Convenției CE privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie (Istanbul) și la propunerea MMPS).
3. Persoanele aflate în perioada de probațiune din rândul persoanelor condamnate pentru infracțiuni asociate consumului de droguri (după aprobarea Strategiei Naționale Antidrog, cu coordonarea Direcției Antidrog a PG, Asociația Inițiativa Pozitivă, Asociația Uniunea pentru Echitate și Sănătate. etc.).

INP aprobă și publică pe pagina sa web toate rapoartele statistice elaborate și agregate la nivel central, inclusiv rapoartele analitice. Deciziile relevante sunt luate la nivelul managerial al INP. Conform informațiilor prezentate de reprezentanții INP în cadrul exercițiului de evaluare nu au existat situații în care utilizatorii de date să raporteze erori în datele publice și nu există o procedură scrisă în acest sens.

Utilizatorii nu sunt consultați în mod oficial de către INP în ceea ce privește utilitatea datelor.¹⁴⁸ Pe pagina web a INP nu a fost identificat un calendar cu datele publicării a rapoartelor statistice. Toate rapoartele lunare standard sunt diseminate publicului pe pagina web.

Standarde internaționale pentru statisticile sistemului de probațiune

Regulile minime standard ale Organizației Națiunilor Unite pentru măsurile neprivative de libertate (Regulile de la Tokyo) au fost adoptate prin Rezoluția 45/110 a Adunării Generale a ONU din 14 decembrie 1990. Regula 20.3 statuează că "În sistemul de justiție penală ar trebui să fie integrate mecanisme de cercetare și informare pentru colectarea și analiza datelor și statisticilor privind punerea în aplicare a măsurilor neprivative de libertate pentru infractori". Probațiunea "reprezintă punerea în aplicare în comunitate a sancțiunilor și măsurilor definite prin lege și aplicate unui infractor. Aceasta include o serie de activități și intervenții care implică supraveghere, îndrumare și asistență în vederea incluziunii sociale a unui infractor, precum și pentru a contribui la siguranța comunității" (Anexa I la Recomandarea CM/Rec (2010)1 a Consiliului Europei). Fiecare țară poate aplica aceste principii în mod puțin diferit, iar gama de obligații și restricții poate varia de la o țară

¹⁴⁸ Un sondaj realizat în 2011 de IRP este menționat în CEP, 2022, pagina 48. Sondajul a arătat că serviciile de probațiune au fost foarte puțin utilizate ca sursă de informare privind probațiunea.

la alta. Acesta este un motiv important pentru ca statisticile să includă cele mai bune posibil metadata și informații calitative pentru a facilita schimbul și înțelegerea la nivel internațional.

De exemplu, ONU-STC colectează date privind persoanele care sunt subiectul "Altor tipuri de supraveghere", inclusiv "Sanctiuni și măsuri care mențin condamnații în comunitate și implică anumite restricții asupra libertății acestora prin impunerea de condiții și/sau obligații. Termenul desemnează orice sancțiune impusă de o autoritate judecătorească sau administrativă ca modalitate de executare a unei pedepse cu închisoarea în afara unei instituții penitenciare. (ONU-STC, 2018). De asemenea, se cercetează dacă există un sistem de monitorizare electronică, definit ca "o formă de supraveghere care utilizează un dispozitiv electronic, montat pe persoană pentru a monitoriza geolocalizarea în afara penitenciarului" (ONU-STC, 2018, Metadata).

Indicatorii-cheie conținuți în Raportul anual al INP indică faptul că Moldova colectează, analizează și diseminează date privind probațiunea care sunt în mare parte conforme cu standardele internaționale.¹⁴⁹ La nivelul Consiliului European, Republica Moldova raportează exercițiului SPACE II, inclusiv alți indicatori importanți și comparabili la nivel internațional (CE, 2021b) care nu apar în Raportul INP, cum ar fi:

- Rata dintre numărul de subiecți ai probațiunii și personal
- Fluctuația cadrelor la 100 de subiecți ai probațiunii
- Rata de referate pre-sentințiale per unitate de personal
- Rata de rapoarte de consiliere cu privire la liberarea condiționată per unitate de personal
- Rata altor rapoarte per unitate de personal.

Metadatale pentru statisticile probațiunii discutate în timpul evaluării indică faptul că dezagregările includ sexul, vârsta și cetățenii străini. Regula privind infracțiunea principală nu este aplicată în statisticile probațiunii.

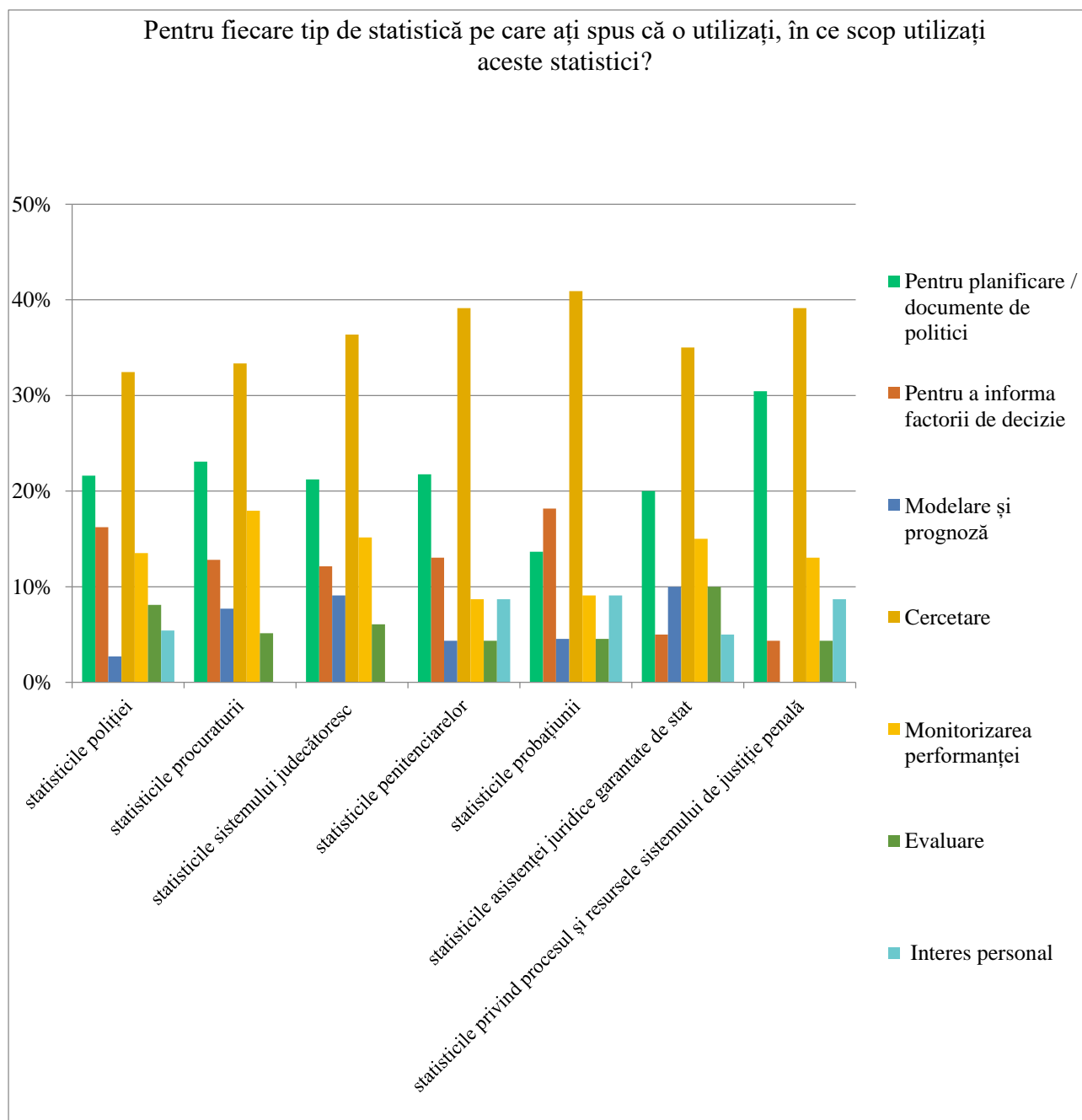
Rezultatele sondajului realizat în rândul utilizatorilor privind statisticile probațiunii¹⁵⁰

Respondenții utilizează cel mai frecvent toate categoriile de statistici în scopuri de cercetare și planificare, statisticile probațiunii ocupând locul cel mai înalt în ceea ce privește utilizarea pentru cercetare, iar statisticile privind procesele și resursele fiind cele mai frecvent utilizate pentru planificare. Alte utilizări relativ frecvente sunt pentru informarea procesului decizional (se aplică în special statisticilor organelor de poliție și ale sistemului de probațiunii) și pentru monitorizarea performanței (este cazul statisticilor procuraturii, instanțelor judecătorești și sistemului de asistență juridică garantată de stat). Mai puțin frecvent, respondenții au menționat utilizarea statisticilor pentru modelare și previziuni (menționat ocazional de utilizatorii de statistici ale sistemului de asistență juridică garantată de stat și ale instanțelor judecătorești), evaluare și informații generale (a se vedea Figura 11).

Figura 11 – Rata utilizatorilor care indică diferite scopuri de utilizare a statisticilor privind criminalitatea și justiția, pe tipuri de statistici

¹⁴⁹ A se vedea, de asemenea, CEP, 2022 și CE, 2021b.

¹⁵⁰ Pentru caracteristicile și datele demografice ale respondenților, a se vedea secțiunea Sondaj pentru utilizatori de mai sus. Această secțiune se referă la rezultate specifice relevante pentru probațiune, care le completează pe cele deja prezentate în secțiunile Poliție, Procuratură, Instanțe judecătorești și Penitenciare de mai sus, precum și în secțiunile ulterioare.

Accesul la Informațiile statistice conținute pe pagina web a INP a fost considerată de utilizatori ca fiind simplu vizavi de posibilitatea de a găsi informațiile căutate. Cu toate acestea, aprecierea a fost mai puțin favorabilă (între "simplu" și "oarecum complicat" pentru posibilitatea de a descărca date, claritatea textului și a explicațiilor și accesibilitatea statisticilor (a se vedea **Ошибка! Источник ссылки не найден.**).

Tabelul 39 – Aprecierea de utilizatori a informațiilor statistice de pe pagina web a Inspectoratului Național de Probațiune (1 = foarte simplu; 2 = simplu; 3 = oarecum complicat; 4 =dificil)

	Claritatea textului	Accesibilitatea datelor	Posibilitatea de a descărca date în format .csv sau	Posibilitatea de a găsi informațiile

PROIECT (traducere neoficială)

			.xls	căutate
Inspectoratul Național de Probațiune - Pagina web: www.probativne.gov.md	2.23	2.22	2.36	2.00

Utilizatorii au apreciat actualitatea, accesibilitatea, relevanța și acuratețea statisticilor probațiunii ca fiind, în general, pozitive. Respondenții autorităților publice au acordat calificative mai bune comparativ cu respondenții din mediul academic, societatea civilă și organizațiile internaționale pentru toate criteriile, pe care le-au apreciat cu "foarte bine". Alți respondenți (din mediul academic, societatea civilă și organizațiile internaționale) au apreciat actualitatea, relevanța și acuratețea statisticilor probațiunii cu calificativul "bine", iar pentru accesibilitate s-au pronunțat între "bine" și "foarte bine" (a se vedea **Ошибка! Источник ссылки не найден.**).

Tabelul 40 – Calificativele acordate de utilizatori statisticilor probațiunii pentru: actualitate, accesibilitate, relevanță, acuratețe (1=excelent; 2=foarte bine; 3=bine; 4=insuficient; 5=foarte rău).

Principii	Autorități publice	Mediul academic, societatea civilă, organizațiile internaționale
Actualitate	2.38	3.20
Accesibilitate	2.14	2.75
Relevanță	2.00	3.00
Acuratețe	1.86	3.00

Statisticile probațiunii: Note privind punctele forte (+) și punctele slabe (-)¹⁵¹

Constatări	Categoria de principii	Puncte forte (+) / Puncte slabe (-)
Sistemul de probațiune produce un set important de date statistice pe baza unor formulare predefinite, care sunt disponibile publicului;	Calitatea statisticilor	+
Formularele sunt actualizate în mod sistematic, dar noii utilizatori întâmpină dificultăți în a obține informații despre natura și amploarea modificărilor aduse, dacă este cazul, înregistrărilor probațiunii, precum și despre modul de interpretare a modificărilor din statisticile publicate de la o perioadă de referință la alta. Pagina web nu indică existența unui proces de consultare cu utilizatorii.	Relevanță și utilitate Calitatea statisticilor	+ -
În cadrul INP a fost creat un grup de lucru pentru elaborarea Metodologiei de colectare, agregare, analiză a datelor statistice generate de registrul electronic, dar la moment nu există o metodologie aprobată pentru înregistrarea și colectarea datelor în sistemul de probațiune;	Comparabilitate Calitatea statisticilor	- -
Formularele distribuite public nu conțin definiții specifice, relevanța și alte informații utile pentru	Calitatea statisticilor	-

¹⁵¹ Some findings have been assessed as +/-, considering that for some aspects they represent a +, while some other aspects need to be improved.

Constatări	Categoria de principii	Puncte forte (+) / Puncte slabe (-)
utilizatorii de date;		
Clasificarea specifică a categoriilor de cauze, utilizată de sistemul de probațiune (unele date numărate pe articole sunt grupate și sumate), deși se referă la prevederile Codului penal și ale Codului contravențional, nu este pe deplin coerentă cu alte statistici din domeniul justiției;	Calitatea statisticilor Comparabilitate	+ -
Metadatele statisticilor produse nu au fost identificate pe pagina web a autorității care a participat la evaluare;	Calitatea statisticilor	-
Înregistrarea, colectarea și prelucrarea datelor se face pe suport de hârtie. În prezent, este în curs de dezvoltare un sistem informațional.	Calitatea statisticilor	+/-
Regulile de numărare a datelor nu sunt inserate într-un document specific;	Calitatea statisticilor	-
Pentru a facilita accesul la datele publice, nu se elaborează și nu se publică în mod sistematic și centralizat un calendar al datelor diseminate public. Toate statisticile sunt publicate lunar;	Actualitate și punctualitate și Relevanță și utilitate	- -
Sistemul de probațiune cooperează cu utilizatorii profesioniști, cum ar fi agențiile guvernamentale, dar nu evaluează în mod sistematic nevoile altor utilizatori de date. Prin urmare, INP nu primește suficient feedback cu privire la calitatea datelor înregistrate pentru: a oferi asigurări că statisticile bazate pe aceste date răspund nevoilor utilizatorilor; a se asigura că utilizatorii sunt pe deplin conștienți de limitările statisticilor înregistrate și de impactul pe care acestea îl au asupra utilizării statisticilor.	Calitatea statisticilor Relevanță și utilitate	- -
Toate rapoartele statistice elaborate la nivel central sunt publicate lunar și în mod gratuit;	Calitatea statisticilor Actualitate și punctualitate	+ +
Datele produse la nivel central sunt prezentate, la cerere, altor entități de drept public sau privat și utilizatorilor profesioniști pe suport material;	Relevanță și utilitate	+
La moment nu există o metodologie aprobată pentru analiza datelor la nivel central;	Calitatea statisticilor Comparabilitate	- -
După publicare nu există un mecanism special pentru a efectua verificări și a corecta erorile, după caz, informând utilizatorii.	Calitatea statisticilor	-
Etapele de înregistrare, colectare și diseminare a datelor se desfășoară în conformitate cu principiul confidențialității;	Calitatea statisticilor	+
Nu există niciun studiu sau sondaj disponibil cu	Relevanță și	-

Constatări	Categoria de principii	Puncte forte (+) / Puncte slabe (-)
privire la relevanța datelor;	utilitate	
Personalul INP beneficiază de cursuri de instruire continuă, dar mai puțin suficiente în domeniul agregării și analizei statistice (doar asistență metodologică internă).	Calitatea statisticilor	+/-
Utilizatorii au apreciat în mod pozitiv actualitatea, acuratețea, accesibilitatea și relevanța statisticilor probațiunii.	Actualitate Calitatea statisticilor Relevanță și utilitate	+ + +

Rezumat:

Relevanță și utilitate	
Actualitate și punctualitate	
Calitatea statisticilor	
Comparabile	

Legendă:

	Mai multe puncte forte sau echilibru între punctele forte și punctele slabe
	Unele domenii cu rezerve sau obiecții
	Câteva domenii cu rezerve sau obiecții

F. Statistici anticorupție

Cadrul instituțional

Centrul Național Anticorupție (CNA) a fost înființat în 2012 pentru a înlocui Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției. Structura CNA include o serie de subdiviziuni și direcții teritoriale.

Cadrul legal

CNA desfășoară urmărire penală, examinează contravenții specifice, efectuează analiza operațională și strategică a actelor de corupție, a actelor conexe corupției și a faptelor de comportament corupțional, a informației privind studiile analitice ale fenomenului corupției".¹⁵² Datele colectate, analizele și rapoartele realizate de CNA acoperă întregul teritoriu al Republicii Moldova.¹⁵³ Acestea se bazează pe date din următoarele surse:

- Organele de Poliție – date extrase din Sistemul Informațional SIA-RICC, la care CNA are statut de registrator;
- Organele Procuraturii și Procuraturii Anticorupție;
- Sistemul judecătoresc;
- Sistemele informaționale ale CNA;
- Surse deschise (publicații media, anchete jurnalistice, articole publicate etc.).

CNA nu este inclus în PLS pentru 2021 în calitate de autoritate responsabilă de furnizarea de date la nivel național. Cu toate acestea, pagina web a BNS include statistici privind corupția pe baza informațiilor prezentate de MAI.¹⁵⁴

Prezentare generală

Metodologiile de colectare a datelor, documentare a datelor primare, nomenclatoarele utilizate de CNA sunt aprobate prin acte interdepartamentale.¹⁵⁵ În special, având în vedere că CNA este o autoritate participantă la SIA RICC, unele dintre clasificările, formularele standardizate, regulile de numărare, definițiile utilizate sunt identice cu cele aplicate de către forțele de poliție.

Direcțiile CNA produc rapoarte lunare cu privire la rezultatele investigațiilor privind anumite infracțiuni, în funcție de competența lor juridică. Rapoartele nu sunt accesibile publicului și sunt utilizate pentru a îmbunătăți procesele interne. De asemenea, datele privind corupția și infracțiunile conexe corupției, precum și alte categorii de infracțiuni sunt diseminate pe pagina web a Centrului și sunt analizate în Raportul anual de activitate al CNA, care este la fel accesibil pe pagina acestuia,

¹⁵² Art. 4 din Legea nr. 1104/2002 privind Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției (în prezent Centrul Național Anticorupție).

¹⁵³ Statisticile CNA nu includ date ce vizează raioanele din partea stângă a râului Nistru

¹⁵⁴ [Infracțiuni înregistrate pe Articole ale Codului Penal și Ani. SiteTitle \(statistica.md\)](#);

¹⁵⁵ Ordinul interdepartamental al PG, MAI, CS, CNA nr. 121/254/286-O / 95 din 18.07.2008 privind evidența unică a infracțiunilor, cauzelor penale și persoanelor care au comis infracțiuni.

- Ordinul interdepartamental al PG, MAI, CS, CNA nr. 62/290/325/158 din 21.10.2011 cu privire la evidența unică a cazurilor de căutare (identificare), a persoanelor căutate, a persoanelor cu identitate necunoscută, a bunurilor neidentificate și la formarea evidenței centralizate de căutare;

- Ordinul interdepartamental al PG, MAI, CS, CNA nr. 158/279/50/144-O / 80 din 06.08.2004 privind evidența unică a obiectelor marcate, antice și de artă dispărute și găsite;

- Ordinul MAI nr. 47 din 06.02.2013 privind aprobarea Instrucțiunii privind evidența unică a mijloacelor de transport furate, răpite și pierdute în „Registrul informațiilor criminalistice și criminologice”;

fiind clasificate pe articole și în funcție de natura și gradul de afectare. Atât persoanele, cât și dosarele sunt reflectate ca unități de numărare.

Datele conțin mai multe dezagregări, inclusiv volumul de lucru al CNA, dosarele încheiate și transmise în instanță, dosarele în care urmărirea penală a fost încheiată, dosarele în care urmărirea penală a fost suspendată, numărul de procese penale examinate, numărul de măsuri preventive și coercitive aplicate, numărul de persoane arestate, informații privind resursele umane dezagregate pe sexe și vârste.

Un sistem informațional cu funcții similare cu SIA RICC este în curs de testare. Acesta va conține formulare statistice standardizate în funcție de nevoile funcționale ale CNA, criteriile de căutare adaptate și un modul de stocare a datelor. Baza juridică a acestui sistem nu a fost încă aprobată.

Alte metodologii de înregistrare și colectare a datelor nu au fost prezentate în timpul evaluării și nu sunt disponibile pe pagina web a CNA.

Procesarea datelor este limitată de reguli specifice legate de prelucrarea dosarelor personale în cadrul urmăririi penale. În ceea ce privește contravențiile, regulile privind dosarele contravenționale examinate de CNA sunt specifice și sunt disponibile în formă scrisă. Este aplicat, de asemenea, un ghid special pentru datele primare introduse în SIA RICC.

Rapoartele statistice sunt extrase în format electronic din SIA RICC și verificate periodic la nivelul MAI. STI (subordonat MAI) verifică în mod sistematic relevanța și completitudinea informațiilor introduse în SIA RICC. Autoritățile care sunt registratori de sistem sunt notificate în privința rezultatelor verificării.

Un alt tip de procesare/validare a datelor are loc pentru rapoartele de analiză bazate pe dosare elaborate de CNA. Statisticile reflectate în aceste rapoarte sunt numărate pe fapte, fiecare faptă constituind o infracțiune sau o contravenție soluționată de instanțele judecătorești. În unele cazuri, aceeași persoană a fost condamnată pentru două, trei sau chiar mai multe infracțiuni sau contravenții. Iar în unele cazuri, o sentință/hotărâre a fost pronunțată pentru două, trei sau chiar mai multe fapte comise de una sau mai multe persoane. Alte unități de numărare utilizate sunt persoanele, hotărârile, incidentele.

Corupția este abordată direct în cadrele normative convenite la nivel internațional. Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției (UNCAC) a fost ratificată de Republica Moldova în 2007. Articolul 61 din UNCAC, referitor la colectarea, schimbul și analiza informațiilor privind corupția, subliniază necesitatea de a analiza tendințele în materie de corupție și circumstanțele în care sunt comise infracțiunile de corupție. Se acordă importanță dezvoltării și schimbului de statistici, de expertiză analitică și de informații privind corupția, în vederea elaborării de definiții, standarde și metodologii comune, precum și de informații privind cele mai bune practici de prevenire și combatere a corupției. Consecvent, articolul 61 pune accentul pe monitorizarea politicilor și a măsurilor concrete de combatere a corupției și pe evaluarea eficacității și eficienței acestora.

Studiile privind corupția și analizele strategice sectoriale sunt publicate în mod sistematic sau ad-hoc în secțiunea "Studii și analize" de pe pagina web a CNA. Printre publicațiile recente se numără:

- Analiza strategică privind amenințările și tendințele de corupție în procesul constatării și documentării încălcărilor de abatere neautorizată de la proiectele de organizare sau de folosință a terenurilor, ocuparea ilegală a acestora (art.116 CC);

PROIECT (traducere neoficială)

- Analiza strategică privind practica judiciară penală și contravențională de aplicare a amenzilor pentru acte de corupție, acte conexe celor de corupție și faptelor coruptibile;
- Analiza strategică privind practica organelor implicate în procesul de combatere a circulației ilicite a substanțelor narcotice;
- Profilul infractorului în cazurile de corupere pasivă, corupere activă și trafic de influență, în baza sentințelor pronunțate în 2020;
- Analiza strategică privind sentințele adoptate de instanțele judecătorești în 2020 pe cauze penale pentru faptele de corupție și cele conexe corupției;
- Analiza strategică privind unele vulnerabilități de corupție identificate în cadrul promovării politicii de stat privind circulația substanțelor narcotice, stupefiante și precursori;
- Expertiza anticorupție 2019-2020. Eficiență, costuri, impact;
- Studiu privind sancțiunile disuasive pentru acte de corupție. Instanțe judecătorești specializate / complete de judecată anticorupție. Practici internaționale și propuneri pentru Moldova.
- Studiu privind protecția martorilor în cauzele de corupție.

Raportul anual de activitate al CNA conține un compartiment distinct dedicat analizei strategice și operaționale a corupției. În procesul de prelucrare a datelor și informațiilor, CNA aplică proceduri cauzale și explicative (observarea corelațiilor, determinând dacă un factor este cauza altuia), precum și de proiecție (utilizarea datelor existente pentru a face previziuni).

Datele disponibile sunt prezentate într-un format ușor de utilizat, identifică lacunele și se concentrează pe aspecte relevante. Interpretarea datelor se concentrează pe criteriile determinării semnificației enunțurilor și pe explicarea sau comentarea acestora.

Indicatorii analizați diferă de la caz la caz, dar analizele strategice efectuate în mod sistematic iau în considerare următoarele seturi de date:

- numărul dosarului;
- persoana implicată, vârsta și sexul;
- funcția deținută în momentul în care persoana a comis infracțiunea;
- învinuirea înaintată de procuror împotriva persoanei;
- instanța care a adoptat hotărârea;
- data adoptării hotărârii, numele judecătorului (judecătorilor) care a (au) emis hotărârea;
- soluția dată de instanță;
- procedura de examinare (generală / specială);
- încadrarea juridică a faptei constatate de instanță;
- individualizarea pedepsei de către instanță conform criteriilor generale;
- pedeapsa aplicată persoanei.

Publicarea datelor este autorizată prin lege,¹⁵⁶ iar decizia de publicare a datelor se ia la nivel managerial. În cazul în care utilizatorii de date observă și raportează erori, se efectuează verificări și se corectează erorile, după caz, cu informarea utilizatorilor. Politica privind erorile nu este publicată.¹⁵⁷

În cadrul CNA există o metodologie scrisă pentru analiza datelor.

¹⁵⁶ Legea nr.1104/2002 privind Centrul Național Anticorupție;

¹⁵⁷ Analiză strategică privind practica organelor implicate în procesul de combatere a circulației ilicite a substanțelor narcotice, realizată de Direcția analitică a Centrului Național Anticorupție, 2021, disponibilă la adresa: [AS-Antidrog6de94.pdf \(gov.md\)](#);

Este de remarcat faptul că majoritatea analizelor strategice realizate și publicate de CNA indică în mod clar, într-un limbaj simplu și accesibil, scopul, metodologia, mărimea eșantionului și criteriile, indicatorii, definițiile utilizate.

Standarde internaționale pentru statisticile privind corupția

Combaterea corupției este în centrul unor eforturi internaționale importante, iar elaborarea unor indicatori solizi pentru a măsura performanța politicilor anticorupție este o prioritate la nivel internațional și regional.

La nivel administrativ, capacitatea unei țări de a produce date statistice privind corupția depinde de definițiile juridice relevante și de definițiile corespunzătoare în scopuri statistice. Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice CICS (UNODC, 2016), include o rubrică privind corupția la nivelul 2 (sub rubrica de nivel 1 din secțiunea 07 "Acte care implică fraudă, înșelăciune sau corupție"). Rubrica Corupție include următoarele categorii:

- Mită
 - Dare de mită
 - Luare de mită
- Delapidare
- Abuz de serviciu
- Trafic de influență
- Îmbogățire prin mijloace ilicite
- Alte fapte de corupție

Este important să se identifice aceste categorii în statisticile naționale. Doi indicatori-cheie la nivel internațional sunt cei incluși în cadrul ODD (16.5.1 și 16.5.2 – a se vedea secțiunea ODD de mai jos). Sondajele sunt esențiale pentru acumularea de cunoștințe despre corupție și este important să se efectueze sondaje periodice în rândul populației generale, dar și al antreprenorilor. UNODC a elaborat un Manual privind sondajele privind corupția "pentru a oferi țărilor ghiduri metodologice și operaționale pentru elaborarea și punerea în aplicare a sondajelor, atât în rândul populației, cât și în rândul antreprenorilor, pentru a măsura prevalența mitei la nivel național și pentru a colecta alte informații relevante privind corupția" (UNODC, 2018, p. 11).

Indicatorii ODD

Deși CNA nu este responsabil pentru colectarea datelor, Republica Moldova se angajează să monitorizeze progresele înregistrate în ceea ce privește următorii indicatori globali ai ODD:

- 16.4.1 *Valoarea totală a fluxurilor financiare intrate și ieșite din țară ilegal (în dolari SUA) – Pentru acest indicator, CNA a colectat date în trecut, dar nu există planuri pentru colectarea de date în viitor.*¹⁵⁸
- 16.5.1 *Ponderea persoanelor care au avut cel puțin un contact cu un funcționar public și care a dat mită unui funcționar public, sau căruia i s-a cerut mită de către funcționarii publici*

¹⁵⁸ În conformitate cu proiectul de Hotărâre de Guvern (iunie 2022), autoritatea responsabilă pentru producerea datelor este Serviciul prevenirea și combaterea spălării banilor, iar autoritatea responsabilă pentru monitorizarea datelor este Ministerul Afacerilor Interne;

respectivi în ultimele 12 luni – Acesta este un indicator bazat pe sondaj, datele putând fi colectate fie în cooperare cu Transparency International, fie prin intermediul unui sondaj național.¹⁵⁹

16.5.2 *Ponderea antreprenorilor care au avut cel puțin un contact cu un funcționar public și care a dat mită unui funcționar public, sau căruia i s-a cerut mită de către funcționarii publici respectivi în ultimele 12 luni* – Acesta este un indicator bazat pe sondaj, datele putând fi colectate fie în cooperare cu Transparency International, fie prin intermediul unui sondaj național.¹⁶⁰

Consecvent, doi indicatori naționali sunt, de asemenea, relevanți pentru CNA:

16.5.2.2 Indicatorul privind controlul asupra corupției¹⁶¹

16.5.2.3 Indicatorul privind calitatea regulatorie (pe baza datelor Băncii Mondiale)¹⁶²

Recomandarea 23

Pentru a permite monitorizarea periodică a tendințelor în materie de corupție și producerea de date pentru indicatorii 16.5.1 (Ponderea persoanelor care au avut cel puțin un contact cu un funcționar public și care au dat mită unui funcționar public sau cărora li s-a cerut mită de către aceștia, în ultimele 12 luni) și 16.5.2 (Ponderea persoanelor care au avut cel puțin un contact cu un funcționar public și care au dat mită unui funcționar public sau cărora li s-a cerut mită de către aceștia, în ultimele 12 luni) ai ODD, un sondaj național privind corupția ar putea să fie realizat în Republica Moldova în cooperare cu BNS. Manualul UNOCD privind sondajele privind corupția (UNODC, 2018) oferă îndrumări utile pentru efectuarea unor astfel de sondaje. Ar trebui să se solicite consultanță substanțială din partea CNA pentru pregătirea sondajului și analiza rezultatelor.

Rezultatele sondajului realizat în rândul utilizatorilor privind statisticile anticorupție¹⁶³

Circa o treime (32%) dintre respondenții la sondajul utilizatorilor și-au manifestat interesul pentru statisticile privind infracțiunile de corupție.

Obținerea informațiilor statistice de pe pagina web a CNA a fost considerată de utilizatori "simplă" după toți parametri, posibilitatea de a găsi informațiile căutate obținând cele mai bune aprecieri, urmată de claritatea textului, accesibilitatea statisticilor pe pagina web și posibilitatea de descărcare a datelor (a se vedea Tabelul 41).

¹⁵⁹ Conform proiectului de Hotărâre de Guvern (iunie 2022), autoritatea responsabilă pentru producerea și monitorizarea datelor este Ministerul Justiției, iar Transparency International Moldova este o sursă de date;

¹⁶⁰ Conform proiectului de Hotărâre de Guvern (iunie 2022), autoritatea responsabilă pentru producerea și monitorizarea datelor este Ministerul Justiției, iar Transparency International Moldova este o sursă de date;

¹⁶¹ A Conform proiectului de Hotărâre de Guvern (iunie 2022), autoritatea responsabilă pentru producerea și monitorizarea datelor este Ministerul Justiției, iar Transparency International Moldova este o sursă de date;

¹⁶² Conform proiectului de Hotărâre de Guvern (iunie 2022), autoritatea responsabilă pentru producerea și monitorizarea datelor este Ministerul Justiției, iar Banca Mondială este o sursă de date;

¹⁶³ Pentru caracteristicile și datele demografice ale respondenților, a se vedea secțiunea Sondaj pentru utilizatori de mai sus. Această secțiune se referă la rezultate specifice relevante pentru statisticile corupției, care le completează pe cele deja prezentate în secțiunile Poliție, Procuratură, Instanțe judecătorești, Penitenciare și Probațiune de mai sus, precum și în secțiunile ulterioare.

Tabelul 41 – Aprecierea de către utilizatori a informațiilor statistice de pe pagina web a Centrului Național Anticorupție (1 = foarte simplu; 2 = simplu; 3 = oarecum complicat; 4 =dificil)

	Claritatea textului	Accesibilitatea datelor	Posibilitatea de a descărca date în format .csv sau .xls	Posibilitatea de a găsi informația căutată
Centrul Național Anticorupție - Pagina web: www.cna.md	2.18	2.17	2.26	2.00

*Statistici anticorupție: Note privind punctele forte (+) și punctele slabe (-)*¹⁶⁴

Constatări	Categoria de principii	Puncte forte (+) / Puncte slabe (-)
Chiar dacă CNA nu furnizează statistici oficiale Biroului Național de Statistică, autoritatea respectivă produce și analizează, într-un limbaj accesibil percepției generale, un set important de date statistice colectate și agregate din mai multe surse, prin publicarea pe pagina sa web a unor cifre relevante, a unui raport de activitate, studii și analize strategice. Acest fapt este în conformitate cu dispozițiile Convenției ONU împotriva corupției;	Relevanță și utilitate	+
Metodologiile de evidență și de înregistrare a datelor primare sunt actualizate și aprobate prin acte interinstituționale și, de asemenea, prin acte interne ale CNA;	Calitatea statisticilor	+
În calitate de registrator al SIA RICC, CNA utilizează aceeași clasificare. Alte clasificări utilizate în studiile și analizele elaborate de CNA sunt definite și accesibile publicului;	Calitatea statisticilor Comparabilitate	+ +
Metadatele statisticilor produse nu au fost identificate pe pagina web a autorității participante la evaluare;	Calitatea statisticilor	-
Înregistrarea, colectarea și prelucrarea datelor se realizează în format electronic, CNA fiind un registrator al SIA RICC și deținător al altor sisteme informaționale interne.	Calitatea statisticilor	+
Pentru a facilita accesul la datele publice, nu este publicat un calendar preliminar al datelor diseminate public. Raportul anual de activitate al CNA reflectă activitățile prioritare propuse pentru	Actualitate și punctualitate	+ / -

¹⁶⁴ Unele constatări au fost evaluate ca +/-, având în vedere că pentru unele aspecte acestea reprezintă un +, în timp ce alte aspecte trebuie îmbunătățite.

PROIECT (traducere neoficială)

Constatări	Categoria de principii	Puncte forte (+) / Puncte slabe (-)
anul următor;		
CNA are o metodologie pentru analiza datelor. Majoritatea analizelor strategice efectuate și publicate de CNA indică în mod clar utilizarea unei metodologii pentru analiza datelor.	Calitatea statisticilor	+
Etapele de înregistrare, colectare și diseminare a datelor se desfășoară în conformitate cu principiul confidențialității;	Calitatea statisticilor	+
Relevanța datelor produse/analizate este prezentată de majoritatea analizelor efectuate de CNA.	Relevanță și utilitate	+
Pagina web a CNA nu conține nici un sondaj oficial de consultare a utilizatorilor cu privire la utilitatea datelor publicate. Prin urmare, CNA nu dispune de suficiente informații cu privire la calitatea datelor înregistrate pentru: - a oferi asigurări că datele publicate răspund nevoilor utilizatorilor; - a se asigura că utilizatorii sunt pe deplin conștienți de limitările statisticilor analizate și de impactul pe care acestea îl au asupra utilizării lor.	Calitatea statisticilor Relevanță și utilitate	- -
În cazul erorilor semnalate de utilizatorii de date, CNA efectuează verificări, iar erorile sunt corectate, după caz, prin informarea utilizatorilor. Politica privind erorile nu este disponibilă pentru utilizatori.	Relevanță și utilitate	+/-
Utilizatorii au evaluat în mod pozitiv accesul la statisticile de pe pagina web a CNA.	Relevanță și utilitate	+

Rezumat:

Relevanță și utilitate	
Actualitate și punctualitate	
Calitatea statisticilor	
Comparabilitate	

Legendă:

	Mai multe puncte forte sau echilibru între punctele forte și punctele slabe
	Unele domenii cu rezerve sau obiecții
	Câteva domenii cu rezerve sau obiecții

G. Statisticile sistemului de asistență juridică garantată de stat

Cadrul instituțional

Autoritățile sistemului de asistență juridică garantată de stat care au competențe în materie de statistici sunt Consiliul Național de Asistență Juridică Garantată de Stat (CNAJGS, la nivel central) și cele 4 birouri teritoriale ale acestuia (la nivel local), care acoperă întregul teritoriu al Republicii Moldova. Tabelul 42 reprezintă cadrul instituțional și statisticile produse cu referire la asistența juridică garantată de stat.

Tabelul 42–Statisticile sistemului de asistență juridică garantată de stat

Autorități	Sisteme informaționale	Rapoarte / date	Periodicitate Publice (Da / Nu)
Ministerul Justiției	<ul style="list-style-type: none"> SIA CNAJGS 	Baza de date accesibilă publicului	<ul style="list-style-type: none"> Actualizat zilnic Da
Consiliul Național de Asistență Juridică Garantată de Stat	<ul style="list-style-type: none"> Pe suport de hârtie (pentru schimbul cu MJ) 	4 fișe de date trimestriale <ul style="list-style-type: none"> Date statistice privind acordarea asistenței juridice ordinare în cauzele penale de către oficiile teritoriale ale CNAJGS; Date statistice privind acordarea asistenței juridice ordinare în cauzele contravenționale de către oficiile teritoriale ale CNAJGS; Date statistice privind acordarea de asistență juridică ordinară în materie civilă de către oficiile teritoriale ale CNAJGS; Date statistice privind acordarea asistenței juridice de urgență de către oficiile teritoriale ale CNAJGS 	<ul style="list-style-type: none"> Trimestria 1 Da (pagina web)
Oficii teritoriale (4)		Raport anual <ul style="list-style-type: none"> Numărul total de cazuri de acordare a asistenței juridice garantate de stat calificate; Numărul total de cazuri de acordare a asistenței juridice garantate de stat primare; Numărul total de cazuri de acordare a asistenței juridice garantate de stat de urgență; Ponderea beneficiarilor de asistență (pe sexe și vârste); Proporția de asistență juridică calificată garantată de stat pe tipuri de cauze; Tipul de asistență garantată de stat ca procent din total; Proporția volumului de asistență acordată de oficiile teritoriale; Numărul de cazuri de asistență juridică garantată de stat calificată acordată persoanelor cu statut de victimă sau parte vătămată; Numărul de cazuri de acordare a asistenței juridice garantate de stat primare de către parajuriști 	Raport de activitate (anual) <ul style="list-style-type: none"> Da (pagina web)
		Dezagregarea datelor	

- Vârsta
- Sex

Cadrul legal

Oficiile teritoriale ale CNAJGS au rolul de a colecta date statistice privind cererile de asistență juridică și nivelul de acoperire teritorială¹⁶⁵. Aparatul administrativ al CNAJGS este abilitat să colecteze statisticile de la oficiile teritoriale și să efectueze analize, pe baza cărora CNAJGS face propuneri pentru îmbunătățirea sistemului de asistență juridică garantată de stat.¹⁶⁶

Prezentare generală

Conform informațiilor prezentate de către CNAJGS în cadrul exercițiului de evaluare, sistemul de asistență juridică garantată de stat din Republica Moldova produce un set variat de date statistice care sunt accesibile publicului prin intermediul unei baze de date.¹⁶⁷ Publicațiile trimestriale de pe pagina web a CNAJGS¹⁶⁸ oferă date agregate privind asistența juridică primară și calificată, inclusiv 4 rapoarte statistice, după cum urmează:

1. Date statistice privind acordarea asistenței juridice ordinare în cauzele penale de către oficiile teritoriale ale CNAJGS;
2. Date statistice privind acordarea asistenței juridice ordinare în cauzele contravenționale de către oficiile teritoriale ale CNAJGS;
3. Date statistice privind acordarea de asistență juridică ordinară în materie civilă de către oficiile teritoriale ale CNAJGS;
4. Date statistice privind acordarea asistenței juridice de urgență de către oficiile teritoriale ale CNAJGS.

Aceste rapoarte conțin indicatori standard privind numărul de cereri de asistență juridică ordinară per autoritate, numărul de beneficiari (pe sexe și vârste), rata de admitere a cererilor, numărul de avocați care acordă asistență juridică garantată de stat.

Metodologiile de înregistrare, colectare, prelucrare, validare și clasificările datelor sunt stabilite prin acte interne ale CNAJGS, care nu sunt disponibile publicului și nu au fost prezentate în timpul evaluării.

Statisticile produse de CNAJGS nu sunt incluse în PLS pentru 2021.

Toate statisticile produse de sistemul de asistență juridică garantată de stat sunt colectate electronic de către fiecare birou teritorial și agregate de către CNAJGS la nivel central. Un sistem informațional este în curs de dezvoltare / Sistemul Informațional Statistic Automatizat în Sistemul de Asistență Juridică Garantată de Stat (SIA CNAJGS), eforturi semnificative fiind depuse în acest sens de către CNAJGS cu asistența PNUD Moldova, UNICEF, HEU (Health and Equity Union – Uniunea pentru Sănătate și Echitate) și Fundația Soros-Moldova. Datele primare sunt introduse în

¹⁶⁵ Articolul 14 din Legea nr. 198/2007 privind asistența juridică garantată de stat.

¹⁶⁶ Articolul 131 din Legea nr. 198/2007 privind asistența juridică garantată de stat.

¹⁶⁷ <https://statparajurist.cnajgs.md/> and <https://statistica.cnajgs.md/>

¹⁶⁸ Deși rapoartele reflectă informații trimestriale, cele mai recente rapoarte accesibile online se referă la primul trimestru al anului 2020.

sistem de către solicitanți (organele de urmărire penală, procurori, judecători, beneficiari); angajații birourilor teritoriale ale CNAJGS, parajuriști și avocații care acordă asistență juridică garantată de stat. Prelucrarea primară a datelor introduse de către avocați (acte procedurale la care aceștia participă, inclusiv introducerea dosarului electronic de apărare (e-Dosar) și utilizarea unui ghid special (Ghidul Avocatului), care ilustrează toți pașii pe care avocații trebuie să îi urmeze pentru a utiliza cât mai eficient oportunitățile oferite de cabinetul personal al avocatului din cadrul SIA CNAJGS. Ghidul conține, de asemenea, instrucțiuni privind securitatea cibernetică și norme care trebuie respectate de avocați pentru a asigura protecția datelor cu caracter personal. Birourile teritoriale oferă, la cerere, asistență metodologică avocaților cu privire la modalitățile de completare a meniurilor în sistem. Prin hotărârea Consiliului nr. 23 din 12 iulie 2021 s-a stabilit obligativitatea aplicării semnăturii electronice de către avocați la transmiterea rapoartelor în format electronic.

Toate datele statistice sunt cumulate ca rezultat al intervenției tuturor participanților în procesul de acordare a asistenței juridice garantate de stat, și anume: solicitanții (organele de urmărire penală, procurorii, judecătorii, beneficiarii); angajații CNPF, parajuriștii și avocații care acordă asistență juridică garantată de stat. Sistemul informațional include următoarele module:

- baza de date cu toate numirile avocaților pentru furnizarea de asistență juridică garantată de stat calificată ordinară și urgentă;
- baza de date a tuturor avocaților cu posibilitatea de a angaja și numi avocați, rapoartele avocaților;
- rapoartele financiare ale tuturor avocaților pentru fiecare numire gestionată de către angajații sistemului CNAJGS;
- sistem complex de căutare;
- date și rapoarte statistice (generate în 2 limbi: română, rusă);
- Raportul generat cu decizii compilate;
- Baza de date a preluărilor avocaților;
- Statistici generate pentru publicul larg (www.cnajgs.md); (Asistență juridică primară și asistență juridică calificată);
- Acces restricționat pentru fiecare birou teritorial în parte;
- Baza de date a parajuriștilor cu raportarea lunară și trimestrială, monitorizarea și evaluarea acestora;
- Generarea graficelor de serviciu ale avocaților
- Modulul de monitorizare internă;
- Modulul de monitorizare externă;
- Modulul de formare a avocaților;
- Modulul "Statistici personalizate" în funcție de diversele criterii de dezagregare a datelor statistice în conformitate cu cerințele stabilite în sistemul CNAJGS (căutare avansată).
- Birouri de avocați
- Rapoarte ACx
- Rapoarte Aux

Toate aceste module generează o serie de statistici, fie separat, fie cumulativ, în conformitate cu cerințele legale, inclusiv statistici pentru publicul larg (cu respectarea principiilor de confidențialitate, atât în ceea ce privește secretul profesional, cât și securitatea datelor cu caracter personal).

Sistemul informațional este pus în aplicare, fiind în proces aprobarea cadrului legal în privința acestuia.

PROIECT (traducere neoficială)

Reprezentanții CNAJGS au prezentat echipei de evaluare disponibilitatea de a transfera și primi date din alte sisteme informaționale, cum ar fi PIGD, SIA Urmărire penală:E-Dosar și SIA RICC.

Criteriile de dezagregare și de căutare a informațiilor în sistemul informațional sunt revizuite în mod constant și nu există o metodologie scrisă pentru aceste aspecte. Unitățile de numărare utilizate de sistemul de asistență juridică garantată de stat sunt următoarele:

- persoana (furnizor sau beneficiar de asistență juridică),
- cererea de asistență (în funcție de autoritate, de tipul de caz, de oficiul teritorial, de etapa procedurală).

Regulile de numărare nu sunt documentate în mod oficial. Definițiile statistice corespund definițiilor juridice reglementate de legislația națională. Formularele statistice nu conțin explicații privind regulile de numărare, formule, definiții specifice sau note.

CNAJGS extrage rapoartele statistice electronice și efectuează verificări periodice la nivel central. Serviciul administrativ al CNAJGS și oficiile teritoriale efectuează sistematic verificări privind relevanța și caracterul complet al informațiilor introduse de avocați. În rezultat, avocații sunt notificați în cazul în care datele sunt incomplete.

CNAJGS actualizează zilnic statisticile din baza de date accesibilă publicului și împărtășește datele cu Ministerul Justiției, care le publică pe pagina sa web.

În cadrul evaluării nu a fost prezentată o metodologie de validare a datelor la nivel central. Cu toate acestea, reprezentanții CNAJGS care au participat la evaluare au indicat că avocații pot solicita oficiilor teritoriale să ajusteze datele electronice, dacă este necesar.

Rapoartele de activitate ale sistemului de asistență juridică garantată de stat sunt publicate în mod sistematic pe pagina web a CNAJGS la secțiunea "Activitate", rubrica "Rapoarte". Raportul anual de activitate pentru 2020 include un set de indicatori care reflectă în mare parte recomandările ONU (UNODC, 2013), cu excepția datelor privind statutul socio-economic al beneficiarilor. Sunt incluși următorii indicatori (listă neexhaustivă):

- Numărul total de cazuri de acordare a asistenței juridice garantate de stat calificate;
- Numărul total de cazuri de acordare a asistenței juridice garantate de stat primare;
- Numărul total de cazuri de acordare a asistenței juridice garantate de stat de urgență;
- Ponderea beneficiarilor (pe sexe și vârste);
- Ponderea asistenței juridice calificate pe tipuri de cauze;
- Tipul de asistență ca procent din total;
- Proporția volumului de asistență acordată de oficiile teritoriale;
- Numărul de cazuri de asistență juridică garantată de stat calificată acordată persoanelor cu statut de victimă sau parte vătămată;
- Numărul de cazuri de acordare a asistenței juridice garantate de stat primare de către parajuriști.

Deși un calendar al publicațiilor nu este accesibil publicului, se recomandă ca rapoartele trimestriale să fie accesibile în timp util, or cele mai recente de pe pagina web a CNAJGS se referă la primul trimestru al anului 2020. Evaluarea a remarcat că toate rapoartele de activitate (4 rapoarte trimestriale și raportul anual) sunt elaborate de un singur angajat din cadrul CNAJGS.

Publicarea datelor este autorizată prin Legea nr. 198/2007, deciziile pentru publicații fiind luate la nivel managerial. În cazul erorilor semnalate de utilizatorii de date, se efectuează verificări, iar erorile sunt corectate, după caz, prin informarea utilizatorilor. O metodologie pentru analiza datelor nu a fost prezentată în timpul evaluării și nu este disponibilă pe pagina web a CNAJGS.

Standarde internaționale privind statisticile asistenței juridice garantate de stat

În Ghidurile ONU privind asistența juridică în cauzele penale (UNODC, 2013, Ghidul 17, pp. 27-28), ONU recomandă statelor să se asigure că sunt instituite mecanisme de urmărire, monitorizare și evaluare a asistenței juridice garantate de stat și trebuie să asigure în mod continuu îmbunătățirea prestării asistenței juridice garantate de stat.

În special, acest lucru ar putea fi obținut de către statele care stabilesc mecanisme relevante pentru colectarea, analiza și diseminarea datelor, inclusiv următoarele:

- Efectuarea de colectare regulată a datelor dezagregate în funcție de sex, vârstă, statut socioeconomic și distribuție geografică a beneficiarilor de asistență juridică garantată de stat;
- Efectuarea analizei și cercetării datelor și publicarea rezultatelor unor astfel de cercetări;
- Identificarea și împărtășirea bunelor practici în acordarea asistenței juridice garantate de stat.

Indicatori ODD

Nu există un indicator global legat de asistența juridică garantată de stat, dar există un element cheie pentru promovarea accesului la justiție (ținta ODD 16.3 „Promovarea statului de drept la nivel național și internațional și asigurarea accesului egal la justiție pentru toți”). Consiliul Național de Asistență Juridică Garantată de Stat este responsabil de prezentarea datelor privind indicatorul național 16.3.2.1 „Numărul de persoane care au beneficiat de asistența juridică garantată de stat”, monitorizat de Ministerul Justiției. Datele sunt colectate de CNAJGS și transmise pe suport de hârtie Ministerului Justiției, care le transmite Biroului Național de Statistică. Datele sunt dezagregate pe criterii de sex, vârstă, etnie, dizabilitate, cetățenie, statut, tip de asistență, etc.

Rezultatele sondajului utilizatorilor privind statisticile asistenței juridice garantate de stat¹⁶⁹

Aproximativ o cincime dintre respondenți au indicat că consultă cu regularitate statisticile sistemului de asistență juridică garantată de stat pe pagina web a CNAJGS. Majoritatea dintre aceștia consultă statisticile în scop de cercetare, planificare/evaluare a politicilor și monitorizare a performanței. Mai puțin frecvent respondenții au indicat utilizarea statisticilor pentru evaluare, modelare și prognoză. Statisticile sistemului de asistență juridică garantată de stat, comparativ cu alte statistici privind criminalitatea și justiția, au fost categoria cel mai frecvent utilizată pentru modelare, prognoză și evaluare.

Marea majoritate a utilizatorilor (76%) au accesat statisticile sistemului de asistență juridică garantată de stat de pe pagina web a CNAJGS, dar unii au consultat și Ministerul Justiției, instanțele judecătorești și BNS (a se vedea Tabelul 43).

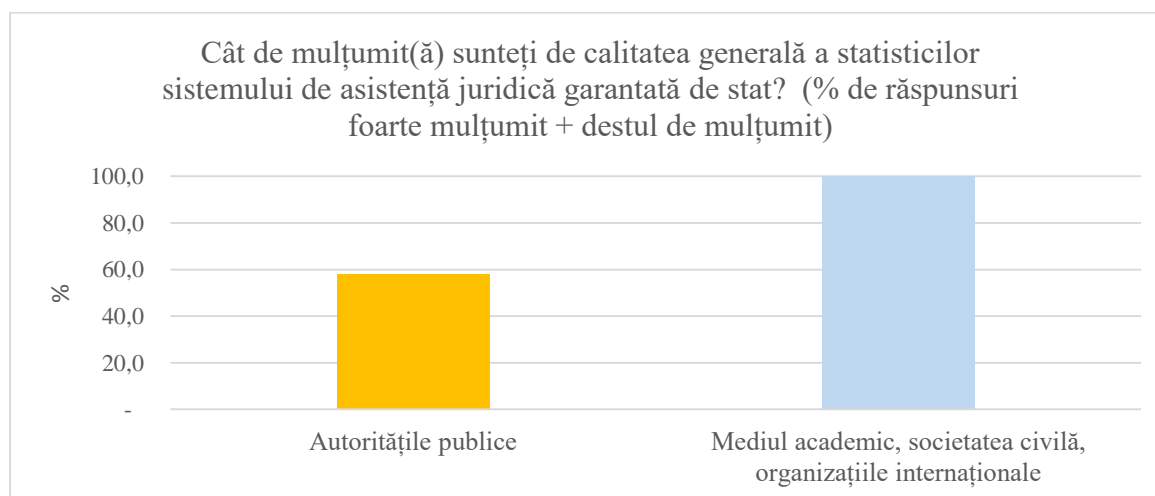
¹⁶⁹ Pentru caracteristicile și datele demografice ale respondenților, a se vedea secțiunea Sondaj pentru utilizatori de mai sus. Această secțiune se referă la rezultate specifice relevante pentru Asistența garantată de stat, completându-le pe cele deja prezentate în secțiunile Poliție, Procuratură, Instanțe judecătorești, Penitenciare, Probațiune și Anticorupție de mai sus.

Tabelul 43 – Paginile web ale autorităților naționale consultate de utilizatori în scopul accesării statisticilor sistemului de asistență juridică garantată de stat în Republica Moldova (rezultatele sondajului de opinie)

	Biroul Național de Statistică	Ministerul Afacerilor Interne	Ministerul Justiției (inclusiv administrația penitenciarelor, a serviciilor de probațiune și a instanțelor judecătorești)	Instanțele judecătorești, Consiliul Superior al Magistraturii, Procuratura Generală	UNODC sau alte agenții internaționale	Consiliul Național de Asistență Juridică Garantată de Stat
statisticile sistemului de asistență juridică garantată de stat	4%	0%	12%	8%	0%	76%

În general, respondenții au fost mulțumiți de calitatea statisticilor sistemului de asistență juridică, 100% dintre respondenții din mediul academic, societatea civilă și organizațiile internaționale pronunțându-se ca fiind ”foarte mulțumiți” sau ”destul de mulțumiți” (a se vedea **Ошибка! Источник ссылки не найден.**12).

Figura 12 – Rata respondenților la sondajul utilizatorilor foarte mulțumiți sau destul de mulțumiți de calitatea statisticilor sistemului de asistență juridică garantată de stat în Republica Moldova, pe categorii de utilizatori

În general statisticile sistemului de asistență juridică garantată de stat au fost apreciate ca fiind ”Simplu” și ”Foarte simplu” de accesat. Cu toate acestea, respondenții au considerat că acestea comparativ cu statisticile produse de alte autorități sunt printre cele mai dificil de obținut, majoritatea respondenților care nu fac parte din autoritățile publice considerându-le „oarecum complicat” de obținut (a se vedea Tabelul 44). Consecvent, metadatele și informațiile explicative nu au fost considerate suficiente de către mai mult de jumătate din toți respondenții (70% dintre respondenții autorităților publice și 53% dintre respondenții din afara autorităților publice).

Tabelul 44 - Cât de simplu sau de dificil este pentru dvs. să obțineți statisticile privind asistența juridică garantată de stat?

(1= foarte simplu, 2=simplu, 3=oarecum complicat, 4 = dificil)

	Statisticile sistemului de asistență juridică
--	---

PROIECT (traducere neoficială)

	garantată de stat
Autorități publice	2.3
Mediul academic, societatea civilă, organizațiile internaționale	3.2

Aprecierea actualității, accesibilității, relevanței și acurateței statisticilor sistemului de asistență juridică garantată de stat a fost în general pozitivă. Respondenții autorităților publice au acordat punctaje mai bune decât respondenții din mediul academic, societatea civilă și organizațiile internaționale pentru toate criteriile, pe care le-au apreciat cu ”foarte bine”. Alți respondenți (din mediul academic, societatea civilă și organizații internaționale) au apreciat cu calificative de ”bine” și ”foarte bine”. Ca excepție, actualitatea datelor, a fost apreciată cu calificativ mai modest (a se vedea Tabelul 45).

Tabelul 45 – Aprecierea statisticilor privind asistența juridică garantată de stat în funcție de următoarele criterii: actualitate, accesibilitate, relevanță, acuratețe (1 = excelent, 2 = foarte bine, 3 = bine, 4 = inadecvat, 5 = foarte rău).

	Actualitate	Accesibilitate	Relevanță	Acuratețe
Autorități publice	2.4	1.9	1.7	1.7
Mediul academic, societatea civilă, organizații internaționale	3.2	2.5	2.5	2.5

Obținerea de informații statistice de pe pagina web a CNAJGS a fost considerată de utilizatori "simplă" după toți parametrii, posibilitatea de a găsi informațiile căutate obținând cele mai bune calificative, urmată de claritatea textului, accesibilitatea statisticilor și posibilitatea de descărcare a datelor (a se vedea Tabelul 46).

Tabelul 46 – Aprecierea de către utilizatori a informațiilor statistice de pe pagina web a CNAJGS (1=foarte simplu, 2=simplu, 3=oarecum complicat, 4=dificil)

Criterii	Punctaj
Claritatea textului	2.37
Accesibilitatea informației	2.36
Posibilitatea de a descărca date	2.42
Posibilitatea de a găsi informațiile căutate	2.00

*Statistici privind asistența juridică garantată de stat: Note privind punctele forte (+) și punctele slabe (-)*¹⁷⁰

Constatări	Categoria de principii	Puncte forte (+) / Puncte slabe (-)
Sistemul de asistență juridică garantată de stat produce și analizează un set important de date statistice, oferind acces public la o varietate de date disponibile în baza de date pentru statistică, publicând fișe statistice și rapoarte de activitate trimestriale și anuale;	Calitatea statisticilor Relevanță utilitate	+ și +
Formularele, metodologiile de înregistrare și colectare a datelor sunt standardizate. Nu s-a dovedit existența unui proces de consultare cu utilizatorii asupra conținutului formularelor. De asemenea, nu se furnizează utilizatorilor informație despre natura și amploarea modificărilor aduse datelor privind asistența juridică garantată de stat, după caz, și nici despre modul de interpretare a modificărilor la statisticile publicate de la o perioadă de referință la alta;	Relevanță utilitate Comparabilitate	și - -
Ghidul de înregistrare a datelor primare în SIA CNAJGS, cabinetul personal al avocatului și alte servicii de asistență metodologică sunt disponibile avocaților care oferă asistență juridică garantată de stat;	Calitatea statisticilor	+
Sistemul de asistență juridică garantată de stat utilizează clasificări pe tipuri de cauze și, de asemenea, pe categorii de cauze conform prevederilor codurilor penal și contravențional, ceea ce nu este comparabil cu o parte din statisticile altor autorități evaluate;	Comparabilitate	+ / -
Metadatele statisticilor produse și analizate nu au fost identificate pe pagina web a CNAJGS;	Calitatea statisticilor	-
Procesul de înregistrare, colectare, prelucrare a datelor privind asistența juridică garantată de stat are loc electronic. Funcționalitățile sistemului sunt ajustate sistematic. În timpul evaluării nu au fost identificate concepte sau reglementări privind funcțiile sistemului;	Calitatea statisticilor Relevanță utilitate	+ și -
Pentru a facilita accesul la datele publice, nu este publicat un calendar de date și analize diseminate public. Raportul anual de activitate al CNAJGS reflectă activitățile prioritare propuse pentru anul următor;	Actualitate punctualitate	și + / -
O metodologie de colectare, a datelor nu a fost	Calitatea	-

¹⁷⁰ Unele constatări au fost evaluate ca +/-, având în vedere că pentru unele aspecte acestea reprezintă un +, în timp ce alte aspecte trebuie îmbunătățite.

PROIECT (traducere neoficială)

Constatări	Categoria de principii	Puncte forte (+) / Puncte slabe (-)
prezentată și identificată la nivel central;	statisticilor	
Metodologia de validare a datelor nu este disponibilă public.	Calitatea statisticilor	-
Metodologia de analiză a datelor nu este disponibilă public.	Calitatea statisticilor Comparabilitate	- -
Personalul are nevoie de mai multă pregătire cu privire la metodologia de calcul și monitorizare a indicatorilor de dezvoltare durabilă;	Calitatea statisticilor	-
Etapele de înregistrare, colectare și diseminare a datelor se desfășoară în conformitate cu principiul confidențialității;	Calitatea statisticilor	+
Relevanța datelor produse și analizate nu este descrisă în publicațiile disponibile la nivel central;	Relevanță și utilitate	-
Pagina web a CNAJGS nu conține sondaje oficiale pentru a consulta utilizatorii cu privire la utilitatea datelor produse. Prin urmare, CNAJGS nu dispune de suficiente informații cu privire la calitatea datelor înregistrate pentru: a oferi asigurări că statisticile bazate pe aceste date răspund nevoilor utilizatorilor; a se asigura că utilizatorii sunt pe deplin conștienți de limitările statisticilor înregistrate și de impactul pe care acestea îl au asupra utilizării statisticilor.	Calitatea statisticilor Relevanță și utilitate	- -
Utilizatorii au evaluat pozitiv acuratețea, accesibilitatea și relevanța statisticilor sistemului de asistență juridică. Actualitatea a fost considerată mai puțin bună.	Actualitate și punctualitate Calitatea statisticilor Relevanță și utilitate	+ / - + +

Rezumat:

Relevanță și utilitate	
Actualitate și punctualitate	
Calitatea statisticilor	
Comparabilitate	

Legendă:

	Mai multe puncte forte sau echilibru între punctele forte și punctele slabe
	Unele domenii cu rezerve sau obiecții
	Câteva domenii cu rezerve sau obiecții

VI. Rezumatul recomandărilor

Nr. de ordine	Recomandarea	Autorități implicate
1	Se recomandă să se avanseze în coordonarea definițiilor, a formatelor și a calendarelor prin intermediul unui grup de lucru sau al unui grup de lucru tehnic interinstituțional cu un obiectiv și un mandat comun. Pe baza rezultatelor grupului de lucru respectiv, datele privind criminalitatea și justiția penală trebuie să devină mai comparabile și mai utile atât între instituțiile din cadrul țării, cât și între țări. Se recomandă ca Republica Moldova să utilizeze CICS, cu implicarea BNS în elaborarea sau uniformizarea conceptelor, categoriilor și clasificărilor naționale pentru colectarea și producerea de statistici privind sectorul justiției, precum și pentru elaborarea unor norme detaliate de înregistrare și codificare. De asemenea, documentația trebuie să fie revizuită în mod regulat și actualizată pentru a reflecta orice modificări ale metodelor, clasificărilor și proceselor.	<i>Toate</i>
2	Se recomandă autorităților competente să ajusteze definițiile statistice pentru arestul preventiv în conformitate cu Recomandarea Rec (2006) 13 a Consiliului Europei și să elaboreze o definiție statistică pentru ”persoanele în privința cărora nu s-a aplicat o pedeapsă penală” (aflate în detenție preventivă) în conformitate cu metadatele ONU-STC și cu indicatorul 16.3.2 al ODD.	<i>Toate autoritățile competente</i>
3	Se recomandă integrarea în PLS al BNS a unor sondaje standardizate sau a unor module de sondaj relevante (set de bază de întrebări standardizate) privind gospodăriile (victimizarea) și sondaje specializate (de exemplu privind societățile comerciale – întreprinderile sau grupuri specifice, cum ar fi utilizatorii serviciilor organelor de drept și justiției). Un grup de lucru comun a autorităților relevante poate oferi atât suport cu privire la nevoile cruciale de date care sunt importante pentru dezvoltarea unui instrument de sondaj adecvat, adaptat la nivel național, cât și legătura cu principalii utilizatori ai datelor colectate din sondaje: factori de decizie și practicieni din domeniul statisticilor penale și judiciare. Evaluarea încurajează BNS să se alăture inițiativei promovate de UNODC, OHCHR and PNUD pentru dezvoltarea și	<i>BNS, Toate</i>

	testarea pilot a unui modul de sondaj pentru colectarea de date pentru indicatorii ODD relevanți.. ¹⁷¹	
4	<p>Evaluarea recomandă fiecărei autorități care face publice date să elaboreze: a) un formular de feedback al utilizatorilor pentru a evalua măsura în care conținutul unui proces satisface nevoile utilizatorilor, inclusiv măsura în care conceptele și clasificările utilizate reflectă nevoile utilizatorilor și b) o politică de revizuire care să detalieze procedurile de tratare a erorilor din statisticile publicate.</p>	<i>Toate</i>
5	<p>Actualitatea produselor statistice necesită a fi îmbunătățită pentru a răspunde așteptărilor utilizatorilor. Utilizatorii urmează să fie implicați și informați cu privire la actualitatea reală a diferitelor tipuri de statistici, prin note explicative accentuându-se necesitatea de a găsi un echilibru între actualitate și calitate. Totodată, trebuie să existe o comunicare clară a modificărilor propuse la dispozițiile standard de publicare și un calendar/un program mai clar.</p>	<i>Toate</i>
6	<p>Oferirea posibilității utilizatorilor de a vizualiza sau de a obține detalii complete privind revizuirile și corectările datelor; includerea numelui și datelor de contact ale statisticianului responsabil în formularele și analizele statistice; utilizarea unui limbaj imparțial, obiectiv și profesional; includerea informațiilor privind contextul și relevanța datelor; includerea metadatelor adecvate sau crearea unui link către acestea; îmbunătățirea informațiilor publicate privind calitatea și fiabilitatea statisticilor în materie penală și de justiție în raport cu gama de potențiale utilizări; publicarea informațiilor privind măsurile întreprinse pentru a îmbunătăți calitatea datelor.</p>	<i>Toate</i>
7	<p>Pentru a gestiona calitatea, autoritățile trebuie să echilibreze elementele de calitate, inclusiv resursele financiare și umane, bunăvoința respondenților de a furniza date sursă și cererile concurente de furnizare de informații exhaustive, complete și detaliate.</p> <p>Punerea în aplicare a unei politici cuprinzătoare privind calitatea datelor pentru datele privind criminalitatea și justiția va spori considerabil valoarea și încrederea în indicatorii derivați din datele respective.</p> <p>O cultură a îmbunătățirii continue, prin schimbul de idei bune și evaluare, este încurajată în mod sistematic pentru a gestiona și îmbunătăți calitatea statisticilor.</p>	<i>Toate</i>

¹⁷¹ A se vedea <https://www.sdg16hub.org/topic/sdg-16-survey-initiative>

8	<p>Sunt necesare de instruiți specifice și sistematice pentru unele dintre autorități, care ar putea fi coordonate cu BNS pentru a promova organizarea de ateliere de lucru interinstituționale pentru a facilita schimbul de experiență și uniformizarea diferitelor definiții statistice, formule, indicatori.</p> <p>Din cauza competențelor foarte specifice și fragmentate în ceea ce privește colectarea, validarea, analiza și diseminarea datelor, în unele autorități este necesar să se încurajeze diferite ateliere de lucru interne pentru a facilita schimbul de bune practici și de lecții învățate în rândul personalului. Consecvent, ar putea fi introduse cursuri de formare privind producția și analiza statistică în instituțiile academice relevante, inclusiv în cadrul Academiei de Administrație Publică.</p>	<i>BNS, Toate</i>
9	<p>Fiecare autoritate urmează să își evalueze în mod real necesitățile în ceea ce privește personalul și bugetul pentru departamentele statistice. Consecvent, sunt necesare planuri de instruire pentru personalul nou angajat în fiecare autoritate și ar trebui să existe posibilitatea de formare specializată pentru cei care se ocupă de analiza statisticilor, care ar putea fi coordonată cu BNS.</p>	<i>Toate</i>
10	<p>Se recomandă creșterea accesului la anumite tipuri de date sau studii, rapoarte care nu sunt disponibile în prezent; promovarea utilizării unei platforme comune de tehnologie a informației (platformă electronică de schimb de date)¹⁷² pentru principalele statistici privind criminalitatea și justiția, integrarea seturilor de date și inovarea platformei, cu respectarea politicilor de confidențialitate, securitate și protecție a vieții private; aprobarea și publicarea unei politici pentru statistici care să acopere eliberarea, prezentarea, diseminarea și stabilirea valorii acestora. Obiectivul acestei politici este de a asigura un acces cât mai larg posibil la informații, continuând în același timp să se răspundă nevoilor unor comunități specifice de utilizatori.</p>	<i>Toate</i>
11	<p>Se recomandă producătorilor de date să deschidă o discuție cu privire la posibilele modalități de îmbunătățire a transferului securizat de date între sistemele de informații în scopul unei abordări integrate, incluzând formarea privind sistemele respective și elaborarea de ghiduri relevante.</p>	<i>Toate</i>
12	<p>Se recomandă MJ, CSM, MAI și Procuraturii Generale să își coordoneze activitățile de producere și diseminare a statisticilor relevante privind criminalitatea și justiția astfel încât acestea să fie percepute în mod clar și</p>	<i>MJ, CSM, MAI, Procuratura Generală</i>

¹⁷² În calitate de exemplu, pot fi utilizate platforme guvernamentale precum: date.gov.md și mconnect.gov.md.

	<p>accesibil de utilizatori, pentru a evita orice confuzii și pentru a preveni posibile suprapuneri, dublări și utilizări eronate ale datelor.</p>	
13	<p>Se recomandă îmbunătățirea funcțiilor de căutare pentru compartimentele statistice ale paginilor web , fiind îmbunătățită astfel accesibilitatea informațiilor. Autoritățile sunt invitate de asemenea să includă mai multe informații cu referire la tipurile de date produse care sunt accesibile de pe paginile web . Sunt sugerate îmbunătățiri ale produselor statistice privind criminalitatea și justiția, incluzând o utilizare mai eficientă a reprezentărilor vizuale a datelor, publicarea mai frecventă a datelor statistice ale instanțelor judecătorești și interfețe mai prietenoase pentru tabelele cu date.</p>	Toate
14	<p>Autoritățile din sectorul justiției sunt invitate să crească gradul de conștientizare cu privire la datele produse prin intermediul rețelelor de socializare. Se poate crea o adresă de e-mail și un număr de telefon al serviciului pentru clienți pentru a răspunde solicitărilor publicului cu privire la disponibilitatea și accesul la date, precum și la conceptele, definițiile și modul de utilizare a datelor. Totodată, autoritățile sunt invitate să ofere posibilitatea revizuirii lucrărilor în curs și validării produselor analitice de către BNS sau alți parteneri. De asemenea, este important ca statisticile privind accesul (de ex. vizitarea paginilor web, vizualizarea produselor și descărcarea în mai multe formate și accesarea datelor) să fie accesibile pentru a reflecta interesul publicului pentru produsele statistice privind criminalitatea și justiția.</p>	Toate
15	<p>Toate autoritățile care furnizează și produc informații statistice ar trebui să însoțească informațiile respective de metadate complete cu privire la regulile de numărare utilizate în colectarea datelor.</p>	Toate
16	<p>Este important să se asigure un mecanism de coordonare stabil pentru schimbul de date la nivel internațional, inclusiv identificarea punctelor focale în cooperare cu Ministerul Afacerilor Externe. Consecvent, problemele legate de comparabilitatea internațională a statisticilor privind criminalitatea ar trebui să fie rezolvate treptat, în special prin punerea în aplicare progresivă a CICS și prin îmbunătățirea conformității cu standardele internaționale și regionale.</p>	MAE, BNS, Toate
17	<p>Ar putea exista situații în care statisticile sunt produse de surse neguvernamentale sau academice care ar putea oferi informații utile suplimentare pentru măsurarea ODD-urilor. Astfel, se recomandă ca toate sursele de date privind criminalitatea și justiția, indiferent cine le produce, să fie evaluate de BNS din punct de vedere calitativ pe baza unor criterii comune, fie internaționale,</p>	BNS

PROIECT (traducere neoficială)

	<p>fie naționale. În cazul unei evaluări pozitive, BNS ar putea explora posibilitatea de a conlucra împreună cu unele ONG-uri relevante în vederea asigurării continuității colectării de date.</p>	
18	<p>Se recomandă tuturor producătorilor de date să ia măsuri pentru a se asigura că datele dezagregate pe sexe sunt compilate și publicate pentru o gamă largă de statistici privind criminalitatea și justiția.</p>	<i>Toate</i>
19	<p>Se invită BNS să se alătore pregătirilor pentru sondajul UE-VG, participând la discuțiile privind standardele metodologice referitoare la sondajele privind violența față de femei și violența de gen, și să examineze posibilitatea de a alinia propriile eforturi de pregătire pentru un sondaj similar care să fie parte din sondajul european</p>	<i>BNS</i>
20	<p>Se recomandă producătorilor de date să exploreze posibilitatea de a include statistici specifice privind egalitatea în programul lor statistic, inclusiv date privind criminalitatea și justiția legate de acte motivate de prejudecăți și ură.</p>	<i>Toate</i>
21	<p>Manualul ONU recomandă utilizarea regulii infracțiunii principale: "în situațiile în care o persoană este acuzată de mai multe infracțiuni, acestea trebuie să fie raportate la infracțiunea cea mai gravă" (ONU, 2003, p. 62). Se recomandă ca această regulă să fie aplicată statisticilor poliției, așa cum este cazul pentru alte componente ale sistemului de justiție penală din Republica Moldova.</p>	<i>MAI</i>
22	<p>ANP este invitată să-și întocmească raportul de activitate cu indicatori în conformitate cu cei raportați de Republica Moldova la nivel internațional, inclusiv: capacitatea penitenciară și supraaglomerarea-total, unitățile penitenciare, capacitatea penitenciară pe sexe și pe grupe de vârstă, densitatea penitenciarelor la 100 de locuri, raportul deținuților la un angajat, procentul deținuților care nu execută o pedeapsă definitivă, procentul deținuților cu vârsta de 50 de ani sau mai mult; rata sinuciderilor, rata evadărilor la 10.000 de locuitori, durata medie de detenție în luni.</p>	<i>ANP</i>
23	<p>Pentru a permite monitorizarea periodică a tendințelor în materie de corupție și producerea de date pentru indicatorii ODD 16.5.1 (Ponderea persoanelor care au avut cel puțin un contact cu un funcționar public și care au dat mită unui funcționar public sau cărora li s-a cerut mită de către aceștia, în ultimele 12 luni) și 16.5.2 (Ponderea întreprinderilor care au avut cel puțin un contact cu un funcționar public și care au dat mită unui funcționar public sau cărora li s-a cerut mită de către funcționarii publici în ultimele 12 luni), în Republica Moldova ar putea să fie realizat un sondaj național privind corupția în cooperare cu BNS. Manualul UNODC privind sondajele</p>	<i>BNS, CNA</i>

<p>privind corupția (UNODC, 2018) oferă îndrumări adecvate pentru efectuarea unor astfel de sondaje. Ar trebui să se solicite consultanță substanțială din partea CNA în ceea ce privește pregătirile pentru sondaj și analiza rezultatelor.</p>	
--	--

VII. Referințe

- Aebi, M.F., Caneppele, S., Harrendorf, S., Hashimoto, Y. Z., Jehle, J.-M., Khan, T.S., Kühn, O., Lewis, C., Molnar, L., Smit, P., Þórisdóttir, R., and national correspondents. 2021. *Original data of the European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics 2021 (6th ed.)*. Series UNILCRIM, (2)2021. https://wp.unil.ch/europeansourcebook/files/2021/10/Aebi-et-al.-2021_Original-data-of-the-European-Sourcebook_211004.pdf
- Aebi, Marcelo. 2008. *Measuring the Influence of Statistical Counting Rules on Cross-National Differences in Recorded Crime*. In Aromaa, Kauko and Markku Heiskanen (eds.) *Crime and Criminal Justice Systems in Europe and North America 1995-2004*. HEUNI Publ. No. 55. Helsinki. pp. 196-218. https://www.unodc.org/documents/southeasterneurope/cards-bih-prosec/BiH_Doc_1_HEUNI-Crime_and_CJ_systems_in_Europe_and_North_America_1-148.pdf
- Aebi, Marcelo & Mélanie Tiago. 2021. *Prisons and Prisoners in Europe 2020: Key Findings of the SPACE I report*. https://wp.unil.ch/space/files/2021/06/210329_Key_Findings_SPACE_I_2020.pdf
- African Union Commission (AUC)-IRD/DIAL. 2018. *Monitoring Governance, Peace and Security. The GPS-SHaSA initiative: instruments and methodology*, DIAL Working Document, No. 2018-10. <http://en-dial.ird.fr/content/view/full/307388> <https://dial.ird.fr/wp-content/uploads/2021/10/2018-05-Responding-to-the-SDG16-measurement-challenge-the-Governance-Peace-and-Security-survey-modules-in-Africa.pdf>
- Agenda 2030 - <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>
- Bogdan, Ludmila. 2020. 'Public perception of human trafficking: a case study of Moldova'. In: *Comparative Migration Studies* Vol. 8: Article 42. <https://comparativemigrationstudies.springeropen.com/articles/10.1186/s40878-020-00201-5>
- CBS-AXA. 2015. *Opinion survey of target communities on both sides of the Nistru/Dniester river*. <https://www.md.undp.org/content/dam/moldova/docs/Publications/SCBM%20Opinion%20Survey%20CBS-AXA.pdf>
- Confederation of European Probation (CEP). 2022. *Probation in Europe. Moldova*. <https://www.cep-probation.org/wp-content/uploads/2022/01/Chapter-Moldova-2021-final-1.pdf>
- CEPEJ. 2008. *Guidelines on Judicial Statistics (GOJUST)* CEPEJ(2008)11 <https://rm.coe.int/commission-europeenne-pour-l-efficacite-de-la-justice-cepej-cepej-guid/1680788300>
- CEPEJ. 2020. *CEPEJ expert mission on improving the efficiency of courts and the quality of judicial services*. Report. <https://rm.coe.int/expert-report-efficiency-of-justice-eng/1680a17995>
- Council of Europe. 2021. *SPACE I* https://wp.unil.ch/space/files/2021/04/210330_FinalReport_SPACE_I_2020.pdf
- Council of Europe. 2021b. *SPACE II*. https://wp.unil.ch/space/files/2021/12/SPACE-II_2020_Final_report_211206.pdf
- European Commission - High Level Group on Nondiscrimination, Equality and Diversity. 2018. *Guidelines on improving the collection and use of equality data*. <https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/en-guidelines-improving-collection-and-use-of-equality-data.pdf>
- European Commission - High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy. 2021. *Association Implementation Report on the Republic of Moldova. Joint Staff Working*

- Document*. SWD(2021) 295 final, 13.10.2021. https://euneighbourseast.eu/wp-content/uploads/2021/10/swd_2021_295_f1_joint_staff_working_paper_en_v2_p1_153564_9.pdf
- European Commission. 2020. *Data collection on trafficking in human beings in the EU*. Directorate-General for Migration and Home Affairs. https://ec.europa.eu/anti-trafficking/system/files/2020-10/study_on_data_collection_on_trafficking_in_human_beings_in_the_eu.pdf
- European Commission. 2021. *Overview of the availability, Comparabilitate and consistency of administrative statistical data on recorded crime and on the stages of the criminal justice process in the EU. Final analytical report*. Directorate-General for Migration and Home Affairs. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/cac0c581-8c52-11eb-b85c-01aa75ed71a1/language-en>
- European Statistical System. 2019. *Quality Assurance Framework of the European Statistical System – v. 2.0*. <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/64157/4392716/ESS-QAF-V1-2final.pdf/bbf5970c-1adf-46c8-afc3-58ce177a0646>
- European Union. 2005. *The Hague Programme: Strengthening Freedom, Security and Justice in the European Union*. Official Journal of the European Union (2005/C 53/01). [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52005XG0303\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52005XG0303(01)&from=EN)
- European Union Fundamental Rights Agency (EU-FRA). 2018. *Hate crime recording and data collection practice across the EU*. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-hate-crime-recording_en.pdf
- Eurostat. 2010. *Money laundering in Europe*. <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3888793/5846749/KS-RA-10-003-EN.PDF.pdf/d6540680-3944-4c22-9b8b-8109ec0b6d92?t=1414779591000>
- Eurostat. n.d. *Crime and criminal justice* <https://ec.europa.eu/eurostat/web/crime>
- Eurostat. 2009. *ESS Standard for Quality Reports*. https://unstats.un.org/unsd/dnss/docs-nqaf/eurostat-esqr_final.pdf
- Eurostat. 2017. *EU guidelines for the International Classification of Crime for Statistical Purposes – ICCS. Manuals and Guidelines. 2017 Edition*. <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/8305054/KS-GQ-17-010-EN-N.pdf/feefb266-becc-441c-8283-3f9f74b29156>
- Eurostat. 2017b. *Crime and Criminal Justice Statistics - Methodological guide for users, 2017 Version*. <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/64346/2989606/Methodological+guide+for+users/bfd3bb4a-67b7-44de-860e-cb911df9e17a>
- Eurostat. 2017c. *Review of the GBV and VAW surveys in EU and non-EU countries: Best practises and most critical aspects*. <https://circabc.europa.eu/d/a/workspace/SpacesStore/30bedc51-520a-4aa7-861f-470d2010588e/NationalSurveys%20best%20practices.pdf>
- Eurostat. 2019. *Global Assessment of the National Statistical System of the Republic of Moldova* <https://www.efta.int/sites/default/files/publications/statistics-eso/reports/2019-02-moldova.pdf>
- Eurostat. 2021 *Methodological manual for the EU survey on gender-based violence against women and other forms of inter-personal violence (EU-GBV)*. <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/13484289/KS-GQ-21-009-EN-N.pdf/1478786c-5fb3-fe31-d759-7bbe0e9066ad?t=1633004533458>
- Fundamental Principles of Statistics
- Government of Moldova. 2017. *Nationalization of Indicators for Sustainable Development Goals*. https://moldova.un.org/sites/default/files/2019-11/Indicators_ONU_EN.pdf
- Institute for Crime & Justice Policy Research (ICPR). n.d. *World Prison Brief*. <https://www.prisonstudies.org/>

- Institute for Economics & Peace. 2019. *SDG16+ Progress Report 2019*. <https://www.economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2020/08/SDG16Progress-Report-2019-web.pdf>
- International Organization for Migration (IOM) and IMAS, and the Centers for Disease Control and Prevention. *Violence Against Children and Youth in the Republic of Moldova: Findings from a National Survey, 2019*. Chişinău, Moldova: Ministry of Health, Labour and Social Protection, 2019. https://www.togetherforgirls.org/wp-content/uploads/Moldova-VACS-report_English.pdf
- Magenta Consulting S.R.L. 2016. *Support to confidence building measures*, United Nations Development Program, by S.C. Magenta Consulting S.R.L., June 2016, https://statistica.gov.md/public/files/despre/evaluare_opinii/Evaluare_Magenta_Consulting/Magenta_Consulting_Data_users_satisfaction_survey_raport_eng.pdf
- Magenta Consulting S.R.L. 2020. *Public Opinion Survey: Residents of Moldova*. https://www.iri.org/sites/default/files/iri_poll_-_august_2020_cleaned_for_release_2.pdf
- National Bureau of Statistics of Moldova (NBS) and UN Moldova. 2011. *Violence against Women in the Family in the Republic of Moldova*. https://statistica.gov.md/public/files/publicatii_electronice/Violenta/Raport_violen_fem_eng.pdf
- National Bureau of Statistics of Moldova (NBS). 2021. *Justice Metadata*. https://statbank.statistica.md/PxWeb/Resources/PX/Databases/30%20Statistica%20sociala/12%20JUS/JUS010/Justitie_en.pdf
- National Bureau of Statistics of Moldova (NBS). 2021a. *User satisfaction with NBS products and services*. http://statistica.gov.md/public/files/despre/evaluare_opinii/Sondaj_opinie_online_2021/Raport_sondaj_produce_2021_en.pdf
- Office for National Statistics (ONS). 2021. *Crime in England and Wales: year ending September 2021*. <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/crimeandjustice/bulletins/crimeinenglandandwales/yearendingseptember2021>
- Organization of American States (OAS). 2015. *International Classification of Crimes for Statistical Purposes (ICCS)*. Information document prepared by the Department of Public Security of the OAS Secretariat for Multidimensional Security. OEA/Ser.K/XLIX.5 - MISPA-V/INF. 13/15, 20 November 2015. http://scm.oas.org/doc_public/ENGLISH/HIST_15/RM00206E04.doc
- Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE). (2019). *Well-being and Safety of Women*. Vienna: OSCE. <https://www.osce.org/secretariat/413237>
- Praia City Group on Governance Statistics. 2020. *Handbook on Governance Statistics*. https://unstats.un.org/unsd/statcom/51st-session/documents/Handbook_on_GovernanceStatistics-Draft_for_global_consultation-E.pdf
- Republic of Moldova. 2012. *Multiple Indicator Cluster Survey 2012*. <https://www.unicef.org/moldova/en/reports/multiple-indicator-cluster-survey-mics>
- Smit, Paul & Stefan Harrendorf. 2010. 'Responses of the Criminal Justice System'. In Harrendorf, Stefan, Heiskanen, Markku, Malby, Steven (eds). 2010. *International Statistics on Crime and Justice*. pp. 87-95. HEUNI and UNODC.
- United Nations. 2003. *United Nations Manual on the Development of a System of Crime and Criminal Justice Statistics*. ST/ESA/STAT/SER. F/89. https://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesF/SeriesF_89e.pdf

- United Nations. 2016. Integrating a Gender Perspective into Statistics. Studies in Methods, Series F No. 111. <https://unstats.un.org/unsd/demographic-social/Standards-and-Methods/files/Handbooks/gender/Integrating-a-Gender-Perspective-into-Statistics-E.pdf>
- United Nations General Assembly. 2014. *Fundamental Principles of Official Statistics*. A/RES/68/261. <https://unstats.un.org/unsd/dnss/gp/fundprinciples.aspx>
- UNODC. 2006. *Criminal Justice Assessment Toolkit. Cross-cutting issues: Criminal Justice Information*. https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/cjat_eng/1_Criminal_Justice_Information.pdf
- UNODC. 2010. *Development of Monitoring Instruments for Judicial and Law Enforcement Institutions in the Western Balkans. Developing Standards in Justice and Home Affairs Statistics - International and EU Acquis*. https://www.unodc.org/documents/southeasterneurope/CARDS_Developing_Standards_in_JHA_Statistics.pdf
- UNODC. 2013. *United Nations Principles and Guidelines on Access to Legal Aid in Criminal Justice Systems*. https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/UN_principles_and_guidelines_on_access_to_legal_aid.pdf
- UNODC. 2015. *International Classification of Crimes for Statistical Purposes (ICCS)*. https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/statistics/crime/ICCS/ICCS_English_2016_web.pdf
- UNODC-UNDP. 2018. *Manual on Corruption Surveys*. https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Crime-statistics/CorruptionManual_2018_web.pdf
- UNODC-UNECE. 2009. *Manual on Victimization Surveys*. https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Crime-statistics/Manual_on_Victimization_surveys_2009_web.pdf
- Soros Foundation-Moldova. 2010. *Victimization and public confidence survey*. Benchmarks of the development of criminal justice policy in Moldova, Chisinau 2010 <https://www.soros.md/files/publications/documents/Victimisation%20Survey.pdf>
- Soros Foundation-Moldova. 2021. *Victimization and management of crime phenomenon in the Republic of Moldova Survey 2021*, Chisinau, https://www.ipn.md/en/53-of-citizens-do-not-feel-safe-in-moldova-study-7967_1086372.html#ixzz7H6qQH7s
- White Book of Justice, Recommendations for an independent and integer Justice, Institute for European Policies and Reforms, Chisinau, September 2021 <https://ipre.md/2021/08/26/cartea-alba-a-justitiei-recomandari-pentru-o-justitie-independenta-si-integra/?lang=en>
- World Bank. 2018. *Moldova - Improving Access to Justice: From Resources to Results. A Justice Sector Public Expenditure and Institutional Review* (Report No. 124516-MD). <http://documents.worldbank.org/curated/en/683491537501435060/pdf/Moldova-JSPEIREnglish-Version-Sep-13-2018.pdf>

Foaia de parcurs

Introducere

Statisticile privind criminalitatea și justiția (CJ) reprezintă o bază indispensabilă pentru elaborarea, monitorizarea și evaluarea politicilor în domeniul siguranței și securității. Standardele internaționale în materie de statistici privind CJ au fost elaborate de ONU și de Comisia Europeană. În același timp, mai mulți indicatori au fost adoptați la nivel mondial pentru a măsura progresele înregistrate în vederea atingerii ODD 16 privind pacea, justiția și instituții puternice. În acest context, este esențial pentru Moldova să își alinieze statisticile privind CJ la standardele internaționale în domeniu, ținând cont, de asemenea, de statutul de țară candidată pentru aderarea la Uniunea Europeană obținut în iunie 2022.

În cadrul proiectului "Consolidarea eficienței și accesului la justiție în Moldova" (A2J), implementat cu suportul financiar al Suediei, PNUD Moldova, în colaborare cu BNS, a lansat o evaluare complexă a statisticilor privind criminalitatea și justiția, cu scopul de a încuraja o mai bună aliniere la standardele internaționale, în special la Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (CICS).

Evaluarea a demarat în septembrie 2021, având ca obiective principale analiza nivelului actual de conformitate a statisticilor din domeniul justiției și a clasificărilor în scopuri statistice cu standardele internaționale în domeniu, precum și elaborarea unei foi de parcurs care să identifice etapele de referință pentru autoritățile competente în scopul întreprinderii unor măsuri relevante.

Finalizarea evaluării a fost precedată de etapa de validare și consultare cu toți actorii naționali implicați, în rezultatul căreia a fost elaborată prezenta Foaie de parcurs, având ca obiectiv primar facilitarea operaționalizării recomandărilor Raportului de evaluare în domeniul statisticilor privind criminalitatea și justiția. Obiectivul final al Foii de parcurs este de a alinia în mod complet statisticile privind CJ moldovenești la standardele internaționale inclusiv ale UE, prin consolidarea capacității autorităților competente de a colecta și disemina date pentru elaborarea politicilor și pentru facilitarea procesului decizional.

Prezentare generală

Actori implicați

Autoritățile naționale: Biroul Național de Statistică, Ministerul Afacerilor Interne (cu organele subordonate relevante), Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție, Ministerul Justiției (cu organele subordonate relevante), Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Național de Asistență Juridică Garantată de Stat, Serviciul Vamal și alte autorități care produc statistici privind criminalitatea și justiția.

Parteneri internaționali: UNODC, Eurostat, PNUD, și alții (în baza evaluării autorilor)

Viziunea foii de parcurs

Statisticile moldovenești privind criminalitatea și justiția sunt aliniate complet la standardele internaționale și ale UE (viziune generală).

Obiective

- Stabilirea unui mecanism centralizat de coordonare a statisticilor privind criminalitatea și justiția în Moldova, identificând roluri clare pentru autoritățile competente la nivel național, pentru a sprijini consolidarea capacităților în vederea alinierii la standardele ONU și UE, în special la Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (CICS);
- Producerea de statistici privind CJ în concordanță cu standardele UE și ONU și raportarea acestora organizațiilor relevante ale UE și ONU;
- Sprijinirea angajamentului autorităților competente, prin planificare, instruire și resurse adecvate față de un proces care necesită timp, atenție și motivație, inclusiv dezvoltarea unui instrument de monitorizare pentru a evalua progresele și a identifica necesitățile și lacunele în materie de colaborare, dezvoltare și performanță, care ar putea necesita finanțare din partea donatorilor.

Etapale foii de parcurs și indicatorii—cheie de performanță:

Foia de parcurs include trei etape care implică un număr de activități specifice pentru perioada anilor 2022-2026.

Etapa I – Sinteza evaluării și a foii de parcurs, cu stabilirea cadrului instituțional al statisticii privind CJ în Republica Moldova

Etapa II – Consolidarea eforturilor de aliniere a statisticilor privind CJ la standardele internaționale

Etapa III – Producerea de statistici în conformitate cu standardele internaționale

Indicatori - cheie de performanță

Progresele înregistrate în realizarea foii de parcurs vor fi monitorizate prin intermediul următorilor indicatori:

- KP1. Publicarea de rapoarte privind activitățile întreprinse de actorii implicați la nivel național pentru alinierea statisticilor privind criminalitatea și justiția la standardele ONU și UE
- KP2. Publicarea de statistici privind CJ și rapoarte noi, actualizate de către BNS și autoritățile competente la nivel național, în conformitate cu standardele ONU și UE.
- KP3. Răspunsurile Republicii Moldova pentru exercițiile ONU și UE de colectare a datelor ce vizează indicatori standardizați privind CJ .
- KP4. Rezultatele sondajelor efectuate de autoritățile competente la nivel național în rândul utilizatorilor cu privire la statisticile privind CJ publicate.

Etapa I – Sinteza evaluării și a foii de parcurs, cu stabilirea cadrului instituțional al statisticii privind CJ în Republica Moldova

Obiective:

Înființarea/actualizarea Comitetului de coordonare de către actorii implicați din domeniul statisticilor privind criminalitatea și justiția și identificarea experților care să participe într-un grup de lucru tehnic.

PROIECT (traducere neoficială)

Activități	Indicatori	Actorii implicați	Perioada de implementare
1. Stabilirea și actualizarea contactelor, (puncte focale) de la fiecare autoritate competentă în materia statisticilor privind CJ, care să fie incluse într-un Comitet de coordonare pentru statisticile privind criminalitatea și justiția penală, în scopul instituirii unei platforme pe care autoritățile relevante să poată avea o interacțiune constantă și asigura o bună coordonare în ceea ce privește producerea și diseminarea statisticilor. Comitetul de coordonare ar putea fi prezidat de BNS pentru îndrumare și coordonare generală.	1. Comitetul de coordonare instituit sau actualizat 2. Statutul Comitetului elaborat și aprobat	Toate autoritățile competente (BNS, MAI (cu autoritățile subordonate relevante), PG, CNA, Ministerul Justiției (cu autoritățile subordonate relevante), CSM, CNAJGS (și alte autorități care produc statistici privind criminalitatea și justiția) PNUD Moldova ¹⁷³	Septembrie 2022
2. Înființarea unui grup de lucru pentru statistica privind criminalitatea și justiția, care va include experți tehnici naționali, precum și experți internaționali din partea agențiilor și donatorilor activi în domeniul statisticii privind CJ. Grupul de lucru va sprijini Comitetul de coordonare în exercitarea unor sarcini specifice.	1. Grup de lucru înființat 2. Sarcinile și calendarul Grupului de lucru aprobate	Comitetul de coordonare, PNUD Moldova, ¹⁷⁴ UNODC și alți parteneri internaționali	octombrie 2022- decembrie 2023

- ii. Elaborarea de planuri și activități detaliate pentru fiecare autoritate competentă, ținându-se cont de constatările Evaluării statisticilor privind CJ.

¹⁷³ În baza evaluării autorilor, PNUD ar reprezenta un partener potrivit pentru atingerea acestui obiectiv.

¹⁷⁴ Pe baza evaluării autorilor, PNUD ar reprezenta un partener potrivit pentru atingerea acestui obiectiv.

PROIECT (traducere neoficială)

Activități	Indicatori	Actorii implicați	Perioada de implementare
3. Certificarea autorităților competente care întrunesc cerințele legale în calitate de producători oficiali de date.	Sprijin pentru activitățile BNS și ale autorităților competente legate de certificare	BNS, candidații APSO (MAI, MJ), Grupul de lucru	Ianuarie – iunie 2023
4. Elaborarea unor planuri și activități detaliate de către fiecare autoritate competentă, în consultare cu Comitetul de coordonare și Grupul de lucru	Activități care urmează să fie desfășurate de fiecare producător și furnizor de date privind criminalitatea și justiția stabilite cu suportul GL	Comitetul de coordonare, Grupul de lucru, APSO, alte părți interesate relevante din domeniul criminalității și justiției	- ianuarie - iunie 2023
5. Dezvoltarea de parteneriate pentru punerea în aplicare a planurilor detaliate între BNS și celelalte autorități producătoare de date, pe lângă APSO, luând în considerare faptul că parteneriate durabile pot fi construite numai dacă celelalte autorități conștientizează beneficiile coordonării.	Sprijin pentru consultări	BNS, APSO, alte autorități relevante din domeniul criminalității și justiției (PG, CNA, CSM, CNAJGS și alte agenții care produc sau furnizează statistici privind criminalitatea și justiția), Grupul de Lucru	Decembrie 2022 – iunie 2026
6. Asigurarea faptului că toți producătorii de statistici oficiale privind CJ reflectă progresele înregistrate în implementarea foii de parcurs în timpul elaborării planurilor sectoriale și elaborarea planurilor privind statisticile în materie de criminalitate și justiție care ar face parte din PLS. Prin urmare, este important ca BNS să mențină o consultare constantă (mai frecventă decât o dată pe an) cu autoritățile competente în materie de criminalitate și justiție în cadrul PLS.	Sprijin pentru planurile sectoriale	BNS, APSO	Decembrie 2024 – Decembrie 2026

- iii. Implicarea autorităților naționale și a experților internaționali în procesul de aliniere la Clasificarea internațională a criminalității în scopuri statistice (CICS) și îmbunătățirea înțelegerii relevanței statisticilor privind CJ pentru Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD)

Activități	Indicatori	Actori implicați	Termen
7. Introducerea traptată a CICS în statisticile privind CJ din Republica Moldova: elaborarea tabelelor de corespondență cu CICS și desfășurarea instruirii CICS (asigurată de UNODC)	a. Tabelul de corespondență al CICS elaborat și aprobat b. Instruirea în privința CICS desfășurată	Comitetul de coordonare, Grupul de lucru, APSO, alte părți interesate relevante din domeniul criminalității și justiției UNODC (expertiză)	2023-2024
8. Participarea Republicii Moldova în cadrul Grupului de experți interinstituțional (IAEG) privind ODD în ceea ce privește obiectivul 16	Participarea la reuniunile din 2023 și la cele ulterioare	BNS	2023-2026
Furnizarea de instruire privind utilizarea statisticilor privind CJ ca indicatori de dezvoltare durabilă și realizarea unui studiu de fezabilitate în ceea ce privește Sondajul ODD16	a. Raport de instruire b. Raport privind studiul de fezabilitate	Comitetul de coordonare, Grupul de lucru APSO, alte părți interesate relevante din domeniul criminalității și justiției (se va coordona cu PNUD Oslo, UNODC și OHCHR)	2022-2023

Etapa II – Consolidarea eforturilor de aliniere a statisticilor privind CJ la standardele internaționale

Obiective :

- i. Consolidarea capacității instituționale a producătorilor de date și a rolului BNS în coordonarea producerii de statistici administrative în conformitate cu standardele internaționale, inclusiv prin furnizarea de cursuri de instruire relevante

Activități	Indicatori	Actorii implicați	Perioada de implementare
10. Sprijinirea rolului BNS în procesul	Raport privind resursele	BNS, PNUD	Octombrie – 2022

PROIECT (traducere neoficială)

Activități	Indicatori	Actorii implicați	Perioada de implementare
de coordonare a procesului de aliniere a statisticilor administrative privind criminalitatea și justiția la standardele internaționale.	umane (eventual prin acordarea de sprijin de către Grupul de lucru) și financiare identificate pentru BNS	Moldova ¹⁷⁵ , alți parteneri internaționali	2026
11. Instruire privind completarea chestionarelor internaționale care utilizează definițiile CICS (de ex., Studiul ONU privind tendințele în materie de criminalitate - CTS), care va fi asigurată de UNODC și de alte organizații relevante.	Sprijin pentru instruire	Grupul de lucru, Comitetul de coordonare, APSO, alte părți interesate relevante din domeniul criminalității și justiției	2023
12. Stabilirea de priorități statistice naționale pentru noi indicatori privind statisticile în materie de criminalitate și justiție penală, în conformitate cu CICS	<ul style="list-style-type: none"> a. Coordonarea timpului și personalului necesar b. Aprobarea și diseminarea acordului privind prioritățile și indicatorii naționali pentru statisticile privind criminalitatea și justiția 	Comitetul de coordonare, Grupul de lucru, APSO, alte părți interesate relevante din domeniul criminalității și justiției	2024
13. Dezvoltarea, revizuirea și eficientizarea instrumentelor și metodelor de colectare a datelor, a planurilor de comunicare, în conformitate cu standardele internaționale.	<ul style="list-style-type: none"> a. Set de instrumente și metode de colectare a datelor dezvoltate/revizuite b. Planuri anuale de comunicare dezvoltate/revizuite. c. Metodologii de colectare a datelor și metadate disponibile pentru utilizatorii de date de pe paginile web ale autorităților relevante 	Comitetul, Grupul de lucru APSO, alte părți interesate relevante din domeniul criminalității și justiției	2024
14. Revizuirea și actualizarea metodologiilor utilizate pentru a transforma datele administrative în informații statistice, asigurând faptul că metodologiile sunt internalizate de către	<ul style="list-style-type: none"> a. Rapoarte privind revizuirea metodologiilor b. Ateliere de lucru pentru 	Grupul de lucru, Comitetul de coordonare, APSO, alte părți interesate relevante din domeniul	2024

¹⁷⁵ În baza evaluării autorilor, PNUD ar reprezenta un partener potrivit pentru atingerea acestui obiectiv.

PROIECT (traducere neoficială)

Activități	Indicatori	Actorii implicați	Perioada de implementare
producătorii de date administrative, făcând metodologiile accesibile publicului.	internalizarea metodologiilor revizuite c. Metodologii disponibile pentru utilizatorii de date pe paginile web ale autorităților relevante	criminalității și justiției	
15. Elaborarea Liniilor directoare pentru utilizarea publică a statisticilor privind criminalitatea și justiția.	a. Linii directoare elaborate și aprobate b. Linii directoare disponibile pentru utilizatorii de date.	Grupul de lucru, Comitetul de coordonare, APSO, alte părți interesate relevante din domeniul criminalității și justiției	2025
16. Identificarea sinergiilor potențiale și a nevoilor de coordonare pentru interoperabilitatea sistemelor informatice existente în domeniul statisticilor privind CJ	Sprijin analitic pentru potențialele sinergii și necesități ale sistemelor informaționale existente în vederea schimbului electronic de statistici privind CJ	Grupul de lucru, Comitetul de coordonare, APSO, alte părți interesate relevante din domeniul criminalității și justiției	2024-2025
17. Fortificarea colaborării cu alte agenții cu competențe de combatere a criminalității și de justiție penală, cu organizații internaționale în scopul preluării celor mai bune practici în acest domeniu	Vizite de studiu	APSO, alte părți interesate relevante din domeniul criminalității și al justiției, PNUD Moldova ¹⁷⁶	2024

i. Efectuarea de sondaje privind tendințele criminalității și victimizarea.

18. Integrarea sondajelor privind tendințele criminalității/victimizarea (sau a unor module) în procesul obișnuit de producere statistică, fie în cadrul sondajelor existente, fie ca sondaje separate privind victimizarea. În mod ideal, astfel de sondaje ar trebui să fie efectuate în mod sistematic și să respecte bunele practici statistice standard (de exemplu, manualele relevante ale ONU).	a. Raport privind studiul de fezabilitate al sondajului național de victimizare sau privind includerea unui modul de victimizare; b. Sprijin pentru îmbunătățirea capacității instituționale a	BNS, MAI, PNUD Moldova ¹⁷⁷	2024-2026
---	---	---------------------------------------	-----------

¹⁷⁶ În baza evaluării autorilor, PNUD ar reprezenta un partener potrivit pentru atingerea acestui obiectiv.

¹⁷⁷ Pe baza evaluării autorilor, PNUD ar reprezenta un partener potrivit pentru atingerea acestui obiectiv.

PROIECT (traducere neoficială)

	BNS de a efectua sondaje .		
19. Alte sondaje efectuate în Moldova care abordează subiecte relevante pentru criminalitate și justiție – inclusiv, de ex., sondaje efectuate de organizații internaționale (de ex., Banca Mondială, Transparency International etc.) / donatori – aduse la cunoștința Comitetului coordonator.	Suport pentru prezentarea altor sondaje Comitetului coordonator	Grupul de lucru, Comitetul coordonator	2023-2025
20. UNODC, PNUD, alte părți interesate și donatori ar trebui să sprijine Moldova în eforturile sale de îmbunătățire a statisticilor naționale privind criminalitatea și justiția penală, inclusiv prin furnizarea de asistență tehnică și sprijin financiar pentru sondajele relevante ale ONU și UE.	a. Sprijin pentru realizarea de sondaje specifice (privind violența de gen – în coordonare cu Eurostat; privind corupția în întreprinderi – în consultare cu UNODC; privind percepția publică asupra poliției și a forțelor de poliție, etc.).	UNODC, PNUD, alți donatori internaționali, APSO, alte părți interesate relevante din domeniul criminalității și justiției	2022-2026

Etapa III – Producerea statisticilor privind CJ în conformitate cu standardele internaționale

Obiective:

- i. Producerea de statistici și metadate coerente la nivel național

Activități	Indicatori	Actori implicați	Perioada de implementare
21. Producerea, colectarea și diseminarea datelor privind CJ în concordanță cu standardele internaționale	a. Date produse și colectate în concordanță cu standardele internaționale b. Date diseminate în conformitate cu standardele internaționale	BNS, APSO, alte părți interesate relevante din domeniul criminalității și al justiției	2025-2026
22. Furnizarea de răspunsuri sistematice și complete la chestionarele internaționale (de ex., ONU-STC), cu metadate complete, alinate cu CICS.	Chestionare completate expediate organizațiilor internaționale	BNS, APSO, alte părți interesate relevante din domeniul criminalității și al justiției	2025-2026

PROIECT (traducere neoficială)

<p>23. Elaborarea unui plan coordonat pentru dotarea cu personal și instruirea în domeniul statisticilor privind criminalitatea și justiția</p>	<p>a. Planul de resurse umane pentru întregul sistem de statistici privind CJ, inclusiv necesitățile fiecărei autorități competente elaborat</p> <p>b. Programe de formare continuă pentru personalul specializat în materie de statistici privind criminalitatea și justiția (definiții, formule, clasificări, agregare, validare și analiză a datelor aplicate în mod uniform) elaborate</p>	<p>Grupul de lucru Comitetul de coordonare</p>	<p>2025</p>
<p>24. Monitorizarea progreselor înregistrate în implementarea planurilor de comunicare pentru statisticile privind CJ. (Datele diseminate public (fișe de date și/sau analize) sunt precedate de calendare și de informații privind relevanța datelor, reguli de numărare, definiții și formule utilizate de autoritățile competente)</p>	<p>Rapoarte de monitorizare a privind CJ diseminate în mod sistematic</p>	<p>Comitetul de coordonare, Grupul de lucru, APSO, alte părți interesate relevante din domeniul criminalității și justiției</p>	<p>2025-2026</p>

PROIECT (traducere neoficială)

<p>25. Realizarea de sondaje de opinie pentru utilizatori privind relevanța datelor privind criminalitatea și justiția pe baza unor parametri standard</p>	<p>a. Aprobarea metodologiei și a chestionarului pentru sondajele efectuate în rândul utilizatorilor.</p> <p>b. Sondaje în rândul utilizatorilor efectuate în mod sistematic de fiecare autoritate competentă în domeniul statisticilor criminalității și justiției</p>	<p>Comitetul de coordonare, Grupul de lucru APSO, alte părți interesate relevante din domeniul criminalității și justiției</p>	<p>2025-2026</p>
--	---	--	------------------

Anexa I – Autoritățile naționale și reprezentanții acestora participanți la evaluare

1. Biroul Național de Statistică

COJOCARI Nadejda, șefa Direcției statistica serviciilor sociale
nadejda.cojocari@statistica.gov.md;

2. Ministerul Afacerilor Interne

a. Inspectoratul General al Poliției

NICULA Liudmila, ofițer superior în Direcția analiza informațiilor, liudmila.nicula@igp.gov.md;

REABOI Stanislav, șef al Secției statistică și evidențe, stanislav.reaboi@igp.gov.md;

b. Serviciul Tehnologii Informaționale

STRUNGARU Sergiu, șef al Direcției generale informații și evidențe operative,
sergiu.strungaru@mai.gov.md;

c. Inspectoratul de Management Operațional

BACIU Aurel, șeful Direcției Analiza Riscurilor, aurel.baciu@mai.gov.md;

d. Inspectoratul General al Poliției de Frontieră

MIRON Alexandru, șeful Secției practică contravențională, alexandru.miron@border.md;

PETCOV Anastasia, șefa Direcției evidență, anastasia.petcov@border.md;

3. Ministerul Justiției

RUSU Lilia, șefa Direcției analiză, monitorizare și evaluare a politicilor, lilia.rusu@justice.gov.md;

MORARI Tudor, consultant în Direcția analiză, monitorizare și evaluare a politicilor,
tudor.morari@justice.gov.md;

a. Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești

VÎRLAN Petru, director adjunct, petru.virlan@justice.gov.md;

FRUNZĂ Tatiana, șefa Serviciului generalizare și analiză a statisticii judiciare,
tatiana.frunza1@justice.gov.md;

b. Administrația Națională a Penitenciarelor

BÎTCĂ Viorica, șefa Direcției evidență deținuți viorica.bitca@anp.gov.md;

c. Inspectoratul Național de Probațiune

MAHU Iurie, șeful Direcției analitice, analitic@probațiune.gov.md;

4. Centrul Național Anticorupție

IONESIE Veaceslav, șeful Direcției generale urmărire penală, veaceslav.ionesie@cna.md;

CUPCEA Valeriu, șeful Direcției cooperare internațională, valeriu.cupcea@cna.md;

BRÎNZĂ Ghenadie, șef-adjunct al Direcției analitice, ghenadie.brinza@yahoo.ro;

5. Procuratura Generală

PROIECT (traducere neoficială)

MIRCOS Adrian, procuror, șeful Direcției urmărire penală și criminalistică, a.mircos@procuratura.md ;

SOLTAN Veaceslav, procuror, șeful Secției tehnologii informaționale și combaterea crimelor cibernetice, v.soltan@procuratura.md;

6. Consiliul Național de Asistență Juridică Garantată de Stat

CHIRUȚA Sergiu, șeful Biroului Teritorial Chișinău, schiruta@cnajgs.md;

7. Curtea Supremă de Justiție

BOUNEGRU Stela, șefa Secției evidență a cauzelor penale stela.bounegru@csj.md;

8. Curtea de Apel Chișinău

DIACENCO Valentina, șefa Secretariatului, caco@justice.md;

ODNOSTALCO Tatiana, șefa Direcției evidență și documentare procesuală, caco@justice.md;

9. Judecătoria Bălți

CUROȘU Tatiana, șefa Direcției evidență și documentare procesuală, jba@justice.md.

Evaluarea statisticilor privind criminalitatea și justiția din Republica Moldova

Anexa II: Matricea de evaluare

Criteria	Principii	Întrebări de evaluare	Criteria de apreciere	Indicatorii corespunzători	Surse de informare
Relevanță și utilitate	<i>Relevanță</i> <i>Utilitate</i>	ÎE 1. Este relevant complexul de statistici privind criminalitatea și justiția produs de Moldova?	1.1 Sunt statisticile relevante pentru nevoile și cerințele trecute și actuale (instituționale, umane și financiare) ale grupului țintă și ale beneficiarilor finali	1.1.1 Dovezi de la utilizatori care confirmă relevanța. 1.1.2 Dovezi că au fost luate în considerare evaluările anterioare, recomandările, precum și lecțiile învățate.	Verificare documentară; sondajul producătorilor; sondajul utilizatorilor; autoritățile naționale.
			1.2 Măsura în care statisticile privind criminalitatea și justiția sunt utile pentru promovarea politicilor și programelor privind prevenirea criminalității, statul de drept, democrația, drepturile omului și egalitatea de gen.	1.2.1 Dovezi că statisticile privind criminalitatea și justiția contribuie la elaborarea de politici și programe privind prevenirea criminalității, statul de drept, democrația, drepturile omului și egalitatea de gen.	
Actualitate și punctualitate	<i>Actualitate</i> <i>Punctualitate</i>	ÎE 2. Sunt statisticile criminalității și justiției produse de Moldova la timp?	2.1 Cât de des sunt colectate și publicate datele?	2.1.1 Dovada că calendarele există.	Verificare documentară; sondajul producătorilor; sondajul utilizatorilor; autoritățile naționale.
			2.2 Sunt statisticile privind criminalitatea și justiția privind indicatorii-cheie actuale?	2.2.1 Dovezi că statisticile privind criminalitatea și justiția privind indicatorii-cheie sunt puse la dispoziție cu promptitudine.	
Calitatea statisticilor (accuracy, sources)	<i>Acuratețe</i> <i>Fiabilitate</i> <i>Mandat</i> <i>Confidențialitate</i>	EQ 3. Care este calitatea surselor de date privind criminalitatea și justiția?	3.1 Sunt alocate resurse suficiente ?	3.1.1 Dovezi că resursele (tip, cantitate, surse) necesare pentru producerea adecvată a datelor privind criminalitatea și justiția au fost corect definite și calculate. 3.1.2 Dovezi că resursele umane implicate în producerea corectă a datelor privind criminalitatea și justiția sunt instruite în mod regulat.	Verificare documentară; sondajul producătorilor; sondajul utilizatorilor; autoritățile naționale.

Evaluarea statisticilor privind criminalitatea și justiția din Republica Moldova

Criterii	Principii	Întrebări de evaluare	Criterii de apreciere	Indicatorii corespunzători	Surse de informare
	<p><i>Adecvarea resurselor</i></p> <p><i>Profesionalism</i></p> <p><i>Imparțialitate</i></p> <p><i>Obiectivitate</i></p> <p><i>Angajament față de calitate</i></p>		<p>3.2 Calitatea statisticilor.</p> <p>3.3 Sunt disponibile date dezagregate?</p> <p>3.4 Măsura în care toate părțile interesate relevante, în special producătorii de date, înțeleg și convin asupra necesității unui plan coordonat privind statisticile privind criminalitatea și justiția și sunt conștienți de rolurile și responsabilitățile lor în cadrul planului (inclusiv împuternicirea de colectare a datelor.</p>	<p>3.1.3 Dovezi că sunt utilizate resurse IT pentru colectarea, prelucrarea, schimbul, analizarea, difuzarea datelor.</p> <p>3.2.1 Nivelul de satisfacție al BNS, producătorilor și utilizatorilor cu privire la calitatea statisticilor (acuratețe, fiabilitate, confidențialitate).</p> <p>3.2.2 Dovada că există date solicitate de utilizatorii profesioniști care ar putea fi produse de diferiți producători de date și sursele respective garantează profesionalism, imparțialitate și obiectivitate.</p> <p>4.2.3 Există un proces de revizuire a statisticilor la nivel de sursă</p> <p>3.3.1 Disponibilitatea datelor dezagregate pe sexe și vârste pentru poliție, procuratură, instanțe și penitenciare</p> <p>3.3.2 Disponibilitatea datelor dezagregate după alte criterii pentru poliție, procuratură, instanțe și penitenciare</p> <p>3.4.1 Dovada că toate părțile relevante cunosc planul și rolurile lor respective în cadrul acestuia.</p> <p>3.4.2 Selectarea surselor de date și a metodelor statistice, precum și deciziile privind difuzarea statisticilor se bazează pe considerente statistice.</p>	
<p>Comparabilitate (metodologie solidă, coerență)</p>	<p><i>Metodologie solidă</i></p> <p><i>Adecvarea</i></p>	<p>ÎE 4. Sunt statisticile coerente și comparabile în timp și între țări?</p>	<p>4.1 Măsura în care statisticile sunt coerente cu standardele internaționale relevante</p>	<p>4.1.1 Dovezi că sunt luate în considerare normele și standardele internaționale, în special CICS.</p>	<p>BNS, documentație, utilizatori internaționali,</p>

Evaluarea statisticilor privind criminalitatea și justiția din Republica Moldova

criterii	Principii	Întrebări de evaluare	Criterii de apreciere	Indicatorii corespunzători	Surse de informare
	<p><i>metodelor</i></p> <p><i>Accesibilitate și claritate</i></p> <p><i>Comparabilitate</i></p> <p><i>Coerență</i></p> <p><i>Obiectivitate</i></p> <p><i>Coordonare națională</i></p> <p><i>Angajament față de standardele internaționale</i></p>		<p>4.2 Măsura în care statisticile criminalității și justiției sunt integrate în sistemul național</p> <p>4.3 Măsura în care datele produse pot fi partajate la nivel internațional</p> <p>4.4 Măsura în care ar putea fi produși în Moldova indicatorii globali privind statisticile criminalității și justiției</p> <p>4.5 Sunt statisticile privind criminalitatea și justiția utile pentru măsurarea progreselor înregistrate în vederea îndeplinirii ODD-urilor?</p>	<p>4.2.1 Dovezile de planificare pentru statisticile criminalității și justiției sunt în conformitate cu planul statistic național, activități comune; existența ședințelor de coordonare.</p> <p>4.2.2 Dovezi că furnizorii de date din Republica Moldova aplică o abordare și o metodologie uniforme în ceea ce privește definițiile, clasificarea, colectarea, prelucrarea, analiza și difuzarea statisticilor privind criminalitatea și justiția.</p> <p>4.3.1 Dovezi că metadatele pentru datele produse pot fi utilizate pentru indicatorii globali (în special pentru ODD-uri)</p> <p>4.3.2 Dovezi că Moldova participă la discuția internațională privind statisticile criminalității și justiției</p> <p>4.3.3 Puncte focale naționale desemnate</p> <p>4.4.1 Dovezi că datele specifice care urmează să fie partajate la nivel internațional pot fi produse în Moldova.</p> <p>4.5.1 Dovezi că au fost stabilite contacte cu agențiile ONU responsabile de indicatorii ODD, în special cu UNODC</p>	<p>părți interesate naționale, agenții ONU</p>

Anexa III – Statistici naționale privind criminalitatea și justiția penală diseminate periodic de BNS, prin intermediul paginii web, cu surse primare¹⁷⁸

Sectorul	Sursa	Unitatea de referință	
Instanțe judecătorești	Persoane condamnate de prima instanță în funcție de măsura principală de pedeapsă stabilită de instanțele judecătorești pe sexe, 2014-2020 - Actualizat: 7/14/2021	Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești, Ministerul Justiției, Biroul Național de Statistică	Persoane
Instanțe judecătorești	Persoane condamnate de prima instanță, după tipul de infracțiune pe sexe, 2014-2020 – Actualizat: 7/14/2021	Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești, Ministerul Justiției, Biroul Național de Statistică	Persoane
Penitenciare	Persoane aflate în detenție preventivă, pe vârste și sexe, 2020 - Actualizat: 7/14/2021 ¹⁷⁹	Administrația Națională a Penitenciarelor, Ministerul Justiției	Persoane
Penitenciare	Persoane condamnate definitiv deținute în instituțiile penitenciare pe grupe de vârstă și pe sexe, 2014-2020 – Actualizat: 7/14/2021 ¹⁸⁰	Administrația Națională a Penitenciarelor, Ministerul Justiției, Biroul Național de Statistică	Persoane
Penitenciare	Persoane condamnate definitiv deținute în instituții penitenciare după termenul de ispășire a pedepsei, 2004-2020 - Actualizat: 7/14/2021	Administrația Națională a Penitenciarelor, Ministerul Justiției, Biroul Național de Statistică	Persoane
Poliția	Infracțiuni înregistrate după tipul infracțiunii pe trimestre, 2015-2021 – Actualizat: 11/18/2021 ¹⁸¹	Ministerul Afacerilor Interne	Infracțiuni
Poliția	Infracțiuni înregistrate la 100.000 de locuitori 2014-2020 - Actualizat: 11/18/2021	Ministerul Afacerilor Interne, Biroul Național de Statistică	Cauze
Poliția	Infracțiuni înregistrate, după tipul infracțiunii, 2014-2020 - Actualizat: 11/18/2021	Ministerul Afacerilor Interne	Infracțiuni
Poliția	Infracțiuni înregistrate după principalele categorii de infracțiuni, în profil teritorial, 2009-2020 - Actualizat: 11/18/2021	Ministerul Afacerilor Interne	Infracțiuni
Poliția	Infracțiuni înregistrate după tipul de infracțiune, în profil teritorial, 2000-2020 - Actualizat: 11/18/2021	Ministerul Afacerilor Interne	Infracțiuni
Poliția	Infracțiuni înregistrate după tipul de infracțiune, 2004-2020 - Actualizat: 11/26/2021	Ministerul Afacerilor Interne	Infracțiuni
Poliția	Infracțiuni înregistrate după tipul infracțiunii, în profil teritorial, 2016-2020 - Actualizat: 11/18/2021	Ministerul Afacerilor Interne	Infracțiuni
Poliția	Infracțiuni împotriva persoanelor după tipul de infracțiune pe medii, 2004-2020 - Actualizat: 11/18/2021	Ministerul Afacerilor Interne	Infracțiuni
Poliția	Infracțiuni legate de droguri, în aspect teritorial, 2008-2020 - Actualizat: 11/18/2021	Ministerul Afacerilor Interne	Infracțiuni
Poliția	Infracțiuni înregistrate pe unele articole din Codul penal, 2019-2020 - Actualizat: 11/18/2021	Ministerul Afacerilor Interne	Infracțiuni

¹⁷⁸ Tabelul include datele diseminate de BNS prin intermediul paginii web. BNS diseminează diferiți indicatori în Banca de date statistice, comunicate de presă, Anuarul statistic, publicații de statistică teritorială etc.

¹⁷⁹ Datele includ, de asemenea, persoanele care au primit sentința de prima instanță, dar hotărârea este supusă unei căi de atac la o instanță superioară și care așteaptă o decizie finală de condamnare sau achitare.

¹⁸⁰ Datele nu includ deținuții care au fost condamnați de prima instanță și hotărârea este atacată în instanța superioară, în așteptarea deciziei definitive.

¹⁸¹ Total infracțiuni înregistrate, Omor (art.145-147 Cod penal), Vătămare intenționată gravă, Viol, Furt, Tâlhărie, Jaf, Jaf prin efracție, Infracțiuni legate de droguri (art. 217-2019 Cod penal), Huliganism, Alte infracțiuni

Evaluarea statisticilor privind criminalitatea și justiția din Republica Moldova

Sectorul	Sursa	Unitatea de referință	
Poliția	Infrațiuni împotriva copiilor după tipul infracțiunii, 2000-2020 - Actualizat: 11/18/2021	Ministerul Afacerilor Interne	Infrațiuni
Poliția	Infrațiuni comise de persoanele apte de muncă, dar fără ocupație, în aspect teritorial, 2008-2020 - Actualizat: 11/18/2021 ¹⁸²	Ministerul Afacerilor Interne	Infrațiuni
Poliția	Persoane care au comis infracțiuni în funcție de tipul de infracțiune și mediul de trai, 2014-2020 - Actualizat: 11/18/2021 ¹⁸³	Ministerul Afacerilor Interne, Biroul Național de Statistică	Persoane
Poliția	Persoane care au comis infracțiuni, în profil teritorial, 2009-2020 - Actualizat: 11/18/2021	Ministerul Afacerilor Interne	Persoane
Poliția	Procentul de persoane care au comis infracțiuni la 100.000 de locuitori	Ministerul Afacerilor Interne, Biroul Național de Statistică	Persoane
Poliția	Persoane care au comis infracțiuni după grupe de vârstă, sexe și medii, 2000-2020 - Actualizat: 11/18/2021	Ministerul Afacerilor Interne, Biroul Național de Statistică	Persoane
Poliția	Persoane care au comis infracțiuni în funcție de anumite categorii de infracțiune și de grupe de vârstă, 2006-2020 - Actualizat: 11/18/2021	Ministerul Afacerilor Interne	Persoane
Poliția	Persoane care au comis infracțiuni, pe tipuri de infracțiuni și sexe, 2000-2020 - Actualizare 11/18/2021	Ministerul Afacerilor Interne	Persoane
Poliția	Persoane decedate ca urmare a infracțiunilor în funcție de gravitatea infracțiunii, 2004-2020 - Actualizat: 11/18/2021	Ministerul Afacerilor Interne	Persoane
Poliția	Victimele omorurilor în funcție de sex și autor, 2013-2020 - Actualizat: 11/18/2021	Ministerul Afacerilor Interne	Persoane
Poliția	Victimele violenței în familie, în funcție de grupul de vârstă și sex, 2015-2020	Ministerul Afacerilor Interne	Persoane
Poliția, Instanțele	Contravenții pentru care au fost aplicate pedepse, pe categorii de contravenții, 2010-2020 - Actualizat: 7/14/2021	Biroul Național de Statistică, raportul statistic nr. 1-cc ¹⁸⁴	Numărul
Instanțe judecătorești, Procura	Numărul reprezentanților profesiilor juridice, 2014-2020 - Actualizat: 7/14/2021	Ministerul Justiției	Persoane
Instanțe judecătorești	Cauze penale, civile și administrative intrate pe rolul instanțelor de judecată, 2003-2020 - Actualizat: 7/14/2021	Ministerul Justiției, Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești	Cauze
Poliția	Infrațiuni comise de minori pe tipuri de infracțiuni, 2000-2019 - Actualizat: 11/15/2021	Ministerul Afacerilor Interne, Biroul Național de Statistică	Cauze
Poliția	Infrațiuni comise de minori după tipul infracțiunii, 2000-2020 - Actualizat: 11/18/2021	Ministerul Afacerilor Interne	Cauze

¹⁸² Infrațiunile înregistrate de către Direcția servicii operative, Centrul pentru combaterea traficului de persoane, Centrul Național Anticorupție, Serviciul Vamal nu pot fi divizate în profil teritorial

¹⁸³ Indicatorii relativi au fost calculați pe baza numărului populației cu reședință obișnuită. Locul de reședință obișnuită este definit ca fiind locul în care persoana a locuit în mod continuu în cea mai mare parte a ultimelor 12 luni, fără a include absențele temporare (în scopuri de recreere, vacanțe, vizite la prieteni și rude, afaceri, tratament medical sau pelerinaj religios etc.).

¹⁸⁴ Raportul statistic nr. 1 cc "Contravenții constatate" furnizează următorii indicatori principali:

- numărul de contravenții constatate;
- numărul de hotărâri emise;
- sancțiuni aplicate: avertisment, amendă, confiscare, privare de unele drepturi, muncă neremunerată în folosul comunității, arest contravențional, Valoarea amenzii aplicate și percepute.

Evaluarea statisticilor privind criminalitatea și justiția din Republica Moldova

Sectorul	Sursa	Unitatea de referință	
Poliția	Infrațiuni comise de minori, în profil teritorial, 2000-2019 - Actualizat: 11/15/2021	Ministerul Afacerilor Interne	Cauze
Poliția	Minori cu vârste cuprinse între 0-17 ani care au comis infrațiuni, după tipul infracțiunii, 2014-2020 - Actualizat: 11/18/2021	Ministerul Afacerilor Interne, Biroul Național de Statistică	Persoane
Poliția	Minori care au comis infrațiuni, pe grupe de vârstă și sexe, 2014-2020 - Actualizat: 11/18/2021	Inspectoratul General de Poliție, Ministerul Afacerilor Interne	Persoane
Poliția	Minori care au comis infrațiuni pe grupe de vârstă și pe unele tipuri de infracțiuni, 2000-2020 - Actualizat: 11/18/2021	Ministerul Afacerilor Interne	Persoane
Poliția	Ponderele infracțiunilor comise de minori din totalul infracțiunilor 2000-2020 - Actualizat: 15/11/2021	Ministerul Afacerilor Interne	Cauze, Procente
Poliția	Minori care au comis infrațiuni la 100.000 de locuitori de aceeași vârstă, 2014-2020 - Actualizat: 11/18/2021	Ministerul Afacerilor Interne	Persoane
Poliția	Minori care au comis infrațiuni la 100.000 de locuitori cu vârsta cuprinsă între 0-17 ani, 2014-2020 - Actualizat: 11/18/2021	Ministerul Afacerilor Interne	Persoane
Courts	Minori condamnați în prima instanță, după pedeapsa principală stabilită de instanțe, 2000-2020 - Actualizat: 7/14/2021	Ministerul Justiției, Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești	Persoane
Instanțe judecătorești	Minori condamnați în prima instanță, după tipul infracțiunii, 2000-2020, actualizat: 7/14/2021	Ministerul Justiției, Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești	Persoane
Poliția	Persoane care au avut de suferit în urma accidentelor rutiere, pe categorii de persoane și trimestre, 2015-2020 - Actualizat: 1/18/2022	Inspectoratul General de Poliție, Ministerul Afacerilor Interne	Persoane
Poliția	Accidente rutiere 2014-2020 - Actualizat: 1/12/2022	Inspectoratul General de Poliție, Ministerul Afacerilor Interne	Cauze
Poliția	Accidente rutiere la 100.000 de locuitori 2014-2020- Actualizat: 1/12/2022	Inspectoratul General de Poliție, Ministerul Afacerilor Interne	Cauze
Poliția	Persoane care au avut de suferit în urma accidentelor rutiere, în aspect teritorial 2015-2020 - Actualizat: 7/14/2021	Inspectoratul General de Poliție, Ministerul Afacerilor Interne	Persoane
Poliția	Persoane care au avut de suferit în urma accidentelor rutiere, pe categorii 2006-2020 - Actualizat: 7/14/2021	Inspectoratul General de Poliție, Ministerul Afacerilor Interne	Persoane

Anexa IV– Autoritățile responsabile de producerea, furnizarea și diseminarea statisticilor polițienești

Autoritatea	Sisteme informaționale	Date produse	Rapoarte	Periodicitate	Public (Da/ Nu)
Ministerul Afacerilor Interne	SIA RICC; SIA "Registrul de stat al accidentelor rutiere", SIA "de evidență a contravențiilor, a cauzelor contravenționale și a persoanelor care au săvârșit contravenții "; SIA RICC	Inclusiv (listă neexhaustivă) <ul style="list-style-type: none"> • Numărul total de infracțiuni înregistrate pe ani, • Rata criminalității la 10.000 de locuitori, • Procentul de cauze penale trimise procurorului, • Procentul de cauze penale trimise în instanța de judecată, • Numărul total de infracțiuni înregistrate de către organele subordonate Ministerului Afacerilor Interne, pe tipuri de infracțiuni • Persoane care au comis infracțiuni, • Numărul de infracțiuni înregistrate pe categorii specifice de infracțiuni (trafic de persoane, trafic de copii, trafic de droguri etc.), • Numărul de victime pentru anumite tipuri de infracțiuni (adultți, copii), • Numărul de persoane anunțate în căutare, inclusiv în funcție de anumite categorii de infracțiuni, • Numărul de infracțiuni raportate, • Numărul de incidente raportate, • Numărul de accidente rutiere înregistrate, • Numărul de contravenții rutiere înregistrate, • Numărul de agresori ai violenței domestice înregistrați, pe sexe, • Numărul de deținători de arme înregistrați, • Numărul de contravenții înregistrate pentru încălcarea normelor privind depozitarea, deținerea, transportul, utilizarea sau aplicarea armelor, • Numărul de infracțiuni înregistrate privind depozitarea, procurarea și fabricarea ilegală de arme, • Numărul total de contravenții înregistrate de către forțele de poliție, • Numărul total de contravenții înregistrate de forțele de poliție, pe tipuri de contravenții, • Numărul de evenimente ilegale înregistrate la frontiera de stat, • Numărul de evenimente ilegale înregistrate la frontiera de stat, pe anumite tipuri specifice, • Numărul de infracțiuni înregistrate de poliția de frontieră, 	<ul style="list-style-type: none"> • Rapoarte de activitate 	<ul style="list-style-type: none"> • Anual 	<ul style="list-style-type: none"> • Da (pagina web a Ministerului Afacerilor Interne)

Evaluarea statisticilor privind criminalitatea și justiția din Republica Moldova

Autoritatea	Sisteme informaționale	Date produse	Rapoarte	Periodicitate	Public (Da/ Nu)
		<ul style="list-style-type: none"> • Numărul de infracțiuni înregistrate de poliția de frontieră, pe tipuri de infracțiuni, • Infracțiuni comise de străini, pe categorii de infracțiuni, • Contravenții comise de străini, pe categorii, • Numărul de infracțiuni de corupție, pe categorii, înregistrate de Ministerul Afacerilor Interne. 			
Departamentele/ subdiviziunile relevante		Inclusiv (listă neexhaustivă)	<ul style="list-style-type: none"> • Rapoarte de activitate ale poliției 	<ul style="list-style-type: none"> • Trimestrial 	<ul style="list-style-type: none"> • Da (pagina web)
<p>Inspectoratul General al Poliției</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inspectoratul Național pentru Securitate Publică • Inspectoratele locale de poliție 	<ul style="list-style-type: none"> • SIA RICC; SIA "Registrul de stat al accidentelor rutiere", SIA "de evidență a contravențiilor, a cauzelor contravenționale 	<ul style="list-style-type: none"> • Numărul total de infracțiuni înregistrate; • Rata criminalității (numărul total de infracțiuni la 10.000 de locuitori); • Numărul de dosare penale primite; • Numărul de dosare penale trimise procurorului; • Numărul de cauze penale trimise în instanță; • Numărul total de bănuți; • Numărul de persoane căutate; • Numărul de victime ale traficului de persoane și ale traficului de copii; • Numărul de persoane extrădate în alte state; • Numărul de persoane anunțate ca dispărute fără urmă; • Numărul de accidente rutiere; • Numărul de contravenții privind încălcarea prevederilor Regulamentului circulației rutiere; • Numărul agresorilor familiari; • Numărul de contravenții înregistrate; • Numărul de cauze penale inițiate de subdiviziunile specializate ale Poliției de Frontieră, inclusiv pe categorii de infracțiuni; • Numărul de cazuri documentate de încălcare de către cetățenii străini a regimului de ședere în Republica Moldova; • Infracțiuni pe categorii din codul penal (inclusiv infracțiuni contra vieții și sănătății persoanelor, infracțiuni domestice / de familie, infracțiuni contra patrimoniului) 	<ul style="list-style-type: none"> • note 		

Evaluarea statisticilor privind criminalitatea și justiția din Republica Moldova

Autoritatea	Sisteme informaționale	Date produse	Rapoarte	Periodicitate	Public (Da/ Nu)
Inspectoratul de Management Operațional	și a persoanelor care au săvârșit contravenții”; SIA RICC	<ul style="list-style-type: none"> delincvență juvenilă, contravenții Dezagregate pe regiuni Resursele umane și financiare (dinamica de personal, buget, formare profesională) 	informative privind situația infracțională		
		<ul style="list-style-type: none"> Tendențe ale criminalității 	<ul style="list-style-type: none"> Rapoarte și analize interne 	<ul style="list-style-type: none"> Ad hoc 	<ul style="list-style-type: none"> Nu¹⁸⁵
		<ul style="list-style-type: none"> Tendențe în materie de contravenții Recomandări de politici 	<ul style="list-style-type: none"> Rapoarte interne Recomandări de politici Analize interne 	<ul style="list-style-type: none"> Ad hoc De două ori pe săptămână 	<ul style="list-style-type: none"> Nu¹⁸⁶ Nu¹⁸⁷
<ul style="list-style-type: none"> Serviciul Tehnologii Informaționale 	<ul style="list-style-type: none"> SIA RICC; SIA “Registrul de stat al accidentelor rutiere”, SIA “de evidență a contravențiilor, a cauzelor contravenționale și a persoanelor care au săvârșit contravenții”; SIA RICC 	<p>Inclusiv (listă neexhaustivă)</p> <ul style="list-style-type: none"> Agresori înregistrați și trimiși în instanță, dezagregare în funcție de vârstă, statut social, nivel de educație; Evoluția infracționalității pe localități și tipuri de infracțiuni, înregistrate și transmise în instanță, pe tipuri și categorii de infracțiuni specificate în Codul penal al Republicii Moldova (dezagregare pe infracțiuni minore, mai puțin grave, grave, deosebit de grave, excepțional de grave); Date privind infracțiunile în funcție de ziua și ora comiterii lor – conține date privind categoriile de infracțiuni și ziua și ora comiterii în zonele urbane sau rurale; Autori de infracțiuni în funcție de sex – include date dezagregate în funcție de vârstă și diferențiate între 	<ul style="list-style-type: none"> 125 seturi de date 	<ul style="list-style-type: none"> Lunar 	<ul style="list-style-type: none"> Da (Web / Portal de date deschise)

¹⁸⁵ IGP diseminează aceste rapoarte altor autorități, la cerere.

¹⁸⁶ Rapoartele sunt comunicate de către OMI factorilor de decizie din cadrul MAI pentru elaborarea politicilor, monitorizarea și îmbunătățirea altor procese interne.

¹⁸⁷ OMI prezintă aceste rapoarte altor autorități, la cerere.

Evaluarea statisticilor privind criminalitatea și justiția din Republica Moldova

Autoritatea	Sisteme informaționale	Date produse	Rapoarte	Periodicitate	Public (Da/ Nu)
<ul style="list-style-type: none"> Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, <ul style="list-style-type: none"> Structuri locale subordonate poliției de frontieră 	Sistemul informațional integrat al poliției de frontieră (SIIPF)	<p>șomeri și persoane angajate, cu sau fără studii, persoane cu antecedente penale, persoane în stare de ebrietate, infractori aflați la prima abatere, cetățeni străini;</p> <ul style="list-style-type: none"> Statistici privind infracțiunile înregistrate lunar – include date privind categoriile de infracțiuni pe lună și dacă acestea sunt comise în zonele urbane sau rurale; Statistici privind minorii care au comis infracțiuni; Ratele criminalității în funcție de tipul de infracțiune - inclusiv nomenclatorul cu categoriile și tipurile de infracțiuni. Informații operative privind starea criminalității în Republica Moldova Analiza criminalității 	<ul style="list-style-type: none"> Rapoarte 	<ul style="list-style-type: none"> Lunar 	<p>Da (Ministerul Afacerilor Interne webpage)</p>
Alte autorități					
<ul style="list-style-type: none"> Serviciul Vamal 	SIA RICC	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de confiscări de bunuri proprietate intelectuală susceptibile de a fi contrafăcute, Numărul de confiscări de produse din tutun, Numărul de confiscări de substanțe narcotice, psihotrope și analoagele acestora, Numărul de confiscări de arme, explozibili, obiecte toxice, radioactive și alte obiecte care pot fi folosite pentru comiterea de infracțiuni cu caracter terorist, Numărul de confiscări aplicate de echipele mobile ale Serviciului Vamal, Numărul de contravenții înregistrate, 	<ul style="list-style-type: none"> Rapoarte de activitate 	<ul style="list-style-type: none"> Anual 	<ul style="list-style-type: none"> Da (pagina web)

Evaluarea statisticilor privind criminalitatea și justiția din Republica Moldova

Autoritatea	Sisteme informaționale	Date produse	Rapoarte	Periodicitate	Public (Da/ Nu)
<ul style="list-style-type: none"> Serviciul Fiscal de Stat 	SIA RICC	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de infracțiuni înregistrate de Serviciul Fiscal 	<ul style="list-style-type: none"> Rapoarte de activitate 	<ul style="list-style-type: none"> Anual 	<ul style="list-style-type: none"> Da (pagina web)

Anexa V – Autoritățile responsabile de statisticile procuraturii

Sisteme informaționale	Date produse	Rapoarte	Periodicitate	Public (Da/ Nu)
SIA InfoPG	Inclusiv (listă neexhaustivă)	Rapoarte privind		

Evaluarea statisticilor privind criminalitatea și justiția din Republica Moldova

SIA RICC	Numărul de procurori și de posturi vacante; Vechimea în muncă a procurorilor; Fluxul de personal; Posturile vacante de funcționar public în cadrul Procuraturii; Ocuparea posturilor de funcționar public cu statut special; Tendențele criminalității pe tipuri și categorii de infracțiuni;	infracțiunile investigate	Anual	Da (pagina web a Procuraturii Generale)
SIA Urmărirea penală: E-Dosar (în curs de dezvoltare)	Tendențe și dinamica criminalității în ultimii 10 ani; infracțiuni, dezagregate pe localități; Procentul de cauze penale examinate direct în procedura procurorilor;	Rapoarte de activitate Rapoarte privind combaterea traficului de ființe umane		
SIA "e-Personal"	Numărul de cauze în care urmărirea penală a fost încheiată; Numărul de cauze penale în care sunt implicați minori;	Rapoarte privind cazurile de corupție de la toate procuraturile		
Statistici pe suport de hârtie ¹⁸⁸	Numărul de cauze penale trimise în instanță; Numărul de cauze conexate;			
Autorități	Numărul de cauze suspendate condiționat; Numărul de hotărâri de neîncepere a urmăririi penale emise;			
Procuratura Generală	Numărul de cauze returnate pentru finalizarea urmăririi penale; Numărul de cereri examinate privind contestarea acțiunilor procurorilor;	Rapoarte privind componența și fluctuația personalului		
Procuraturile teritoriale	Numărul de cereri admise privind contestarea acțiunilor procurorilor;			
Procuraturile specializate	Durata excesivă a deciziilor și acțiunilor de urmărire penală; Numărul de procese penale desfășurate; Numărul de persoane învinuite; Numărul de infracțiuni detectate și înregistrate; Numărul de propuneri de învinuire respinse; Date privind aspecte specifice (de ex. traficul ilicit de droguri, traficul de ființe umane și infracțiunile conexe, tortura și relele tratamente, criminalitatea informatică și infracțiunile în domeniul telecomunicațiilor, violența domestică, măsurile coercitive procedurale, activitatea specială de investigare);			

¹⁸⁸ Colectarea datelor pe suport de hârtie se practică încă pentru o gamă largă de date colectate de GPO.

Evaluarea statisticilor privind criminalitatea și justiția din Republica Moldova

Consiliul Superior al Procurorilor	Inclusiv (listă neexhaustivă) Tendințe statistice privind angajarea în muncă a procurorilor, Experiența profesională a procurorilor în ani, Numărul de procurori pe sexe și pe tipuri de procuraturi (teritoriale, specializate, centrale), Numărul de procurori în funcții administrative, pe sexe, Numărul de proceduri disciplinare înregistrate, Numărul de sancțiuni disciplinare aplicate.	Rapoarte de activitate	Anual	Da (pagina web a Consiliului Superior al Procurorilor)
------------------------------------	--	------------------------	-------	---

Anexa VI – Autoritățile responsabile de statisticile instanțelor judecătorești

Autoritatea	Sisteme informaționale	Rapoarte	Tipuri de date produse	Periodicitate	Public (Da/ Nu)
Consiliul Superior al Magistraturii	Sistemul informațional judiciar (SIJ (modulul statistică electronică) - începând cu 2021 Pe suport de hârtie	Rapoarte de activitate	volumul de muncă al sistemului judecătoresc, rata de variație a stocului de cauze pendinte, durata de lichidare a stocului de cauze pendinte, productivitatea activității instanțelor, volumul de muncă per judecător.	Anual	Da
	(Programul integrat de gestionare a dosarelor (PIGD - în prezent parte a SIJ) pe suport de hârtie		Numărul de cauze înregistrate în instanțe Numărul de cauze soluționate de instanțe Cauze în curs de soluționare	Trimestrial	Da
Curtea Supremă de Justiție		18 rapoarte (dosare penale)	Persoane condamnate (prima instanță) în funcție de tipul de infracțiune și date demografice Victime în funcție de tipul de infracțiune, sexe, grupe de vârstă Martori minori în funcție de tipul de infracțiune Volumul de muncă per judecător		
Curți de Apel (4)		9 rapoarte (dosare penale)	Numărul de judecători	Anual	Da
		3 rapoarte (contravenții)			

Evaluarea statisticilor privind criminalitatea și justiția din Republica Moldova

Judecătorii (15)	24 rapoarte (dosare penale)	Măsuri alternative de detenție	Anual (publicate de BNS)	Da
	9 rapoarte (contravenții)	Minorii condamnați de prima instanță		
		Persoane condamnate (prima instanță)	Anual (publicate de BNS)	Da
		Cauze penale, civile, administrative intrate pe rolul instanțelor de judecată	Anual (publicate de BNS)	Da
Ministerul Justiției - Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești	Raport activitate	de rata de variație a stocului de cauze pendinte, durata de lichidare a stocului de cauze pendinte, vârsta cauzelor pe rol, costul per cauză, cauze per judecător, cauze per personal, personal per judecător, rata hotărârilor anulate, rata apelurilor de succes, tipuri de infracțiuni pentru majoritatea cauzelor penale și contravenționale soluționate în perioada de referință, numărul de persoane condamnate, tipurile de pedepse/sancțiuni aplicate, numărul de minori care au făcut obiectul unor condamnări pentru diferite categorii de cauze	Anual	Da